

NATALINO RADOVICH

PROFILO DI LINGUISTICA SLAVA

III TESTI

EDIZIONI CYMBA

Tutti i diritti riservati
Casa Editrice Cymba - 64, via Cervantes - Napoli
I Edizione 1969

PROFILO DI LINGUISTICA SLAVA

I Grammatica

II Cartine

III Testi

STAMPATO CON UN CONTRIBUTO DELLA RICERCA SCIENTIFICA

La realizzazione della presente raccolta è stata grandemente facilitata dalla costante e disinteressata collaborazione tecnica di G. Felsani e dalla gentilezza dei dirigenti delle seguenti istituzioni: *Biblioteca Apostolica Vaticana, Biblioteca Nazionale e Universitaria di Praga, Sezione manoscritti del Museo storico di Mosca, Sezione manoscritti della Biblioteca "Lenin" di Mosca, Biblioteca Pubblica di Leningrado, Biblioteca dell'Accademia polacca di Roma, Biblioteca Nazionale e Universitaria di Halle/Saale, Biblioteca Nazionale "Cirillo e Metodio" di Sofia.* A tutti esprimiamo la nostra più viva gratitudine.

N. R.

I N D I C E

LUCA XV

I.	C. Tischendorf, <i>Novum Testamentum graece</i> . Editio octava critica maior. Volumen I, Lipsiae 1869	1-8
II.	Testo slavo ecclesiastico antico normalizzato sulla base dei codici <i>Marianus</i> e <i>Zographensis</i>	9-10
III.	<i>Codex Marianus</i> . Slavo eccl. antico - sec. X-XI	11-14
IV.	<i>Codex Zographensis</i> . Slavo eccl. antico - sec. X-XI	15-20
V.	<i>Evangeliarium Assemani</i> . Slavo eccl. antico - sec. X-XI	21-24
VI.	F. Rački, <i>Assemanov ili Vatikanski evangeli- star</i> , Zagreb 1865. (Edizione in caratteri gla- golitici dell' <i>Evangeliarium Assemani</i>) . . .	25-26
VII.	<i>Liber Sabbae</i> . Slavo eccl. antico - sec. XI . . .	27-30
VIII.	V. N. Ščepkin, <i>Savvina kniga</i> , Sankt-Peterburg 1903. (Edizione in caratteri cirillici del <i>Liber Sabbae</i>)	31-32
IX.	<i>Ostromirovo Evangelie 1056-57 goda chranja- šče esja vъ Imperatorskoj publičnoj bibliotekě</i> . Iždiveniemъ S. - Peterburgskago kupca Il'i Sa- vinkova. Sanktpeterburg 1883. (Ediz. fotoli- togr.). Slavo eccl. di redaz. russa - sec. XI .	33-37

X.	Lj. Stojanović, <i>Miroslavljevo jevanđelje</i> , Beograd 1897. (Ediz. fototip.). Slavo eccl. di redaz. serba - sec. XII	38-40
XI.	<i>Dobrejšovo evangelie</i> . Slavo eccl. di redaz. bulgara - sec. XIII	41-43
XII.	<i>Codice Vaticano Illirico 4</i> . Slavo eccl. di redaz. croata - sec. XIV	44-45
XIII.	<i>BIBLIA, sirěčb knigy vetchago i novago zavěta, po jazyku slovensku...</i> , s. l. 1581. (Ostrožskaja Biblija). Slavo eccl. di redaz. russa - sec. XVI	46-47
XIV.	<i>Prvi del novoga Testamenta ... iz mnozih jazikov v općeni sadašni i razumni hrvacki jazik, po Antonu Dalmatinu, i Stipanu Istrianu, s pomoću drugih bratov, sada prvo verno stlmačen. Der erst halb des newen Testaments...</i> , V Tubingi 1562. Croato - sec. XVI (glagolitico) .	48-50
XV.	<i>Prvi del novoga Teštamenta ... izb mnozihb jazikovb v sadašni općeni i razumni hrvatski jazikb, po Antonu Dalmatinu i Stipanu Istrijanu, s pomoću drugihb Bratovb, verno stlmačeni, i s ciruličskimi slovi naiprvo sada štampani. Der erst halb Theil...</i> , V Tubingi 1563. Croato - sec. XVI (cirillico)	51-52
XVI.	<i>BIBLIA, tu ie, Vse Svetu Pismu, Stariga inu Noviga Testamenta, Slovenski, tolmazhena, skusi Iuria Dalmatina, Wittemberg 1584. (Dalmatinova Biblija). Sloveno - sec. XVI</i>	53-54
XVII.	<i>Biblj České Djl ssesty, Totiž, Nowý Zákon W nowě přehlédnutý. Léta Páně M.DC.I. (Bible Kralická). Ceco - sec. XVI</i>	55-58
XVIII.	<i>Novyj zavětъ Gda našego Iisa Chrta. s.l. s.d. Slavo eccl. moderno</i>	59-62
XIX.	<i>Svjaščennyja knigi vetchago i novago zavěta. Izdany obščestvomъ rasprostraneniya biblii vъ Velikobritanii i vъ drugichъ stranachъ. Věna 1878. Russo</i>	63-64

- XX. *Novy Zapavét Hospada Našaha Isusa Chrysta. Brytanske i zamežnae biblijnae tavarystva. London 1948. Russo bianco* 65-67
- XXI. *Biblija abo knyhy svjatoho pys'ma staroho y novoho zapovitu iz movy дав'ојеврејс'кої j grec'кої na ukrajins'ku doslivno nanovo perekladena. Britans'ke y zakordonne biblijne tovarystvo. London 1962. Ucraino* 68-69
- XXII. *Biblija Święta to jest Całe Pismo święte starego i nowego Testamentu z hebrajskiego i greckiego języka na polski pilnie i wiernie przetłómaczona. Brytyjskie i zagraniczne towarzystwo biblijne. Warszawa 1949. Polacco moderno* 70-71
- XXIII. *Das neue Testament unsers Herrn Jesu Christi in die niederlausitzsche wendische Sprache übersetzt ... von Gottlieb Fabricio, Kahren 1709. Sorabo inferiore* 72-77
- XXIV. *Das Neue Testament ... in die oberlausitzsche wendische Sprache übersetzt von Michael Frentzeln, Zittau 1706. Sorabo superiore* 78-83
- XXV. *Nový zákon pána a spasitele našego Ježíše Krista. Text Kralický z roku 1613 podlé původního textu opravený. Nákladem britické i zahraničné společnosti biblické. Videň 1962. Ceco* 84-86
- XXVI. *Svätá Biblia čiže celé Sväté písmo starého i nového zákona preložené z pôvodných jazykov. Nákladem biblickej spoločnosti britickej a zahraničnej. Praha 1964. Slovacco* 87-88
- XXVII. *Sveto pismo starega in novega zakona. Stari zakon po hebrejskem, Novi po grškem izvirniku. The British and Foreign Bible Society. London 1967. Sloveno* 89
- XXVIII. *Sveto pismo staroga i novoga zavjeta. Preveo stari zavjet Djuro Daničić. Novi zavjet preveo Vuk Stef. Karadžić. Izdanje britanskog i ino-*

	stranog biblijskog društva. U Zagrebu 1967. Serbocroato	90-91
XXIX.	<i>Noviot zavet na našiot Gospod Isusa Christa. So odobrenie na Makedonskata pravoslavna crkva. Britansko i inostrano biblisko društvo. Skopje 1967. Macedone</i>	92-94
XXX.	<i>Biblija, sirěčb, Sveštenoto pisanie na vetchija i novija zavětb, věrno i točno převēdena otb pārvoobraznoto. Pečatano otb Ch. Mateosjanb, za Britanskoto i inostranno Biblejsko obšestvo. Carigradb 1914. Bulgaro</i>	95

GENESI I-III

XXXI.	<i>S. S. BIBLIA Polyglotta. Complectentia Textus Originales Hebraicos cum Pentat. Samarit. Chaldaicos Graecos ... Edidit Brianus Waltonus. Anno M.DC.LVII. (I. Londini M.DC.LIII)</i>	96-102
XXXII.	<i>BIBLIA sirěčb knihy vetchago i novago zavěta, po jazyku slovensku ..., s.l. 1581. (Ostrožskaja Biblija). Slavo eccl. di redaz. russa - sec. XVI</i>	103-105
XXXIII.	<i>Biblia ili knigi svjaščennago pisanija vetchago i novago zavěta. (Sankt-Peterburg 1862). Slavo eccl. moderno</i>	106-108
XXXIV.	<i>Svjaščennyja knigi vetchago i novago zavěta. Izdany obščestvomrb rasprostranenija biblii vb Velikobritanii i vb drugichrb stranachrb. Věna 1878. Russo</i>	109-112
XXXV.	<i>Bible Olomoucká 1417, I. Akademie Velehradská, Olomouc 1933. (Ediz. fotogr.). Ceco antico - sec. XV</i>	113-115
XXXVI.	<i>Biblj České Djl prwnj, Totiž, Patery Knihy Mogžjssowy W nowě wydané, M D LXXIX (Bible Kralická). Ceco - sec. XVI</i>	116-124

- XXXVII. *Starý zákon. Text Kralický z roku 1613 podle původního textu opravený. Nákladem britické i zahraničné společnosti biblické. V Praze 1926.* Ceco 125-127
- XXXVIII. L. Bernacki, *Biblia szarospatacka. Podobizna kodeksu Biblioteki Ref. Gimnazjum w Szarospataku*, Kraków 1930. (Ediz. fototip. della *Biblia królowej Zofii - 1455*). Polacco antico - sec. XV 128-132
- XXXIX. A. Małeckie, *Biblia Królowej Zofji, żony Jagiełły*, Lwów 1871. (Testo traslitterato). Polacco antico - sec. XV 133-137
- XL. *Biblia Święta to jest Całe Pismo Święte starego i nowego Testamentu z hebrajskiego i greckiego języka na polski pilnie i wiernie przetłómaczona. Brytyjskie i zagraniczne towarzystwo biblijne. Warszawa 1949.* Polacco moderno 138-141
- XLI. *BIBLIA, tu ie, Vse Svetu Pismu, Stariga inu Noviga Testamenta, Slovenski, tolmazhena, skusi Iuria Dalmatina*, Wittemberg 1584. (Dalmatinova Biblija). Sloveno - sec. XVI 142-147
- XLII. *Sveto pismo starega in novega zakona. Stari zakon po hebrejskem, Novi po grškem izvirniku. The British and Foreign Bible Society. London 1967.* Sloveno. 148-151

Καλὸν οὖν τὸ ἄλλα· εἰς δὲ καὶ τὸ ἄλλα μοιρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυ-
θῆσεται; 35 οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὐθετὸν ἐστίν· ἔξω
βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὧτα ἀκούετω.

Mt 5, 13
Mc 9, 50

XV.

1^{186.2} Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ τελοῦναι καὶ οἱ Mt 5, 10
ἁμαρτωλοὶ ἀκούειν αὐτοῦ. 2 καὶ διεγόγγυζον οἱ τε Φαρισαῖοι καὶ
οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι οὗτος ἁμαρτωλὸν προσδέχεται καὶ
συνεσθίει αὐτοῖς. 3^{187.5} εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν
ταύτην λέγων· 4 τίς ἄνθρωπος ἔξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα Mt 18, 12-14

sin cum MABRLXΓΔΛ unc rell etc: DKMP al vix¹⁰ τ. υπ. αυτου (440. εαντ.), Athgall¹⁸³ αυτου τ. υπαρχ. | εν. μου μαθητ. cum MBLR al⁶ a (I esse disc. meus) go cop syru^{tr} Orint^{2, 438} ... ε Ti μου εν. μαθητ. c. ΛΥΧΓΔΛΛ unc⁷ al pler f vg arm Athgall¹⁸³ Basregg⁵⁰⁵ Orint^{2, 104} et⁴⁷⁷ ... DU* b c e ff² i q μου μαθ. ειναι

34. καλ. ουν τ. αλ.: Γ om | ουν cum MBLX 69. 124. 346. cop w¹ et petr⁴ catox com¹¹⁶ (sah quia) ... ε Ln om (: ut Mc) cum ADRAΛΛ unc⁸ al pler it vg copschw ex dz rell | το αλα bis cum M* D (: eandem formam in Mc ex MΛΔ recepimus; debbat vero et. in Mt ex ND recipi) ... ε Ln Ti το αλας bis cum M²BLR rell unc et min omn^{vid} | δε και cum MBDLX al⁸ a b c g¹⁻² q am for fu ing em iac gat tol (I quodsi sal quoque) syrcu et sch ... ε δε cum ARΓΔΛΛ unc⁸ al pler e f ff² i (e sed si sal, f ff² i quodsi sal) vge^d (si autem sal) sah cop syrP arm aeth (: cf Mt et Mc) | μωρανθη (a d e infatuatum fuerit, itPl vg evanuerit): 56. 58. 69. μαρανθη | αρτυθησεται: 1. 33. 118. 131. αλισ-θησεται (: e Mt)

35. γην (et. Or^{1, 794} ουτ εἰς γην ουτ εἰς κοπρον ισχυει ετι): D 69. την γην | ευθετ. εστιν: H om | βαλλουσιν (ekactant, c mittitur; a l nisi ut proiciatur): M al pauc βαλουσιν, b d q mittent, f¹ P² i vg mittetur | αὐτο: ELΓ al αὐτω

XV. 1. αὐτω ἐγγιζ. παντ. (LR πα..εγγ.) cum MABKMUN al¹² fere (LR) go Baseth²⁷² ... ε εγγ. αὐτω παντ. cum DEGBSVXΓΔΛ al pler a e f ff² i syrP arm ... 237. 251. b c l q vg (et. 130^{lat}) syrcu et sch om παντες | και οι: DU al²⁵ fere arm om οι | αὐτοι: Γ αὐτω

2. οι τε cum MBDL ... ε om τε cum AXΓΔΛΛ unc⁸ al omn^{vid} cop Baseth²⁷² | φαρισ. και οι γραμμ.: A 69. 124. 346. icant syrcu et sch aeth Bas eth²⁷² γραμμ. κ. οι φαρισ.

3. λεγων (et. Baseth²⁷²): D 13. 28. 69. 243. b e syrcu et sch arm om

4. εχων et απολεισας (B²et³): D σα εξει et (ita et. B* sic) απολειση. Latt sic: quis - qui habet - et si erraverit (a perierit) a b f ff² l q, quis - qui habet - et si perdidit vg, quis hominum ex vobis habens ov. cent. et cum perdidit e, quis - habet - et erraverit c (quis - qui habet cent. ov.

C. Tischendorf, *Novum Testamentum graece*. Editio octava critica maior. Volumen I, Lipsiae 1869. (Lc. XV) p. 613.

καὶ ἀπολέσας ἐξ αὐτῶν ἐν οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως εὗρη αὐτό; 5 καὶ εὐρὼν ἐπιτίθουσιν ἐπὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ χαίρων, 6 καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον συνακαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς· συνχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. 7 λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἔσται ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα δικαίοις οἵτινες οὐ χρειάν ἔχουσιν μετανοίας. 8 ^{188.10} Ἡ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, εἰάν ἀπο-

nonne dimittit omissis mediis i). Cf Meth⁶⁸⁶ *τις εστιν ἐξ υμ. ανθρ. ος εχει εκατ. προβ. καν απολεση etc* | *ἐξ αντ. εν cum MBDR 1. 69. 131. 157. 346. e ...* *ς Ln εν ἐξ αυτ. (: ut Mt lectione non fluct) cum ALX ΓΑΛΗ unc⁸ al pler itpler d vg rell Meth⁶⁸⁶ Baseth²⁷² Bassel¹⁴⁴ | ου (L al⁸ ουχι :: ut Mt) καταλειπει (AL al -λειπει, ES*Λ al -λειπη): D Meth⁶⁸⁶ ουκ αφησι, b c ff² mt sah *nonne dimittet* | *ενενηκοντα cum unc omnib al pl ...* *ς εννενηκοντα cum minusc non ita mu* | *πορευεται επι το απολωλος, b c ff² i l q ibit (q abibit) ad illam quae erravit, vg vadit ad illam quae perierat: D απελθων το απ. ζητει, a e vadit ad illam quae perit (e perierat) quaerens, f vadit quaerere eam quae erravit* | *εως cum BDEGHKLSVXTH al plu Meth⁶⁸⁶ (ζητει αυτη εως ευρη) Bassel 144 ... NAMUAA 1. 13. 69. 124. 131. 209. 346. al³⁵ fere Baseth²⁷³ add ου (: cf ad 12, 59), 254. οτου**

5. αὐτου cum MBDFKLXTHH al plus⁵⁰ Meth⁶⁸⁶ Bassel¹⁴⁴ ... *ς Ln Ti εαυτου cum AEGHMSUVA al plu*

6. καὶ ἐλθὼν: D sah ἐλθ. δε | *εισ τον οικον (itpler vg domum, d f in domum): D* Meth⁶⁸⁶ om τον* | *συνακαλει (συνκ. cum ND, v. 9 et. AA;* *ς Ln Ti συνκ. cum AB rell) cum NABLXTHH unc⁸ al plu ... DFL al³⁰ Meth⁶⁸⁶ Basregg⁴¹⁷ Bassel¹⁴⁴ συνακαλειται (συνκ.)* | *τους (Meth om) γειτονας: Γ 1. τας γειτ. (Γ al γειτυνας, item v. 9. Cf ad 14, 12) | αυτοισ: Γ 7pe cop^{wi} et petr² Meth Basregg⁴¹⁷ Bassel om* | *συνχαρητε (συνκ. cum NDA, v. 9. et. A;* *ς Ln Ti συγχ. cum AB rell): Δ συχαρητε | το προβατον: Δ τον πρ., U την πρ.*

7. λεγω: D al pauc syrcu add δε, item e ergo | *ουτως:* *ς ουτω sine cod unc* | *χαρα εν τ. ουρ. εσται cum NBL 33. 157. ...* *ς Ln Ti χαρ. εστ. εν τ. ουρ. cum ADXΓΔΔH unc⁸ (F hiat) al pler it (sed e Cyp⁷³ erit gaudium) vg go sah cop syrr aeth* | *η επι: F al pauc add τοις* | *ενενηκοντα:* *ς εννενηκ. ut v. 4* | *δικαιοισ: x δικαιων, 181. δικαιουσ | ου χρ. εχουσιν (et. Or^{1, 313} et 3, 334): D ουκ εχουσι (D³ -σιν) χρ., itpl vg non indigent (a e quibus non est necessaria, Cyp quibus non est opus)*

8. δραχμας (et. a c d vge^d, item *drachmam* sed a *dracmam*; b for *dracmas* et *dracmam*): AFLX 157. al aliq δραγμας, item F8*x al δραγμην (sed F v. 9 -χμην), f i l q am ing dragmas et dragmam (i draghnam), ... e denarios et denarium. A hoc versu et seq δραγμην, 69. δραγμιας et bis δραγμην | *δρα. εχουσα δεκα: D it vg syrcu et utr aeth*

C. Tischendorf, *Novum Testamentum graece*. Editio octava critica maior. Volumen I, Lipsiae 1869. (Lc. XV) p. 614.

λέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἄπτει λύχνον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζη-
τεῖ ἐπιμελῶς ἕως ὅτου εὕρῃ; 9 καὶ εὐροῦσα συνκαλεῖ τὰς φίλας
καὶ γείτονας λέγουσα· συνχάρετέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν
ἀπώλεσα. 10 ^{189. 5} οὕτως, λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν
ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

11 ^{190. 10} Εἶπεν δέ· ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς. 12 καὶ
εἶπεν ὁ νεώτερος ἀντὶ τῷ πατρί· πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον

εχουσα ante δρα. pon, 157. ante δεκ. δρα. | εαν (L add αν) απο-
λεση (E al -σει): D 157. και απολεσασα | δραχμην (vide ante): D
157. b c e ff². i l q sah cop syr^{cu} et sch om (sed a syr^{cu} et sch unam
ex illis) | λυχνον: Γ 239. -χνιαν | εως οτου cum ΑΓΔΔΗ unc⁶ al pler
... NBLX al¹⁰ fere εως ου (LX σου) ... D 69. nil nisi εως | Γ al ευρει

9. συνκαλεῖ (συνκ. cum NADA; ε Ln Ti συγκ. cum BL rell) cum NBLX
ΔΠ al plus²⁵ ... ε Ln -λειται cum ADEGHMSVΓA al plu (: et v. 9 et
v. 6 συγκαλεῖται aliena manu inlatum. Cf 9, 1. 23, 13. Act 10, 24.
28, 17 ubi συγκαλεσαμενος et συγκαλεσασθαι non fluct; contra et.
Act 5, 21 pro συνεκαλεσαν D substituit συγκαλεσαμενοι | και γειτο-
νας sine articulo cum NBL al pauc (accedente D τας γειτ. και φιλ.)
... ε και τας (M al⁵ τουσ) γειτ. cum ΑΧΓΔΔΗ unc⁷ al pler (item M
al¹⁵) | σιγγα. cum NADA ... ε Ln Ti σιγγα. cum BL rell | την δραχμ.
(vide ad v. 6) ην απωλεσα (ΕΦΚΧΓ al απολ.): D e ην απωλεισ. δρα.

10. γίνεται ante χαρα cum NBLX 33vid (syr^{cu} et sch aeth) Victun bis (sic
erit gaudium, vide ap Sab) Orientalium ep ad Symm (amen dico vobis
quia sic fiet gaudium etc, vide ap Sab) ... ε Ln post χαρα cum ΑΓΔΔΗ
unc⁶ al pler sah go syr^P, item D 13. 69. 157. 346. it vg arm χαρα
εσται. Cf et. Orint⁴, 468 „de quibus dicitur quia gaudium habeant su-
per uno“ etc | των (B om) αγγελων (syr^{cu} coram omnib. angel.): 49.
71. 235. g^{scr} om. Omisisse etiam Marcionem (ut 12, 8 sq) suadet
Tert^{marc} 4, 32 „quis requirit? Nonne qui perdidit? Quis autem perdi-
dit? Nonne qui habuit? Quis vero habuit? Nonne cuius fuit? Si igitur
homo non alterius est res quam creatoris, is eum habuit cuius
fuit. Is perdidit qui - Is exsultavit qui invenit - Atque adeo ex-
sultare illius est de paenitentia peccatoris - qui se professus est olim
malle peccatoris paenitentiam quam mortem.“ | επι: E^{supp} al
pauc εφ

11. ειπεν δε: a dixit ergo, b et ait, sah dixit (syr^{cu} dicebat illis iterum,
syr^{sch} et Iesus iterum illis dicebat): E^{supp} 24* 69. om. De Mcione
Epiph³¹⁵ et ³³⁸ παλιν παρεκοψε πασαν την παραβολ. (³¹⁵ τ. παρ. πα.)
των δυο υιων, του εληφοτος το μερος των υπαρχοντων και ασωτως
δαπανησαντος (³¹⁵ om x. ασ. δαπ.) και του αλλου. Nec contra est
Tert^{marc} 4, 32sq praeteriens 15, 11—32.

12. αυτων (e i om) τω πατρι, ita f q vg syr^P et hr etc: a b c ff². sab (ff².
blan om) l syr^{cu} et sch illi (dixit illi adolescentior a b ff². l, dix. illi
iunior c) | πατερ (Mc^b suppl): κ* om | το επιβαλλον (ΓΔ al -λλων): D

C. Tischendorf, *Novum Testamentum graece*. Editio octava critica maior. Volumen I, Lipsiae 1869. (Lc. XV) p. 615.

μέρος τῆς οὐσίας. καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. 13 καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως. 14 δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. 15 καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους· 16 καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἥσθιον οἱ χοῖροι,

al⁷ add μοι, item it vg (Latt quae me contingit vel similiter) syrr go aeth (sah cop meam partem) | τῆς οὐσίας: syr^{cu} et sch e domo tua, syr^{hr} et P e substantia tua, sed P tua c.^{*}, contra syr^p mg gr τῆς οὐσίας. Ps-Chr¹⁰, 1009 δος μοι τὴν οὐσίαν. | καὶ sec c. κ^{*} ΔΧΓΔΛΗ unc⁸ omⁿ vid it vg go syr^{om} arm aeth ... Ln o δε cum κ^e ABL cop (sah divisit autem) Ps-Chr¹⁰, 1009 | τὸν βίον (it vg substantiam): e go sah syr^{cu} et utr et hr add αὐτοῦ (suam)

13. καὶ μετ' οὐ (e et post non multos): D it^{pler} vg Ps-Chr¹⁰, 1009 καὶ οὐ μετὰ (et non post multos) | ἅπαντα cum κ^e ABLXΓΔΛΗ unc⁸ al pler Ps-Chr¹⁰, 1009 ... Ln παντα cum BDP al pauc | καὶ ἐκεῖ: DG al pauc Ps-Chr¹⁰, 1010 κακεῖ | τὴν οὐσίαν αὐτοῦ (κ^e αὐτοῦ): DG^r αὐτοῦ τὸν βίον, Ps-Chr¹⁰, 1010 τὸν βίον αὐτοῦ (antea ἀνηλώσε pro διεσκ.) | ζῶν ἀσώτως (FA al^{4scr} -τος): syr^{cu} in illis cibis qui non decebant, nam vivebat prodige cum meretricibus (κ^{*} per negligentiam scriptoris repetit εἰς χώραν μακράν, pro quibus κ^a ζῶν ἀσωτ. reposuit)

14. λιμός: 69* λοιμ., item v. 17 λοιμῶ | ἰσχυρὰ (Gb') c. κ^e A B D L 1. 33. 131. (non B nec R^{*} ut nuper recognovimus) ... ζ ἰσχυρός cum P Q R X ΓΔΛΗ unc⁸ al pler Ps-Chr¹⁰, 1010 (:: similiter lectio fluct Act 11, 28) | ὑστερεῖσθαι cum κ^e B D E H K L Q R U V X Δ Π al pler ... A G M S Γ Λ al¹⁵ fere praem του | κ. αὐτ. ηρξ. ὑστερ.: syr^{cu} om, item Ps-Chr¹⁰, 1010 (sed libere pergit καὶ προσηλθὲν ἐν etc)

15. τῶν: Δ om | ἐπέμψ. αὐτον: Λ 262. 6P^e Ps-Chr add ο πολιτησ | εἰς τοὺς ἀγροὺς: 251. al pauc Ps-Chr⁸, 651 εἰς τὸν ἀγρον, it^{pler} vg in villam suam vel in villa sua, a e in agro suo, similiter sah cop^{wi} et dz go syrr | αὐτοῦ: D 34. syr^{cu} et sch aeth om

16. καὶ pri: G om | καὶ ἐπεθύμει: D^{*} καπεθύμ., Δ καὶ ἀπεθύμ. | γεμίσαι τ. κοιλ. αὐτ. cum A P Q X ΓΔΛΗ unc⁸ al pler it^{pler} vg (b c ff². g¹. s. i l q vg implere ventrem suum, a saturare ventrem suum) cop syr^{sch} et P arm Ps-Chr¹⁰, 1010 et⁸, 652 ... κ^e B D L R 1. 13. 69. 94. 124. 131. 251. 346. d e f (hi⁸ saturari) go vid sah syr^{cu} (manducare) syr^{hr} aeth cat^{ox} 11⁸ schol¹²⁷ et alior χορτασθῆναι | ἀπο cum iisdem qui γεμίσαι etc ... κ^e B D L R 1. 13. 124. al⁵ (non 69.) ex (it vg de). Cf et. Or², 902 (fragm. orationis in parabolam prodigi): νοήσεις δε καὶ οὕτως το ἐπιθυμῶν πορεσθῆναι τὸν ἀσῶτον ex τῶν κερατίων etc

Id

C. Tischendorf, *Novum Testamentum graece*. Editio octava critica maior. Volumen I, Lipsiae 1869. (Lc. XV) p. 616.

καὶ οὐδεὶς ἔδιδου αὐτῷ. 17 εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη· πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσέουσιν ἄρτων· ἐγὼ δὲ λιμῷ ὥδε ἀπόλλυμαι. 18 ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ ἐρῶ αὐτῷ· πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, 19 οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποιήσόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου. 20 καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος εἶδεν αὐτὸν ὁ πατήρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγγνίσθη, καὶ δραμῶν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 21 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· πάτερ, ἡμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν

17. *εαυτον*: L *αυτον* | *εφη* cum MBL 13. 69. 124. 346. Ps-Chr^{10, 1010} ... *ς* Ln *ειπεν* cum ADPQRXΓΔΛΠ unc rell-al pler | *ποσοι* (L syrcu et sch add *αρτι*, Ps-Chr *νυν*): x 69. 131. 157. 433. al¹⁵ *πως ου* | *του πατρος*: vg^{clem} (non am for fu em mm gat ing etc) sax syrcu et sch et hr arm Hier Aug (utrumque vide ap Sab) in *domo patris*, Ps-Chr *παρω πατρι* | *περισσεουσιν* cum MDLQRXΓΔΛΠ unc⁸ al pler Ps-Chr ... Ti *περισσεονται* cum ABP 1. 94. 2ev cat^{ox} 118 schol²⁵⁴ et alior | *λιμω* ωδε cum MBL (al?) e syrp; item Gb+ Sz Ti ωδε λιμω cum DRU 1. 13. 67. 73. 124. 127. 131. 184. 209. 346. itpler vg cop syrcu et sch et hr arm aeth Ps-Chr^{10, 1010} et^{8, 652} ... *ς* om ωδε cum APQXΓΔΛΠ unc⁸ al pler go sah (: statuimus igitur ab initio scriptum fuisse *εγωδελιμω*-ωδε, qua de scriptura ωδε facile excidit; facilius etiam postquam *εγωδεωδελιμω* substitutum est)

18. *αναστας*: R* (om c) syrcu (syrcu et sch antea *et ego*) add *δε*, item l *itaque* | *πορευσομαι*: r al pauc -*σωμαι*, R -*ομαι*

19. *ουκετι* cum MABDESUPPHKLQRSUVΓΔΛΠ al⁴⁰ fere itpler vged (sed et em gat) go sah cop aeth syr^{hr} ... *ς* (= Gb Sz) *και ουκετι* cum GMPX al plu g¹ am for fu ing mt tol syrcu et utr arm aeth Ps-Chr^{8, 652} Ps-Chr^{10, 1010} txt (non item com) | *υιος σου* (D⁸⁷ σου *υιος*): ab his vocibus R* ad easdem v. 21 exeunte positas transiluit; supplevit omissa corr^{saec}9, sed ex parte abscissa sunt

20. *πατερ. αυτου* cum MDHKLMPQRSUPPXΔΠ al plus⁴⁰ ... *ς* Ti *πατ. αυτου* cum ABEGSUVΓΔ al perimu | *αυτον μακραν*: PX 33. post *αυτον* add *ου* | *απεχοντος*: Δ *εχοντος* | *ειδεν* cum MDEGHMSUVΓΔΛΠ² al plu ... Ti *ειδεν* cum AKLPQVXH* al mu | *εσπλαγγνισθ.* (R² -*αχνησθ.*): r al aliq *ευσπλαγγν.* | *επεπεσιν* (e *superiecit se*, itpl vg *cecidit super*): D *ενεπεσιν* (a d Hier *incubuit super*) ... 1. 69. 118. 127. 209. al⁴⁰ fere Ps-Chr^{8, 653} cat^{ox} 119 *επισεν* | *και* (ante *κατεφιλ.*): D⁸⁷* om

21. *ειπ. δε αυτω* (Λ *αυτου*) ο *υιος* cum MAPQRSUPPXΓΔ(Λ)Π unc⁸ al pler itpler vg go syrcu et utr et hr aeth (sed go syrcu et p et hr aeth *et dixit ei*, iidem exc go *filius eius*) ... Ti *ειπ. δε ο υιος αυτω* (209. *αυτου*) cum BL 1. 131. 157. 209. cop (sah om *δε*, cop sah *filius eius*), item d *dixit autem filius eius*; D⁸⁷ ο *δε υιος ειπ. αυτω*, e ille autem dixit

C. Tischendorf, *Novum Testamentum graece*. Editio octava critica maior. Volumen I, Lipsiae 1869. (Lc. XV) p. 617.

καὶ ἐνώπιόν σου, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. 22 εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ· ἐξενέγκατε στολὴν τὴν πρώ-
την καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ
καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας, 23 καὶ φέρετε τὸν μόσχον τὸν
32 σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντες ἐφρανθῶμεν, 24 ὅτι οὗτος ὁ υἱός
μου νεκρὸς ἦν καὶ ἀνέζησεν, ἦν ἀπολωλὼς καὶ εὐρέθη. καὶ ἤρξαντο

21. καὶ ἐνώπιον: P om καὶ | οὐκέτι cum SABDCKLP 1. 6. 131. al pauc it
vg sah cop syr^{hr} arm^{edd} aeth ... ε καὶ οὐκετ. cum EGHMPQR^{supp}SUV
XΓΔΔ al pler syr^{cu} et utr go armed Const^{2,41,1} | υἱός σου (D^{gr} σου
υἱ.) sine additam cum ALPQR^{supp}ΓΔΔΠ unc⁷ al longe plu it vg (et.
am for fu ing em) go cop syr^{sch} et^{hr} arm Augquaest evn^{2,33} (ed. Be-
ned.^{3,1632} „Nec dicit omnia quae dicturum se esse promiserat, sed
usque ad illud: *Non sum dignus vocari fil. tuus.* Hoc enim vult fieri
per gratiam, quo se indignum esse per merita fatetur. Non addit
quod in illa meditatione dixerat: *Fac me sicut unum de mercenariis
tuis.* Cum enim panem non haberet, vel mercenarius esse cupiebat:
quod post osculum patris generosissime iam dedignatur.“) ... NBDUX
al²⁰ fere gat mm tol bodl cat^{ox119} add ποιησον με ως ενα των μισθιων
σου

22. δούλους: 1. 131. 209. παιδας | αὐτοῦ: N αὐτου | ἐξενέγκατε (A
50^{ev} -γκαντες omissio καὶ sq) sine ταχυ cum APQRΓΔΔΠ unc⁸ al pler
sah syr^{sch} et p txt Dampar⁵⁸⁰ (Ambluc^{7,231}; 1466 et iubet proferri sto-
lam etc) ... Ln praem ταχυ cum NBLX (item D al³ ταχειωσ) it vg go
cop syr^{hr} (et syr^p add post ἐξενεγκ. c.*) arm aeth | στολὴν cum SAB
D*K*LPQH al pauc ... ε (Gb^o) praem τὴν cum D²EGHK²MRSUVXΓΔΔ al
pler Ps-Chr^{8,654} Dampar⁵⁸⁰ | ποδας sine αὐτου cum NABEHKLMQRSU
VΓΔΔΠ al longe plu c ff²· g¹· 2· q am for fu ing em mt Aug Dampar⁵⁸⁰
... DGPX al plus²⁵ a b f i l vgcle go sah cop syr^{pethr} arm aeth Ps-Chr
8,655 add αὐτου (e om καὶ υπ. εἰς τ. ποδ., syr^{sch} et calceate eum calceis)

23. φερετε cum NBLRX it vg (Latt adducite, supra pro ἐξενεγκ. proferte)
sah cop (hi duo φερετε vel ενεγκατε) syr^{sch} et p et^{hr} arm aeth ... ε
Ln ενεγκαντες cum AETHKMPSUGAP al pler go Ps-Chr^{8,655}, item GQ
VΔ al ενεγκοντες, al¹⁰ fere ἐξενεγκαντες vel ἐξενεγκοντες, D Dampar
580 ενεγκατε | τον μοσχ. τ. σιτευτον (Δ omnib trib loc σιτευτον): D e
τον σιτευτον μοσχ. (Thdot ap Clem⁹⁵⁹ ω τον σιτευτον εθυσε μο-
σχον) | θυσατε: DX it vg syr^p et^{hr} arm aeth praem καὶ | φαγοντες
e f go sah ... D itpler (i ut manducemus et epulemur) vg cop syr^{sch} et
p et^{hr} arm aeth φαγωμεν καὶ

24. ουτος h. l. cum ABDLPQRX unc rell al pler it vg etc ... NK al⁶ post
o υἱ. μου pon :: cf vv. 30 et 32 | ο υἱ. μου: AP w^{scr} μου ο υἱος | αν-
εζησεν cum NADLPQRX unc rell al omn^{vid} it vg go syr^p et^{hr} aeth
Eph³¹⁰ (Orint^{4,485} „super filio iuniore poenitente, qui mortuus fuerat
et revixit, perierat et inventus est“) ... B cop syr^{sch} arm εζησεν :: cf
ad v. 32. Praeterea pergimus sine καὶ cum NABDLPQRX al⁸⁰ fere it

C. Tischendorf, *Novum Testamentum graece*. Editio octava critica maior. Volumen I, Lipsiae 1869. (Lc. XV) p. 618.

ἐνφραίνεσθαι. 25 ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουνσεν συμφωνίᾳ καὶ χορῶν, 26 καὶ προσκαλεσάμενος ἓνα τῶν παιδῶν ἐπυνθάνετο τί εἶη ταῦτα. 27 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἦκει, καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. 28 ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν· ὁ δὲ πατήρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. 29 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρί· ἰδὸν τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρήλθον, καὶ

vg cop arm cat^{ox120} Eph³¹⁰ Ps-Chr^{8,655} Dampar⁵⁸⁰ (Bas^{2,170} *ειπωμεν· νεκρος ην και ανεζησεν, απολωλωσ και ευρεθη*) ... ς (sed Gb⁰⁰) add *cum cum ΓΑΛΗ unc⁸ al plu go syrutr et hr aeth | ην ante απολωλ. cum κ^* ABL al pauc cop ... ς post απολωλ. cum κ^* ΡΧΓΑΛΗ unc⁸ al plu cat ox Ps-Chr Dampar ... DQR al¹⁰ fere schol²³⁷ et alior Eph³¹⁰ om | απολωλωσ: GKMR⁸SGHP^{*} al permu -λοσ | ευρεθη cum κ^* ΒΔΚΛΜQSUXΓΑΠ al plu ... AEGHPVΛ al mu Ps-Chr Dam ηυρεθη. Praeterea d praem αρτι | και ηρξαντο (π^* al pauc -ξατο): κ^* om και*

25. εν αγρω: M ωσ εν αγρ. | και ωσ ερχομενος: D ελθων δε και, sah *adveniens vero*. Libere e: *cum maior autem filius eius qui in villa erat venisset et adpropriasset | ηγγισεν: AM 69. 346. al pauc -ζεν ... D εγγισας | τη οικια: X 44^{ev} praem εν | συμφ: DR συνφ., E συφ. | και χορων (A^{*} χοιρων): 1. 131. 209. syr^{sch} om και*

26. παιδων: ς (non item ς^e Gb Sz) add *αυτου cum minusc aliq sah | τι cum κ^* ΑΔΓΑΛΗ unc⁸ al longe plu; item LA 124. al pauc τινα, item c ff². g¹. i l q am for fu em ing mt tol. Hi Latt quae (b mt quatenam) haec (ff². om, l post essent pon) essent; Aug^{luc} (i. e. quaest^{luc} 33, 1633) quae illa sint; contra a Hier^{ad} damas quidnam essent haec, e quidnam esset, f quidnam hoc esset; vg^{ed} quid haec essent ... Ln τι αν cum BP QRX al¹⁶ fere (a e f, b mt) | ειη (EPΓ ει) ταυτα (KMP al^{2scr} τουτο): D 42^{ev} θειλει τουτο ειναι*

27. αυτω: D om | τ. μοσχ. τ. σιτευτον: D τ. σιτευτ. μοσχον et add (item sah praem) αυτω

28. ωργισθη: HX y^{scr} οργ. | ηθελεν cum κ^* ΒΔΓΑΛΗ unc⁸ al pler, item *nolebat b e f vg syrutr et hr ... ALPQRX al⁶ ηθελησεν, a c ff². i l q gat noluit | ο δε cum κ^* ΑΒΔΛΡΧ 1. 33. 131. 157. f^{scr} a b c e f ff². i l q go cop arm (sah eius pater exiit ad eum, hortatus vero est eum) ... ς ο ουν cum PQΓΑΛΗ unc⁸ al pler vg syrP (syr^{sch} et hr aeth et) | παρεκαλει (d e rogabat): DGR ηρξατο (praetermisso per incuriam παρακαλειν), it^{pler} vg coepit rogare*

29. τω πατρι sine αυτου cum κ^* ΗΗΚΛΜQSUVXΓΗ al longe plu go syrP arm Ps-Chr^{8,656} ... Ln add αυτου cum ΑΒΔΓΡΑ (Δ τ. πα. αυτω) al³⁰ fere it vg sah cop syr^{sch} (: v. 28 nemo om αυτου) | ιδου: X om | εντολ. σου παρηλθον (minusc aliq παρειδον): D παρεβην σου εντολην, item c d ff². gat *praeterivi mandatum tuum* (contra it^{pl} vg mand.

C. Tischendorf, *Novum Testamentum graece*. Editio octava critica maior. Volumen I, Lipsiae 1869. (Lc. XV) p. 619.

ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριγον ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ·
 30 ὅτε δὲ ὁ υἱὸς σου οὐδὲν ὁ καταγεγών σου τὸν βίον μετὰ
 πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν σιτεντὸν μόσχον. 31 ὁ δὲ εἶπεν
 αὐτῷ· τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἰ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σὰ
 ἐστίν· 32 εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆται ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφὸς σου
 οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησεν, ἀπολωλὼς καὶ εὐρέθῃ.

XVI.

1 Ἐλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς· ἄνθρωπός τις ἦν πλοῖ-
 σιος ὃς εἶχεν οἰκονόμοι, καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπιζόν

*tuum praeterivi, e praeept. tuum egressus sum, Tertpudic^a et praeept.
 tuum nunq. praeterivi*) | ἐμοὶ (κ* om) οὐδέποτε. (H al pauc i ουκ) ἔδω-
 κας: D ουδέπ. ἔδωκ. μοι, eodem ordine itpler (non f, nec e numq. mihi
 dedisti) vg sah syrsch (non item syrP et hr nec cop) | ἔριγον (D add
 ἐξ αἰγων, sah cop *pullum haedi*): B εριγιον | εὐφρανθῶ: D αριστῆσω
 (d prandcam), itpler vg (item go al) *epularer*, contra e *incundarer*

30. οτε δε ο (U om) υ. σου ουτ. (itpler vg *filius tuus hic*; c q *fil. hic tuus*)
 ο κα. σου (1. 209. al pauc post τ. βι.) τ. βιον: D e τω δε υιω σου τω
 καταγαγοντι παντα (e *omnia tua*) | μετὰ πορνῶν cum κΒΡΧΓΔΛΗ
 unc^a al omνvid ... Ln Ti με. των πο. cum ADLQR sah cop | ἦλθεν: B
 e καὶ ἐλθοντι | αὐτῷ: D a e om | τὸν σιτεντ. μόσχ. cum κΒDLQR e
 ... ε Ln τὸν μόσχ. τὸν σιτεντ. (: ut vv. 23 et 27) c. ΑΡΧΓΔΛΗ unc^a
 al omνvid itpler vg etc

31. ο δε: 13. 69. 124. 346. add πατηρ (syrsch aeth *dixit* [aeth et dix.] ei
pater eius) | αὐτῷ: E om | τέκνον: D a om | σὺ παντοτε etc: tu sem-
 per mecum es f ff² i g¹⁻² vg Tertpudic^a, item e omisso *semper* ... a b
 q go tu mecum fuisti semper (b *semp. ante fuist.*, go ante mecum) et es,
 c l tu mecum fuisti et es (c *eris*)

32. δε: H 69. δε | χαρῆται: κη ἀγαλλιαθῆναι | εἰδει(ετ. 69.): HL b c
 f ff² i l q mm tol sah Antioch¹²²² δε ... DKH a c f Const^{2, 41, 3} post
 ευφρ. δε pon. Praeterea sic e: *incundatus sum autem et gavisus sum* | ο
 ἀδελφ. σου οὗτος: ita b e f ff² vg; a *hic frater tuus* ... c i l q gat
 mm go om ουτ. | ἐζησιν cum κ* BLRΔ sah cop syrsch arm ... ε Ln
 ἀνεζησιν cum κ* ADPΧΓΔΛΗ unc^a al omνvid it vg go syrP et hr aeth
 Const^{2, 41, 3} Ps-Chr^{a, 656} Antioch¹²²² :: cf v. 24 | ἀπολωλ. cum κΒΧ
 1. 13. 69. 118. 124. 131. al mu it vg sah cop arm Antioch¹²²² ...
 ε (sed Gb^o) Ln Ti praem καὶ cum ΑΒLPR unc rell al longe plu syr
 utr et hr go aeth Const | ἀπολωλως: κ* KMRXCH^a al perim - λολωσ
 (B - λολος). Edidimus sine ην cum ΑΒDLRX 1. 13 33vid 69. al¹² go
 armed Const^{2, 41, 3} ... ε (Gb^o) add ην cum κΡΓΔΛΗ unc^a al longe plu
 sah cop arm^{ms} Ps-Chr^{a, 656} Antioch¹²²² (it vg *perierat*) | εἰρεθῇ cum
 κΒDKLMRSUXΓΑΠ al pler ... ΑΕΓΗΡΥΑ al aliq ηνρεθῇ

XVI. 1. δε καί: sv 69. 433. 435. al²⁰ fere b d e f i l go cop arm scil.
 om καί (syrsch *Et dixit parabolam ad etc*) | μαθητάς cum κΒDLR al

I h

C. Tischendorf, *Novum Testamentum graece*. Editio octava critica maior. Volumen I, Lipsiae 1869. (Lc. XV) p. 620.

Lc xv, 1 běachp že kř njemu približajpšte sę vřsi mytare i grěřbnici posluřatř jęgo. 2 i rěpřtaachp farisei i křńiřbnici glagoljpšte, jako sř grěřbniky prijemljetř i sř řimi jastř. 3 reče že kř řimř pritřčp sijp glagolję: 4 kyi člověkř otř vasř, imy sřto ovřcb i pogublř jędinp otř řichř, ne ostavitř li devęti desętř i devęti vř pustynři i idetř vř slędř pogybřřęję, dońřdeže obręřtetř jp? 5 i obręť jř, vřzlagajetř na ramě svoi raduję sę, 6 i priřřdř vř domř, sřzyvajetř drugy i spřřđy glagolję imř: raduite sę sř mřnojp, jako obręť ovřcp mojp pogybřřęjp. 7 glagoljp vamř, jako tako radostř břdetř na nebese o jędinomř grěřbnicę kajpřti sę, neže o devęti desętř i devęti pravřđbnikř, iže ne trębujpť pokajanija.

8 li kaja žena, impřti desętř dragřmř, ařte pogubitř dragřmp jędinp, ne vřřidzajetř li svętilřnika i pometetř chraminy i iřtetř prilęřno, dońřdeže obręřtetř? 9 i obręťřři, sřzyvajetř drugy i spřřđynję glagoljpřti: raduite sę sř mřnojp, jako obręť dragřmp, jpže pogubichř. 10 tako, glagoljp vamř, radostř byvajetř přřđř angęly bořii o jędinomř grěřbnicę kajpřtiimř sę.

11 reče že: člověkř eterř imě đřva syny, 12 i reče mřńii jejy otřcjy: otřče, daždř mi dostoinjpř čęstř imęnija; i razđřli ima imęnije. 13 i ne po mřnodzěchř đřnbchř, sřbřravř vřse, mřńii synř otide na stranp daleče i tu rastoči imęnije svoje řivy blřđřno. 14 iřdivřřju že jęmu vřřja, byřtř gladř krępřkř na straně toi, i tř načęť liřiti sę. 15 i řřdř, prilępi sę jędinomř otř řitelř toję strany, i posřla i na sela svoja pastř svinii. 16 i řelaaře nasytiti čřřvo svoje otř rořřcb, jęže jaděachp sviniję, i nikřtože ne dajaaře jęmu. 17 vř sebě že priřřdř, reče: koliku naimřnikř otřca mojęgo izbyvajpť chlěbi, ařtř že sřđe gladomř gybljp. 18 vřstavř, idp kř otřcjy mojęmu i rekp jęmu: otřče, sřgrěřichř na nebo i přřđř tobojp, 19 juže nęsmř dostoinř

Testo slavo ecclesiastico antico normalizzato sulla base dei
codici Marianus e Zographensis. (Lc. XV).

narešti se synu tvojí, stvoří mě jako jediného otce náimníků tvoích. 20 i vstav, ide k otci svojemu. ještě že jemu daleče spštju, uzbrě i otec jeho, i milu jemu byst, i tek, napade na vyj jeho i oblobyza i. 21 reče že jemu syn: otče, sgrěšich na nebo i předu tobój, juže něsm dostoin narešti se synu tvojí, stvoří mě jako jediného otce náimníků tvoích. 22 reče že otec k rabom svým: skoro iznesěte odežd prvoj i obléčete i, i dadite prsten na rku jeho i sapogy na nodž, 23 i privedše telce upitěny, zakol'ite, i jadše da veselím se, 24 jako syn moi s mrťv bě i ožive, izgybl bě i obrě se; i načes veseliti se. 25 bě že syn jeho starěi na selě, i jako grědy přibliži se k domu, slyša pěnía i liky. 26 i prizvav jediného otce rab, vprašaaše, čto ubo si spt. 27 on že reče jemu, jako bratr tvojí pride, i zakla otec tvojí telce upitěny, jako sdrava i přijet. 28 razněva že se i ne chotěaše vniti. otec že jeho, išdu, moljaaše i. 29 on že otvěstav reče otci svojemu: se toliko lět rabotaj teb i nikoliže zapovědi tvoje ne přestpich, i mně nikoliže ne dal jesi kozblęte, da s drugy moimi vřveselil se bim. 30 jegda že syn tvojí s, izjady tvoje iměnije s ljuboděicami, pride, zakla jemu telce pitomyi. 31 on že reče jemu: čędo, ty vseгда s mnoj jesi, i vsja moja tvoja spt: 32 vřveseliti že se i vřzdradovati podobaaše, jako bratr tvojí s mrťv bě i ožive, izgybl bě i obrě se.

Testo slavo ecclesiastico antico normalizzato sulla base dei codici Marianus e Zographensis. (Lc. XV).

III a

Codex Marianus. Slavo eccl. antico - sec. X-XI. (Lc. XV).
f. 112 v

III b

Codex Marianus. Slavo eccl. antico - sec. X-XI. (Lc. XV).
f. 113 *r*

[illegible]

III c

Codex Marianus. Slavo eccl. antico - sec. X-XI. (Lc. XV).
f. 113 v

НѢ ОДНУСЧИНУ КЪ НЕПРАВЕДНѢМЪ

[illegible]

III d

Codex Marianus. Slavo eccl. antico - sec. X-XI. (Lc. XV).
f. 114 r.

IV a

Codex Zographensis. Slavo eccl. antico - sec. X-XI. (Lc. XV)
f. 189 r

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

H 444
 2444
 4444
 711

30

H. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

IV b

Codex Zographensis. Slavo eccl. antico - sec. X-XI. (Lc. XV)
f. 189 v

[illegible]

Codex Zographensis. Slavo eccl. antico - sec. X-XI. (Lc. XV)
f. 190 r.

[illegible]

IV d

Codex Zographensis. Slavo eccl. antico - sec. X-XI. (Lc. XV)
f. 190 v

[illegible]

Codex Zographensis. Slavo eccl. antico - sec. X-XI. (Lc. XV)
f. 191 r

[illegible]

15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536

Codex Zographensis. Slavo eccl. antico - sec. X-XI. (Lc. XV)
f. 191 v

Evangeliarium Assemani. Slavo eccl. antico - sec. X-XI
(Lc. XV, 11-32) f. 69 v

V b

Evangeliarium Assemani. Slavo eccl. antico - sec. X-XI
(Lc. XV, 11-32) f. 70 r

[illegible][illegible]

V c

Evangeliarium Assemani. Slavo eccl. antico - sec. X-XI
(Lc. XV, 11-32) f. 70 v

V d

Evangeliarium Assemani. Slavo eccl. antico - sec. X-XI
(Lc. XV, 11-32) f. 71 r

ᐱᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ; ᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ, ᐃᐃᐃ
ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ; ᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ
ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ,
ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ
ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ.

ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ.

ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃ.

(XV. 11—32.)

ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
10 ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ. ᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
ᐃᐃᐃᐃᐃ, ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ. ᐃ
ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ. ᐃ ᐃᐃ ᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃ-
ᐃᐃᐃᐃ, ᐃ ᐃᐃ ᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
15 ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ. ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ List 70
ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃ, ᐃ ᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃ.
ᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
ᐃᐃᐃᐃ, ᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃ ᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ. ᐃ
ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃ ᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ, ᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ. ᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃ
20 ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ, ᐃᐃᐃ ᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ.
ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ. ᐃᐃᐃ ᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ
ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ. ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃ
25 ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ. ᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃ
ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ. ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ,
ᐃᐃᐃᐃ ᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃ ᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ, ᐃ ᐃᐃᐃᐃ
ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃ ᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃ. ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ
ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ, ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ ᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ,
30 ᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃ, ᐃᐃᐃᐃᐃ-
ᐃᐃ ᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ, ᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃ
ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃ ᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ ᐃᐃᐃᐃᐃᐃ

VI a

F. Rački, *Assemanov ili Vatikanski evangelistar*, Zagreb 1865. Edizione in caratteri glagolitici dell'*Evangeliarium Assemani*. (Lc. XV, 11-32) p. 95.

Correzioni

- r. 15: iždīvъšu
- r. 19: niktože
- r. 21: az
- r. 22: idq
- r. 23: ne
- r. 31: mję
- r. 32: skoro iznesęte

የኤፍህጋርፋር ጌ ዓረፍላልህን ጌ, ጌ ሰተላሪህን የኤፍህጋርፋር ቀተ
ከጋርገጋር ጌን ጌ ደተገንጋር ቀተ ቀጋላ, ጌ የኤፍህጋርፋር ሀንጋሪፋር
ጌጥህጋርፋር, ሱተጋርጥህን ጌ ልሱሪህን ሰተ ሃሱሪህንጋርጥህን
ደሮ, ልኩን ደሪጋርፋር ጌን ደሪ ጌሱሪህን ሆሮ ጌ ጋርጥህን, ጌሱሪጋ-
ረሱሪ ሆሮ ጌ ዓረፍላልህን ደሮ. ጌ ቀተራህሮ ሃንጋርጥህን ደሮ. 5
ሆሮ ጌን ደሪጋርፋር ጌን ደህተከሪ ቀተ ደሪሱ, ጌ ልኩን ኤሪጋ-
ሱሪ የኤፍህጋርፋር ደሮ ኩሪ ሰጋጃ, ደሪሪህተ ሆሮጋር ጌ ሱጥ-
ተጋር' ጌ የኤሱሪህተሃሪ ጋሪጋርጋን ጋህሪ ጋህከጋር ሃሪሆከተሃን
ጌ ሱሪህን ጌሪን ደጥ ደሪህሪ. ጋሪ ጌን ከጋር ጋጃጃ' ሆሪህሪ
ህህን የኤፍህጋር, ጌ ሱተጋርጥ ጋህሪህሪ ህህን ሀንጋሪፋር ጌጥህጋር- 10
ሪጥሪ, ልኩን ደሪሰከተሃተ ጌ የኤሪጋሪህሪ. ከተሱሪሆሪህተ ጌን ደሮ
ሆን ከጋሪህተሃን ሃሪሆሪህጥ. ጋህሪህሪ ጌን ጋን ጋህንጋር ጌጋሪህተሃን
ጌ. ጋሪ ጌን ጋህሪህተሃተሃር ከጋር ጋህሪህሪ ደህንጋጃጃ' ደን ኩሪሆን
ሱሪህሪ ከተሪህተከሪ ሀንሆሮ ጌ ሆንጋርጥህን ሱተጋርጥህን ህህንጋር
List 71 ሆን የኤሪህጋርፋር. ጌ ጌሆሮ ሆንጋርጥህን ሆን ሰተሱሪ ጋርጥ ጌ 15
ኩሪሱሪህን ሰተ ደሪ ሰከጋርጋር ጌንጋርጋር ሃሪሱሪህንጋርጥህን ደሮ
ሆሪጊህ. ጋንሱተ ጌን ደሪጋርፋር ህህን ደሪ ጌሱሪህ ህህን ጋጃጋርጥ
ደሪ ሱሪህጋርጋርጥህ የኤፍህጋር, ጌ ሱተጋርጥህን ጋጃጋር ጋርጥ ሀን-
ሱሪህ የሆህጋር. ጋሪ ጌን ከጋር ጋጃጋር' ሱሪህ, ህሪጥ ሃሪደንጋርጋር
ደሪ ህሪጋርፋር ጋር, ጌ ሃሪደሪ ጌህ ህህን ደሪህሪ. ሃሪሱሪህንጋር- 20
ሱሪህ ጌን ደሮ ጌ ሃሪሱሰከተሰህተህን ሆንጋርጥህን, ልኩን ሆሪህሪ
ህህን ደሪ ጌሱሪህ ሆሮ ጌ ጋርጥህን, ጌሱሪሆሪሱሪ ሆሮ ጌ
ዓረፍላልህን ደሪ.

ደሪሆሪህን ጌጋርጋርጥህንጋርጥህን.

ጋህተሆንጋርጥህን ጋህን ሰጋርጋር ጋርጥህን ደሪጋር. 25
(XXI. 8—9, 25—27. 33—36.)

ከጋር ጋንጋርጋር' ሆሪህሪህን ሆን ጋርጥህን ደሪ ጌሆን-
ጋር ሆን የኤሱሪህሪ ሃሪ ጋርጋር ጋን, ጋርጋርጋርጋር' ተሱ ጋንጋር
ጌ ሆሪጋር ጋን የኤፍህጋርፋር ደሮ, ሆን ጋርህን ሃሪ ደሪሱሪ
ጋር. ጋንሱተ ጌን ጋንጋርጋርህን ሆሪሆን ጌ ሆንጋርጥህን, ሆን 30
ጋንጋርህን ደሮ, ሆንጋርጥህን ሆን ደጥህ የኤሱሪህ ሆሪህን, ሆን
ሆን ተሪን ኩሪጋርጥህ. ጌ ሆንጋርጥህን ሱተጋርጥህ ሃሪ ደሪሱሪ-
ህን ጌ ሱሪሆሮ ጌ ሱሪሱሰከተከሪ, ጌ ቀተ ሱሪህ ህጋርጋር ጋርጋርጥ-

VI b

F. Rački, *Assemanov ili Vatikanski evangelistar*, Zagreb 1865. Edizione in caratteri glagolitici dell'*Evangeliarium Assemani*. (Lc. XV, 11-32) p. 96.

Correzioni

- r. 5: bě i obě i obrěte (sic!)
- r. 11: razgněvavъ
- r. 14: tvoeje
- r. 15: mьně

Cfr. J. Kurz, *Evangeliař Assemanův. Kodex Vatikánský 3. slovanský*. II, Praha 1955.

ѢДИТЕ СКОРѢ ФНІ АЩЕ СѢ БѢЖА
ѢЩЕ ОУМѢТЕ ДА МНІ АБЛАГ
ѢДАТИ ЧУДА СЪЗБАЩНЫЯ КС
АЛІН ПАЧЕ ОЦА ЗАЩЕ МѢ СІЯ
ДАСТЪ ДУХА АГЪ ПРОСВѢЩЕНІЯ

ЕУЕГЪ ПРИТЪЧЕНІЯ ЧЛѢЗДННЪ
НМЪ БѢСА НРЧЕПІЯ ННІА БѢЮЮ
СѢ ДАЖДЫМЪ КОСТОМЪ КС ЧАСТЬ
НМЪ ННІА НРЧЕПІЯ ННІА БѢЮЮ
БѢНІА ПОМНОЖЕНЫЯ СЪЗБАЩ
БСЕЛІЯ ННІА СІЯ ОТНДѢ НА СТРАНѢ
АЧЕ НТОУ СЪРАСТОУ ННІА БѢЮЮ
СЕОБЪЖНЪ КЛАДНО НЖДНЕВШЮ
ЖЕМОУ БСЕ БѢЖЕ ГЛАДЪ КРѢПШЮ
НА СТРАНѢ ТОІ НТЪ НАЧАТЪ ДНШ
ННІА ННІА ПРЧЕПІЯ ННІА БѢЮЮ
ДННОЛІА ОТЪЖНІА ТОАСТІ
ННІА ПОСЛАДІА СЕЛАСЕОБПАС

VII a

Liber Sabbae. Slavo eccl. antico - sec. XI. (Lc. XV, 11-32)
f. 67 v

ТЪ СЕ. НИ. И. КА. ДА. ШЕ. НА. С. ЗИ. Н
И. СА. О. ТЪ. РО. ЖЬ. ЦЬ. А. Ж. Е. ДЪ. Х. Х
С. В. Н. Н. А. Н. Н. И. С. Т. О. Н. Е. Д. А. ШЕ. Е. М. Д.
П. О. Л. И. С. Л. Н. Б. З. Ж. Е. В. С. Е. БЪ. Р. Е. Ч. Е. К. О. Л. И
К. О. Н. А. И. МЪ. Н. Н. И. КЪ. О. У. О. Ц. И. М. О. Е. Г. О. Н. И
З. О. З. И. В. А. Ж. ТЪ. Х. Л. А. К. И. А. ЗЪ. Ж. Е. ДЪ. Е
Г. Л. А. О. Л. И. З. Н. ТЪ. Г. З. И. К. А. Ж. БЪ. С. Т. А. В. З. И
Д. Ж. И. З. О. Ц. И. М. О. Е. М. О. У. Н. Р. Е. К. Ж. Е. П. О. У
О. Ч. Е. С. З. Г. РЪ. Ш. И. Х. З. Н. А. Н. Б. О. И. П. РЪ. ДЪ. ТЪ
Б. О. Ж. Ю. К. Е. Н. Е. С. Л. А. Д. О. С. Т. О. И. З. Н. А. Р. Е. Ц. И
А. С. И. З. ТЪ. Б. О. С. Т. Б. О. Р. И. М. А. И. С. О. Е. Д. И
О. У. О. ТЪ. З. Н. А. И. МЪ. Н. Н. И. СЪ. ТЪ. Б. О. И. Х. Н. Б. З
И. ДЪ. И. З. О. Ц. И. С. В. О. Е. М. О. У. ШЕ
А. М. О. У. Д. А. М. Е. Ч. Е. С. Ж. Ш. Ю. О. У. ЗЪ. РЪ. И
И. К. Е. Г. И. М. И. Л. З. Е. М. О. У. Б. З. И. С. ТЪ. Н. Т. Е
Б. З. Н. А. П. А. Д. Е. Н. И. БЪ. К. Е. Г. О. Н. О. Б. О. Б. З
И. Р. Е. Ч. Е. Е. М. Д. С. НЪ. О. Ч. Е. С. З. Г. РЪ
Ш. И. Х. З. Н. А. Н. Б. О. И. П. РЪ. ДЪ. ТЪ. Б. О. И. Х. Ж
Н. Е. С. Л. А. Д. О. С. Т. О. И. З. Н. А. Р. Е. Ч. Е. Ц. И. С. А. О. И. О. И.

VII b

Liber Sabbae. Slavo eccl. antico - sec. XI. (Lc. XV, 11-32)
f. 68 r

[illegible]

VII c

Liber Sabbæ. Slavo eccl. antico - sec. XI. (Lc. XV, 11-32)
f. 68 v

ШЕЛЪ МІРШЕ ОНЪ ЖЕ ОУТЪ ВЪ ІР
ВЪРЪ ОУ ОУ ОУ ОУ ОУ ОУ ОУ ОУ ОУ ОУ
АВЪ ТЪ РАБОТАХЪ ТЪ БЪ НН ЧІСОЛН
ЖЕ ЗАПОВѢДН ТВОЕ А НЕ ПРЕСТАЛН
УВЪ НН НН НН НН НН НН НН НН НН
КОДЪ АДЪ ГДА СЪ ДРОУГЪ ІДЛОІДН
БЪЗЪ СЕ СЛН ЛЪЗЪ БЪЗЪ СЪ ДЪ ЖЕ СЪ
СЪ НЪЗЪЗІ ТВОЕ НН НН НН СЪ ДЪ ОУ
ДЪ ІЦА МН ПРНДЪЗІ ІЦА СЪ МЪ ТЪ
ЦЪ ОУ НН ПНТЪ НН І ОНЪ ЖЕ СЪ СЪ МД
ЧЪ Д ОУ ТЪ І СЕ ГДА СЪ МНОЖЕ СЪ НН
МН І ТВОЕ ЖЕ ТЪ БЪЗЪ СЕ СЛН ТН ЖЕ
ДЪ БЪЗЪ ДРДОБА ТН ПОДОБАШЕ МНО
ІТЪ ТВОЕ ІСЪ ПРНГЕЗЪ БЪ НН ЖЕ
ЗІ ЛЪЗЪ БЪ НН БРЪ ТЪ СЪ: СЪ

І СЪ ТЪ КАНДЪ ТЪ СЪ ДЪ АН ПРНДЪ
НН БЪЗЪ СЪ МН НН НН ПРНДЪ ТЪ
МД ІО: СЪ ЖЕ СЪ ДЪ СЪ МН БЪЗЪ МД

Liber Sabbae. Slavo eccl. antico - sec. XI. (Lc. XV, 11-32)
f. 69 r

VIII a

V. N. Ščepkin, *Savvina kniga*, Sankt-Peterburg 1903. Edizione in caratteri cirillici del *Liber Sabbæ*. (Lc. XV, 11-32) pp. 52, 53

створи мѧ яко ѣдннго бѣ на
мышнѣ твоихъ. ²² рече же оцѣ къ ра
воу своѧу. скоро нзнесѣте б
деждѣ прыж^{вж} ⁹). и бѣлѣцѣте і. и да
хѣте прѣстѣи на ржѣж ѣго. и са
воу на позѣ. ²³ и прѣведѣше телѣ
цѣ оупитѣны заколѣте. и идѣ
ше да ¹) вѣсѣмъ сѧ. ²⁴ яко сѣмъ съ мѣ
рѣтѣмъ вѣ и бжнѣ. погѣмъ вѣ и б
врѣте сѧ. и начашѧ вѣсѣмъ сѧ.
²⁵ вѣ же сѣмъ ѣго старѣи на сѣлѣ и яко
идѣ прѣвѣмъ сѧ къ домоу. оуслѣ
ша пѣнѣ и лнѣ. ²⁶ и прѣзѣмъ
ѣдннго раба въпрѣмъ что бѣо сѣ
ѣстѣ. ²⁷ бжѣ же рече ѣмоу. вратѣ тво
і прѣде. и заклѧ оцѣ твоі телѣ
цѣ оупитѣны. яко съдрава и
прѣмъ. ²⁸ разгѣмъ же сѧ и не
хотѣше вѣнѣ. оцѣ же ѣго и
шѣдѣ молѣше і. ²⁹ бжѣ же отѣвѣра
въ рече оцѣ своѣмоу. сѣ колнѣ
лѣтѣ рабѣмъ твоѣмъ. и ннѣ
же заповѣди твоѣ. не прѣстѣи
хъ. и лнѣ ннѣ не даѣ ѣсн
козѣмъ. да съ друѣи моѣи
въвѣсѣмъ сѧ вѣхъ. ³⁰ ѣгда же сѣмъ
съ. нзѣдѣ твоѣ нмѣнѣ съ лнѣ
дѣицѣи прѣде. заклѧ ѣмоу телѣ
цѣ оупитѣны ²). ³¹ бжѣ же рече ѣмѣ
чѣдо. ты вѣгда съ лнѣ ѣсн. и вѣ
моѣ твоѣ сѣтѣ. ³² въвѣсѣмъ же
сѧ ³). и въздѣмъ подѣмъ. яко
вратѣ твоі съ. мѣтѣмъ вѣ и бжнѣ.
погѣмъ вѣ и бврѣте сѧ.

VIII b

V. N. Ščepkin, *Savvina kniga*, Sankt-Peterburg 1903. Edizione in caratteri cirillici del *Liber Sabbae*. (Lc. XV, 11-32) pp. 53, 54

спроси́тъ снѣ́ сво
 нѣ́ба · е́да ка́ше
 нѣ́ по́дасть нѣ́моу
 нѣ́ рѣ́бѣ · е́да
 вѣ́ рѣ́бѣ мѣ́сто
 по́дасть нѣ́моу
 змѣ́нѣ · нѣ́наще
 проси́тъ а́нцѣ ·
 е́да по́дасть нѣ́моу
 скорпѣ́нѣ · аще́ оу
 бо́ вѣ́ зѣ́лнѣ · аще́
 оу́мѣ́ нѣ́те́ да́ннѣ
 нѣ́благѣ́ · да́ннѣ
 тнѣ́ до́мѣ́ · вѣ́
 шнѣ́ · ко́льмнѣ
 па́че · оу́бѣ · аще́
 сѣ́нѣ · е́да · аще́ · дѣ́
 стѣ́ · нѣ́ · проси́ · аще́ ·

МѢ́ · оу́ · нѣ́ · го · —
 нѣ́ · нѣ́ · прѣ́ · ма · поу́ · о · вѣ́ · днѣ́ · м · —
 е́ · ва · о · т · з · лоу́ · гла · рѣ́ · —
 е́ · у · е́ · сѣ́ · прѣ́ · тѣ́ ·
 у́ · ж · нѣ́ · у́ · ло
 вѣ́ · кѣ́ · нѣ́ · кѣ́ · нѣ́
 нѣ́ · бѣ́ · вѣ́ · а · сѣ́ · на
 нѣ́ · рѣ́ · е́ · мѣ́ · ннѣ́ · нѣ́ ·
 нѣ́ · ю · оу́ · оу́ · оу́ ·
 да · ж · дѣ́ · мнѣ́ · до · сто
 ннѣ́ · у · а · сѣ́ · тѣ́ · мѣ́ ·
 ннѣ́ · нѣ́ · нѣ́ · а · нѣ́ ·
 ннѣ́ · мнѣ́ · ннѣ́ ·
 ннѣ́ · по · мѣ́ · ннѣ́ · зѣ́ ·
 хѣ́ · дѣ́ · ннѣ́ · хѣ́ · сѣ́ ·
 бѣ́ · ра · вѣ́ · бѣ́ · сѣ́ · мѣ́ · ннѣ́ ·
 ннѣ́ · ннѣ́ · о · т · нѣ́ · а
 сѣ́ · ра · нѣ́ · а · лѣ́ · е́ · н

IX a

Ostromirovo Evangelie 1056-57 goda chranjaščeesja vъ Imperatorskoj publičnoj bibliotekě. Izdiveniemъ S. Peterburgskago kupca Il'i Savinkova. Sanktpeterburg. 1883. (Ediz. fotolitogr.) Slavo eccl. di redaz. russa - sec. XI. (Lc. XV, 11-32) f. 117 v

ТОУРАСТОУНИИШЕ
 НИЕСВОЕ·ЖИВЫ
 БЛАДНО ИЖДИ
 ВЪШОУЖЕМОУ
 ВЪСА·БЫСТЫГЛА
 ДЪКРЕПЪКЪ·НА
 СТРАНѢТОИ·НТЪ
 НАУАТЪЛНША
 ТНІА ИШЪДЪ
 ПРНЛЕПНІАКІДИ
 ПОШЪ·ОТЪЖИТЕ
 АЛТОІАСТРАНЫ·
 ИПОСЪЛАННАСЕЛА
 СВОИПАСТЪСВИ
 НИИ ИЖЕЛААШЕ
 НАСЫТИТИУРЕ
 ВОСВОЕ·ОТЪРОЖЬ
 ЦЬ·ІАЖЕБДѢЛУХ

СВНИИІА ИНИ
 КЪТОЖЕНЕДАМА
 ШЕМОУ ВЪСЕБѢ
 ЖЕПРНШЪДЪРЕУЕ·
 КОЛНКОУНАИМЪ
 НИКЪЦАМОКГО
 ИИЗЪЫБАІЖТЬ
 ХЛЕБИ·АЗЪЖЕ
 СЪДЕГЛАДЪМЪГЫ
 БИЖ ВЪСТАВЪ·И
 ДЖКЪОЦОУШОИ
 МОУ·ИРЕКЖМОУ
 ОУЕ·СЪГРѢШНХЪ
 НАНЕОИПРЕДЪ
 ТОБОІЖ ОУЖЕНѢ
 СМЪДОСТОИИЪНА
 РЕШТИСАСТЫНЪ
 ТВОИ СЪТВОРИ

IX b

Ostromirovo Evangelie 1056-57 goda chranjaščeesja vъ Imperatorskoj publičnoj bibliotekě. Izdiveniemъ S. Peterburgskago kupca Il'i Savinkova. Sanktpeterburg. 1883. (Ediz. fotolitogr.) Slavo eccl. di redaz. russa - sec. XI. (Lc. XV, 11-32) f. 118 r

МА ИАКО ИДНО
ГО ОТЪ НАНШЬНИ
КЪ ТВОИХЪ НВЪ
СТАВЪ. ИДЕ КЪ ОЦОУ
СВОЮ ШОУ ИЩЕ ЖЕ
ИШОУ ДАЛЕЧЕ СЖ
ЩОУ ОУЗЪРЪНОЦЬ
ИГО ИШНЛЪ ИШОУ
БЫСТЬ ИТЕ КЪ
ПАДЕНА ВЪ ИЖИГО
НО БЛОБЫЗАН РЕ
УЕЖЕ ИШОУ СЫНЪ
ОУЕ. СЪГРЪШНХЪ
НА НЕБО И ПРЪДЪ
ТОБОЮ ОУЖЕНЪ
СМЪ ДОСТОИИЪ
НА РЕЩН САСНЪ
ТВОИ РЕУЕЖЕ ОЦЬ

КЪ РАБОШЪ СВОИ
МЪ ИЗНЕСЕТЕ О
ДЕЖДА ПРЪВЖИ
НО БЛЪЦЪ ТЕН И
ДА ДНТЕ ПРЪТЕ
НЪ НА РЖКЖИГО.
И СА ПОГЫНАНО
ЗЪ И ПРИБЕДЪ
ШЕТЕ ЛЬЦОУ ПИ
ТАНЪ И ЗАКОЛЪ
ТЕ. И БДЪШЕ ДА
БЕСЕЛНШЪ СЯ И
КОСНЪ МОИСЬ. ШРЬ
ТЪ БЪ БНОЖИ БЕ
ИЗГЫБЛЪ БЪ И
ОБРЪТЕ СЯ И НА
УАША БЕСЕЛНТИ
СЯ БЪЖЕ СНЪ ИГО

IX c

Ostromirovo Evangelie 1056-57 goda chranjaščeesja vъ Imperatorskoj publičnoj bibliotekě. Izdivenienъ S. Peterburgskago kupca Il'i Savinkova. Sanktpeterburg. 1883. (Ediz. fotolitogr.) Slavo eccl. di redaz. russa - sec. XI. (Lc. XV, 11-32) f. 118 v

СТАРѢННАСЕЛѢ
 ИАКОГРАДЫ
 ИРНБЛНЖНСА
 КЪДОМОУ·СЛЫ
 ШАНѢНННАНН
 КЫ ИИРНЗЪБА
 БЪКДННОГОТЪ
 РАБЪ·БЪПРАША
 АШЕ·УЪТОУБО
 СНСЖТЬ ОНЪЖЕ
 РЕЧЕНМОУ·ІАКО
 БРАТЪТВОИПРН
 ДЕ НЗАКЛАОЦЬ
 ТВОИ ТЕЛЦЬ
 ОУПНТАНЪИ
 ІАКОСЪДРАБАН
 ПРНІАТЪ·РАЗГНѢ
 БАБЪЖЕСА ННЕ

ХОТѢАШЕБЪИИ
 ТИ ОЦЬЖЕНГОН
 ШЪДЪМОЛѢАШЕ
 Н ОНЪЖЕОТЪВѢ
 ЦАБЪ·РЕЧЕОЦОУ
 СВОИМОУ СЕКОИ
 КОЛѢТЪРАБОТА
 ІЖТЕБѢ ИИИКО
 ЛНЖЕ ЗАПОВѢДИ
 ТВОИІАИПРЕСТА
 ПНУХЪ ИИМЪИИИ
 КОЛНЖЕ НЕДАЛЪ
 ИСНКОЗЪЛАТЕ·
 ДАСЪДРОУГЫМО
 ИИИ·БЪЗВЕСЕЛН
 ЛЪСАБЫХЪ ИГДА
 ЖЕСНЪТВОИСЬ·И
 ЗЪДЪИТВОИИИѢ

IX d

Ostromirovo Evangelie 1056-57 goda chranjaščeesja vъ Imperatorskoj publičnoj bibliotekě. Izdivenienъ S. Peterburgskago kupca Il'i Savinkova. Sanktpeterburg. 1883. (Ediz. fotolitogr.) Slavo eccl. di redaz. russa - sec. XI. (Lc. XV, 11-32) f. 119 r

ННІЕ СЪЛЮБОДѢ
 НЦАШН ПРНДѢ
 ЗАКЛАЕМОУ ТЕ
 ЛЬЦЬ ПНТОМЪ
 Н ОНЪ ЖЕРЕЧЕ
 МОУ УАДО ТЫ
 ВСЕГДА СЪМЪНО
 ЖЕСН НБСАМО
 ЯТВОРАСЯТЬ ВЪ
 ЗВЕСЕЛНТИЖЕ
 СА НВЪЗДРАДО
 ВАТН ПОДОКАА
 ШЕ ЯКО БРАТЪ
 ТВОНСЬ ШРЪТЪ
 БѢНОЖНБѢ Н
 ЗГЫБЛЪБѢНО
 БРѢТЕСА
 Е СЯ ША СОПОУСТЫНАМЪ

: ЕВѦ ОТЪЛОУ ГЛА СМѢ
 ЕУЕГЬ ЕЛЮДѢ
 ТЕСА ДАНЕ
 ПРѢЛЫШТЕНН
 БЖДЕТЕ МЪНО
 ЗНБО ПРНДЖТЬ
 ВЪНМОЕ ГЛѢЩЕ
 АЗЪ ЕСМЬ НВРѢ
 МА ПРНБЛНЖН
 СА НЕНДѢТЕ ВЪ
 СЛѢДЪНХЪ Е
 ГДА ЖЕ ОУСЛЫШН
 ТЕ БРАНИ ННЕСТ
 РОЖННА НЕОУ
 БОНТЕСА ПОДО
 БАЕТЬ КОСНМЪ
 ПРѢЖЕ КЪ ТН
 НЪНЕ ОУАБНКО

IX e

Ostromirovo Evangelie 1056-57 goda chranjaščeesja vъ Imperatorskoj publičnoj bibliotekě. Izdiveniemъ S. Peterburgskago kupca Il'i Savinkova. Sanktpeterburg. 1883. (Ediz. fotolitogr.) Slavo eccl. di redaz. russa - sec. XI. (Lc. XV, 11-32) f. 119 v

КЛКРЛЖЕ·КСНКОСНШ
ИЗЛЛТЛКЛСКОИХЛК
КРЛГЮКЛАДРЛКГКН
АШШЛШЕННЖСКОС
ГО·КСНМЖНЕСКОСА
ЖЕ·НМЖАШЕ·КЛКРЛЖЕ·
СНГЛЕ·КЛЗГЛА·СН·МЖЕ
НШ·СЛШШЛА·СЛШШТА·
Н·Е·Ш·А·Ю·Г·А·Р·Н·З·

✠ КЛ·КННД·С·КЛСТРАНУ·
Ж·Н·Н·Е·З·Г·Ш·М·А·
✠ С·Ю·Ш·Ш·Ш·Л·У·Г·С·К·

Р·Е·Г·Л·С·КО·Н·М·Л·У·Т·Н·КО·М·А·
Л·М·И·Г·Л·Ю·КА·М·А·Н·Е·М·Н·
Ж·Н·С·Ю·З·Г·Ш·М·А·
Ж·Н·Е·Н·Г·Ш·Л·У·Г·Р·П·

Г·Л·П·Р·Н·Т·Ю·С·Н·Ж·
Г·Л·К·Л·Е·Т·Е·Р·Л·М·Ж·
А·К·А·С·Н·А·П·Р·Е·М·А·
Н·Е·Н·С·Н·О·Т·Е·Л·А·Ж·А·
Л·М·И·Д·О·С·Т·О·И·П·О·У·Ю·Т·Е·
С·Т·Л·Н·М·Ж·Н·И·Ж·Н·Р·А·З·А·
Ж·Л·Н·Н·М·А·Н·М·Ж·Н·Н·Е·

И·Н·Е·Н·О·М·Н·О·З·Г·Л·А·Н·С·У·Л·С·
К·Р·А·К·С·Н·М·Ж·Н·Н·Е·С·К·О·Е·М·А·
Н·Е·Н·С·Н·О·Т·И·Д·Е·Н·А·С·Т·Р·А·
Н·Ю·Д·А·Л·Е·Т·Е·И·Т·Ю·Р·А·С·Т·О·У·Н·
Н·М·Ж·Н·Н·Е·С·К·О·Е·Ж·И·К·Л·К·А·У·
Л·Л·Н·О·И·Ж·Д·И·К·Л·Ш·Ю·Ж·Л·С·
М·Ю·К·А·К·Л·Г·Л·А·Д·Л·К·Р·Ж·
П·Л·К·Л·Н·А·С·Т·Р·А·Н·Ж·Т·О·Н·И·
Т·Л·Н·А·Т·Е·Т·Л·И·Ш·А·Т·Н·С·А·
И·П·Р·И·Ш·А·Д·И·Р·Н·А·Ж·И·Н·С·Е·
Е·Д·И·Н·О·М·Л·Ш·Ж·Н·Т·Е·Л·А·Т·О·
Е·С·Т·Р·А·Н·К·И·Н·П·О·С·Л·А·И·Н·А·С·Е·
Л·А·С·К·О·Ж·Н·А·С·Т·И·С·К·И·Н·Н·С·И·
И·Ж·Е·Л·А·Е·Н·А·С·И·Т·И·Т·Н·С·Е·
Ш·Р·О·Ж·Л·Ц·Е·Ж·Е·Х·Д·А·Х·Ю·
С·К·И·Н·Н·Е·И·Н·И·К·Т·О·Ж·Е·Н·
Е·Д·А·Ж·И·Е·Д·А·М·Ю·К·Л·С·Е·К·Ж·
Ж·Е·П·Р·И·Ш·А·Л·Л·Р·Е·К·О·Л·И·К·
О·П·А·Е·М·Н·И·К·Л·О·У·О·И·А·М·О·
Е·Г·О·Н·З·К·Л·К·А·Ю·Т·Е·Х·Л·Ж·А·
А·З·Л·Ж·Е·З·Л·К·Г·Л·А·Д·О·М·Л·И·
К·Н·Ю·К·Л·С·Т·А·К·Л·Н·Д·У·К·Л·О·
Ц·О·У·М·О·Е·М·Ю·Н·Р·Е·К·У·Е·М·О·У·

Lj. Stojanović, *Miroslavljevo jevanđelje*, Beograd 1897. (Edizione fototip.) Slavo eccl. di redaz. serba - sec. XII. (Lc. XV, 11-32) p. 211

ОУЕСУГРХШНХЛНАНКОИ
ПРЖАЛТОКОЖЮЖЕНХСМ
ДОСТОИИНАРЕЩИСЕИ
ТКОИСТКОРИМЕЖКОЕДИ
НОГОШНАЕМНИКДСКОИ
ХЛНКАСТАКЛНДЕКЛОИ
СКОЕМИОЕЩЕЖЛЕМИОДА
ЛЕТЕСЮИЮКАЗРХНОИ
ЕГОИМНЛЕМИОКЛИНТЕ
КЛНАПАДЕНАКЛИОЕГОИ
ОКЛОКЛИЗАШЕНРЕЖЕЛМ
ЮСИЛОУЕСУГРХШНХЛНА
НКОИПРЖАЛТОКОЮННЖ
СМДОСТОИИНАРЕЩИСЕИ
ТКОИСТКОРИМЕ
ЖКОЕДИНОГОШНАЕМНИ
КАТКОИХЛРЕЖЕОИЛЕГОКА
РАКОМДСКОИМКСАРОИЗ
НЕСХТЕОДЕЖДЮПРЛКОЮ
НОКАЖИЖТЕНПАДНТЕ
ПРЛСТЕНЛНАРОУКИОЕГО
ИСАНОГЛНАНОЗЖНИРНК
ЕДКИШТЕЛЛЦОУНИТХНИ

НЗАКОАНТЕННКАЛН
ЕКЕСЕЛНМЛСЕЖКО
СИЛМОИНСНКОУМРЛА
ЛНОЖИКЕНЗГНКА
БЖНОКРЖТЕСЕИНАТЕ
ШЕКСЕЛНТИСЕКАЖЕ
СИЛЕТОСТАРХИНАСЕ
ЛЖНЖКОГРЕЛЛПРИ
КАПЖНСЕКАДОМЮ
НКАЛШАПЖННЖЛИ
КННИРНЗКАКЛЕЛН
НОГОШРАКЛКАПРАИ
АШЕНУТТШОУКОСН
СТАОНЖЕРЕЛМУКРА
ТАТКОИПРИДЕИЗА
КАЛОИТАТКОИТЕАЛ
ЦОУНИТХНАЖКО
ЗДРАКАИПРИТЕЛРА
ЗГНКАКАЖАСЕНН
ХОТХАШЕКЛНТИ
ОЦЛЖЕЛГЕНШКАМО
ЛКШЕНОНЖЕШКО
ШАКЛРЕОИОУСКОЕДИ

Lj. Stojanović, *Miroslavljevo jevanđelje*, Beograd 1897. (Edizione fototip.) Slavo eccl. di redaz. serba - sec. XII. (Lc. XV, 11-32) p. 212

СКОЛНКОЛЖУРАКО
 ТАХЛТЕКЖНННКОЛ
 НЖЕУАНОКЖАНТКОЕ
 НЕПРКЕСТЮНАУКНМ
 НЖННКОЛНЖЕНЕЛА
 ЛЕСНКОУЛЕТЕДАТ
 ДРЮГНМОИМНЖУ
 КЕСЕЛНЛСЕКНМА
 ЕГДАЖАСНТКОЖСН
 НЖДАТКОЕИМЖНН
 ЕСЛЮКОДЖИЦАМИ
 НПРИДЕИЗАКЛАЛА
 ЕМОЕСИТЕЛЦЮУ
 ННТЖНЫОНЖЕРСА
 МЮТЕДОТЛКСЕГ
 ДАСМНОЮАСННК
 САМОЖТКОКСЮТК
 ЖЕСЕЛНТНЖЕТН
 НЖУРАДОКАТНСЕ
 ДОЖАЕТЖКОБРАТА
 ТКОИСКЖМРЬТК
 НОЖНКЕНЖИКА
 КЖНОКРЖТЕСЕ

8 КНН^К МЕНЮ^С ШМА^Г Р^К Р^З І^І
 КЛОСИДАИРИКАЛЖНЕСКЕРМА
 8 НШН^К НАЦ^К Ж^З Ж^З —
 КВТО^К МЕНЮ^С ШМА^Г Р^К СО^Д —
 КЛОТКЛАШЛЕДИННШОКОЮ
 КОПРИКАЖИСЕПРЖДАЕНМЕ
 8 Н^Ш КТ^К КЕЛ^К ШПО^А НАМА^Ш —
 КРЖ^А МЕНЮ^С ШМА^Г Р^К СО^Д —
 КЛОСИЕТАИЮЕМЮСРНОЛА
 КОЮННКОМУННАТУНН
 8 Н^Ш КТ^К КЕЛ^К НАМА^Ш —
 КТ^К МЕНЮ^С ШМА^Г Р^К Р^З А^І —
 Н^Ш ЕОУАНІАНЖ^К 2^І НАМЮ^К
 КП^К МЕНЮ^С КЛО^К СКЖТКСТКОРІ
 ШЕ^Ш Н^К КП^К КЕЛ^К КЕ^К —
 8 СЮ^Б МЕНЮ^С ШЛУ^Г Р^К С^К М^Г —
 ЕГЖКЛОДЖТЕСЕДАН
 ЕПРЖЛЦЕННЖЮД
 ЕТЕМНОЖНКОПРИ
 ДОЖАЕТЖКОБРАТА
 ТКОИСКЖМРЬТК
 НОЖНКЕНЖИКА
 КЖНОКРЖТЕСЕ

X c

Lj. Stojanović, *Miroslavljevo jevanđelje*, Beograd 1897. (Edizione fototip.) Slavo eccl. di redaz. serba - sec. XII. (Lc. XV, 11-32) p. 213

БНУХ. ЧУАКОУА ВЛАД. РАДОСТЬ БЫВА
ЕТЬ ПРѢДЪАВГЛІ БЖН. СЪЕАННОМАГРЕ
ШНИЦѢ КАЖУЩА СЯ. СРѢ КЦ. НѢ ПРѢ
ЖДЕ. ПЛА. ГІО. ТІ. ГЛА. РРѢ.
ВЕГДХАККЗ ЕТЕДНМЛХ ДКАСНА. ПРЕМЕН
ШНИСНХ СЪЦОУ СВОЕМОУ. СЪЕДАЖА
МНОГОШНИХ. ХАСТХНМЛННІ. НРАЗ
ДѢЛНІМЛНМЛННІ. НЕ ПОПМОУХЪА НХ.
СЪБРАВЪ КСЕЛЕНШНИСНХ. СЪТНДЕНАСТР
НЖАДЛЕУЕ. НТОУРАСТОУНІМЛННІ. СВОЕ
ЖІВІІ ИКАЖАМО. ИЖАХІВШОУЖЕ ИМОУ
ВЪСѢ. БХІСТХГЛАДЪ КРѢПОКАМАГРАНѢ
ТОН. НТЪМАУАТЪ ЛНШНТНІШЕДЪПРН
ЛЖПНСА. ЕАННОМОУ СЪЖНТЕЛХТОАСТРА
ННІ. ИПОСЛАННА СВОІА СЕЛА. ПАСТѢНННІА.
ИЖЕЛАІАШЕНА СІТНТНСА. СЪРОЖЕЦЪ.
ИЖЕ СІВННА. ИДѢХЪ. ИНИ ИТОЖЕ НЕ
ДАІАШЕ ИМОУ. ВАСЕБѢЖЕ ПРНШЕДЪ РЕУЕ.
КОЛНКОМЛЕМНИКЪ ОУ СЪЦАМОЕГОНЪБІ
ВАІА ТІІМЛХАХЕН. АЗЫКЕГЛАДОМЪГІ
БНХЪСТАВЪНАЖ. КЪ СЪЦОУ ЛОЕМОУ. НРЕІСЖ
ЕМОУ СЪЕСГРЕШНХ. НАБЕВОНПРѢДЪТО
БОЖ. ОУЖЕ ВОНѢ СМЛАДОСТОНЪ. НАРЕЦІІ
СА СНЪ ТВОИ. СТВОРИМА ІАКОНЕДННІО СЪ
НАБЕЛННІКЪ. ТВОИХЪ. ИВАСЛАВЪНАЕ ІАКОНЪ

Dobrejšovo evangelie. Slavo eccl. di redaz. bulgara - sec. XIII
(Lc. XV, 11-32) f. 52 r

цюу своємоу. нещежеемоу а алеусаюу.
 оузражѣтецьего. и на нѣмоу бысть. и
 те кѣна падена кѣіего. и ѿблѣзѣи. и
 реуеіемоу. и ѿуеа грѣшнѣна не бо и
 а то бо іа. оуже бо нѣсма до сто и на ре
 цнса снѣтвон. створи ма іа ко едннго.
 ѿ тѣна емни кѣтвонхѣ. и ре ѿ тецьего.
 кѣра во мѣ сво имѣ. кѣро нѣ не сѣте ѿ де
 жа прѣвѣіа. ѿ блѣхетей. ала нте прѣ
 стѣна на рѣіа жѣго. и сапогѣіа на нѣго.
 и прнвѣа шете лецѣоу нѣтѣнѣі. и нѣа іа
 лѣтей. іа дшен аа веселнмса. іа ко снѣ
 мо и прѣтѣкѣ бѣіа жнве. и нѣгѣіа
 бѣіа ѿ брѣтеса. и на хашѣ веселнтнса.
 бѣже іа жѣго старѣіа нѣселѣ. и іа ко грѣ
 а іа и прнблнжнса кѣ до моу. и слѣіа
 пѣнн. іа лн іа іа. и прнзвѣа едннго
 ѿ рабѣ. и кѣ прашашѣ у то нсхѣ. ѿ нже
 ре емоу бра тѣтвон прнде. и нѣа а ѿ те цѣ
 твон телецѣоу нѣтѣнѣі. іа ко а ра ва прн
 іа тѣ. разгнѣа е жеса и не хотѣше ннті
 ѿ тецьего шѣа а лѣшѣн. ѿ нже ѿ
 еѣіа нѣа ре ѿ цюу своємоу. се ко лн ко лѣіа
 ра бѣтѣа те бѣ. и нн ко лн жс нѣа а лѣсн
 нн нѣа нн ко а лѣте. ала сѣа роу тѣіа сво имн.

XI b

Dobrejšovo evangelie. Slavo eccl. di redaz. bulgara - sec. XIII
(Lc. XV, 11-32) f. 52 v

И АЗЪ И ГДЕ ВЪЗВЕСЕЛН СЛЪЖИХЪ: ЕДАЖЕ
СНЪ ТВОЙ СЕИ. ИЗЪДАДІ ТВОЕИ ЛѢТНЕСА ІЮ
БОДѢИЦАМИ. ПРИДЕХА КЛАЕМОУ ТЕЛЦУ
И НТОПЛІ. ѿЖЕ РЕЧЕ КЛОУЧА ДО ТѢВЪ
ВУЕ. ^Кѿ. НЕ ѿЛОУ. ГЛА. РЕЧЕ. РЕЧЕ. УАВІСЪ.
ГЛА СЛМНОЖЕСИ. И ВСКЛОУ ТВОИ СЛЪЖИХЪ.
ВЪЗВЕСЕ СЕИ ТИЖЕСА ПОДОБАЙШЕ. ІАКО КРА
ТѢ ТВОИ СІИ МРЪТЪ ВЪЗЕДІ ѿЖНЕ. ИЗГІЕЗ
ЛѢДІ ѿКРЪТЕСА. НЕ. ІСІ. ГЛАШЕЖЕ К
ОУЧЕНИИ МОЛЪ СВОИМЪ. ЗА. УАВІКЪ ЕТЕРЕБ
БГАТЪ. ИЖЕИМЪШЕ ПРИСТАВНИКЪ. ИТОИ
ѿКЛЕВЕТАНЪ БІСТЬ С НЕМОУ. ІАКО РАСТА
УЖИ. ИЛѢТНЕСА ЕГО. ПРИЗВАВЪ И РЕЧЕ КЛОУ
УТО СЕ СЛЪІША ѿ ТЕБѢ. ВЪЗДАЖА ѿТБ
ТЪ. ѿ ПРИСТАВЛЕННИ ДОМОУ КЪ МЪ. НЕ ВЪЗ
ЛОЖЕШИ БО ИСТОМОУ ДОМОУ СТРАНИИ.
РЕЧЕ ВЪ СЕБѢ ПРИСТАВНИКЪ ДОМОУ УТО СЪТ
ВОРЪ. ІАКО ГЛАМОИ ѿСЛЛЕТЪ СТРОЕНИ ДОМО
ѿЯЛЕНЕ. КОПАТИ НЕ. МОГЪ. ПРОСИТИ СЪІ
ЖАДІА. РАУОУАВІХЪ УТОСЪ. ВОРЪ. ДА ЕДА
ѿСТАВЛЕНЪ КЪ ДЪ. ѿСТРОЕНИ. ДОМОУ.
ПРИЕМАТЛА ВЪДОМЪІ СКАТ. И ПРЪ.
САИНОГО КЪ ЖАДОИХЪ. ДАЛЖНИКЪ ГЛА СВОЕ
ГЛАШЕ ПРЪВОМОУ. КОЛЦѢ МЪ ДАЛЖАНЪ СІИ
ГОУАЛОМОУ. ѿНЖЕ РЕЧЕ КЛОУ. СТОПЪ МЪ РЪ

Dobrejšovo evangelie. Slavo eccl. di redaz. bulgara - sec. XIII
(Lc. XV, 11-32) f. 53 *r*

[illegible][illegible]

Codice Vaticano Illirico 4. Slavo eccl. di redaz. croata - sec.
XIV. (Lc. XV, 11-32) f. 42 *r*

XII b

Codice Vaticano Illirico 4. Slavo eccl. di redaz. croata - sec.
XIV. (Lc. XV, 11-32) f. 42 v.

XIII a

BIBLIA sirěčb knigy vetchago i novago zavěta, po jazyku slovensku..., 1581. (Ostrožskaja Biblija) Slavo eccl. di redaz. russa - sec. XVI. (Lc. XV) f. 37 r

нѣбо и прѣпобѣю , ноуже нѣбемъ до
стоинѣ нареци сѣи тѣбѣ , сътвори
и мѣ тако единого ѿнаемникоу тѣбѣ .
нѣспавѣ и дѣствѣщѣ евоу мѣ . Ещѣ
же мѣ далече сѣщѣ , оузрѣ евоу мѣ
его , и мнѣ мѣ бысть . и текѣ на
падѣ навѣю ево , но блѣзѣ ево .
рече же мѣ сѣи . оче , сътвориши тѣ
нѣбо и прѣпобѣю , ноуже нѣбемъ до
стоинѣ нареци сѣи тѣбѣ . рече
мѣ и рабѣ евоу мѣ . и занесе тѣ
одежѣ перѣбѣю , но блѣзѣ ево , и да
дѣи тѣ прѣбѣи нѣмѣ ево , и елѣпо
гы нѣмѣ . и прѣбѣи тѣ елѣцѣ
оу пѣи тѣи , законѣи , и мѣи тѣ
всѣи мѣ , тако сѣи мой сѣи мѣи
бѣ , ноже . и нѣмѣ бѣи , но бѣи
тѣи . и нѣмѣи тѣи . бѣи
же сѣи ево елѣи нѣмѣи . и нѣмѣи
дѣи прѣбѣи нѣмѣи , елѣи пѣи
и мѣи . и прѣбѣи евоу ѿ
тѣи , вѣспрашѣи , что оу бѣи сѣи
сѣи . онѣи рече мѣ . тако братѣи
тѣи прѣи , и законѣи мѣи тѣи
лѣи оу пѣи тѣи , тако здрѣи ево
прѣи . разнѣи бѣи , и нѣи
тѣи . мѣи . мѣи же евоу нѣи
мѣи ево . онѣи мѣи бѣи , рече
мѣ . сѣи тѣи лѣи рабѣи тѣи
бѣи , и нѣи нѣи здрѣи тѣи прѣи
сѣи , и нѣи нѣи дѣи евоу
козѣи тѣи , дѣи дѣи евоу мѣи
бѣи лѣи бѣи . Егда же сѣи тѣи
сѣи . и нѣи тѣи нѣи сѣи бѣи
цѣи , прѣи , законѣи мѣи тѣи
пѣи мѣи . онѣи рече мѣ , что ,
тѣи всѣи дѣи евоу , и нѣи мѣи ,
пѣи сѣи . вѣи всѣи тѣи нѣи
здрѣи тѣи подѣи , тако братѣи
сѣи мѣи бѣи , ноже . и нѣи
бѣи бѣи , но бѣи тѣи .

ГЛА , БІ . ЗА , П .

Вѣи же мѣи оу чѣи мѣи .
чѣи нѣи бѣи сѣи , и
же мѣи прѣи бѣи ,
и тѣи оу чѣи бѣи кѣи
мѣи , тако рабѣи тѣи
мѣи евоу , и прѣи тѣи , рече
мѣ . что сѣи слышѣи оу бѣи : вѣи
дѣи мѣи бѣи оу прѣи бѣи

нѣи . нѣи мѣи бѣи кѣи мѣи
мѣи сѣи . рече же всѣи прѣи
бѣи мѣи . что сѣи тѣи , тако
мой мѣи мѣи сѣи мѣи
копѣи нѣи , прѣи сѣи
мѣи . разнѣи тѣи сѣи тѣи . да
егда мѣи бѣи мѣи сѣи
мѣи , прѣи мѣи бѣи мѣи
и прѣи бѣи единого коу дѣи
кѣи господѣи евоу . елѣи прѣи
мѣи , коу чѣи дѣи тѣи
нѣи мѣи : онѣи рече . сѣи мѣи
мѣи . и рече мѣи , прѣи пѣи
нѣи тѣи , мѣи сѣи , напѣи ,
пѣи дѣи . По тѣи рече дѣи
мѣи . тѣи коу чѣи дѣи
сѣи : онѣи рече , сѣи мѣи
цѣи . и гла мѣи . прѣи пѣи
тѣи , и напѣи , сѣи дѣи .
и похѣи тѣи сѣи прѣи
бѣи , тако мѣи сѣи тѣи . тако
сѣи вѣи сѣи мѣи дѣи пѣи
сѣи бѣи бѣи мѣи сѣи . и нѣи
вѣи тѣи , сѣи тѣи сѣи
мѣи мѣи прѣи бѣи , да егда
дѣи , прѣи мѣи бѣи мѣи

ЗА , ПА .

Вѣи мѣи , нѣи мѣи бѣи
сѣи . и прѣи бѣи , нѣи
мѣи прѣи бѣи . оу
бѣи прѣи бѣи мѣи бѣи
бѣи , вѣи тѣи мѣи кѣи
бѣи мѣи : и нѣи бѣи
рѣи нѣи , бѣи кѣи дѣи :
и нѣи жѣи мѣи бѣи
ноу рабѣи . нѣи единого
напѣи , дѣи бѣи .
и нѣи единого дѣи тѣи , оу
жѣи прѣи нѣи . нѣи
рабѣи и мѣи . слышѣи
же сѣи и фарисѣи , сѣи
цѣи , нѣи мѣи . и речеи .

ЗА , ПА

Вѣи сѣи оу рабѣи сѣи прѣи
бѣи бѣи сѣи бѣи . нѣи
бѣи чѣи бѣи , мѣи сѣи
прѣи бѣи . законѣи и прѣи
и , мѣи чѣи бѣи бѣи
сѣи тѣи , нѣи бѣи нѣи
оу бѣи жѣи нѣи нѣи

XIII b

BIBLIA sirěčb knigy vetchago i novago zavěta, po jazyku slovensku...., 1581. (Ostrožskaja Biblija) Slavo eccl. di redaz. russa - sec. XVI. (Lc. XV) f. 37 v

በጋራ ሆኖ ይታዩናል።

စာပေ ၆ အထက်တန်းတန်း
၂၆၃၁၈ နေအိမ် .

മുഹമ്മദ . ഫ. മ. ഫ.

മുഹമ്മദ്. ഇ.

രൂപങ്ങൾ : ൯ .

န.မိမိနိမိ : မ

[illegible]

* ୧୫୩୫.

卅

ពិធីបិទបញ្ចប់ ២៣ កើត ៨៤ ឆ្នាំ

မင်း (ဦး)အောင်အောင်

• പരിസ്ഥിതി, ഗതാ

כחולות ה' י"ז

Եւ խա ժողովի : Ստորոգ բնէն ճանաչա լաւան յիշող , ի
 ամենաւառ զս ինչ/ճ Եւ խա ճողով . ճողով , լաւն ԼճԻՆ լաւն
 Բճիւնչան Դ լա ինչ/ճ . Ի Եւ յիշողն ճողով Լճիւնչան : Ի
 լ լա ինչ/ճ Եւ ճողովն , Եւ ճողովն ճողովն Լճիւնչան ճողով ,
 ի ինչ/ճ Եւ ճողովն , ճողովն ճողովն , ի ճողովն Եւ ճողովն :

15378

XIV a

Prvi del novoga Testamenta... iz mnozih jazikov v općeni sadašni i razumni hrvacki jazik, po Antonu Dalmatinu, i Stipanu Istrianu, s pomoću drugih bratov, sada prvo verno stlmačen. Der erst halb des newen Testaments... V Tubingi 1562. Croato - sec. XVI (glagolitico) (Lc. XV, 11-32) f. 105 v

[illegible][illegible]

ഗ്രന്ഥം : 600 .
 വിതരണം : 200 .
 വില : 100 .

* **РЪБЪЛЕНА.**

* ԴՈՒՆՃԱՅ ԲՈՒ
ՈՍԵՂՈՍ.

* **പ്രമോദിനിയം:**
മുദ്ര.

* **முதுகுரலுள்.**

d ñ Þgati

XIV b

Prvi del novoga Testamenta... iz mnozih jazikov v općeni sadašni i razumni hrvacki jazik, po Antonu Dalmatinu, i Stipanu Istrianu, s pomoću drugih bratov, sada prvo verno stlmačen. Der erst halb des newen Testaments... V Tubingi 1562. Croato - sec. XVI (glagolitico) (Lc. XV, 11-32) f. 106 r

ሽጋፋቱ ግንባታውን ያሳያል።

[illegible][illegible]

眞・

ມາຊເຜົາລຸ່ມ ຂອບ
 ສາມາດເຊື່ອກໍ່ ບໍ່ມີ
 ສະໜອງ. ສິດທິ ພາກ
 ສິດ ປະກາດ, ກໍ່
 ບໍ່ ສາ ຄູ່ ສະໜອງ
 ພາກ, ພິພາດ ພາກ
 ພິພາດ ພິພາດ
 ພາກ, ພິພາດ ພິພາດ
 ພາກ ພິພາດ ພິພາດ
 ພາກ ພິພາດ ພິພາດ
 ພາກ ພິພາດ ພິພາດ

၂၁၆၂ . နေ .
 * ပုံအငယ်အရွယ် :

Fin.

[illegible]

XIV c

Prvi del novoga Testamenta... iz mnozih jazikov v općeni sadašni i razumni hrvacki jazik, po Antonu Dalmatinu, i Stipanu Istrianu, s pomoću drugih bratov, sada prvo verno stlmačen. Der erst halb des newen Testaments... V Tubingi 1562. Croato - sec. XVI (glagolitico) (Lc. XV, 11-32) f. 106 v

самномъ , иже самъ нашла драгмъ мою коу бѣхъ
згубила : Тако говорюу вамъ , да хоще быти еѣ ,
сѣбѣ на Небѣхъ предъ Ангеліи Божіими сѣрхѣ иѣдног
га грѣшника кн Покорѣ чини .

Рече тѣда : Чловѣкъ ннхн нмнѣше два сына , н зовѣхъ Прнхнхъ
младшнхъ ѡдѣхъ ннѣхъ рече ѡтцоу . ѡтче , даи меннхъ ѡ згубленогѣ
дѣлъ блага комн прнстоу . Н раздѣланнхъ блага Снна зчн , да
го : Н по днѣхъ нвѣланко , скѣпнѣші есака младѣи Богъ исамъ сѣи
Снна , н пондѣ напѣтъ , едалеко владаннѣхъ н ѡнѣ многостн за ѡс
дѣ расточн своѣ блѣдно жнѣшн . Н потомъ каѣ тѣхн кн покора
есе бнше скончалъ , зчнннсе глаѣхъ еланкѣ естрани чннн сѣи грѣхѣ
ѡнон , н поче самъ потребовати . Н пондѣ тересе ѡдѣшнѣ . І кн
прнхнхнхъ кнѣднохъ граишнхъ владаннѣхъ ѡнога . зѣланъ здрѣн
Іѡнга посла на Сѣло своѣ да сѣннѣхъ пасе . І жѣ есе прѣѣхъ пок
ланнѣхъ напѣннхн * змекннхнхъ свон тѣрѣхъ , коѣ корѣ н какоѣ
сѣннѣхъ нѣднхъ . Я ннхнхнхъ нѣдавалѣхъ . Братнѣхъ ѡбнчаннѣхъ на
шнхъ самъ васѣ рече . Колнкоѣ Наѣмннхнхъ вѣдомъ тѣрѣхъ нмѣю ліѣ
ѡтца мога , кн ѡбнхнхъ Крѣхъ , а н ѡедѣхъ глаѣхъ цѣмѣхъ .
гннѣхъ , естатнхъ хощѣхъ н понтнхъ ѡтцѣхъ момъ , н рѣ хъ сѣмѣхъ : ꙗѣ .
шнхъ нѣмоу : ѡтче сагрншнхъ на Небо н прѣдѣ Ісѣиѣ . ѡѣ .
тобѣ , ннхъ самъ юре достоѣннхъ зѣатнхъ Снна тѣон . Іѡнѣ . ꙗѣ .
да зчнннхъ како нѣднога ѡдѣхъ твонхъ Наѣмннхъ * рожацѣхъ .
ковѣ . Н встаннхъ прнѣхъ каѡтцѣхъ свонхъ : Н боу ,
дѣшнхъ ѡѣхъ далекѣ , внѣднхъ ѡтацѣхъ нѣговѣ , н мнѣ
лоѣднѣхъ ганѣ : Н потѣхнхъ * ѡбнхъ за грѣло * паѣхъ на
нѣгово , н цѣловнхъ . Н рече нѣмъ Снна : ѡтче , вратѣхъ
сагрншнхъ на Небо , н прѣдѣ тобомъ , юре ннхъ самъ

XV a

Prvi del novoga Teštamenta... izъ mnogihъ jazikovъ v sadašni općeni i razumni hrvatski jazikъ, po Antonu Dalmatinu i Stipanu Istrijanu, s pomoću drugihъ Bratovъ, verno stlmačeni, i s ciruličskimi slovi naiprvo sada štampani. Der erst halb Theil..., V Tubingi 1563. Croato - sec. XVI (cirillico). (Lc. XV, 11-32) f. 111 r

ЛѸНѦ. ЕВѦНГЕ.

* ПОГЛАВНѸ
ТЮ.

ДОСТОѦННЪ ѠДЪ СЕЛІ ЗВАТИСѦ СИНЪ ТВОІ . РЕЧЕ ТА
ДА ѠТАЦЪ СЛѸГАМЪ СВОИМЪ . НЗНЕСИТЕ ѠНЪ * ПРВѸ
СЕНТЪ , ТЕРЕГА ѠБЛЦНТЕ , Н ДАНТЕ ПРСТЕНЪ НА РЪ,
КЪ НІЕГОЕЪ , Н ѠБѸЩЪ НА НОГЕ , Н ДОВЕДИТЕ ЮНЦА
ѠНОГА ѸПНТАНОГА , Н ЗАКОЛНТЕГА ДА ІАДЕМО ЕСЕ,
ЛЕЩНСЕ : ІЕРЕ ѠЕН МОИ СИНЪ МРТАВЪ БИШЕ, Н ѠЖН
ЕЪ : ПОГНИѸЛЬ БИШЕ , Н НАШАСТЫІ . Н ПОЧЕШЕ ЕСЕ,
АНТИСѦ : Я БИШЕ ТАДА СИНЪ НІЕГОЕЪ СТАРЕН НА ПО
ЛІЕ : Н ГРЕДѸЩН ПРИБЛИЖАСЕ КДОМУ : СЛНША ПІСНИ,
Н ТАНЦЪ : Н ПРИЗВА ІЕДНОГА ѠДЪ САОУХЪ СВОИХЪ,
ТЕРЕГА ѸПНТА ЧТОБИ ТО БНЛО . Я ѠНЪ РЕЧЕ НІЕМЪ :
БРАТЬ ТВОИ ІСТЬ ПРИШАЛЬ , Н ѸБНЛН КЪ ТВОІ ѠТАЦЪ
ЮНЦА ѠНОГА ѸПНТАНОГА , ЗАТО ДАГАІЕ ЗДРАВА ПРИ
ІЕЛЬ : А ѠНСЕ РАЗІРДН , Н НЕХОТІНІШЕ ВНИТИ . Ѡ
ТАЦЪ ТАДА НІЕГОЕЪ НЗАНДЕ ЕАНЪ , ПРОШАШЕ НІЕГА :
Я ѠНЪ ѠДГОВОРНВШИ РЕЧЕ ѠТЦОУ . ЭВОІЕ ТОЛНКО
ЛЕТЬ ДАТИ СЛѸЖИМЪ , Н НИГДАРЬ ЗАПОВІДН ТЕОІ
НЕПРЕСТѸПНХЪ . Н НИГДАРЕ МИ НЕДА КОЗАНЦА ДАБНХ
СЕ СМОИМИ ПРИІТЕЛИ ВЗВЕСЕЛНАЛЬ . Я САДА ПОКЛЕ Ѡ
ЕН ТЕОИ СИНЪ ПРИДЕ , КНІЕ СТРАТНАЛЬ БЛАГО СВОІ
ЗБЛѸДНИЦАМИ , Н ѸБНЛЕН НІЕМЪ ЮНЦА ѠНОГА ѸПНТА
НОГА . Я ѠНЪ РЕЧЕ НІЕМЪ : СИНЪ ТИ ІЕСИ ЕАЗДА САМ
НОМЪ , Н ЕСАКА МОІА ТВОІА ІЕСЪ . РАДОВАТІ , Н ВЕСЕЛИ
ТИСѦ ПОТРЕБНО БЪШЕ , ЗАЧТО БРАТЬ ТЕОИ МРТАВЪ
БИШЕ, Н ѠЖНВЕ : ЗГНИѸЛЬ БИШЕ, Н НАШАСТЫ ІЕ.

КАП. ̅Ѣ̅.

Господи

XV b

Prvi del novoga Teštamenta... izъ mnoziъ jazikovъ v sadašni općeni i razumni hrvatski jazikъ, po Antonu Dalmatinu i Stipanu Istrijanu, s pomoću drugihъ Bratovъ, verno stlmačeni, i s ciruličskimi slovi naiprvo sada štampani. Der erst halb Theil..., V Tubingi 1563. Croato - sec. XVI (cirillico). (Lc. XV, 11-32) f. 111 v

Kateri je pak mej vami, kir hozhe en Turn sydati, inu nefede poprej inu ne-
preudari, kuliku je knjemu potreba, aku ga ima szhim dodelati? De pode, kadar
grunt poloshy, inu ga nemore dodelati, vsi kateri tu vidio, se nesazhneo njemu
shpotati, inu rezhi: Leta zhlovik je sazhesydati inu ga nemore dodelati. Ali ka-
teri Kraj gre vojskovat supar eniga drusiga Krajla, inu nefede poprej inu se ne
svejtuye, aku bi mogel sdesetstaushentimi, timu pruti priti, kateri supar njega
s dvajsetimi taushent vlejzhe? Aku pak nikar, taku poshle selfvu, dokler je she uni
delezh, inu prosli sa myr. Raunu taku tudi vsaki mej vami, kateri neodpovej,

neodpovej) pred Bo-
shjo sodbo nemore
nihzhe ostati. samuzh
ta, kir zaga na vsem
svojem premaganju,
inu yzhe gardo, inu
sa pomuzh prosli
skuzi Crkusta.

vsimi timu, kar ima, ta nemore moj loger biti.
SVI je ena dobra rezhi: kadar pak sul slanušt sguby, szhim se bo solilu? Ona nej ni
vsemlo ni vgnoj hipridu, temuzh se savershe. Kateri ima ulhesa hiposlužanju,
ta poslužaj.

Mark,
Marc.

XV. CAP.

Njemu pak so se pèrblishovali vsi shlah Zolnarji inu
Gréshniki, de bi njega poslužali. Inu Farisei tar Pisarji so mèt-
mrati, inu so djali: Leta Gréshnike gori jemle, inu jej shnyti.

A

Prigiba od sgublene
Ouce.

On je pak nym pravil leto prigluho, inu je djali: Kateri Zhlovik
je mej vami, kir ima stu Ovaz, inu aku on téh eno sguby, nepusti
li on te devet inu devetdeset vpušzhavi, inu gre sa to sgubleno,
dokler jo najde? Inu kadar jo najde, taku jo veshelu na svoje rame poloshy,
inu kadar domou pride, taku poklizhe svoje Priatele inu Sofsede, inu pravi knym:
Veshelite se smano, sakaj jest sim mojo Ouzo nashil, katera je bila sgublena. Jest
vam povém, taku bo tudi vesheljé vNebi, nad enim Gréshnikom, kateri pokuro stur-
ry, vezh, kakòr zhes devet inu devetdeset pravizhnih, kateri pokure nepotrebujo.

Mark.

Od sgubleniga de-
narja.

Ali, katera je ta Shena, kir ima deset denarjeu, aku téh istih eden sguby, ne-
vushgeli ona eno Luzh, inu pométa hisho, inu shissom yzhe, dokler ga najde? Inu
kadar ga najde, taku poklizhe svoje Priatelice, inu Sofsede, inu pravi: Veshelite se
smano, sakaj jest sim moj denar nashla, kateri sim jest bila sgubila. Taku tudi, jest
vam povém, bo vesheljé pred Bushjimi Angeli, zhes eniga Gréshnika, kateri po-
kuro stury.

Od sgubleniga
Synu.

Inu on je djali: En Zhlovik je imél dva Synu, inu ta mlajshi mej nyma je djali
kOzhetu: Ozha, daj meni ta dejl blaga, kateri meni slisli. Inu on je nyma re-
sdejlil tu blagu. Inu nikar dolgu potle, je ta mlajshi Syn vse vkup spravil, inu je
delezh shál vpruje deshele, inu je tamkaj sadjal svoje blagu, shesmasnim lebanjem.
Inu kadar je on bil vse tu svoje spravil, je ena velika lakota po vsej teisti desheli vsta-
la, inu on je sazhel pomankanje iméti. Inu on je shál tje, inu se je pèrtifnil kenimu
Purgariu teiste deshelé, ta je njega poslal na svojo Nyvo Svinje past. Inu on je shélil
svoj trebuch sotrobmy napolniti, katere so Svinje jedle, inu njemu jih nej nihzhe dal.

B

Tedaj je on sam vsehe shál, inu je djali: Kuliku najemnih delauceu ima moj
Ozha, kateri imajo obilu Kruha, inu jest od lakote konez jemlem. Jest se hozhem
vsdigniti, inu kmojmu Ozhetu pojti, inu knjemu rezhi: Ozha, jest sim gréshil
vNebu, inu pred tabo, inu nésim vezh vrejden, de bi tvoj Syn imenovan bil: Sturi
mene, kakòr eniga tvoiga najemniga delouza. Inu on se je vsdignil, inu je prishál
kivojmu Ozhetu. Kadar je on pak she delezh od unod bil, je njega vgledal njegovu
Ozha, inu on se je njemu vferci smilil, je tekél, inu je njemu okuli garla padél, inu
ga je kushal. Ta Syn pak je djali knjemu: Ozha, jest sim gréshil vNebu, inu pred ta-
bo, jest nésim vezh vrejden, de bi tvoj Syn imenovan bil. Ta Ozha pak je rekál
kivoim Hlapzom: Pèrnesite vunkaj ta nar bullshi gyant, inu ga oblecite, inu dajte
njemu en pèrtan na njegovo roko, inu zhreule na njegove noge, inu pèrnesite enu
vpitanu Telle semkaj, inu je sakojlite, de jemo inu se veshelimo: Sakaj leta moj Syn je
bil mèrtou, inu je supet shiu postal: on je bil sgublen, inu je supet najden, inu je sa-
zhel veshel biti.

TA Stariši njegov syn pak je bil na puli, inu kadar je on blisi kHishi bil prishál, je sli-
shal tu pejtje, inu plesanje, inu je kfebi poklizal téh hlapzou eniga, inu ga je vprashal,
kaj bi

C

XVI a

BIBLIA, tu ie, Vse Svetu Pismu, Stariga inu Noviga Testamenta, Slovenski, tolmazhena, skusi Iuria Dalmatina, Wittenberg 1584. (Dalmatinova Biblija). Sloveno - sec. XVI (Lc. XV) f. 40 v

kaj bi tu bilu. On pak je njemu povedal: Tvoj brat je prishäl, inu tvoj Ozha je enu vpitanu Telle saktal, de ga supet sdraviga ima. On pak je serdit postal, inu nej hotel noter pojti. Tedaj je njegou Ozha vunkaj shäl, inu ga je proslil. On pak je odgnovil inu je djal k'Ozhetu: Pole, tulikaj lejt jest tebi slushim, inu nésim she nu kul tvoje sapuvdi prestopil, inu ti nesi meni niku! eniga Kosla dal, de bi smojmi priatel vefsel bil. Ampak ker je leta tvoj Syn prishäl, kateri je svoje blagu skurbami sadjal, si ti njemu enu vpitanu Tellu saktal. On pak je djal knjemu: Moj Syn, ti si vselej per meni, inu vse kar je moje, ti je tvoje. Ti bi pak imel vefsel inu dobre vole bit, sakaj leta tvoj brat je bil mერთou, inu je supet shu postal: on je bil sgublen, inu je supet najden.

XVI. CAP.

N je pak djal k'ivoim logrom: Je bil en bogat Mosh, ta je imel eniga Shaffarja, inu tahtje bil pred nym ovajen, kakor de bi on bil njegovu blagu sadjal. Inu on je njega pokliral, inu je djal knjemu: Koku jest slushim ti od tebe? Sturi rajtingo od tvoje Shaffarie, sakaj ti naprej neboht mogel vezh Shaffar bitu. Ta Shaffar je djal sam vfebi: Kaj hozhem jest sturiti? Sakaj moj

*Od krivizniga Shaf-
narja.*

Gospud vsame od mene mojo Shaffario, koppati nemogo, petlati se stramujem. Jest vcjm, kaj hozhem sturiti, kadar bom vshe od Shaffarie postaulen, de me v'ivoje hushie vsameo.

Inu on je kfebi pokliral vse dolshnike svojga Gospuda, inu je djal litimu përvimu: Kuliku si ti mojemu Gospudu dolshan? On je djal: Stu zhebar Ojla. Inu on je rekal knjemu: Vsami tvoj Lyft, sedu, inu hitru pishu per desset. Po de je on djal himu drugimu: Ti pak, kuliku si dolshan? On je djal: Stu * Staricu Pihenice. Inu on je rekal knjemu: Vsami tvoj Lyft, inu pishu ossem desset. Inu ta Gospud je hvalil tiga krivizhniga Shaffarja, de je on taku rasumnju bil sturil. Sakaj Otroci tiga Svita so rasumnishi, kakor Otroci te luzhi, v'ivoim rodu. Inu jest tudi vam povem, Sturite si priatele stem krivim * Mammonom, de kadar vam bo smankalu, vas gori vsameo vte vezhine Vite. Kateri je vtem nar manihim svejst, ta je tudi u' velikim svejst: Inu kateri je vtem nar manshim krivizhen, ta je tudi u' velikim krivizhen. Kadar tedaj vy neste vtem krivizhnim Mammonu svešti, gdu vam hozhe tu rishizhu nu savupati? Inu kadar neste vtem pruyv svešti, gdu vam hozhe tu dati, kar je vathe? † Oben hishni hlapez nemore dvema Gospudoma slushiti: Ali bo on eniga foverashil, inu tiga drusiga lubil? Ali se bo eniga dërshal, inu tiga drusiga ferrahat. Vy nemorete Bogu inu Mammonu slushiti.

Mammon je ena Iao doufka beseda, inu se reche blagu. On je pak kriv, ali krivizhen imenovan, saru, ker ga Ludje prou nenuzajo - pruji pak saru, ker on neostane kakor tu duhounu blagu, kateru je vekoma nashe inu rishiznu. Ta je pak svet v'Mammoni, kir ga prou nuza, h' Bosni zhasi, inu k'ivotga blishniga pridu. Kateri tiga neltury, ta bo veliku majne v' duhounih rizeh svešt, ta en tak nebo obeniga imel.

L etu vse so tudi Farisei slushali, ty so bily lakomni, inu so se njemu shpotali. Inu on je djal knym: Vy stety, kir se samy pred Ludmy pravizhni delate: ampak Bug sna vatsha serza. Sakaj kar je visoku mej Zhlovéki, tu je gnušnoha pred Bugom.

† Poštava inu Preroki prerokujo do Ioannefa, inu od tiga zhasla se Boshje Krajlestvu skusi Evangeli prediguje, inu vsaki se v'ruistu sylo rini. † Onu je pak lashej, de Nebu inu Semla prejde, kakor de bi ena zherka od Postave padla, † Kateri se lozhi od svoje Shene, inu vsame eno drugo, ta Sakon prelomi, inu kateri to odlozhes no od Moshu vsame, ta tudi sakon prelomi.

J e bil pak en bogat Mosh, ta se je oblazhil v'fhekrlat inu v'dragu platnu, inu je vsak dan jebal po Gosposkim, inu u'veselej. Je bil pak tudi en Vbushiz, s'ymenom Lazarus, tahtje leshal pred njegovimi daurmi, poln tvorou, inu je shehl se nafsiti od téh drobtin, katere so od tiga bogatiga mise padale. Ali vsaj Pfi so përhajali, inu so losali njegove tveruve.

Od bogatiga Moshu inu v'bosiga Lazarusa.

Përdudilu se je pak, de je ta Vbushiz vmèrl, inu je bil od Angelou neshen v'Abrahamovu krilu. Ta Bogati pak je tudi vmèrl, inu je bil pokoppan. Kadar je on pak vshe v'pakli inu v'terpieni bil, je vsdignil svoje ozhy gori, inu je vidil Abrahama od dalezi, inu Lazarusa v'negovim krilu, je vpil, inu djal: Ozha Abraham, v'fimli so zhes

XVI b

BIBLIA, tu ie, Vse Svetu Pismu, Stariga inu Noviga Testamenta, Slovenski, tolmazhena, skusi Iuria Dalmatina, Wittenberg 1584. (Dalmatinova Biblija). Sloveno - sec. XVI (Lc. XV) f 41 r

III. Medele po S.
Trogicy.

a přistupowali
pať k němu wsi-
clni/ t. Kterij ne-
daleko odtud byli
Když Pán přebýwa-
ti ráčil.

b Celnj.
c Který zwás gest
člowěk.

d nenechawš.

e přejmý se toho příklad
moudrý při Adamovi, ge-
hož Bůh po pádu hleď
(Gen. 3. b. 9) Jiti Awa
tamorei, gely i z oboru
modláru porokl. (Job
24. a. 2.) Při Davidorei
Kterij w hřích upadna
rojbortný pokoj oto měl
aj širze Narana přero-
ka gsa upamatowaný
to oroce ztracená gest
nalezen. (2. Krá. 12. a. 1.
af.) ane y při Mědlin-
cých / gely Awarus Pán
gako oroceropřelene do
Galilee přebýti, a tam
naprawowati ráčil.

f raduge se.

g bude weseli.

h t. buď nad těmi kte-
rij gšau sami wsebe spra-
wodliwý (rozs. 5. f. 31.
Nij 18. b. 9. Mat. 9. b.
13.) buď radězi nad těmi
Kterij se ro došle ošpra-
wodlněni mocí Boží o-
přihagj / a takorého na-
prawowanj nepotřebu-
gj / gako ti Kterij se zno-
rou robj / a počátečně po-
rošlawagj. Nebo gakož
podlé těla člowěk nale-
za na wěc ztracenau / roje
nad nj se těšj, nežli nad
taw Kterauš sobě rojdy-
cky přitomnau měl: tak
po lidštu o Andělch se
mluwoj je oni roidauce
wěstij příklad milosťi a
dobrotiwosťi Boží. K těm
prokázany / Kterij gij nad
gamau ztracenj byrošfe
t Bohu se znorou obrá-
tili / wěstij radosťi také
otaušagj / nežli nad těmi
genj rodošle milosťi pra-
cu / a takoré kájp t sobě

Kagicy hřissniťy Pán přigimal, nepohrdaw gini: 4.
což y podobensťwjm o owecch, II. a synu marnotra-
tném wyřwěclil.

N Kiblizowali se pať k němu wsi-
clni "Publikáni" a hřissniťy / aby
ho šlysseli.

2 K reptali faryzeowé a Žakon-
micy, řkauce / Tento hřissniťy přigimá / a gj
s nimi.

3 K powědel gim podobensťwjm toto, řka /

4 Kdyby někdo z wás měl sto owec / a
ztratilby gednu z nich, zdaliby nenechal de-
wadefati dewjti na pausťi / a nessel k té kre-
taž zabynula. azby y nalezl gi?

5 A nalezna, gystěby gi wložil na ramena
swá / s radosťi:

6 A přigda domu / swolašwy přátele a sause-
dy, řka gim / Spolu radügte se semnau: neb
sem nalezl owcy swau, Kteráž byla zabynula

7 Prawjmiť wám / Že tak bude radosť w
nebi nad gednjm hřissniťem poňanj činjcm
wěstij nežli nad dewadefati dewjti sprawe-
dliwymi / Kterij nepotřebugi poňanj.

8 A neb žena některá magicy gressu deset,
ztratikaliby geden gress / zdalij nezažje swj-
ce / a nemete domu / a nehledá pilně, doťudž
nenalezne?

9 A Kdž nalezne, swolá přitelkyně a sause-
dy, řkucy / Spolu radügte se semnau: "neb
sem

1. publikán / anobřj lidšého pokolenj gako oroce ztracenj. 2. Milosť Boží ro poňanj nám pa-
štyř / Kterij, 1. Oroce swé ro počtu má. 2. Shyndi Která rejbortně roj ygi sobě reáj. 3. O pil-
nosťi gi hleď. 4. Nalezna gi, kášarawě snj nakládá. 5. S lidšého špaseni se těšj y giným Kter-
mu přitnu dáwa, příkladem, 1. Srojm. 2. Srotych Andělů. 3. rozs. 5. f. 31. 4. Ztrutě,
podobensťwjm nekaté jeny. Nebo, 1. Žena ta měla deset gressů: Bůh pať má obraz swjg lid-
šé pokolenj. 2. Gakož jeně nahodj se ztratiti penz: tak od Boha mncjž odchazej. 3. Že-
na s pilnosťi hleď ztraceného penze: orowsem Bůh wyroolených swjch. 4. Žena raduge se
nalezeneho penze: nadto Bůh těšj se s srojmě Andělj z lidj Kagjch.

Oroce.

Kazanj

páně pod po-
dobensťwjm
drowj n za přj-
čmau lidj Kagi-
cyl a faryzej
řkeho reptanj,
wclm potřeb-
ně wěstěné.

* I. Pod-
podobensťwjm
oroce a gress-
ztraceného y na-
leženého: přj-
čm na ty
drow častj hla-
ronj pohleďme,
or. Neppro na
přjřob drow-
gich lidj
1. Kagjch: o
nichj wypra-
vouje: A do
byli?

* Wř. 5. f. 12.
Mat. 9. b. 13.
Mar. 2. b. 17.

: Satym se wa-
myštem e Kry-
stu obrátili?
: Gak odněho
kážarawě přj-
ti byli? roer. 2.

2. Nefagjch
: A do byli?
: Co gšeho čm
1. Hřichů swjch
znáti nechtěli.

2. Mlčěti Bo-
ji giným záwa-
děl. roer. 2.
or. 4. Petom,
na ta podobn-
střj Páně / gi-
mij toho doka-
žuge / že nález-
t hřissniťy na
milosť přigimá
t Mat. 18. b. 12

4. Geden, po-
dobensťwjm pa-
štyř / a oroce
ztracené: a tu
znáti

1. Geden, po-
dobensťwjm pa-
štyř / a oroce
ztracené: a tu
znáti

XVII a

*Biblĳ Českĳ Dĳl ssesty, Totiž, Nowý Zákon W nowĳ přehlĳd-
nutý. Léta Pánĳ M.DC.I. (Bible Kralická). Ceco - sec. XVI.
(Lc. XV) f. 140 v*

notratný.

† 11. K. á-
zámj pán činil
pod podobenz
svojím Syna
marnotratné,
na nišost přiz-
gácho/a tu sau
diti osoby tii:
první osoba
mladší syna.

† 1. Kdo se
tím synem mje-
ní: publikáni
y gini hříšnicy

D 2. Wien
přímě byl
žpřsob. 1.3ty:
Wien, je Ot-
covým opas-
trováním po-
hrb/a sám sebe
opatřiti chěl.

† Mage se Ot-
cy pomáhati ji-
viti/ gessťe ka-
ttu gemu neta-
co vtrhl.

† Statek mar-
ně vtratil.

2. Dobry př-
čimj viděti stu-
fi:

† 1. Čim ge-
mu pomoc vti-
něna k tomu:

† Nauzy, nebo
hlad trpěl.

† Na sujení
volitě přišel.

† Od těch me-
zy nimij byl,

† gessť opustěn.

† 2. Čim
ten dobrý zpá-
sob pronešť:

1. Se se vsta-
vovatel ro gi-
stě naděje, o na-
lezni milosti v
Otce.

2. Vložil to
všebe/ je se k
svému otci na
voráti a k hři-
chu se přizná-
y napravov.

3. Nijce o sobě
smyslil. ro. 19.

4. Ne gen ro
své myslil k Ot-
cy se navrátiti vložil/ ale skutkem to naplnil.

† 2. Vložil to
všebe/ je se k
svému otci na
voráti a k hři-
chu se přizná-
y napravov.

3. Nijce o sobě
smyslil. ro. 19.

4. Ne gen ro
své myslil k Ot-
cy se navrátiti vložil/ ale skutkem to naplnil.

† 2. Vložil to
všebe/ je se k
svému otci na
voráti a k hři-
chu se přizná-
y napravov.

3. Nijce o sobě
smyslil. ro. 19.

4. Ne gen ro
své myslil k Ot-
cy se navrátiti vložil/ ale skutkem to naplnil.

† 2. Vložil to
všebe/ je se k
svému otci na
voráti a k hři-
chu se přizná-
y napravov.

3. Nijce o sobě
smyslil. ro. 19.

4. Ne gen ro
své myslil k Ot-
cy se navrátiti vložil/ ale skutkem to naplnil.

sem našla groš, kterýž sem byla ztratila.

10 Také, pravím vám/ že jest radost před
Anděly Božími nad jedním hříšníkem po-
kání učinivým ~11 Řekl také Gejše/ Člověk jeden měl
dva syny:12 Z nichž mladší řekl otci/ Otče dey mi
díl statku, kterýž mně náleží. A rozděliv jim
statek.13 A po nemnohých dnech, shromáždiv so-
bě vssedko mladší ten syn, 'odšel do daleké
kraginy: a tam rozinthal statek svůj, byw
prostopassně živo.14 A když vssedko vtratil/ stal se hlad we-
líký v kragině té: a on počal nauzy trpěti.15 A vssed, přidržel se jednoho měšteni-
na kraginy té: a on geg poslal na pole své/
aby pásl wepře.16 A žádal nasytiti břicho své mlátem,
kteréž swine gedby: ale žádný nedával gemu17 Přišed pak sám k sobě, řekl/ Až, gať
mnozy nágemnjcy v otce mého hoguost
magi chleba/ a ga hladem mru!18 Vstana, půgdu k otci svému/ a djin
gemu. Otče, zhřessil sem proti nebi' a před
tebau:19 Aníž gsem hoden více slauti synem twý
ale včii mne gaťo jednoho z nágemnjtů
svých.20 A vstaw, šsel k otci svému: A když
gessťe opodal byl/ vzřel geg otec geho/ a
milosrdenstwjm byw hnul, přiběh, padl
na šlgi geho/ a polbil ho.

21 A řekl

cy se navrátiti vložil/ ale skutkem to naplnil. † Efes. 2. d. 13. Druhá osoba gest Otce
geho. Přimj porovíme toho/ † 1. Kdo se tím otcem rozumj? Záh. † 2. Gať se k li-
dem kraginám má? 1. Svojím milosrdenstwjem ge předchází. 2. Ža syn své ge mje
přizná, a gaťo obymá.

† žitnost: tať nš
werš 30.† odebral se.
m vtratil.n vtratil/ nečadně
o ž. syny.

p byl př gednom

q žádný byl.
r plewami/ otu-
bami, kteréž we-
přowě gedli.

o ž. hynu.

t t. proti Bohu
kterýž gest nanebi:
A neb, netoliko ty
otce gsy svědkem
mých nepravostí/
ale y to nebe.

u přišel.

v daleko.
z šitowalo se mu
geho.
y obgal geg.
3 hrdlo.

XVII b

*Biblĳ Česk  Dĳl ssesty, Totiř, Now  Zákon W now  p ehl d-
nut . Léta P n  M.DC.I. (Bible Kralick ). Ceco - sec. XVI.
(Lc. XV) f. 141 r*

a neypřednějši/
meydrajši.

b Wice tento otec
synu swému učinil/
nežli on na to my-
slil/a omšem žáda-
ti směl. Takť Otec
nebeský činil / že to
čehož wěrní geho
potřebují, dává:
a nadto wice nežli
oni žádali wěrní/
gmu přidává. Wic
toho příklad při
Esfomaumowt, 3.
Král. 3. b. 13.

c štracen byl:
tak ni wetš 32.

d pléšanj.

e dočekal.

f napomínal/ po
bjel ho/ t. aby do
má šel / a s nimi
wesel byl.

g podobné repta-
ky, wiz Mat. 20.
b. 11.

21 Řekl genu syn Otce, zhřessil sem pro-
ti nebi a před tebou: aniž gsem hoden wice
slauti synem twým.

22 Řekl otec služebníkům swým/ Přine-
šte raucha to prwnj/a oblecte geg/ a deyte
prsten na ruku geho/ a obuw na nohy^b:

23 A přiwedauce to tele tučné, zabjte/a ho
dugjce, buďme weseli.

24 Nebo tento syn můg byl vmřel/ a zase
ožil: byl zabynul/ a nalezen gest. A počali
weseli byti.

25 Byl pak syn geho starší na poli: a gda,
když se přibližowal k domu vylsyšel zpjwa-
nj/ a hluť weseljcých se.

26 A powolał gednoho z služebníků/ otá-
zal se coby to bylo.

27 A on řekl genu/ Bratr twůg přissel/
y zabil Otec twůg tučné tele/ že ho zdrawé
ho přigal.

28 A rozhněwal se on/ a nechtěl tam wgj-
ti, Otec pak geho wysřed, prosyl ho.

29 A on odpovědew, řekl Otcy/ A ty to-
lik let^a slaužim tobě/ a nikdy sem přikázani
twého nepřestaupil: a wšak nikdy sy mi ne-
dal ani kozelce, abych s přátely swými we-
sel pobyl.

30 Ale když syn twůg tento, kterýž prožal
statek twůg s newěstkami, přissel/ zabil se
gemu to tele tučné.

31 A on řekl genu/ Synu, ty wždydy se

geho dalo: we. 26. Jaryceowé takť Měšťáše setě ro znamě vroděného mēš, 3 4. On se
hnewal, je otec marnotratného syna přigal: podobně, Jaryceowé zpaueli se, je darmo 3 mi-
loši Xrysa pan publikánů: hřichy odpustil. 3 5. On nechtěl do domu wjiti: oni
také nechřli ro Xrysa vroditi. 3 6. On důstojně o sebě smyslil, je vůle otcow nikdy ne-
přestaupil: oni též demyrowali se je žádného wstázanj Bojho nepřissili. 3 7. On se na swě-
ho otce demlaureal: oni také to činj, řdyž Duh podobě vůle gegich darů swých nerozdeľuge.
3 8. On hřichy swého bratra odhál: we. 10. oni také hřichy cizj zwelidugj / swých patřněti
nechtějí. 3 9. On na myně práwě otcow přisati nechtěl: w nř ten otec brehma důwedy
wlaowal: je dočte činj řdyž swého syna přigmal. oni také nřjm se spetogiti nechtěti: je
Xrysa hřissnj přigmal.

3 3. Kauchym
sprawedlnosti
ge přibjra.

3 4. Přien, to
ge přibjra
odpuštěnj hř-
chů a dary Du-
cha swého gim
dará.

3 5. Měcy ge-
gich ronuťj y
zewonitj, gako
nohy k konanj
růle swé swa-
té, nastroguge.

3 6. A hōdun
pokorného swé
domj, y wōdē
starj ge př-
rocguge.

3 7. S nich swé
porěšeny má-
y ginyj swym
wřastjům zge-
gich porřanja
objrowej rose-
liti se wcelj, ro.

3 8. A řetj ofebagi
řatřijho syna.

3 9. Abo gest
tjm synem ro-
znamenat t
Jaryceowé a gi-
ni reptačj.

3 10. W čm
kau emi tomu
synu podobn:
3 11. Šakj ten
řatřij syn 3 př-
ce přissel: tak
y emi řetřeba-
mi řeymi se 34
mēřtneowej.

3 12. On gyny-
nj řatřel: Jary-
ceowé téj li-
by wěw Gros-
angelium řy-
chali.

3 13. On se dopta-
wal nato, co se
ro domě ote-
ce

3 14. On se
dopta-
wal nato, co se
ro domě ote-
ce

3 15. On se
dopta-
wal nato, co se
ro domě ote-
ce

3 16. On se
dopta-
wal nato, co se
ro domě ote-
ce

3 17. On se
dopta-
wal nato, co se
ro domě ote-
ce

3 18. On se
dopta-
wal nato, co se
ro domě ote-
ce

3 19. On se
dopta-
wal nato, co se
ro domě ote-
ce

3 20. On se
dopta-
wal nato, co se
ro domě ote-
ce

3 21. On se
dopta-
wal nato, co se
ro domě ote-
ce

3 22. On se
dopta-
wal nato, co se
ro domě ote-
ce

3 23. On se
dopta-
wal nato, co se
ro domě ote-
ce

3 24. On se
dopta-
wal nato, co se
ro domě ote-
ce

XVII c

*Biblĳ Českĳ Dĳl ssesty, Totiž, Nowý Zákon W nowĳ přehlĳd-
nutý. Léta Pánĳ M.DC.I. (Bible Kralická). Ceco - sec. XVI.
(Lc. XV) f. 141 v*

I. Napomenutí Xpsta
voo náležející
mu vjroánj
gáttu y gíných
darů Božích a
zrošáší e sít
dropi, včednj
pám drogim
přásohem vci-
něné.

A Sedno,
Sloves pítka
dnými pod po
dobenstojm ssa
sár nepravé-
ho/ geho/ ne-
pravost rotom
droim před oči
saroj.

B Předně,
Skrany zlého
šasovánj/ kte-
rý pán zvolil
tuge přebřáda
njm.
1. To, čí to ka-
tel byl/ a gáť ho
on marit mř-
hal: Odpudj
dává se přiči-
na f sauzem to
ho, nad gáť-
mi dary ducho-
vnými y těle-
snými sme ob-
Boha ja šasá-
ře pogaoveni /
a kterať ro tom
šasovati má-
me.

2. Šasobnj-
řá/ odnichj ten
šasár objalo-
vón byl/ gáť
y podnes šasá-
řa Boj objalo-
vóni bývagy.

3. Šaudu
hrozného, e nř-
muj ten šasár
poročan byl
anobřj y gínj
šasáři Boj y
je, y ro onom
šivotě poročáni budu.

mnau gsy/ a wšecť y wěcy mé, gšan twě.
32 Ale weseliti a radowati se nalezelo/ ne-
bo bratr twůg tento byl vmřel/ a zase ožil
zahynul byl/ a nalezen gest.

Kapitola XVI.

O wládaři nepravém. 13. o službě dwěma paním:
14. o lakomých Saryzeich: 16. o cyli Zakona a Pro-
roků: 18. o nepropaustění ženy/ 19. a o Bohatcy.

Slawil pak y Včednjšm swým
Clowěk geden byl bohaty/ kte-
rýž měl šasáře: a ten objalo-
wán gest před njm, gáťoťto ten
kterýž mřhal statek geho.

2° X powolaw ho, řekl gemu/ Coť to sly-
šim o tobě/ wydey počet z^o wládařstwí swé
ho: neb giť nebudeš mocy děle wládnauti.

3° X dj wládař sám ro sobě/ Co včijnm,
teď Pán inůg odgjmá odemne wládařstwí
kopati nemohu/ žebrati se stydjm.

4° Wjm co včijnm/ aby řdyž budu z sazen
z wládařstwí/ přigali mne do swých domů.

5° X zawolaw gednoho každého dlužnjka
Pána swého, řekl prawnjmu/ Gats mnoho
dlužen Pánu mému.

6° A on řekl/ Sto tun olege: X řekl mu/
Wezmi registra swá/ a sedna rychle, napiš
padesát.

7° Potom druhému řekl/ Ty pak gats
mnoho dlužen? Kterýž řekl/ Sto krců
pssemce: X dj mu/ Wezmi registra swá/ a
napiš osmdesát.

8° X pochwálil ten Pán wládaře toho ne-
pravě:

h t. poněwadj bratr
twůg giť swůg děl rožal
tedyl po mř smři tobě
nálezeti budu. X neb,
tak mř wěcy troc gšau,
je giť tak wolně gáť
gá wjroš/ a ro tom ja
dněpřčáťy odemne ču-
něné sobě nemáš.

**IX. Meděle po
S. Trogicp.**

a rozptylowal /
vtrácel.

b šasáři swj.
c šasowati.

d ay/je.poněwadj

e t. tť gšmí to po
hodlj včijnm, řdy
gšm nemádyš dlu-
hu odpustjm.

f lř.

g cedula.

h nepravostj/ šle-
ho: t. pochwálil ge-
ho opatrnostj/ a ne-
to geho šloděgšm
řterchoj se tu ge-
šřř dopustřl.
Gjmj se to wřzuge/ se
bž pán Břh ty šasáře lř
buge/ řterj šatku geho.
řřbně nebrj/ a lechudjm
z něho dobře čijn/ a tak
sobě poroč ro nebi řřř.
da. j. roj 12. c. 33.
t. 2pm. c. b. 20.

šivotě poročáni budu. 6. potom, Škrany počtu šasářstwí roydáwánj, přičemj pán
dotýrá/ 3. Šeho bedlivořho ro myslj wrořewánj o budawj swě opatřem. 4. Šlute-
čnjho/ teho coť ro myslj wlojř rořkonánj. 5. Druhě, Napomenutí to pán čijn šloroy
přčgšm/ řterčj podobenstoj to o šasáři řřasowěm uřřtu našemu obracej, abychom
gáť šynowě šwěta gšau opatřnj ro opatřowánj swěho na budawj ču těleřného šřwota:

XVII d

*Bibl České Djl ssesty, Totiž, Nowý Zákon W nowě přehléd-
nutý. Léta Páně M.DC.I. (Bible Kralická). Ceco - sec. XVI.
(Lc. XV) f. 142 r*

требна естъ: вѣнхъ нъзыплотъ ю. нмѣ-
аи оушы слышатъ, да слышатъ.

Глава Ѡ. Зачало Ѡн.

Бахъ же приближающеса къ немѣ вси Ѡ
мытаріе и грѣшницы, послѣшатъ Ѡгѣ.
И роптахъ Фарисее и книжницы, глаго-
люще, ѡакѣ сѣи грѣшники пріемлетъ, и
съ ними ѡстѣ. Рече же къ нимъ прѣтѣ
сѣю, глагола: Кѣи человекъ Ѡ вѣсѣ нмѣи
стѣ овецъ, и погубль едѣнъ Ѡ нѣхъ, не
ѡстаѣнѣтъ ли деѣтѣдесѣти и деѣтѣ
вѣ пѣстыни, и ѣдетъ вѣ слѣдѣ погуб-
шѣа, дѣндеже ѡбръщѣтъ ю; И ѡбръщѣтъ
ѡзлагѣетъ на раѣмѣ свои радѣаса: И прѣ-
шедъ вѣ дѣмъ, созывѣетъ дрѣги и сосѣ-
ды, глагола нмѣ: радѣйтѣса со мною,
ѡкѣ ѡбръщѣтохъ овецъ мою погубшю.
Глаголю вамъ, ѡакѣ тѣакѣ радѣсть бѣ-
детъ на нѣсѣ ѡ едѣнномъ грѣшницѣ
каѣщемса, неже ли ѡ деѣтѣдесѣти и
деѣтѣ правѣдникъ, ѣже не трѣбѣютъ
покаѣнѣа. Или каѣ женѣ нмѣи деѣтъ и
драхмѣ аще погубѣтъ драхмѣ едѣнъ, не
вжигѣетъ ли свѣтѣлника и пометѣтъ
храминѣ, и ѣщѣтъ прилѣжнѣ, дѣндеже

XVIII a

Novyj zavětъ Gda našego Iīsa Chrta. s.l. s.d. Slavo eccl. moderno (Lc. XV) p. 247.

Ѧ ѡбръщѣтъ; И ѡбрътши созываѣтъ дрѣ-
гѣмъ и соуды, глаголющѣ: радѣхъ
со мною, ѣкѡ ѡбрътохъ драхмѣ погнѣ-
тѣ шю. Такѡ, глаголю вамъ, радость бы-
ваѣтъ предъ ѡгглы Бжїимъ ѡ единомъ
грѣшницѣ кающемся.

Ѧ (Зл. Од.) Рече же: человекъ нѣкій ѡмѣ-
Ѧ двѣ сына: И рече юнѣйшїй * єю отцу:
отче, даждь мнѣ достойнѣ часть ѡмѣ-
Ѧ нѣа. и раздѣли мнѣ ѡмѣнїе. И не по-
мнозѣхъ днѣхъ собравъ все мнѣ сынѣ,
ѡнде на странѣ далече, и тѣ расточи
Ѧ ѡмѣнїе свое, живый блданѡ. Изжившѣ
же ємѣ все, бысть гладъ крѣпокъ на
странѣ тѣй, и тѣ начахъ лишатисѣ.
Ѧ И шедъ прилѣписѣ единомѣ ѡ жителѣ
тѣа страны: и посла єго на села своѣ
Ѧ пастѣ свнїѣ. И желаше насытити чрево
свое ѡ рождѣхъ, ѣже ѣдахъ свнїѣ: и
Ѧ никтоже дааше ємѣ. Вѣ себе же пришедъ,
рече: колѣкѡ наемникѡмъ отца мо-
его ѡзываютъ хлѣбы, азъ же глѣ-
нѣ домъ гнѣлю; Востахъ нѣдѣ ко отцу мо-
емѣ, и рекѣ ємѣ: отче, согрѣшихъ на нѣо
Ѧ и предъ тобою, И оуже нѣсмѣ догонѣхъ

XVIII b

Novyj zavětъ Gda našego Īsa Chrta. s.l. s.d. Slavo eccl. moderno (Lc. XV) p. 248

нареши́ся сынъ тво́й: сотвори́ ма ѿ́акъ
 е́динаго Ѡ на́емникъ твои́хъ. И во-
 ста́хъ нѣде ко о́цѣ своему́. е́ще же е́мѣ
 далече́ сѣшѣ, оу́зрѣ́ е́го о́цъ е́гѡ, и
 мнѡзъ е́мѣ бы́сть, и те́къ нападе́ на выю́
 е́гѡ, и ѡ́клобыза́ е́го. Рече́ же е́мѣ къ
 сынѣ: о́че, согрѣ́шихъ на нѣбо и́ предъ то-
 бо́ю, и оу́же нѣ́смь досто́инъ нареши́ся
 сынъ тво́й. Рече́ же о́цъ къ раба́мъ сво-
 ѣмъ: нѣ́несите о́дежда́ пер́вую, и ѡ́кле-
 цы́те е́го, и да́дите пер́стень на рѣ́къ
 е́гѡ, и сапо́ги на но́зѣ: и приве́дше те-
 бя́ ле́цъ оу́питанна́й зако́лите, и ѿ́идше весе-
 ли́мся: ѿ́акъ сынъ мо́й се́й ме́ртвъ бы́, къ
 нѣ́жи: и нѣ́згнѡвъ бы́, и ѡ́бръ́тѣся. и
 нача́ша весели́тися. Бы́ же сынъ е́гѡ ста́-
 ре́тъ на селѣ́: и ѿ́акъ гра́дыи́ при́ближися
 къ до́мѣ, слы́ша пѣ́нїе и́ ли́ки: и при-
 зва́въ е́динаго Ѡ о́трово́ка, вопроша́ше:
 что́ оу́бо сѣ́а сѣ́ть; Онъ же рече́ е́мѣ, ѿ́акъ
 бра́тъ тво́й при́де: и за́клъ о́те́цъ
 тво́й телца́ оу́питанна́а, ѿ́акъ здра́ва е́го
 при́ятъ. Разгнѣ́вася же и́ не хоте́ше ѿи-
 вни́ти: о́цъ же е́гѡ нѣ́зше́дъ мола́ше е́го.
 Онъ же ѡ́бѣща́въ рече́ о́тцѣ: се́ то́лико́ къ
 ле́тъ рабо́таю тебѣ́, и нико́лиже за́пш-
 вѣ́ди твоѡ́ престѣ́пни́хъ, и мнѣ́ нико́лиже

XVIII c

Novyj zavětъ Gda našego Iisa Chrta. s.l. s.d. Slavo eccl. moderno (Lc. XV) p. 249

ДАЛѢ ЕСИ КОЗЛАТЕ, ДА СО ДРѢГН СВОИМН
 Ѧ ВОЗВЕСЕЛѢСА БЫХЪ. ЕГДА ЖЕ СЫНЪ ТВОЙ
 СЕИ, ИЗЪДЫИ ТВОЕ ИМѢНІЕ СЪ ЛЮБОДѢИ-
 ЦАМИ, ПРИИДЕ, ЗАКЛАЛѢ ЕСИ ЕМУ ТѢЛЦА
 Ѧ ПИТОМАГО. ОНЪ ЖЕ РЕЧЕ ЕМУ: ЧАДО, ТЫ
 ВСЕГДА СО МНОЮ ЕСИ, И ВСѦ МОѦ ТВОѦ
 Ѧ СЪТЬ. ВОЗВЕСЕЛѢТИЖЕСА И ВОЗРАДОВАТИ
 ПОДОВАШЕ, ІАКЪ БРАТЪ ТВОЙ СЕИ МЕРТВЪ
 БѢ, И ѠЖИВЕ: И ИЗГНѢЛѢ БѢ, И ѠБРАТѢСА.

ГЛАВА ѢІ. ЗАЧАЛО П.

Ѧ ГЛАГОЛАШЕ ЖЕ КО ОУЧНИКОМЪ СВОИМЪ: ЧЕ-
 ЛОВѢКЪ НѢКІИ БѢ БОГАТЫ, ИЖЕ ИМАШЕ
 ПРИСТАВНИКА: И ТОИ ѠКЛЕВЕТАНЪ БЫСТЬ
 КЪ НЕМУ, ІАКЪ РАСТОЧАЕТЪ ИМѢНІѦ ЕГѢ.
 Ѣ И ПРИГЛАСИВЪ ЕГО РЕЧЕ ЕМУ: ЧТО СЕ СЛЫ-
 ШУ Ѡ ТЕБѢ; ВОЗДАЖДЪ ѠВѢТЪ Ѡ ПРИ-
 СТАВЛЕНІИ ДОМОВНѢМЪ: НЕ ВОЗМОЖЕШИ БО
 Г КТОМУ ДОМУ СТРОИТИ. РЕЧЕ ЖЕ КЪ СЕБѢ
 ПРИСТАВНИКЪ ДОМУ: ЧТО СОТВОРЮ, ІАКЪ ГДѢ
 МОИ ѠЕМЛЕТЪ СТРОЕНІЕ ДОМУ Ѡ МЕНЕ;
 КОПАТИ НЕ МОГУ, ПРОСИТИ СТЫЖДСА.
 Ѧ РАЗУМѢХЪ, ЧТО СОТВОРЮ, ДА ЕГДА ѠСТА-
 ВЛЕНЪ БУДУ Ѡ СТРОЕНІѦ ДОМУ, ПРИИМУТЪ
 Е МАѢ ВЪ ДОМЫ СВОѦ. И ПРИЗВАВЪ ЕДИНАГО
 КОГОЖДО Ѡ ДОЛЖНИКЪ ГДѢ СВОЕГѢ, ГЛА-
 ГОЛАШЕ ПЕРВОМУ: КОЛѢЦѢМЪ ДОЛЖЕНЪ ЕСИ

XVIII d

Novyj zavěť Gda našego Iisa Chrta. s.l. s.d. Slavo eccl. moderno (Lc. XV) p. 250

30. Говоря: этотъ человекъ началъ строить, и не могъ окончить?

31. Или, какой царь, идя на войну противъ другаго царя, не сядетъ, и не посовѣтуется прежде, силенъ ли онъ съдесятью тысячами противустать идущему на него съ двадцатью тысячами?

32. Иначе, пока тотъ еще далеко, онъ пошлетъ къ нему посольство, просить о мирѣ.

33. Такъ всякій изъ васъ, кто не отрѣшится отъ всего, что имѣетъ, не можетъ быть Моимъ ученикомъ.

34. Соль добрая вещь; но если соль потеряетъ силу, чѣмъ исправить ее?

35. Ни въ землю, ни въ навозъ не годится; вонъ выбрасываютъ ее. Кто имѣетъ уши слышать, да слышитъ!

ГЛАВА 15.

Приближались къ Немѣ всѣ мытари и грѣшники, слушать Его.

2. Фарисеи же и книжники роптали, говоря: Онъ принимаетъ грѣшниковъ, и ѣстъ съ ними.

3. Но Онъ сказалъ имъ слѣдующую притчу:

4. Кто изъ васъ, имѣя сто овецъ, и потерявъ одну изъ нихъ, не оставитъ девяноста девяти въ пустынь, и не пойдетъ за пропавшею, пока не найдетъ ея?

5. А нашедши, возьметъ ее на плеча свой съ радостію;

6. И пришедши домой, созоветъ друзей и сосѣдей, и скажетъ имъ: порадовуйтесь со мною; я нашелъ свою пропавшую овцу.

7. Сказываю вамъ, что такъ на небесахъ болѣе радости будетъ объ одномъ грѣшникѣ кающемся, нежели о девяноста девяти праведникахъ, неимѣющихъ нужды въ покаяніи.

8. Или, какая женщина, имѣя десять драхмъ, если потеряетъ одну драхму, не зажжетъ свѣчи, и не станетъ мести комнату, и искать тщательно, пока не найдетъ?

9. А нашедши, созоветъ, подругъ и сосѣдокъ, и скажетъ: порадовуйтесь со мною; я нашла потерянную драхму.

10. Такъ, говорю вамъ, бываетъ радость у Ангеловъ Божіихъ объ одномъ грѣшникѣ кающемся.

11. Еще сказалъ: у нѣкотораго человека было два сына;

12. И сказалъ младшій изъ нихъ отцу: отче! дай мнѣ слѣдующую мнѣ часть имѣнія. И отецъ раздѣлилъ имъ имѣніе.

13. По прошествіи немногихъ дней, младшій сынъ, собравъ все, пошелъ въ дальнюю сторону, и тамъ расточилъ имѣніе свое, живя распутно.

14. Когда же онъ прожилъ все, настала великій голодъ въ той странѣ, и онъ началъ нуждаться.

15. И пошелъ, присталъ къ одному изъ жителей страны той; а тотъ послалъ его на поля свои пасти свиней.

16. И онъ радъ былъ наполнить чрево свое рожками, которые ѣли свиньи; но никто не давалъ ему.

17. Пришедши же въ себя, сказалъ: сколько наемниковъ у отца моего избыточествуютъ хлѣбомъ, а я умираю отъ голода!

18. Встану, пойду къ отцу моему, и скажу ему: отче! я согрѣшилъ противъ неба и предъ тобою.

19. И уже недостойнъ называться сыномъ твоимъ; прими меня въ число наемниковъ твоихъ.

20. Всталъ, и пошелъ къ отцу своему. И когда онъ былъ еще далеко, увидѣлъ его отецъ его, и сжалился; и побѣжавъ, палъ ему на шею, и цѣловалъ его.

21. Сынъ же сказалъ ему: отче! я согрѣшилъ противъ неба и предъ тобою, и уже недостойнъ называться сыномъ твоимъ.

22. А отецъ сказалъ рабамъ своимъ: принесите лучшую одежду, и одѣньте его, и дайте перстень на руку его, и обувъ на ноги.

23. И приведите откормленнаго теленка, и заколите: станемъ ѣсть, и веселиться!

24. Ибо сей сынъ мой былъ мертвъ, и ожилъ; пропадалъ, и нашелся. И начали веселиться.

25. Старшій же сынъ его былъ на полѣ; и, возвращаясь, когда приблизился къ дому, услышалъ пѣніе и ликование.

26. И, призвавъ одного изъ слугъ спросилъ: что это такое!

27. Онъ сказалъ ему: братъ твой пришелъ; и отецъ твой закололъ откормленнаго теленка, потому что принялъ его здоровымъ.

XIX a

Svjaščennyja knigi vetchago i novago zavěta, Věna 1878.
Russo (Lc. XV) p. 78

28. Онъ осердился, и не хотѣлъ войти. Отецъ же его, вышедши, звалъ его.

29. Но онъ сказалъ въ отвѣтъ отцу: вотъ, я столько лѣтъ служу тебѣ, и никогда не преступалъ приказанія твоего; но ты никогда не далъ мнѣ и козленка, чтобы мнѣ повеселиться съ друзьями своими.

30. А когда этотъ сынъ твой, расточившій имѣніе твое съ блудницами, пришелъ; ты закололъ для него откормленнаго теленка.

31. Онъ же сказалъ ему: сынъ мой! ты всегда со мною, и все мое твое.

32. А о томъ надобно было радоваться и веселиться, что братъ твой сей былъ мертвъ, и ожилъ; пропадалъ, и нашелся.

ГЛАВА 16.

Сказалъ же и къ ученикамъ своимъ: нѣкоторый человѣкъ былъ богатъ, и имѣлъ управителя, на котораго донесено было ему, что расточаетъ имѣніе его.

2. И призвавъ его, сказалъ ему: что это я слышу о тебѣ? дай отчетъ въ управленіи своемъ: ибо ты не можешь болѣе управлять.

3. Тогда управитель сказалъ самъ въ себѣ: что мнѣ дѣлать? господинъ мой отнимаетъ у меня управленіе домомъ: копать не могу, просить стыжусь.

4. Знаю, что сдѣлать, чтобы приняла меня въ дома свои, когда отставленъ буду отъ управленія домомъ.

5. И призвавъ должниковъ господина своего, каждаго порознь, сказалъ первому: сколько ты долженъ господину моему?

6. Онъ сказалъ: сто мѣръ масла. И сказалъ ему: возьми свою расписку, и садись скорѣе: напиши, пятьдесятъ.

7. Потомъ другому сказалъ: а ты сколько долженъ? Онъ отвѣчалъ: сто мѣръ пшеницы. И сказалъ ему: возьми свою расписку, и напиши: восемьдесятъ.

8. И похвалилъ господинъ управителя невѣрнаго, что догадливо поступилъ; ибо сыны вѣка сего догадливые сыновъ свѣта въ своемъ родѣ.

9. И Я говорю вамъ: пріобрѣтайте себѣ друзей богатствомъ неправед-

нымъ, чтобы они, когда обнищаете, приняли васъ въ вѣчныя обители.

10. Вѣрный въ маломъ и во многомъ вѣренъ; а невѣрный въ маломъ невѣренъ и во многомъ.

11. И такъ если вы въ неправедномъ богатствѣ не были вѣрны: кто повѣритъ вамъ истинное?

12. И если въ чужомъ не были вѣрны: кто дастъ вамъ ваше?

13. Ни какой слуга не можетъ служить двумъ господамъ: ибо или одного будетъ ненавидѣть, а другаго любить; или одному станетъ усердствовать, а о другомъ нерадѣть. Не можете служить Богу и маммонѣ.

14. Слышали все сіе и фарисеи, которые были сребролюбивы, и они смѣялись надъ Нимъ.

15. Онъ сказалъ имъ: вы выказываете себя праведниками предъ людьми; но Богъ знаетъ сердца ваши: ибо что высоко у людей, то мерзость предъ Богомъ.

16. Законъ и пророки до Іоанна; съ сего времени царствіе Божіе благовѣстствуется, и всякій усиліемъ входитъ въ него.

17. Но скорѣе небо и земля прейдутъ, нежели одна черта изъ закона пропадетъ.

18. Всякій, разводящійся съ женою своею и женящійся на другой, прелюбодѣйствуетъ; и всякій, женящійся на разведенной съ мужемъ, прелюбодѣйствуетъ.

19. Нѣкоторый человѣкъ былъ богатъ; одѣвался въ порфиру и виссонъ, и каждый день пируетовалъ блистательно.

20. Былъ также нѣкоторый нищій, именемъ Лазарь, который лежалъ у воротъ его въ струпьяхъ;

21. И желалъ напитаться крошками, падающими со стола богача; и псы, приходя, лизали струпья его.

22. Умеръ нищій, и отнесенъ былъ Ангелами на лоно Авраамово. Умеръ и богачъ, и похоронили его.

23. И въ адѣ, будучи въ мукахъ, онъ поднялъ глаза свои, увидѣлъ вдали Авраама, и Лазаря на лонѣ его.

24. И возопивъ, сказалъ: отче Аврааме! умилосердись надо мною, и пошли Лазаря, чтобы омочилъ конецъ перста

XIX b

Svjaščennyja knigi vetchago i novago zavěta, Věna 1878.
Russo (Lc. XV) p. 79

Яму: шчасьлівы, хто пакаштуе хлёба ў царстве Божым.

16. Ён жа сказаў яму: адзін чалавек справіў вялікі банкет і паклікаў многіх;

17. і, калі настаў час банкету, паслаў слугу свайго сказаць запрóшаным: — ідзёце, бо ўжо ўсё гатова.

18. І пачалі ўсё, быццам змоўшыся, прасіць прабачэння. Пёршы сказаў яму: я купіў зямлю, і мне трэба пайсьці паглядзець яё; прашу цябе, выбач мне.

19. Другі сказаў: я купіў пяць пар валоў і йду пробаваць іх; прашу цябе, выбач мне.

20. Трэці сказаў: я ажаніўся і дзеля гэтага не магу прыйсьці.

21. І, вярнуўшыся, слуга той пераказаў гэтае гаспадару свайму. Тады, разгнеўшыся, гаспадар дому сказаў слуге свайму: пайдзі хутчэй па вуліцах і вулках мэста і прывядзі сюды ўбогіх, калéкаў, кульгавых, сьляпых.

22. І сказаў слуга: гаспадар! стáлася, як ты сказаў, і яшчэ ёсьць мэсцы.

23. І гаспадар сказаў слуге: пайдзі па дарогах і ля платоў і ўгавары прыйсьці, каб напоўніўся дом мой;

24. бо кажу вам, што ніхто з тых, што былі прóшаны, не пакаштуе маё вячэры.

25. І вялікія грамады йшлі за ім; і Ён, абярнуўшыся, сказаў ім:

26. Калі хто прыходзіць да Мяне і не зьненавідзіць бацьку свайго і матку, і жану, і дзяцэй, і братоў, і сёстраў, а пры тым і самае жыцьцё сваё, той ня можа быць вучнем Маім;

27. і хто не нясе крыжа свайго і йдзе за Мною, ня можа быць вучнем Маім.

28. Бо хто з вас, надумаўшы башту стаўляці, ня сядзе раней і не аблічыць выдаткаў, ці мае, каб дакончыць яё,

29. каб, калі паложы фундамент і ня здолее дакончыць, усё, глédзячы, ня сталі сьмяяцца з яго,

30. кажучы: гэты чалавек пачаў будаваць башту і ня мог дакончыць!

31. Або ці які цар, ідучы на вайну супраць другога цара, ня сядзе і не парадзіцца раней, ці здолее ён з дзесяцьма тысячамі даць адпор таму, хто йдзе на яго з дваццацьма тысячамі;

32. бо, калі не, дык пакуль той яшчэ далёка, ён пашлэ да яго пасольства прасіць міру.

33. Гэтак кожны з вас, хто не адрачэцца ад усяго, што мае, ня можа быць Маім вучнем.

34. Соль добрая рэч; але калі соль згубіць сілу, чым паправіш яё?

35. Ні ў зямлю, ні ў гной не надаецца, вон выкідаюць яё. Хто мае вушы слышаць, няхай слухае.

Разьдзел 15.

1. Падыходзілі да Яго ўсё мытнікі і грэшнікі слухаць Яго.

2. І наракалі фарысэі і кніжнікі, кажучы: Ён прымае грэшнікаў і ёсьць разам з імі.

3. Але Ён сказаў ім вось гэтую прыповесьць:

4. Хто з вас, маючы сто авец і згубіўшы адну з іх, не пакіне дзевяцьдзсят дзевяць у пустыні і ня пойдзе за прапаўшай, пакуль ня знойдзе яё?

XX a

Novy Zapavét Hospada Našaha Isusa Chrysta, London 1948.
Russo bianco (Lc. XV) p. 106

5. А, знайшоўшы, возьме яё на плёчы сваё з радасьцю;

6. і, прыйшоўшы дамоў, скліча сяброў і сусэдзяў ды скажа ім: пацешцеся са мною: я знайшоў маю прапаўшую аўцу.

7. Кажу-ж вам, што так на нябёсах балэй будзе радасьці з аднаго каючагася грэшніка, чымся з дзевяцьдзсятдзевяцёх праведнікаў, ня маючых патрэбы ў пакаяньні.

8. Ці якая жанчына, маючая дзёсяць драхмаў, калі згубіць адну драхму, не засьвёціць свьечкі й не пачне мясьці пакою і шукаць пільна, пакуль ня знойдзе?

9. А, знайшоўшы, скліча сябровак і сусэдак ды скажа: пацешцеся са мною, я знайшла згубленую драхму.

10. Так кажу вам: бывае радасьць у ангелаў Божых з аднаго грэшніка, які каецца.

11. Яшчэ сказаў: у аднаго чалавёка былі два сыны;

12. і сказаў малодшы з іх айцу: Бацька, дай мне налёжную мне частку маемасьці. І ацёц падзяліў ім маемасьць.

13. І праз нейкі час малодшы сын, сабраўшы ўсё, пайшоў у далёкую старану і там змарнаваў маемасьць сваю, жывучы распусна.

14. Калі-ж пражыў усё, настаў вялікі голад у гэнай старане, і ён пачаў галадаць;

15. і пайшоў прыстаў да аднаго з жыхараў стараны гэнае, а той паслаў яго на поле сваё пасьвіць свінёй;

16. і ён рады быў бы наёсца ражкамі, што ёлі свіньні, але ніхто не даваў яму.

17. І, апамятаўшыся, сказаў: колькі наймітаў у айца майго

маюць лішку хлёба, а я ўміраю ад голаду!

18. Устану, пайду да бацькі майго і скажу яму: ацёц! я саграшыў перад небама і перад табою,

19. і ўжо ня варты называцца сынам тваім; прыймі мяне, як аднаго з наймітаў тваіх.

20. Устаў і пайшоў да айца свайго. І калі ён быў яшчэ далёка, згледзіў яго ацёц яго і зьлітаваўся, і пабегшы кінуўся яму на шыю і цалаваў яго.

21. Сын жа сказаў яму: ацёц, я саграшыў проці неба і перад табою і ўжо ня варты называцца сынам тваім.

22. А ацёц сказаў слугам сваім: прынясьце найлёпшую адзёжу і адзеньце яго, і дайце пёрсьцень на руку яго і вобуй на ногі;

23. і прывядзьце кормнае цялё і закалёце: будзем ёсьці і весяліцца,

24. бо гэты сын мой быў умёршы і ажыў, прападаў і знайшоўся. І пачалі весяліцца.

25. Старшы-ж сын яго быў у полі; і, варочаючыся, як падыйшоў да дому, пачуў сьпэвы і скокі.

26. І, паклікаўшы аднаго з слуг, спытаўся: што гэта такое?

27. Той жа сказаў яму: брат твой прыйшоў, і бацька твой закалоў кормнае цялё, бо прыняў яго здаровым.

28. Ён жа ўзлаваўся і не хацёў увайсці, а бацька яго, выйшаўшы, клікаў яго.

29. Але ён сказаў у адказ бацьцы: вось я колькі гадоў служу табé і ніколі не прэрэчыў прыказаньням тваім. Але ты ніколі ня даў мне і казляці.

XX b

Novy Zapavét Hospada Našaha Isusa Chrysta, London 1948.
Russo bianco (Lc. XV) p. 107

каб мне павесяліцца з сябрамі маімі;

30. а калі гэты сын твой, марна страціўшы маемасьць сваю з блудніцамі, прыйшоў, ты закалоў для яго кормнае цялё.

31. Ён жа сказаў яму: сын мой! ты заўсёды са мною, і ўсё маё — тваё;

32. а з таго трэба было цёшыцца і весяліцца, што брат твой гэты быў умёршы і ажыў, прападаў і знайшоўся.

Разьдзел 16.

1. Сказаў жа і да вучняў Сваіх: адзін чалавек быў багаты і меў эканому, на якога даньсьлі яму, што растрэчвае маемасьць яго;

2. і, паклікаўшы яго, сказаў яму: што гэта я чую аб табе? Дай справаздачу з гаспадараваньня твайго, бо ты ня можаш балей гаспадаравать.

3. Тады эканом сказаў сам у сабе: што мне рабіць? Гаспадар мой адымае ад мяне кіраўніцтва домам; капіць ня здужаю, прасіць саромлюся:

4. ведаю, што зробіў, каб прынялі мяне ў дамы сваі, калі адстаўлены буду ад эканомства.

5. І, паклікаўшы пазычальнікаў гаспадара свайго кожнага паасобку, сказаў першаму: колькі вінен гаспадару майму?

6. Той сказаў: сто мэр алёю. І сказаў: вазьмі тваю расьпіску і сядай, хутчэй напішы пяцьдзсят.

7. Потым другому сказаў: а ты колькі вінен? Той адказаў: сто мэр пшаніцы. І сказаў яму: вазьмі тваю расьпіску і напішы: восемдзсят.

8. І пахваліў гаспадар эканому нявёрнага, што дагадліва ўчыніў; бо сыны веку гэтага дагадлівей за сыноў сьвятла ў родзе сваім.

9. І Я кажу вам: здабывайце сабе прыцяляў багацьцем няправедным, каб яны, як зьбяднёеце, прынялі вас у вечныя сялібы.

10. Вэрны ў малым і ў многім вэрны, а нявэрны ў малым нявэрны і ў многім.

11. Дык вось, калі вы ў няправедным багацьці ня былі вэрны, хто даверыць вам праведнае?

12. І калі ў чужым ня былі вэрны, хто дасьць вам вашае?

13. Ніякі слуга ня можа служыць двом гаспадаром, бо ці аднаго будзе ненавідзец, а другога любіць, ці аднаму пачнэ пільна служыць, а пра другога нядбаць. Ня можаце служыць Богу і мамоне.

14. Чулі ўсё гэтае і срэбралюбы фарысэі і сьмяяліся з Яго.

15. І сказаў ім: вы паказуеце сябе праведнымі перад людзьмі, але Бог ведае сэрцы вашыя: бо што высока ў людзэй, тое агіда перад Богам.

16. Закон і прарокі да Іоана: адгэтуль жа Царства Божае абвяшчаецца, і кожны сілаю ўваходзіць у яго.

17. Але хутчэй неба і зямля прамінуць, чым адна рыса з закону загіне.

18. Усякі, хто разводзіцца з жонкаю сваёю і жэніцца з другой, блудзіць, і кожны, хто жэніцца з разьвэдзенай з мужам, блудзіць.

19. Адзін чалавек быў багаты, адзяваўся ў парфіру ды віссон і кожны дзень раскошна банкетаваў.

Novy Zapavét Hospada Našaha Isusa Chrysta, London 1948.
Russo bianco (Lc. XV) p. 108

35 Ні на землю, ні на гній не потрібна вона, — її геть викидають. Хто має вуха, щоб слухати, — нехай слухає!

*Притча про загублену візю
й загублену драхму*

15 Наближались до Нього всі митники й грішники, щоб послухати Його.

2 Фарисеї ж та книжники нарікали й казали: „Приймає Він грішників та з ними їсть“.

3 А Він їм розповів оцю притчу, говорячи:

4 „Котрий з вас чоловік, мавши сотню овець і загубивши одну з них, не покине в пустині тих дев'ятидесяти й дев'яти, та й не піде *шукати* загинулої, аж поки не знайде її?“

5 А знайшовши, кладе на рамена свої та радіє.

6 І, прийшовши додому, скликає він друзів і сусідів, та й каже до них: „Радійте зо мною, бо знайшов я *візю* свою *тубо* загублену“.

7 Говорю вам, що так само на небі радітимуть *більш* за одного грішника, що кається, аніж за дев'ятдесятьох і дев'ятьох праведників, що не потребують покаєння!...

8 Або яка жінка, що має десять драхм, коли згубить драхму одну, не засвічує світла, і не мете хати, і не *шукає* уважно, аж поки не знайде?

9 А знайшовши, кличе приятельок та сусідок та каже: „Радійте зо мною, бо знайшла я загублену драхму!“

10 Так само, кажу вам, радість буває в Божих Ангелів за одного грішника, який кається“.

Притча про блудного сина

11 І Він оповів: „У чоловіка одного було два сини.“

35 Мт. 5. 13, 11.
15, 13. 9.

1 Петр. 4. 4. 13
Пр. 29. 3.

1 Мт. 9. 10.

2 5. 30, 7. 39.
Мт. 9. 11, 11.
19. Мр. 2. 16.
Мт. 8. 30. 15

4 Мт. 18. 12.
Бв. 34. 11, 16.

Пр. 23. 21. 16

Пр. 23. 21. 17

5 19. 10.

6 1 Петр. 2. 25.
Бр. 3. 12, 13. 18
Пс. 51. 4.

7 5. 32.

Дії 2. 39. 20
Еф. 2. 13, 17.
2 Сам. 14. 33.

18. 13. 21

Іс. 61. 10. 22

10 Еф. 3. 10.

Іс. 25. 6. 23

Еф. 2. 1, 5, 24
5. 14.

12 І молодший із них сказав батькові: „Дай мені, батьку, належну частину маєтку!“ І той поділив поміж ними маєток.

13 А по небагатьох днях зібрав син молодший усе, та й подався до далекого краю, і розтратив маєток свій там, живучи марнотратно.

14 А як він усе прожив, настав голод великий у тім краї, — і він став бідувати.

15 І пішов він тоді і пристав до одного з мешканців тієї землі, а той вислав його на поля свої пасти свиней.

16 І бажав він наповнити шлунка свого *точ* стручками, що їли їх свині, та ніхто не давав їм йому.

17 Тоді він спам'ятався й сказав: „Скільки в батька мого наймитів мають хліба аж надмір, а я отут з голоду гину!“

18 Устану, і підю я до батька свого, та й скажу йому: „Прогрішився я, отче, против неба та супроти тебе“.

19 Недостойний я, вже зватись сином твоїм; прийми ж мене, як одного з своїх наймитів“.

20 І, вставши, пішов він до батька свого. А коли він далеко ще був, його батько вгледів його, — і переповнився жалем: і побіг він, і кинувся на шию йому, і зачав цілувати його!

21 І озвався до нього той син: „Прогрішився я, отче, против неба та супроти тебе, і недостойний вже зватися сином твоїм“.

22 А батько рабам своїм каже: „Принесіть негайно одягу найкращу, і його зодягніть, і персня подайте на руку йому, а сандалі на ноги.“

23 Приведіть теля відгодоване та заколіть, — будемо їсти й радіти,

24 бо цей син мій був мертвий —

XXI a

Biblija abo knyhy svjatoho pys'ma staroho y novoho zapovitu, London 1962. Ucraino (Lc. XV) p. 1290

і ожив, був пропав — і знайшовся!'' І почали веселитись вони.

25 А син старший його був на полі. І коли він ішов й наближався до дому, почув музики та танці.

26 І покликав одного зо слуг, та й спитав: „Що це таке?''

27 А той каже йому: „То вернувся твій брат, і твій батько звелів заколоти теля відгодоване, — бож здоровим його він прийняв''.

28 І розгнівався той, — і ввійти не хотів. Тоді вийшов батько його й став просити його.

29 А той відповів і до батька сказав: „Ото, стільки років служу я тобі, і ніколи наказу твого не порушив, — ти ж ніколи мені й козеняти не дав, щоб із приятелями своїми потішився я...''

30 Коли ж син твій вернувся оцей, що проїв твій маєток із блудницями, — ти для нього звелів заколоти теля відгодоване''...

31 І сказав він йому: „Ти завжди зо мною, дитино, і все моє — то твоє!''

32 Веселитись та тішитись треба було, бо цей брат твій був мертвий, — і ожив, був пропав — і знайшовся!''

Притча про несправедливого управителя

16 Оповів же Він й учням своїм: „Один чоловік був багатий, і мав управителя, що оскаржений був перед ним, ніби він переводить маєток його.

2 І він покликав його, і до нього сказав: „Що це чую про тебе? Дай звіт про своє управління, бо більше не зможеш рядити''.

3 І управитель почав міркувати собі: „Що я маю робити, коли пан управління відіyme від мене?

Копати не можу, просити соромлюсь.

4 Знаю, що я зроблю, щоб мене прийняли до домів своїх, коли буду я скинений із управління''.

5 І закликав він нарізно кожного з боржників свого пана, та й питається першого: „Скільки винен ти панові моєму?''

6 А той відказав: „Сто кадок оливи''. І сказав він йому: „Візьми ось розписку свою, швидко сідай та й пиши: п'ятдесят''.

7 А потім питається другого: „А ти скільки винен?'' І той відказав: „Сто кірців пшениці''. І сказав він йому: „Візьми ось розписку свою й напиши: вісімдесят''.

8 І пан похвалив управителя цього невірного, що він мудро вчинив. Бо сини цього світу в своїм поколінні мудріші, ніж сини світла.

9 І Я вам кажу: „Набувайте друзів собі від багатства¹ неправедного, щоб, коли проминеться воно, прийняли вас до вічних осель.

10 Хто вірний в найменшому, — і в великому вірний; і хто несправедливий в найменшому, — і в великому несправедливий.

11 Отож, коли в несправедливим багатстві ви не були вірні, — хто вам правдиве довірить?

12 І коли ви в чужому не були вірні, — хто ваше вам дасть?

Не можна служити Богові й мамоні

13 Жаден раб не може служити двом панам, — бо або одного зненавидить, а другого буде любити, або буде триматись одного, а другого знехтує. Не можете Богові й мамоні² служити!''

¹ Від мамони, пор. Мт. 6. 27.

² Мамона — гроші, набуток, а арамейського *ממון*. Тут уособлений божок грошлюбства. Пор. Матвія 6. 24.

Еад. 7. 22.

28 Мт. 20. 11,
15. Дії 11. 17,
18.

Еф. 5. 8. 1 Сол. 3
5. 5.

14. 14. Мт. 6. 9
19, 20, 10. 40,
19. 21. 1 Тим.
6. 19.

31 Ів. 17. 10.
Рим. 9. 4.

19. 17. Мт. 25. 10
21.

1 1 Кор. 4. 1.

Мт. 6. 24. 13

XXI b

Biblija abo knyhy svjatoho pys'ma staroho y novoho zapovitu, London 1962. Ucraino (Lc. XV) p. 1291

ani do gnoju, ale ją precz wyrzucają. Kto ma uszy ku słuchaniu, niechaj słucha.

ROZDZIAŁ XV.

I. Pan pokutujace przyjmował 1—3. II. siebie i onych podobieństwem dwojakim 4—10. III. i przykładem marnotrawnego syna i miłosiernego ojca bronił 11—32.

I przybliżali się do niego * wszyscy celnicy i grzesznicy, aby go słuchali.

* Mat. 9, 13. Mark. 2, 17.

2. I szemrali Faryzeuszowie i nauczeni w Piśmie, mówiąc: Ten grzeszniki przyjmuje i je z nimi.

3. I powiedział im to podobieństwo, mówiąc:

II. 4. Któryż z was człowiek, gdyby miał * sto owiec, a straciłby jedną z nich, izali nie zostawia onych dziewiędziesięciu i dziewięciu na puszczy, a nie idzie za nią, która zginęła, ażby ją znalazł?

* Mat. 18, 12.

5. A znalazłszy kładzie ją na ramiona swoje, radując się.

6. A przyszedłszy do domu, zwołuje przyjaciół, i sąsiadów, mówiąc im: Radujcie się ze mną; bom znalazł owcę moję, która była zginęła.

7. Powiadam wam, że taka będzie radość w niebie nad jednym grzesznikiem pokutującym, więcej niż nad dziewiędziesiąt i dziewięciu sprawiedliwych, którzy nie * potrzebują pokuty.

* Łuk. 5, 31, 32.

8. Albo która niewiasta mając dziesięć groszy, jeźliby straciła grosz jeden, izali nie zapala świecy, i nie umiata domu, a nie szuka z pilnością, ażby znalazła?

9. A znalazłszy, zwołuje przyjaciół i sąsiadek, mówiąc: Radujcie się ze mną; albowiem znalazłam grosz, którym była straciła.

10. Tak, powiadam wam, będzie radość przed Anioły Bożymi nad jednym grzesznikiem pokutującym.

III. 11. Nadto rzekł: Człowiek nie-który miał dwóch synów,

12. I rzekł młodszy z nich ojcu: Ojcie! daj mi dział majątności na mię przypadający. I rozdzielił im majątność.

13. A po niewielu dniach, zebrawszy wszystko on młodszy syn, odjechał w daleką krainę, i rozproszył tam majątność swoją, żyjąc rozpustnie.

14. A gdy wszystko potracił, stał się głód wielki w onęj krainie, a on począł niedostatek cierpieć.

15. A tak szedłszy, przystał do jednego mieszczanina onęj krainy, który go posłał do folwarku swego, aby pastł swinie.

16. I żądał napełnić brzuch swój młótem, które jadały swinie; ale mu nikt nie dawał.

17. Potem przyszedłszy do siebie, rzekł: O jako wiele najemników ojca mego mają dosyć chleba, a ja od głodu ginę!

18. Wstawszy tedy, pójde do ojca mego i rzekę mu: Ojcie! zgrzeszyłem przeciwko niebu i przed tobą.

19. I nie godzienem więcej być nazywany synem twoim, uczyni mię jako jednego z najemników twoich.

20. Tedy wstawszy, szedł do ojca swego. A gdy on jeszcze * był opodal, ujrzał go ojciec jego, i użaliwszy się go, przybieżał, a padłszy na szyję jego, pocałował go.

* Efcz. 2, 13.

21. I rzekł mu syn: Ojcie! zgrzeszyłem przeciwko niebu i przed tobą. i już nie jest godzien. abym był nazywany synem twoim.

22. Rzekł tedy ojciec do sług swoich: Przynieście onę przednią szatę, a obleczcie go, i dajcie pierścień na rękę jego, i obuwie na nogi jego,

23. A przywiódłszy ono tłuste ciele, zabijcie, a jedząc bądźmy weseli.

24. Albowiem ten syn mój umarł był, a zasiał ożył; zginął był, i znaleziony jest; i poczęli się weselić.

25. Ale starszy syn jego był na polu; a gdy przychodząc przybliżył się ku domowi, usłyszał muzykę i tańce;

26. A zawoławszy jednego z sług, pytał, coby to było.

27. A on mu powiedział: Brat twój przyszedł, i zabił ojciec twój ono tłuste ciele, iż go zdrowego dostał.

28. I rozgniewał się, a nie chciał wniść; ale ojciec jego wyszedłszy prosił go.

29. A on odpowiadając, rzekł ojcu: Oto przez tak wiele lat służyę tobie, a nigdy nie przestąpił przykazania twego; wszakżeś mi nigdy nie dał koźlecia, abym się z przyjaciół moimi weselił.

30. Ale gdy ten syn twój, który pożarł majątność twoją z wszetecznikami, przyszedł, zabiłeś mu ono tłuste ciele.

31. A on mu rzekł: Synu! tyś zawsze ze mną, a wszystkie dobra moje twoje są.

32. Lecz trzeba było weselić się i ra-

XXII a

Biblija Święta to jest Całe Pismo święte starego i nowego Testamentu, Warszawa 1949. Polacco moderno. (Lc. XV)
p. 81

dować, że ten brat twój umarł był a zasiał, i zginął był a znaleziony jest.

ROZDZIAŁ XVI.

I. Szafarz niewierny 1. 2. II. i postępek jego 3—12. III. dwóm panom służyć nie można 13. IV. Jakimi Faryzeuszowie zgromieni 14. 15. V. zakon Boży i prorocy dokąd trwać mieli 16. 17. VI. Żony nie opuszczaj 18. VII. Bogacz i Łazarz 19—31.

Mówił też i do uczniów swoich: Człowiek niektóry był bogaty, który miał szafarza, a ten był odniesiony do niego, jakoby rozpraszał dobra jego.

2. A zawoławszy go, rzekł mu: Cóż to słyszę o tobie? Oddaj liczbę z szafarstwa twego; albowiem już więcej nie będziesz mógł szafować.

III. 3. I rzekł on szafarz sam w sobie: Cóż uczynię, gdyż pan mój odbiera odemnie szafarstwo? Kopać nie mogę, żebrać się wstydzę.

4. Wiem, co uczynię, że, gdy będę złożony z szafarstwa, przyjmą mnie do domów swoich.

5. Zawoławszy tedy do siebie każdego z dłużników pana swego rzekł pierwszemu: Wieleś winien panu memu?

6. A on rzekł: Sto bareł oliwy. I rzekł mu: Weźmij zapis twój, a siadłszy prędko, napisz pięćdziesiąt.

7. Potem drugiemu rzekł: A tyś wiele winien? A on mu rzekł: Sto korcy pszenicy. I rzekł mu: Weźmij zapis twój, a napisz ośmdziesiąt.

8. I pochwalił pan szafarza niesprawiedliwego, iż roztropnie uczynił; bo synowie tego świata roztropniejsi są nad syny światłości w rodzaju swoim.

9. I Jać wam powiadam: Czyńcie sobie * przyjaciół z mammony niesprawiedliwości, aby, gdy ustaniecie, przyjęli was do wiecznych przybytków.

* Mat. 6, 20. r. 19, 21. 1 Tym. 6, 18.

10. Kto wierny jest w małym, i w wielu wiernym jest; a kto w małym niesprawiedliwy, i w wielu niesprawiedliwym jest.

11. Ponieważście tedy w mammonie niesprawiedliwej wiernymi nie byli, prawdziwego któż wam powierzy?

12. A jeźliście w cudzym wiernymi nie byli, któż wam da, co waszego jest?

III. 13. Żaden sługa nie * może dwóm panom służyć, gdyż albo jednego będzie miał w nienawiści, a drugiego będzie miłował; albo się jednego trzymać będzie, a drugim pogardzi; nie możecie Bogu służyć i mammonie.

* Mat. 6, 24.

IV. 14. A słuchali tego wszystkiego

i Faryzeuszy, którzy byli łakomi, naśmiewali się z niego.

15. I rzekł im: Wy jesteście, którzy sami siebie usprawiedliwiacie przed ludźmi, ale Bóg zna * serca wasze; bo co jest u ludzi wyniosłego, obrzydliwością jest przed Bogiem.

* Ps. 7, 10. Jer. 11, 20. r. 17, 10. r. 20, 12. Przyp. 17, 3.

V. 16. Zakon i prorocy aż * do Jana; a od tego czasu królestwo Boże opowiadane bywa, a każdy się do niego gwałtem ciśnie.

* Mat. 11, 12, 13.

17. I łatwiej jest niebu * i ziemi przeminąć, niżeli jednej kresce zakonu upaść.

* Izaj. 40, 8.

VI. 18. Wszelki, który * opuszcza żonę swoją a inną pojmuje, cudzołoży; a kto od męża opuszczoną pojmuje, cudzołoży.

* Mat. 5, 32. r. 19, 9. 1 Kor. 7, 10.

VII. 19. A był niektóry człowiek bogaty, który się obłoczył w szarłat i w bisiór, i używał na każdy dzień hojnie.

20. Był też niektóry żebrak, imieniem Łazarz, który leżał u wrót jego owróżdzały.

21. Pragnąc być nasycony z odrobin, które padały z stołu bogaczowego; ale i psy przychodząc liżały wrzody jego.

22. I stało się, że umarł on żebrak, i odniesiony był od Aniołów na łono Abrahamowe; umarł też i bogacz, i pogrzebiony jest.

23. A będąc w piekle, podniósłszy oczy swe, gdy był w mękach, ujrzał Abrahama z daleka, i Łazarza na łonie jego.

24. Tedy bogacz zawoławszy, rzekł: Ojczy Abrahamie! zmiłuj się nademną, a poślij Łazarza, aby omoczył koniec palca swego w wodzie, a ochłodził język mój, bo męki cierpię w tym * płomieniu.

* Izaj. 66, 24. Mark. 9, 44.

25. I rzekł Abraham: Synu! wspomnij, żeś ty odebrał dobre rzeczy twoje za żywota twego, a Łazarz także złe; a teraz on ma pociechę, a ty męki cierpisz.

26. A nad to wszystko między nami i wami otchłań wielka jest utwierdzona, aby ci, którzy chcą stąd przejść do was, nie mogli, ani owi stamtąd przejść do nas.

27. A on rzekł: Proszę cię tedy, ojczy! abyś go posłał do domu ojca mego:

28. Albowiem mam pięć braci, aby im świadectwo wydał, żeby też i oni nie przyszli na to miejsce męki.

29. I rzekł mu Abraham: Mając Mojżesza i * proroków, niechże ich słuchają.

* Izaj. 3, 20. r. 34, 16.

XXII b

Biblija Święta to jest Całe Pismo święte starego i nowego Testamentu, Warszawa 1949. Polacco moderno. (Lc. XV)
p. 82

dem/ der über ihn kempt mit zwanzig tausend?

32. Wo nicht. so schicket er Botschafft/ wenn jener noch ferne ist/ und bittet um Friede.

33. Also auch ein jeglicher unter euch/ der nicht absaget allem/ das er hat/ kan nicht mein Jünger fern.

34. Das Salt ist ein gut Ding / wo aber das Salt thumt wird/ womit wird man würken?

35. Es ist weder auf das Land/ noch in den Mist micken/ sondern man wird es wegwerffen. Wer Ohren hat zu hören/ der höre.

Das XV. Cap.

Evang. am 3. Sonnt.
nach Trin.

Es naheten aber zu ihm allerley Zöllner und Sünder / daß sie ihn hörten.

2. Und die Pharisäer und Schriftgelehrten murrten und sprachen: Dieser nimmt die Sünder an/ und isset mit ihnen.

3. Er sagte aber zu ihnen diß Gleichnis/ und sprach:

ſdwazajſcſa tomſündtami na nogo pſchizo?

32. Žoſ niz / ga poſcſzelo won poſſoſt wo / gaſ ten biſchzi daloſo jo / a pſchoſi wo mēr.

33. Taſ togedla luſdi maſi wami / ſotariz ſe nie. wotrāſnō ſchylnomu tomu / ſoſ won ma / ten nāmoſo moſ buſniſ biſch.

34. ſol jo dobra wēz / gaſ paſ ſol ſe ſaſi / ſzingabuſo ſe ſoliſch?

35. Wona niejo daniz do ſemē / daniz do gnoja godna; ale ſe pſchejz chirta. Chroſ ma buſchi ſpluſchani / ten ſluſchi.

15. Staw.

Evang. na 3. nejelu po Et.
Eſcheiſeſi.

Wono ſe paſ ſ'nomu pſchiblizachu ſchylne ſolnare a greſchniſi / joſo ſluſchat.

2. A te ſchawniſi a piſma-buſone warzachu / ſejuze: Ten wōſmō greſchintow gore a je ſ'rimi.

3. Won groſaſcho paſ ſ'rim tu pſchitownoſc / ſejuzi:

Wel

Retz

XXIII a

Das neue Testament unsers Herrn Jesu Christi in die niederlausitzsche wendische Sprache übersetzt ... von Gottlieb Fabricio, Kahren 1709. Sorabo inferiore. (Lc. XV) p. 386

4. Welcher Mensch ist unter euch/ der hundert Schafe hat/ und so er der eines verleuret/ der nicht lasse die neun und neunzig in der Wüsten/ und hingahe nach dem verlohrenen/ bis daß ers finde?

5. Und wenn ers funden hat/ so leget ers auf seine Achseln mit Freuden.

6. Und wenn er heim kömmt/ ruffet er seinen Freunden und Nachbarn/ und spricht zu ihnen: Freuet euch mit mir/ denn ich habe mein Schaf funden/ das verlohren war.

7. Ich sage euch: Also wird auch Freude im Himmel seyn/ über einen Sünder der der Buße thut/ vor neun und neunzig Gerechten/ die der Buße nicht bedürffen.

8. Oder/ welch Weib ist/ die zehen Groschen hat/ so sie der einen verleuret/ die nicht ein Licht anzünde/ und fahre das Haus/ und suche mit Fleiß/ bis daß sie ihn finde.

9. Und wenn sie ihn funden hat/ ruffet sie ihren Freundinnen und Nachbarinnen/ und spricht: Freuet euch mit mir/ denn

4. Kotariga zlowet masi wami/ lenz stow wojzmas/ a jadu wot nich sgubi/ niewostawu te zewesch a zeweschasset wo pulczine a niezo tam sa teju sguboneju/ tal dlujto az ju namata?

5. A gaz ju namatal jo/ polozi won ju na swojiej tamment/ he wafelst.

6. A gaz domoj pschizo/ sawola won swojich pschijaschelow a swedow k zezjo Friten: Wafelscho he semnu/ pscheto ja som moju wojzu namatal/ ta sgubona.

7. Ja zeju wam/ az tal wafole buzo na nehu/ had jaduim greschnom/ lenz pokutu zini/ wezi nezli ma zewesch a zeweschasset pschawini/ kotarez pokuta nepoderbe.

8. Abo kotara zdinsta za besch kroschom mejuza/ gaz jaden krosch sgubi/ nescapali swesztu/ a nemelscho wazu/ a neputa spilnosczu/ tal dlujto az jen namatajo?

9. A gaz jen namatala jo/ swola wona swoje pschijaschelnice a swednitze/ zezjuza: Wafelscho he semnu/

XXIII b

Das neue Testament unsers Herrn Jesu Christi in die niederlausitzsche wendische Sprache übersetzt ... von Gottlieb Fabricio, Kahren 1709. Sorabo inferiore. (Lc. XV) p. 387

denn ich habe meinen Groschen funden/ den ich verlohren hatte.

10. Also auch/ sage ich euch/ wird Freude seyn vor den Engeln Gottes/ über einen Sünder/ der Buße thut.)

11. Und er sprach: Ein Mensch hatte zween Söhne.

12. Und der jüngste unter ihnen sprach zum Vater: Gieb mir/ Vater/ das Theil der Güter/ das mir gehöret. Und er theilte ihnen das Guth.

13. Und nicht lange darnach sammlete der jüngste Sohn alles zusammen/ und zog ferne über Land/ und dasselbst brachte er sein Guth um mit Prassen.

14. Da er nun alle das seine verzehret hatte/ ward eine grosse Theurung durch dasselbige ganze Land/ und er hing an zu darben/

15. Und gieng hin/ und hängete sich an einen Bürger desselbigen Landes/ der schickte ihn auf seinen Acker/ der Eau zu hüten.

16. Und er begehrte seinen Bauch zu füllen mit Erbsen

do kulaz ja som ten krosch namakula / kotariz ja bech sgubila.

10. Tak žeju ja vam/ buzo wäsole psched Janzela mi Bohzimi / nad jadnim zlowetom/ lenz pokutu zini*

11. A won žescho: Jaden zlowet meascho dweju synowu.

12. A ten mladshi masi nima/ žascho f'nanoj: Tan/ daj mrie ten mne pschipa dnezi žel rich dobütow; A won rosželi jima tu žiwu nrošč.

13. A po malto dniach/ sgromazi ten mladshi syn schytno/ da še pschejs do dalokeje semize / a brojascho tam swoj dobüt/ homlošnie še žiwjezi.

14. Ako won pak schytno to swojo sbrojł bešcho / buwelika drogosh po tej samej zelej semizi / a won sachopi tschadasch.

15. A žescho tam a pschistawi še f'jadnomu mestnikoju teje sameje semize; Ten pošla jogo na swoju rohlu/ swine past.

16. A won požedascho swoj bruch napolnišč se složina- nu/

XXIII c

Das neue Testament unsers Herrn Jesu Christi in die niederlausitzsche wendische Sprache übersetzt ... von Gottlieb Fabricio, Kahren 1709. Sorabo inferiore. (Lc. XV) p. 388

bern/die die Sau assen/und niemand gab sie ihm.

17. Da schlug er in sich/und sprach: Wie viel Tagelöhner hat mein Vater/die Brodt die Fülle haben/und ich verderbe im Hunger.

18. Ich will mich auffmachen/und zu meinem Vater gehen/und zu ihm sagen: Vater/ich habe gesündigt in den Himmel und vor dir.

19. Und bin fort nicht mehr wehrt/ daß ich dein Eohn heiße/ mache mich als einen deiner Tagelöhner.

20. Und er machte sich auf/und kam zu seinem Vater. Da er aber noch ferne von dannen war/ sahe ihn sein Vater/ und jammerte ihn/ lieff/ und fiel ihm um seinen Hals/und küßte ihn.

21. Der Eohn aber sprach zu ihm: Vater/ ich habe gesündigt in den Himmel und vor dir/ und bin hinfert nicht mehr wehrt/ daß ich dein Eohn heiße.

22. Aber der Vater sprach zu seinen Knechten: Bringet das beste Kleid hervor/ und thut ihn an/ und gebt ihm einen Fingerreiff an seine Hand und Schuhe an seine Füsse.

mi/ kotarez swirne jechu/ a nicht je jomu nedawascho.

17. Ako pak t'pebe pschizo/ zascho won: Kak wele zelascherow mojego woschzajaju hushit' klebow/ ja pak glodom sie skasu?

18. Ja zu stamusch a t'mojomu nanaju hisch/ a t'riomu groisich: Tan/ ja som greschil do neba a psched tobu.

19. A neissom dalej dostojni/ abu ja twoj syn bul pomeioni/ buzimmo ako jadnogo twojich zelascherow.

20. A won stam a pschizo t'swojomu nanaju; Ako won pak hischzi dal'ko wetriogo bescho/huputa joge/jogonan/ a jomu bu jogo lato/ bezascho a pajzo jomu hokolo schije a poschlascho jogo.

21. Ten syn pak zascho t'riomu: Tan/ ja som greschil/ do neba a psched tobu/ a neissom dalej dostojni/ abu ja twoj syn pomeioni bul.

22. Alle teh nan zascho t'swojim bluzabnikam: Pschinascho kein tu neulepschu drastrou a hoblascho jogo/ a daischo perschen na jogo rusu/ a zrewen: jogo nose.

XXIII d

Das neue Testament unsers Herrn Jesu Christi in die niederlausitzsche wendische Sprache übersetzt ... von Gottlieb Fabricio, Kahren 1709. Sorabo inferiore. (Lc. XV) p. 389

23. Und bringet ein gemästet Kalb her/ und schlachtet's. Lasset uns essen und frölich seyn.

24. Denn dieser mein Sohn war todt/ und ist wieder lebendig worden/ er war verlohren/ und ist funden worden. Und fiengen an frölich zu seyn.

25. Aber der älteste Sohn war auf dem Felde; Und als er nahe zum Hause kam/ hörte er das Gesänge und den Reigen.

26. Und rieß zu sich der Knechte einen/ und fragte/ was das wäre?

27. Der aber sagte ihm: Dein Bruder ist kommen/ und dein Vater hat ein gemästet Kalb geschlachtet/ daß er ihn gesund wieder hat.

28. Da ward er zornig/ und wolt nicht hinein gehen. Da gieng sein Vater heraus/ und bat ihn.

29. Er antwortete aber und sprach zum Vater: Siehe/ so viel Jahre diene ich dir/ und habe dein Gebot noch nie übertreten/ und du hast mir

nie einen Vock gegeben/

23. Al pschirwöhiczjo höw to karmöne schele a sarešaj: scho jo/a jezeze wäšelnü še.

24. Pscheto ten moj syn bešcho humarli/ a jo sašej wotzinwel; won bešcho sgu: böni/ a jo sašej namašani/ a chopichu še wäšelišch.

25. Alle jogo starschi syn bešcho na polu; Al ako pschiduži še l'wäzi pschiblizascho/ šliščascho won spiwarie a reju.

26. Al pschirwola l'šebe rich šluzabnikow jadnogo a bušgoniowascho/ zobü to hül'e?

27. Ten pašzascho jomil: Tvoj bratsch jo pschischeli/ a tvoj nan jo to karmöne schele sarešal/ aš won jogo strowego sašej jo dastanil.

28. Ga bu won gerniwi a riešchescho nürsch bišch, Ga žescho jogo nan wön a pschosašcho jogo.

29. Won paš wotgronē: ži žascho l'nanoju: Lei/tal wele lēt šluzu ja tebe a rieškom bišchzi nifula tvojü pschik:šü pschestupil: a tū niešü mrie bišchzi nifula

Daš košlerko dawal/ abü ja

šano

Das neue Testament unsers Herrn Jesu Christi in die niederlausitzsche wendische Sprache übersetzt ... von Gottlieb Fabricio, Kahren 1709. Sorabo inferiore. (Lc. XV) p. 390

daß ich mit meinen Freunden
fröhlich wäre.

30. Nun aber dieser dein
Sohn kommen ist / der sein
Gut mit Huren verschlungen
hat / hast du ihm ein gemästet
Kalb geschlachtet.

31. Er aber sprach zu ihm :
Mein Sohn / du bist allezeit
bey mir / und alles / was mein
ist / das ist dein.

32. Du solltest aber fröhlich
und gutes Muths seyn / denn
dieser dein Bruder war todt /
und ist wieder lebendig wor-
den / er war verloren / und ist
wieder funden.

Das XVI. Cap.

Evangel. am 9. Sonnt.
nach Trinit.

Er sprach aber auch zu sei-
nen Jüngern: Es war ein
reicher Mann / der hatte einen
Haushalter / der ward vor
ihm berufiget / als hätte er
ihm seine Güter umbracht.

2. Und er forderte ihn / und
sprach zu ihm: Wie höre ich
das von dir? Thue Rechnung
von deinem Haushalten /
denn du kannst hinfort nicht
mehr Haushalter seyn.

Der

pmojini pschijaschelami se
wäselil.

30. Teto paf / jo ten twoj
syn pschischel jo / lenz twoju
ziwroses scharani psche-
zel jo / siu tü jomu to kara
mone schele sarsal.

31. Wen paf zascho pno-
mu : Miso zasche / tü siu
pscheze podla mrio / a schy-
kno to mojo / jo twojo.

32. Tü derbel paf se wä-
selisch a wäseleje müßli
busch / az ten twoj bratsch
humarli bescho / a sassej
iwotzstwel jo ; a ssuboni be-
scho a sassej namaiani jo.

16. Staw.

Evang. na 9. tieclu po
Et. Eschelosseil.

Wen zascho paf tesch
ksthoslin küknikam :
Wollo ktscho jaden bogati
miltz / lerariz meascho sa-
stojnika / a ten bu podla
nogo hobgrosioni ako bre-
jar jogo debittow.

2. A wen powola jogo a
zascho pnomu : Kal ja to
wot tebo slischu : zimach-
nowanie wor twojogo su-
stojania / pscheto tü nebu-
zisch dalej me3 sastojasch.

Ten

Das neue Testament unsers Herrn Jesu Christi in die niederlausitzsche wendische Sprache übersetzt ... von Gottlieb Fabricio, Kahren 1709. Sorabo inferiore. (Lc. XV) p. 391

XV. Staw.

Ezeni na 3. Nedjelu po
S. Trojicy.

1.* **P**schiblizoreachu ko pak
knemu wschelzy zlo-
nizy a rieschnizy / so bychu
ho peflichali.

2. **A** czi Phariseiszy a
Pisnawuczeni morczachu/
a dziachu: Ton bere riesch-
nikow hobre / a jy snimi.

3. **W**on pak prajesche jyn
to pschirunani / a dziasche:

4. **K**otry czlowek je bes
waini / kiz ma sto worzow/
a dny won jenu wotnich su-
bi / so by won tych dzewecz
a dzeweczdzefacz newosta-
wil w pusezini / a neschol sa-
rei subenci tak dolho / hacz
by ju namakal?

5. **A** dny ju namakal je/
polozi won ju na kwoici ra-
meni swebelosczu.

6. **A** dny dom pschindze/
sawola won kwojisch pschia-
czelow a kusodow / a rekne
knim: Wefelcze ko somnu/
psche-

Das XV. Cap.

Evangelium auf den 3.
Sonntag nach Tris-
nitatis.

1. **E**s naheten aber zu
ihm allerley Zöll-
ner und Sünder / daß
sie ihn hörten.

2. Und die Phariseer
und Schriftgelehrten
murrten und sprachen:
Dieser nimt die Sün-
der an / und isset mit
ihnen.

3. Er sagte aber zu ih-
nen diß Gleichnus.

4. Und sprach: Wel-
cher Mensch ist unter
euch der hundert Scha-
fe hat / und so er der ei-
nes verleuret / der nicht
lasse die neun und neun-
zig in der Wüsten / und
hingehe nach dem ver-
lohrnen / bis daß ers
finde.

5. Und wenn ers fun-
den hat / so leget ers
auf seine Achseln mit
Freuden.

6. Und wenn er heim-
kommt / rufft er seinen
Freunden und Nach-
barn / und spricht zu
ihnen: Freuet euch mit
mir

XXIV a

Das Neue Testament ... in die oberlausitzsche wendische Sprache übersetzt von Michael Frentzeln, Zittau 1706. Sorabo superiore (Lc. XV) p. 438

pschetoz ja hym swojiu won-
zu namakala/ kotraz subena
biesche.

7. Ja praju wam/ so ru-
ne tak wekelosciz budze wne-
bekach nad jennym rieschni-
tu/ tiz potutu czini/ psched
dzewecz a dzewecz dziekacz
pramych/ kotli pokute nepo-
trebaju.

8. Aby kotra zonsla je/ tiz
dziekacz kroschow ma/ dnz
wona jeden suba/ so by
swieczku nesa swieczila/ a
cheizu nemetla/ a swieru ne-
pyttala/ hacz wona jon na-
makala?

9. A dnz jon namakala
je/ sawola wona swojich
pschaczelnizow/ a kusodzi-
now/ a rekne: wekelize so
somnu: pschetoz ja hym
swoi krosch namakala/ ko-
tryz blich subila.

10. Nune tak/ prajuram/
budze wekelosciz psched Bo-
zimi Zandzelami nadjennym
rieschnitu/ tiz potutu czini.*

11. Dale dziasche won:
czlowek jeden meiasche dwe-
ju synow.

mir/ denn ich habe mein
Schaf funden/ das
verlohren war.

7. Ich sage euch/ also
wird auch Freude seyn
im Himmel/ über einen
Sünder der Buße
thut/ für neun und neun-
zig Gerechten/ die der
Buße nicht bedürffen.

8. Oder welcher Weib
ist/ die zehn Groschen
hat/ so sie der einen
verleuret/ die nicht ein
Licht anzünde/ und feh-
re das Haus/ und suche
mit Fleiß/ bis daß sie
ihn finde?

9. Und wenn sie ihn
funden hat/ ruffet sie
ihren Freundinnen und
Nachbahrinnen/ und
spricht: Freuet euch
mit mir/ denn ich habe
meinen Groschen fund-
en/ den ich verlohren
hatte.

10. Also auch/ sage
ich euch/ wird Freude
seyn vor den Engeln
Gottes/ über einen
Sünder der Buße thut.

11. Und er sprach: Ein
Mensch hatte zweien
Söhne.

Und

XXIV b

Das Neue Testament ... in die oberlausitzsche wendische Sprache übersetzt von Michael Frentzeln, Zittau 1706. Sorabo superiore (Lc. XV) p. 439

12. Al ton mlodsi bes nima
dziasche knanei: Mano dai
mi / schtoz wot teho kubla
namie pschindze; a won roj-
dzieli jima tu ziwnoscz.

13. Al po niekotrnch dniach
sebra ton mlodsi byn wschit-
ko / czanuschy / daletu pretcz;
a tam won swoje kublo
pscheczini / a wedzesche wro-
tne ziweni.

14. Sako won rak wschit-
ko to swoje biesche pschecz-
ni / bie wulka drehota po
tymkamym zylm kraju:
a won pocza tradacz.

15. Zehodla dziesche won /
a pschistawi ko kjenemu
mieschezanei teho kameho
kraja: ton posla ho na swo-
je polia so by swini pahl.

16. Al won po zadasche
swoi bruch navelnicz seklo-
dzisnami / kotre; swini zere-
chu: a nidyto jemu je neda-
wasche.

17. Tuz dziesche won do
ko / a dziasche: fak wele dze-
lacz. Wo ma moi nan / kot-
si

12. Und der jüngste
unter ihnen sprach zu
dem Vater: Gib mir
Vater das Theil der
Güter / das mir gehö-
ret: Und er theilte ihnen
das Gut.

13. Und nicht lang
darnach samlete der
jüngste Sohn alles zu-
sammen / und zog ferne
über Land / und daselbst
brachte er sein Gut um
mit Prassen.

14. Da er nun alles
das Seine verzehrt hat-
te / ward eine grosse
Theurung durch das
selbige ganze Land / und
er fieng an zu darben.

15. Und gieng hin / und
hängte sich an einen
Bürger desselbigen
Landes / der schickte ihn
auf seinen Acker der
Säu zu hüten.

16. Und er begehrte
seinen Bauch zu füllen
mit Trebern / die die
Säu assen / und nie-
mand gab sie ihm.

17. Da schlug er in
sich / und sprach: Wie
viel Tagelöhner hat
mein

XXIV c

Das Neue Testament ... in die oberlausitzsche wendische Sprache übersetzt von Michael Frentzeln, Zittau 1706. Sorabo superiore (Lc. XV) p. 440

si maja chlieba dost? jysc?
a ja lodu mru.

18. Ja dzyu postanuc? / a
kšwojemu nanei hie? / a kne-
mu rez? ja šym frieschil we
nebiu a pschedtobu.

19. A neišym dale hodny/
so bych tvoi šym menowany
bul: cjin me / jako jeneho
tvojich dźielaczerow.

20. A won postanu a dźie-
sche kšwojemu nanei. Jako
won pak hiescheže daleko bie-
sche / wulada ho jecho nan/
a biesche jemu ho zel? bieža-
sche / a padže jemu wokolo
jecho schije / a wokoscha ho.

21. Ton šym pak dźiasche
kneimu: Namo / ja šym frie-
schil pscheczi wo nebiu / a
pschedtobu / a dale neišym
hodny / so budu tvoi šym
menowany.

22. Ale ton nan dźiasche
kšwojim wotroczkam / pschi-
nesče tu neiliewšhu draštu/
a woblecžeže ho / a dačeže
ver-

mein Vater/die Brods
die Fülle haben / und
ich verderbe im Hun-
ger.

18. Ich will mich auf-
machen / und zu meinem
Vater gehen / und zu
ihm sagen: Vater / ich
habe gesündigt in den
Himmel und vor dir.

19. Und bin fort nicht
mehr wehrt / daß ich
dein Sohn heiße / ma-
che mich als einen dei-
ner Tagelöhner.

20. Und er machte sich
auf / und kam zu seinem
Vater. Da er aber
noch ferne von dannen
war / sahe ihn sein Va-
ter / und jammerte ihn /
lieff / und fiel ihm um
seinen Hals / und küßte
ihn.

21. Der Sohn aber
sprach zu ihm: Vater /
ich habe gesündigt in
den Himmel und vor
dir / und bin hinfort
nicht mehr wehrt / daß
ich dein Sohn heiße.

22. Aber der Vater
sprach zu seinen Knech-
ten: Bringet das beste
Kleid hervor / und thut
ihm an / und gebt ihm
ein

XXIV d

Das Neue Testament ... in die oberlausitzsche wendische Sprache übersetzt von Michael Frentzeln, Zittau 1706. Sorabo superiore (Lc. XV) p. 441

perscheyen najeho ruky / a
c'riwi nanohi.

23. Al pschewed'cze hem
to kormne czeło / sariescze
rohamo / so my jydli / a weße-
libyli.

24. Pschetoz ton moi syn
biesche mordwy a je sako wo-
zimil: won teiz biesche sube-
ny a je so sasso namakal: a
sawefelichu so.

25. Ale jecho starschi syn
biesche na poliu: a jako
pschudze a won so k domei
pschiblijowasche / wuzlyscha
won to pistani a reiwani.

26. Al sawola k'heb'j k'wo-
jich wotroc'kow jeneho / a
woprascha / schto to je?

27. Ton pak dziasche kne-
mu: twoi bratr je pschischol:
a twoi nan je to kormne cze-
ło dal sariesacz / so ho stro-
weho sako je dostal.

28. Tuz so won roshniwa/
a nebasche nuz hicz: ale je-
ho nan wuindze / a proscha-
sche ho.

einen Finger-Reiff an
seine Hand / und Schu-
he an seine Füße.

23. Und bringet ein
gemästet Kalb her / und
schlachtets / lasset uns
essen und frölich seyn.

24. denn dieser mein
Sohn war todt / und
ist wider lebendig wor-
den / er war verlohren /
und ist funden worden.
Und fiengen an frölich
zu seyn.

25. Aber der älteste
Sohn war auf dem
Felde. Und als er nahe
zum Hause kam / hörte
er das Gesänge und
den Reigen.

26. Und rieß zu sich
der Knechte einen / und
fragte / was das wäre?

27. Der aber sagte
ihm: Dein Bruder ist
kommen / und dein Va-
ter hat ein gemästet
Kalb geschlachtet / daß
er ihn gesund wieder
hat.

28. Da ward er zor-
nig / und wolt nicht hin-
ein gehen. Da gieng
sein Vater heraus / und
bat ihn.

Won

Er

XXIV e

Das Neue Testament ... in die oberlausitzsche wendische Sprache übersetzt von Michael Frentzeln, Zittau 1706. Sorabo superiore (Lc. XV) p. 442

29. Won pak wotmolwi
a dźiasche knanei: lai ja tel-
ko liet tebi klužu / a nešym
hiesche nide twoju pschikaf-
niu pschestupil: a schaf mi
nešy nide koslika dal / so bych
ja sekwojini pschiazelami
wešely pobyl.

30. Ale dyž ton twoi šyn
pschischol je / kž twoju žiw-
nosć šturwami je požrnl / šy
ty jemu namiesze to kormne
czelo sariesal.

31. Won pak dźiasche kne-
mu: moi šyno / ty šy pschego
pschimni / a wschitko štož
moje je / to je twoje.

32. Ty derbial pak šo
šwešelič a sradowacz / psche-
tož ton twoi bratr biesche
mordwy / a je sašo woži-
wil: won teiž biesche sube-
ny / a je šo sašo namakal.

XVI. Staw.

Gzeni na 9. Medželu po
S. Trojicy.

1. * **W**on pak dźiasche teiž
šewojim Pošlam:
je

29. Er antwortete
aber und sprach zum
Vater: Sihe / so viel
Jahre diene ich dir /
und habe deine Gebot
noch nie übertreten /
und du hast mir noch
nie einen Bock gegeben /
daß ich mit Freunden
fröhlich wäre.

30. Nun aber dieser
dein Sohn kommen
ist / der sein Gut mit
Huren verschlungen
hat / hast du ihm ein ge-
mästet Kalb geschlach-
tet.

31. Er aber sprach zu
ihm: Mein Sohn / du
bist allezeit bey mir / und
alles / was mein ist / das
ist dein.

32. Du soltest aber
fröhlich uñ gutes Muths
seyn / denn dieser dein
Bruder war todt / und
ist wieder lebendig wor-
den / er war verlohren /
und ist wieder funden.

Das XVI. Cap.

Evangelium auf den 9.
Sonntag nach Tri-
nitatis.

1. **U**n sprach aber
auch zu seinen
Jün-

Das Neue Testament ... in die oberlausitzsche wendische Sprache übersetzt von Michael Frentzeln, Zittau 1706. Sorabo superiore (Lc. XV) p. 443

žádaje za to, což jest ku pokoji.

33 Tak zajisté každý z vás, kdož se neodřekne všech věcí, kterýmiž vládne, nemůž býti mým učedníkem.

34 Dobráť jest sůl. Pakli sůl bude zmařena, čím bude napravena?

35 Ani do země, ani do hnoje se nehodí; ven ji vymítají.* Kdo má uši ke slyšení, slyš. * Mat. 11, 15.

KAPITOLA 15.

Kající Pán přijímaje, 4. sebe i jich podobenstvími, i příkladem 11. marnotratného syna zastával.

Přibližovali se pak k němu všickni * celní a hříšníci, aby ho slyšeli. * Mat. 9, 10.

2 I reptali farizeové a zákonníci, řkouce: Tento * hříšníky přijímá, ať jím s nimi. * 7, 39. † Mat. 11, 19.

3 I pověděl jim podobenství toto, řka:

4 Který člověk z vás, kdyby měl sto * ovec, a ztratil by jednu z nich, nenechá devadesáti devíti na poušti, a nejde k té, kteráž se ztratila, až by našel ji?

* Ez. 34, 11. 16. † Mat. 18, 12.

5 A nalezna, vloží na ramena svá s radostí.

6 A přijda domů, svolá přátely a sousedy, řka jim: Radujte se se mnou, nebo jsem * našel ovci svou, kteráž se byla ztratila. * 1 Pet. 2, 25.

7 Pravímť vám, že tak bude radost v nebi nad jedním * hříšníkem pokání činícím *větší*, než nad devadesáti devíti spravedlivými, kteříž pokání† nemají nedostatku.

* 5, 32. † 1 Tes. 4, 12.

8 Aneb žena některá mající grošů deset, ztratila - li by jeden groš, zdaliž nezažže svíce, a nemete domu, a nehledá pilně, dokudž nenalezne?

9 A když nalezne, svolá přítelkyně a sousedy, řkuci: * Radujte se se mnou, nebo jsem našla groš, kterýž jsem byla ztratila. * 1, 58.

10 Tak, pravím vám, že jest radost před anděly Božími nad jedním hříšníkem pokání činícím.

11 Rekl také Člověk jeden měl dva syny.

12 Z nichž mladší řekl otci: Otče, dej mi díl

XXV a

Nový zákon pána a spasitele našeho Ježíše Krista. Text Kralický z roku 1613 podle původního textu opravený, Videň 1962. Ceco. (Lc. XV) p. 167.

statku, kterýž *mně* náleží. I rozdělil jim statek.

13 A po nemnohých dnech, shromáždív všecko mladší ten syn, odšel do daleké krajiny, a tam rozmrhal statek svůj, byv * prostopašně živ.

* 1 Pet. 4, 4.

14 A když všecko utratil, stal se hlad veliký v krajině té, a on počal nouzi trpěti.

15 I všed, přídržel se jednoho měšténina krajiny té; a *on* jej poslal na pole své, aby pásł vepře.

16 I žádal nasytiti břicho své mlátem, kteréž svině jedly, ale žádný nedával jemu.

17 Přišed pak sám k sobě, řekl: Jak mnozí nájemníci *u* otce mého hojnost mají chleba, a já * hladem mru! * Př. 23, 21.

18 Vstana, * půjdu k otci svému, a dím jemu: Otče, zhřešil jsem proti nebi a před tebou,

* Jer. 3, 12 násl.

19 Aniž jsem hoden více slouti synem tvým. Učiň mne jako jednoho z nájemníků svých.

20 I vstav, šel k otci svému. A když ještě * opo-

dál byl, uzřel jej otec jeho, a milosrdenstvím byv hnut, přiběh, padl na šíji jeho, a † políbil ho.

* Sk. 2, 39. Ef. 2, 13. 17. † 2 Sam. 14, 33.

21 I řekl jemu syn: Otče, * zhřešil jsem proti nebi a před tebou, aniž jsem hoden více slouti synem tvým. * 18, 13.

22 I řekl otec služebníkům svým: Přineste to * roucho první, a oblecte jej, a dejte prsten na ruku jeho a obuv na nohy.

* Iz. 61, 10.

23 A přivedouce to tele * tučné, zabíte, a hodujíce, budme veseli.

* Iz. 25, 6.

24 Nebo tento syn můj byl * mrtev, a ožil; byl se ztratil, a nalezen jest. I počali veseli býti. * Ef. 2, 1. 5.

25 Byl pak syn jeho starší na poli. A jda, když se přibližoval k domu, uslyšel zpívání a hluk veselících se.

26 I povolav jednoho ze služebníků, otázal se, co by to bylo.

27 A on řekl jemu: Bratr tvůj přišel, i zabil otec tvůj tučné tele, že ho zdravého přijal.

28 I * rozhněval se, a

XXV b

*Nový zákon pána a spasitele našeho Ježíše Krista. Text
Kralický z roku 1613 podle původního textu opravený,
Videň 1962. Ceco. (Lc. XV) p. 168*

nechtěl vjíti. Otec pak jeho vyšed, prosil ho.

* Mat. 2, 11. 15. Sk. 11, 17. 18.

29 A on odpověděl, řekl otci: Aj, tolik let sloužím tobě, a nikdy jsem přikázání tvého nepřestoupil, avšak nikdy jsi mi nedal kozelce, abych s přátely svými vesel po- byl.

30 Ale když syn tvůj tento, kterýž prožral statek tvůj s nevěstkami, přišel, zabils jemu to te- le tučné.

31 A on řekl jemu: *Synu, ty vždycky se mnou jsi, a všecky věci mé jsou tvé.

* Řím. 9, 4.

32 Ale veseliti a radovati se náleželo. Nebo bratr tvůj tento byl mrtev, a ožil; ztracen byl, a nale- zen jest.

KAPITOLA 16.

O vladaři nepravém, 13. o službě dvěma pániům, 14. o lakomých farizeích, 16. o cili zákona a pro- roků, 18. o nepropouštění ženy, 19. o bohatci a Lazarovi.

Pравil pak i učední- kům svým: Člověk jeden byl bohatý, kterýž měl * šafáře; a ten obža- lován jest *před* ním, jako *by* mrhal statek jeho.

* 1 Kor. 4, 1.

2 I povolav ho, řekl je- mu: Což to slyším o to- bě? Vydej počet z vlá- dařství svého, nebo ne- budeš moci déle vládnouti.

3 I dí šafář sám v sobě: Co učiním? Teď pán můj odjímá ode mne vladař- ství. Kopati nemohu, že- brati se stydím.

4 Vím, co učiním, aby, když budu sesazen z vlá- dařství, přijali mne do svých domů.

5 I zavolav jednoho ka- ždého dlužníka pána své- ho, řekl prvnímu: Jak jsi mnoho dlužen pánu mé- mu?

6 A on řekl: Sto * tun oleje. I řekl mu: Vezmi registra svá, a sedna rych- le, napiš padesát. * Ezd. 7, 22.

7 Potom druhému řekl: Ty pak jak jsi mnoho dlužen? Kterýž řekl: Sto korců pšenice. I dí mu: Vezmi registra svá, a na- piš osmdesát.

8 I pochválil ten pán vlá- daře toho nepravého, že opatrně učinil. Nebo sy- nové tohoto světa opatr- nější jsou než synové * světla ve svém poko- lení.

* Ef. 5, 8. 1 Tes. 5, 5.

9 I jáť pravím vám: Čiň.

XXV c

Nový zákon pána a spasitele našeho Ježíše Krista. Text Kralický z roku 1613 podle původního textu opravený, Videa 1962. Ceco. (Lc. XV) p. 169

stretnúť sa s tým, ktorý s dvadsať tisícami ide na neho?

32 Lebo ak nie, vtedy, keď ešte bude ďaleko, pošle posolstvo a bude prosiť o pokoj.

33 Tak teda každý z vás, kto sa nezrieka všetkého, čo má, nemôže byť mojim učenským.

34 Soľ je dobrá, ale jestli by soľ ztratila svoju slasť, čím ju napravia?

35 Ani do zeme ani do hnoja sa nehodí; von ju vyhadzujú. *Kto má uši nato, aby počul, nech počuje!

*Mat. 11. 15.

15. KAPITOLA

Pán prijíma kajdcích. Ztratená ovca. Groš.

A približovali sa k nemu všetci *publikáni a hriešnici, aby ho počuli.

*Mat. 9. 10

2 A farizeovia a zákonníci reptali a vraveli: Tento prijíma *hriešnikov a tje s nimi.

*7. 39. †Mat. 11. 19

3 A on im povedal toto podobenstvo a riekol:

4 Kto z vás je *taký* človek, ktorý má sto *oviec a keď ťztratí jednu z nich, nezanechá tých deväťdesiatdeväť na púšti a nejde za tou ztratenou, dokiaľ jej nenajde?

*Ez. 34. 11, 16. †Mat. 18. 12

5 A keď najde, vezme na svoje plec a raduje sa.

6 A keď príjde domov, svolá priateľov a susedov a povie im: Radujte sa so mnou, lebo som *našiel svoju ovcu, ktorá sa bola ztratila.

*1 Pet. 2. 25

7 Hovorím vám, že tak bude radosť v nebi nad jedným *hriešnikom, činiacim pokánie *väčšia* ako nad deväťdesiatdeväť spravedlivými, ktorí nepotrebujú pokánia.

*5. 32

8 Alebo ktorá žena, ktorá má desať grošov, keby ztratila jeden groš, nezažne sviece a nezametá domu a nehľadá bedlive, dokiaľ nenajde?

9 A keď najde, svolá priateľky a susedy a povie: Radujte sa so mnou, lebo som našla groš, ktorý som bola ztratila.

10 Tak, hovorím vám, býva radosť pred anjeli Božími nad jedným hriešnikom, činiacim pokánie.

Márnotravný syn.

11 A povedal: Nejaký človek mal dvoch synov.

12 A mladší z nich povedal otcovi: Otče, daj mi pripádajúci diel majetku! A on im rozdelil statok.

13 A po nie mnohých dňoch shromáždil všetko ten mladší syn a odcestoval do ďalekej krajiny. A tam rozmrhal svoj majetok žijúc *prostopašne.

*1 Pet. 4. 4

14 A keď všetko strovil, povstal veľký hlad v tej krajine, a on začal trpieť núdzou.

15 A išiel a pripojil sa ktorémusi z občanov tej krajiny, a ten ho poslal na svoje polia pásť *svine.

*Mat. 8. 30

16 A žiadal si *môcť* naplniť svoje brucho mlátom, ktoré žraly svine, ale mu ho nikto nedával.

17 No, potom vstúpil sám do seba a povedal: Ako mnoho nájomníkov mojeho otca má hojnosť chleba, a ja tu hyniem *hladom!

*Pr. 23. 21

18 *Vstanem a pojdem k svojemu otcovi a poviem mu: Otče, zhrešil som proti nebu i pred tebou,

*Jer. 3. 12 nasl.

19 že už nie som viacej hoden volať sa tvojím synom; učin ma jako jedného zo svojich nájomníkov.

20 A vstal a prišiel k svojemu otcovi. A ešte keď bol *ďaleko, zazrel ho jeho otec, a bol pohnutý milosrdenstvom. A bežal a padol mu okolo krku a ťbozkal ho.

*Sk. 2. 39. Ef. 2. 13, 17. †2 Sam. 14. 33

21 A syn mu povedal: Otče, *zhrešil som proti nebu i pred tebou a nie som viacej hoden volať sa tvojím synom.

*18. 13

22 A otec povedal svojim sluham: Vyneste skoro to prvé *rúcho a oblečte ho a dajte prsteň na jeho ruku a sandále na nohy

*Iz. 61. 10

23 a dovedte to *krmné teľa a zabite, a jedzme a veselme sa,

*Iz. 25. 6

24 lebo tento môj syn bol *mŕtvý a ožil; bol zahynul a našiel sa. A začali sa veseliť.

*Ef. 2. 1, 5

25 A jeho starší syn bol na poli. A jako tak išiel a priblížil sa domu, počul hudbu a kolotanec.

XXVI a

Svätá Biblia čiže celé Sväté písmo starého i nového zákona,
Praha 1964. Slovacco. (Lc. XV) p. 92

26 A zavolajúc si ktoréhosi zo slu-
hov vypytoval sa, čo je to?

27 A on mu povedal: Tvoj brat
prišiel, a tvoj otec zabil to krmné teľa,
že ho zdravého prijal.

28 A on sa *nahneval a nechcel
vojsť. Vtedy vyšiel jeho otec a prosil
ho. *Mat. 20. 11, 15. Sk. 11. 17, 18

29 Ale on odpovedal a riekol svo-
jemu otcovi: Hľa, tak mnoho rokov
ti slúžim a nikdy som neprestúpil tvo-
jeho prikázania, a mne si nikdy ne-
dal ani len kozlaťa, aby som sa po-
veselil so svojimi priateľmi.

30 Ale keď prišiel tento tvoj syn,
ktorý so smilnicami prežral tvoj sta-
tok, zabil si mu to krmné teľa.

31 A on mu povedal: *Dieťa, ty si
vždycky so mnou, a všetko moje je
tvoje; *Rim. 9. 4

32 ale veseliť a radovať sa patrilo,
lebo tento tvoj brat bol mŕtvý a
ožil, bol zahynul a našiel sa.

16. KAPITOLA

Nespravedlivý správca.

A hovoril aj svojim učeníkom: Bol
istý bohatý človek, ktorý mal
*správca, a ten bol u neho obžalova-
ný, že mrhá jeho majetok. *1 Kor 4. 1

2 A zavolajúc ho povedal mu: Čo
to čujem o tebe? Vydaj počet zo
svojej správy, lebo nebudeš môcť
ďalej spravovať.

3 Vtedy povedal správca sám v sebe:
Čo urobím, keďže môj pán odníma
odo mňa správu? Kopat' nevládzem,
žobrať sa hanbím.

4 Viem, čo urobím, aby ma, keď
budem odstránený zo správy, prijali
do svojich domov.

5 A zavolajúc si jedného každého
z dlžníkov svojho pána povedal
prvému: Koľko si dlžen mojemu pá-
novi?

6 A on povedal: Sto *okoví oleja.
A on mu povedal: Vezmi svoj dlžobný
úpis, sadni rýchle a napíš päťde-
siat! *Ezd. 7. 22

7 Potom povedal inému: A ty
koľkože dlhuješ? A on povedal:
Sto korcov pšenice. A povedal mu:

Vezmi svoj dlžobný úpis a napíš osem-
desiat!

8 A pán pochválil nespravedlivého
správca, že opatrne urobil. Lebo sy-
novia tohoto *sveta sú opatrnejší nad
synov svetla vo svojom pokolení.

*Ef. 5. 8. 1 Tes. 5. 5

9 I ja vám hovorím: Robte si *pria-
teľov z nespravedlivého mamona,
aby vás, keď sa pominie a nebude už
mať pre vás ceny, prijali do večných
stánov. *Mat. 6. 20. 1 Tim. 6. 19

10 Kto je *verný v mále, je verný
aj v mnohu; a kto je nespravedlivý
v mále, je nespravedlivý aj v mnohu.
*19. 17

11 Ak ste tedy neboli verní v ne-
spravedlivom mamone, ktože vám
potom sverí to, čo je pravé?

12 A jestli ste neboli verní v cu-
dzom, kto vám dá to, čo je vaše?

Slúženie dvom pánom. Lakomí farizei.

13 Niktorý čeladín nemôže slúžiť
*dvom pánom, lebo buď jedného bu-
de nenávidieť a druhého milovať, buď
jedného sa bude pridŕžať a druhým
bude pohŕdať. Nemôžete slúžiť Bohu
aj mamonu. *Mat. 6. 24

14 A počúvali to všetko aj farizeo-
via, ktorí mali *radi peniaze, a po-
smievali sa mu. *2 Tim. 3. 2

15 A on im povedal: Vy ste tí, ktorí
sa *sami robia spravdivými pred
ľuďmi, ale Bôh ťzná vaše srdcia, lebo
to, čo je vysoké u ľudí, je ohavnosťou
pred Bohom. *18. 9. †1 Sam. 16. 7

Neporušiteľnosť zákona. O rozvode.

16 *Zákon i proroci až po Jána; od-
vtedy sa zvestuje kráľovstvo Božie, a
každý sa nasilu tisne do neho. *Mat. 11. 13

17 A *ľahšie je, aby sa nebe a zem
pominuly, než aby jeden ťháčik pa-
dol zo zákona. *Iz. 51. 6. †Iz. 40. 8. Mat. 5. 18

18 Každý, kto prepúšťa svoju man-
želku a berie si inú, cudzoloží; a ka-
ždý, kto si berie prepustenú od mu-
ža, cudzoloží.

Boháč a Lazar.

19 A bol nejaký *bohatý človek,
ktorý sa obliekal v purpur a v kment
a žil každý deň v radosti a v pre-
pychu. *12. 16

XXVI b

Svätá Biblia čiže celé Sväté písmo starého i nového zákona,
Praha 1964. Slovacco. (Lc. XV) p. 93

se pa tudi sol izpridi, s čim se bo osolila? 35 Ne da se rabiti ne za zemljo, ne za gnojišče; vržejo jo. proč. Kdor ima ušesa, da sliši, naj sliši!

Poglavje 15.

Približevali pa so se mu vsi cestnarji in grešniki, da bi ga poslušali. 2 In godrnjali so farizeji in pismarji, govoreč: Ta sprejema grešnike in z njimi je.

3 A on jim pove tole priliko, govoreč: 4 Kateri človek izmed vas, ki ima sto ovac in izgubi eno izmed njih, ne pusti devetindevetdeseterih v puščavi, pa gre za izgubljenega, dokler je ne najde? 5 In ko jo najde, jo zadene vesel na rame svoje, 6 in ko pride domov, skliče prijatelje in sosede ter jim reče: Radujte se z menoj! zakaj našel sem ovco svojo, ki se je bila izgubila. 7 Pravim vam, da tako bode radost v nebesih *večja* nad enim grešnikom, ki se izpokori, nego nad devetindevetdeseterimi pravičnimi, katerim ni treba pokore.

8 Ali katera žena, ki ima deset srebrnikov, če izgubi en srebrnik, ne prižge sveče in ne pomete hiše ter išče skrbno, dokler ga ne najde? 9 In ko ga najde, skliče prijateljice in sosedinje in reče: Radujte se z menoj! zakaj našla sem srebrnik, ki sem ga bila izgubila. 10 Tako, pravim vam, je tudi radost pred angeli Božjimi nad enim grešnikom, ki se izpokori.

11 In reče: Neki človek je imel dva sina. 12 In mlajši reče očetu: Oče, daj mi del premoženja, ki mi pripada. In razdeli jima premoženje. 13 In čez nekoliko dni zbere mlajši sin vse in odpotuje v daljno deželo, in tu raztrosi premoženje svoje, živč samopašno. 14 In ko je bil vse potratil, nastane huda lakota v tisti deželi, in on začne stradati. 15 In gre in se pridruži enemu izmed meščanov te dežele; in ta ga pošlje na svoje polje svinje past. 16 In želel se je nasititi z rožiči, ki so

jih svinje jedle, ali nihče mu jih ni dal. 17 Ko pa pride sam v se, reče: Koliko najemnikov očeta mojega ima obilo kruha, jaz pa tu lakote pogibljem! 18 Vstanem, pojdem k očetu svojemu in mu porečem: Oče, grešil sem zoper nebo in pred teboj! 19 nisem več vreden, da bi se sin tvoj imenoval: naredi me kakor enega najemnikov svojih. 20 In vstane in gre k očetu svojemu. A ko je bil še daleč, ga ugleda oče njegov in se mu v srce zasmili ter pri-teče in se oklene vratu njegovega in ga poljublja. 21 A sin mu reče: Oče, grešil sem zoper nebo in pred teboj, in nisem več vreden, da bi se sin tvoj imenoval. 22 Oče pa veli hlapcem svojim: Hitro prinesite najlepšo suknjo in oblecite ga; in denite mu prstan na roko in obuvalo na noge; 23 in pripeljite tele pitano in ga zakoljite, in jejmo in se veselimo: 24 zakaj ta sin moj je bil mrtev, in je oživel, in izgubljen je bil, in se je našel. In začno se veseliti.

25 A starejši sin njegov je bil na polju; in ko se gredoč približa hiši, zasliši godbo in ples 26 ter pokliče enega hlapcev in vpraša, kaj bi to bilo. 27 On mu pa reče: Brat tvoj je prišel, in oče tvoj je zaklal tele pitano, ker ga je zopet dobil zdravega. 28 On pa se razjezi in noče iti noter. Tedaj pride ven oče njegov ter ga prosi. 29 On pa odgovori in reče očetu svojemu: Glej, toliko let ti služim in nikoli nisem prestopil zapovedi tvoje, a meni nisi dal nikoli kozliča, da bi se s prijatelji svojimi razveselil. 30 Ko je pa prišel ta sin tvoj, ki je zažrl premoženje tvoje z vlačugami, si mu zaklal tele pitano. 31 On mu pa reče: Sin, ti si vsekdar pri meni, in vse moje je tvoje. 32 Treba pa se je bilo veseliti in radovati, ker je bil ta brat tvoj mrtev in je oživel, in izgubljen je bil in se je našel.

Poglavje 16.

Pravil pa je tudi učencem svojim: Bil je bogat človek, ki je imel oskrb-

XXVII

Sveto pismo starega in novega zakona, London 1967. Sloveno.
(Lc. XV) pp. 72-73.

volova, i idem da ih ogledam; molim te, izgovori me.

20. I treći reče: oženih se, i za to ne mogu doći.

21. I došavši sluga taj kaza ovo gospodaru svome. Tada se rasrdi domaćin i reče sluzi svome: idi brzo na raskršća i ulice gradske, i dovedi amo siromahe, i kljaste, i bogaljaste, i slijepe.

22. I reče sluga: gospodaru, učinio sam kako si zapovjedio, i još mjesta ima.

23. I reče gospodar sluzi: izidji na putove i među ograde, te natjeraj da dodju da mi se napuni kuća.

24. Jer vam kažem da ni jedan od onijeh zvanijeh ljudi ne će okusiti moje večere. Jer je mnogo zvanijeh, ali je malo izbranijeh.

25. Idjaše pak s njim mnoštvo naroda, i obazrevši se reče im:

26. *Ako ko dodje k meni a ne mrzi na svojega oca, i na mater, i na ženu, i na djecu, i na braću, i na sestru, i na samu dušu svoju, ne može biti moj učenik.

*5 Moj. 83, 9; Mat. 10, 37.

27. I ko ne nosi križa svojega i za mnom ne ide, ne može biti moj učenik.

28. I koji od vas kad hoće da zida kulu ne sjede najprije i ne proračuni šta će ga stati, da vidi ima li da može dovršiti?

29. Da ne bi, kad postavi temelj i ne uzmože dovršiti, svi koji gledaju stali mu se rugati.

30. Govoreći: ovaj čovjek počeo zidati, i ne može da dovrši.

31. Ili koji car kad podje s vojskom da se pobije s drugim carem ne sjede najprije i ne drži vijeću može li s deset hiljada sresti onoga što ide na njega sa dvadeset hiljada?

32. Ako li ne može, a on pošlje poslanike dok je onaj još daleko i moli da se pomire.

33. Tako dakle svaki od vas koji se ne odreče svega što ima ne može biti moj učenik.

34. *So je dobra, ali ako so obljutavi, čim će se osoliti?

*Mat. 5, 18; Mar. 9, 50.

35. Niti je potrebna u zemlju ni u gnoj; nego je prospu na polje. Ko ima uši da čuje neka čuje.

Priče o izgubljenoj ovci, novcu i sinu.

15. I približavahu se k njemu svi carinici i grješnici da ga čuju.

2. I vikahu na njega farizeji i knji-

ževnici govoreći: ovaj prima grješnike i jede s njima.

3. A on im kaza priču ovu govoreći:

4. *Koji čovjek od vas imajući sto ovaca i izgubivši jednu od njih ne ostavi devedeset i devet u pustinji i ne ide za izgubljenom dok je ne nadje? *Mat. 18, 12.

5. I našavši digne je na ramo svoje radujući se.

6. I došavši kući sazove prijatelje i susjede govoreći im: radujte se sa mnom: ja nadjoh svoju ovцу izgublenu.

7. Kažem vam da će tako biti veća radost na nebu za jednoga grješnika koji se kaje, nego li za devedeset i devet pravednika kojima ne treba pokajanje.

8. Ili koja žena imajući deset dinara, ako izgubi jedan dinar, ne zapali svijeće, i ne pomete kuće, i ne traži dobro dok ne nadje?

9. I našavši sazove drugarice i susjede govoreći: radujte se sa mnom: ja nadjoh dinar izgubljeni.

10. Tako, kažem vam, biva radost pred anđelima Božijima za jednoga grješnika koji se kaje.

11. I reče: jedan čovjek imaše dva sina,

12. I reče mlađi od njih ocu: očel daj mi dio od imanja što pripada meni. I otac im podijeli imanje.

13. I po tom do nekoliko dana pokupi mlađi sin sve svoje, i ode u daljnu zemlju; i onamo prosu imanje svoje živeći besputno.

14. A kad potroši sve, postade velika glad u onoj zemlji, i on se nadje u nevolji.

15. I otišavši pribi se kod jednoga čovjeka u onoj zemlji; i on ga posla u polje svoje da čuva svinje.

16. I željaše napuniti trbuh svoj rošćicama koje svinje jedjahu, i niko mu ih ne davaše.

17. A kad dodje k sebi, reče: koliko najamnika u oca mojega imaju hljeba i suviše, a ja umirem od gladi!

18. Ustaću i idem ocu svojemu, pa ću mu reći: očel sagriješih nebu i tebi,

19. I već nijesam dostojan nazvati se sin tvoj: primi me kao jednoga od svojijeh najamnika.

20. I ustavši otide ocu svojemu. A kad je još podaleko bio, ugleda ga otac njegov, i sažali mu se, i potčavši zagrlj ga i cjeliva ga.

21. A sin mu reče: očel sagriješih nebu i tebi, i već nijesam dostojan nazvati se sin tvoj.

XXVIII a

*Sveto pismo staroga i novoga zavjeta. Preveo stari zavjet
Djuro Daničić. Novi zavjet preveo Vuk Stef. Karadžić,
U Zagrebu 1967. Serbocroato (Lc. XV) p. 71*

22. A otac reče slugama svojijem: iznesite najljepšu haljinu i obucite ga, i podajte mu prsten na ruku i obuću na noge.

23. I dovedite tele ugojeno te zakoljite, da jedemo i da se veselimo.

24. *Jer ovaj moj sin bješe mrtav, i oživje; i izgubljen bješe, i nadje se. I stadoše se veseliti. *Ef. 2, 1; 5, 14.

25. A sin njegov stariji bijaše u polju, i dolazeći kad se približi kući ču pjevanje i podvikivanje.

26. I dozvavši jednoga od slugu zapita: šta je to?

27. A on mu reče: brat tvoj dodje; i otac tvoj zakla tele ugojeno, što ga je zdrava vidio.

28. A on se rasrdi i ne šćadijaše da udje. Tada izidje otac njegov i moljaše ga.

29. A on odgovarajući reče ocu: eto te služim toliko godina, i nikad ne prestupih tvoje zapovijesti, pa meni nikad nijesi dao jareta da bih se proveselio sa svojim društvom;

30. A kad dodje taj tvoj sin koji ti je imanje prosuo s kurvama, zaklao si mu tele ugojeno.

31. A on mu reče: sine! ti si svagda sa mnom, i sve je moje tvoje.

32. Trebalo se razveseliti i obradovati, jer ovaj brat tvoj mrtav bješe, i oživje; i izgubljen bješe, i nadje se.

Priča o nepravednom pristavu. Bogataš i ubogi Lazar.

16. A učenicima svojijem govoraše: bijaše jedan čovjek bogat koji imaše pristava, i toga obla-gaše kod njega da mu prosipa imanje.

2. I dozvavši ga reče mu: šta ovo ja čujem za tebe? Daj račun kako si kućio kuću; jer više ne možeš kućom upravljati.

3. A pristav od kuće reče u sebi: šta ću činiti? gospodar moj uzima od mene upravljanje kuće; kopati ne mogu, prositi stidim se.

4. Znam šta ću činiti da bi me primili u kuće svoje kad mi se oduzme upravljanje kuće.

5. I dozvavši redom dužnike gospodara svojega reče prvome: koliko si dužan gospodaru momemu?

6. A on reče: sto oka ulja. I reče mu: uzmi pismo svoje i sjedi brzo te napiši pedeset.

7. A po tom reče drugome: a ti koliko si dužan? A on reče: sto oka pšenice. I reče mu: uzmi pismo svoje i napiši osamdeset.

8. I pohvali gospodar nevjernoga

pristava što mudro učini; jer su sinovi ovoga vijeka mudriji od *sinova vidjela u svojem naraštaju.

*Ef. 5, 8; 1 Sol. 5, 5.

9. I ja vama kažem: *načinite sebi prijatelje nepravednijem bogatstvom, da bi vas kad osiromašite primili u vječne kuće.

*Mat. 6, 19; 19, 21.

10. Koji je vjeran u malom i u mnogom je vjeran; a ko je nevjeran u malom i u mnogom je nevjeran.

*Luka 19, 17.

11. Ako dakle u nepravednom bogatstvu vjerni ne biste, ko će vam u istinom vjerovati?

12. I ako u tudjem ne biste vjerni, ko će vam dati vaše?

13. Nikakav pak sluga ne može dva gospodara služiti; jer ili će na jednoga mrziti a drugoga ljubiti, ili će jednome voljeti a za drugoga ne mariti. Ne možete služiti Bogu i bogatstvu.

14. A ovo sve slušahu i farizeji, *koji bijahu srebroljupci, i rugahu mu se.

*Mat. 23, 14.

15. I reče im: vi ste oni *koji se gradite pravedni pred ljudima; ali *Bog zna srca vaša; jer što je u ljudima visoko, ono je mrzost pred Bogom.

*Psal. 7, 9.

16. *Zakon i proroci su do Ivana; odsele se carstvo Božije propovijeda evanglijem, i svaki navaljuje da udje u njega.

*Mat. 11, 12, 13.

17. Lašnje je pak nebu i zemlji proći nego li jednoj titli iz zakona propasti.

18. *Svaki koji pušta ženu svoju i uzima drugu, preljubu čini; i koji se ženi puštenicom, preljubu čini.

*Mat. 5, 32; 19, 9.

19. Čovjek neki pak bješe bogat, koji se oblačao u skerlet i u svilu, i življavaše svaki dan gospodski i veseljavaše se.

20. A bijaše jedan siromah, po imenu Lazar, koji ležao je pred njegovim vratima gnojav,

21. I željavaše da se nasiti mrvama koje padahu s trpeze bogatoga; još i psi dolažahu i lizahu gnoj njegov.

22. A kad umrije siromah, odnese ga anđeli u naručje Abramovo; a umrije i bogati, i zakopaše ga.

23. I u paklu kad bješe u mukama podiže oči svoje i ugleda iz daleka Abrama i Lazara u naručju njegovu.

24. I povikavši reče: oče Abrame! smiluj se na me i pošlji mi Lazara neka umoči u vodu vrh od prsta svojega, i da mi rashladi jezik; jer se mučim u ovome plamenu.

XXVIII b

*Sveto pismo staroga i novoga zavjeta. Preveo stari zavjet
Djuro Daničić. Novi zavjet preveo Vuk Stef. Karadžić,
U Zagrebu 1967. Serbocroato (Lc. XV) p. 72*

22. И рече слугата: господаре, направив како ми заповеда и уште има место.

23. И му рече господарот на слугата: излези по патиштата и оградите и убеди ги да дојдат, за да се наполни мојот дом.

24. Зашто ви велам: никој од поканетите нема да вкуси од вечерата Моја. Оти мнозина се поканети, но малкумина се избрани.

25. Со Него одеше многу народ; а Он се заврти и им рече:

26. *ако некој дојде при Мене и не го намрази татка си и мајка си, жена си и децата свои, браќата и сестрите, па дури и душата своја, тој не може да биде Мој ученик.

*5 Мој. 33, 9; Мат. 10, 37.

27. И, кој не го носи својот крст, а оди по Мене, не може да биде Мој ученик.

28. Зашто, кој од вас, сакајќи да созида кула, не ќе седне најнапред да направи сметка колку чини и дали има сè, што е потребно за нејзиното довршување,

29. та кога ги постави темелите и не може да доврши, да не почнат, сите што гледаат, да му се смеат,

30. и да речат: овој човек почна да зида и не може да доврши.

31. Или кој цар, одејќи на војна против друг цар, не ќе седне да се посоветува најнапред, може ли со десет илјади да издржи пред оној, што иде против него со дваесет илјади?

32. Инаку, дури е оној уште далеку, ќе прати слуги и ќе моли за мир.

33. Така и секој од вас, кој не се откаже од сè што има, не може да биде Мој ученик.

34. *Солта е добро нешто, но ако таа облутави, со што ќе се осоли?

*Мат. 5, 13; Мар. 9, 50.

35. Ниту на земјата, ниту на ѓубрето му е потребна; па затоа ја фрлаат надвор. Кој има уши да слуша, нека чуе.

Приказни за изгубената овца, за парите и за синот

15. Се приближија кон Него сите митари и грешници за да Го слушаат.

XXIX a

Noviot zavet na našiot Gospod Isusa Christa, Skopje 1967.
Macedone. (Lc. XV) p. 173

2. А фарисеите и книжниците негодуваа, велејќи: Овој прима грешници и јаде со нив.

3. Но Исус им ја кажа оваа приказна и рече:

4. *кој од вас, имајќи сто овци, кога загуби една од нив, не ќе ги остави деведесет и деветте во пустињата и не ќе тргне по загубената, дури не ја најде? *Мат. 18, 12.

5. А кога ја најде, ќе ја крене на рамо радосен;

6. и кога дојде дома, ќе повика пријатели и ќе им рече: радувајте се со мене, оти ја најдов мојата изгубена овца.

7. Ви велама, дека и на небото ќе биде поголема радост за еден грешник, кој се кае, отколку за деведесет и девет праведника, што немаат потреба од каење.

8. Или која жена, имајќи десет драхми, кога изгуби една, нема да запали светило и да ја помете куќата, за да побара внимателно, дури не ја најде?

9. А штом ја најде, ќе повика пријателки и сосетки, велејќи: радувајте се со мене, оти ја најдов изгубената драхма.

10. Таква радост, ви велама, станува и пред ангелите Божји за еден грешник, што се кае.

11. И рече: еден човек имаше два сина.

12. Помладиот од нив му рече на татка си: татко, дај ми го делот што ми припаѓа од имотот. И таткото им го подели имотот.

13. По неколку дена, помладиот син, кога собра сѐ, отиде во далечна земја и таму го потроши својот дел, живејќи блудно.

14. И откако потроши сѐ, настана голема глад во таа земја и тој се најде во мака;

15. па отиде при еден човек во таа земја и се погоди, и тој го прати во своето поле да пасе свињи.

16. И страден беше да го наполни својот стомак со корења, што ги јадеа свињите, но никој не му ги даваше.

17. А кога дојде на себеси, рече: колку наемници при татка ми имаат леб во изобилие, а јас пак умирам од глад.

18. Ќе станам и ќе отидам при татка си и ќе му речам: татко, згрешив против небото и пред тебе,

19. и не сум веќе достоин да се наречам твој син; но прими ме како еден од своите наемници.

XXIX b

Noviot zavet na našiot Gospod Isusa Christa, Skopje 1967.
Macedone. (Lc. XV) p. 174

20. Па стана и отиде при татка си. И кога беше уште далеку, го виде таткото негов и се сожали над него, па потрча, го прегрна и го целива.

21. И синот му рече: татко, згрешив против небото и пред тебе, и не сум веќе достоин да се наречам твој син.

22. И таткото им рече на слугите свои: изнесете најубава промена и облечете го, и дајте му прстен на раката негова и обувки на нозете;

23. па дотерајте го и заколете го угоеното теле: да јадеме и да се веселиме,

24. *оти овој мој син мртов беше и оживе, изгубен беше и се најде. И почнаа да се веселат. *Ефес. 2, 1; 5, 14.

25. А постариот негов син беше в поле; и на враќање, кога се приближи до куќата, чу песни и извици.

26. Па, како повика еден од слугите, го праша: што е ова?

27. А тој му рече: брат ти си дојде и татко ти го закла угоеното теле, оти го виде здрав.

28. Тој се налути и нејќеше да влезе. Тогаш излезе татко му и го молеше.

29. А тој му одговори на татка си и му рече: еве, ти слушам толку години и никогаш не ја прекршив твојата заповед; и мене не си ми дал ни едно јаре, за да се провеселам со моите пријатели;

30. а кога дојде овој твој син, што го упропасти својот имот со блудници, за него ти закла угоено теле.

31. А он му рече: синко, ти си секогаш со мене и сè мое е твое;

32. но требаше да се зарадуваме и развеселиме, оти овој твој брат беше мртов и оживе, изгубен беше и се најде.

Приказна за неправедниот настојник. Богатиот и сиромашниот Лазар

16. А на учениците Свои им рече: еден човек беше богат и имаше настојник; и тој беше наклеветен пред него дека го растура неговиот имот.

2. И кога го повика, му рече: што е ова што слушам за

XXIX c

Noviot zavet na našiot Gospod Isusa Christa, Skopje 1967.
Macedone. (Lc. XV) p. 175

стълпъ, не сѣда първомъ да прѣсмѣтне раз-
поскитъ си да ли ще има *потрѣбното* да го
изкара? (29) да не би, като положи основа-
нието а не може послѣ да го изкара, да на-
чнатъ всичкитѣ които гледатъ да му се под-
смиватъ (30) и да казватъ: Този челоувѣкъ на-
чна да гради, и не може да изкара. (31) Или
кой царь, като отхожда на бой противъ другъ
царь, не сѣда първомъ да размисли възмо-
жно ли е съ десетъ хиляди да стои насрѣща
тоговъ който иде противъ него съ двадесетъ?
(32) Ако ли не, то кога е той още далечъ от-
праща посланници и моли се за миръ. (33) Тѣй
прочее всѣки отъ васъ който не се отрече
отъ всичкия си имотъ не може да бжде мой
ученикъ. (34) Добро *пѣщо* е солта; но ако
солта се развали, съ що ще се поправи?
(35) Тя вече не струва нито за земята нито
за тора: вѣнъ я изхвърлятъ. Който има уши
да слуша нека слуша.

ГЛАВА 15.

И всичкитѣ митари и грѣшници се „при-
ближаваха около него да го слушатъ. (2) И
роптаеха Фарисейтъ и книжницитѣ и казва-
ха: Този приима грѣшници и иде съ тѣхъ
наедно. (3) А той имъ рече тази притча и ка-
зваше: (4) Кой челоувѣкъ отъ васъ, ако би
ималъ сто овци, и му се загуби една отъ
тѣхъ, не оставя деветдесетѣ и деветъ въ
пустинята, и не отива слѣдъ изгубената до-
клѣ я намѣри? (5) И кога то я намѣри, задига
я на плещитѣ си радостенъ; (6) и като си дой-
де у дома си, свиква приятелитѣ си и съсѣд-
итѣ си и казва имъ: Радвайте се съ мене
че си намѣрихъ изгубената овца. (7) Ка-
звамъ ви че такава радостъ бива на небето
за едного грѣшника който се кае, а не за
деветдесетъ и деветъ праведници които нѣ-
матъ нужда отъ покаяние. (8) Или коя жена,
ако има десетъ драхми и изгуби една драхма,
не запала свѣщъ, и не мете кѣщата, и не
търси прилежно доклѣ я намѣри? (9) И кога-
то я намѣри, свиква приятелитѣ и съсѣд-
итѣ си и казва: Радвайте се съ мене, защото
намѣрихъ драхмата която бѣхъ изгубила.
(10) Така, ви казвамъ, бива радостъ прѣдъ
ангелитѣ Божи за едного каещаго се грѣ-
шника.

(11) Рече още: Нѣкой си челоувѣкъ имаше
двама сина; (12) и по-младиятъ отъ тѣхъ
рече на баща си: Отче, дай ми дѣла който
мѣ се пада отъ имането. И раздѣли имъ имо-
та си. (13) И слѣдъ малко дни, по-младиятъ
синъ събра си всичкото и отиде въ страна
далечна, и тамъ разпили имането си съ раз-
блудното си живѣяне. (14) И като изживи

всичко, стана голѣмъ гладъ въ онази стра-
на; и той начна да е въ оскѣждностъ. (15) И
отиде та се пристави едному отъ гражданитѣ
на онази страна, който го проводи на по-
лѣтата си да пасе свине. (16) И желѣше да
напѣлни тѣрбуха си отъ рошковитѣ които
ядѣха свинетѣ; и никой му не даваше. (17) И
като дойде на себе си, рече: На колко наем-
ници бащини ми изостава хлѣбъ, а пѣкъ азъ
мира отъ гладъ! (18) Ще стана да ѣда при ба-
ща си, и ще му река: Отче, съгрѣшихъ на
небето и прѣдъ тебе, (19) и не съмъ вече до-
стоенъ да се нарека твой синъ: стори ме как-
то едного отъ наемницитѣ си. (20) И стана та
дойде при баща си. И кога то бѣ далечъ още,
видъ го баща му, и смили се, и заведе се,
и припадна на врата му и го цѣлуна. (21) Ре-
че му синъ му: Отче, съгрѣшихъ на небето
и прѣдъ тебе, и не съмъ вече достоенъ да
се нарека твой синъ. (22) И рече баща му на
слугитѣ си: Изнесте вѣнъ най-добрата прѣ-
мѣна и облѣчете го, и дайте прѣстенъ на рѣ-
ката му и обуща на новѣтъ му, (23) и дока-
райте храненото теле та го заколете, да ядемъ
и да се веселимъ; (24) защото този ми синъ
мъртъвъ бѣ и оживѣ, загиналъ бѣ и намѣри
се. И начнаха да се веселятъ. (25) А по-ста-
риятъ синъ бѣше на нива; и като идѣше та
наближи кѣщата, чу пѣние и ликуване. (26) И
повика едного отъ слугитѣ и питаше що е
това. (27) А той му рече: Братъ ти си дойде;
и закла баща ти храненото теле защото го
приде здравъ. (28) И разгнѣви се, и не рече
ше да влѣзе; и тѣй, баща му излѣзе и молѣ-
ше му се. (29) А той отговори и рече на ба-
ща си: Ето, толкози години ти работя, и ни-
кога твоѣта заповѣдъ не съмъ прѣстѣпилъ;
и на мене нито яре ми си далъ нѣкога да се
повеселя и азъ съ приятелитѣ си; (30) а по що
си дойде този твой синъ който изведе имота
ти съ блудницитѣ, за него си заклахъ хране-
ното теле. (31) А той му рече: Сяко, ти си
винаги съ мене, и всичкото мое твое е; (32) а
трѣбваше да се възвеселимъ и да се възрад-
ваме; защото този твой братъ мъртъвъ бѣ
и оживѣ, и загиналъ бѣ и намѣри се.

ГЛАВА 16.

Говорѣше още на ученицитѣ си: Бѣше нѣ-
кой си богатъ челоувѣкъ който имаше домо-
строителъ; и го наковладиха нему че разси-
па имането му. (2) И повика го и рече му: Що е
това което слушамъ за тебе? Дай смѣтката на
домостроителството си; защото не можешъ
вече да си домостроителъ. (3) Тогазъ домо-
строителтъ рече въ себе си: Що да сторя?
понеже господарьтъ ми отнема отъ мене до-

* Мат. 5:13. Мар. 9:50.

* Мат. 9:10.

* Дѣян. 11:3. Гал. 2:12.

* Мат. 18:12.

* 1 Пет. 2:10, 25.

* Гал. 5:32.

* Мар. 12:44.

* Дѣян. 2:39.

* Ефео 2:13, 17.

* Псал. 51:4.

* Ст. 32. Ефео 2:1.

* 5:14. Отк. 3:1.

* Ст. 24.

XXX

Biblija, sirěčъ, Sveštenoto pisanie na vetchija i novija zavětъ, Carigradъ 1914. Bulgaro. (Lc. XV) p. 847

XXXI a

*S. S. BIBLIA Polyglotta. Complectentia Textus Originales
Hebraicos cum Pentat. Samarit. Chaldaicos Graecos ... Edidit
Brianus Waltonus. Anno M.DC.LVII. (I. Londini M.DC.LIII).
(Gen. I-III) p. 2*

ספר בראשית : N

Verſio VULG. LAT.

Verſio GRÆCÆ LXX. Interp. cum Tranſlatione LATINA.

15 והיו למאורות ברקיע השמים להאיר על-
 luminaria duo Deus fecit Et ita fuit Et terram
 16 הארץ והיה כן ויעש אלהים את שני המאורות
 & diei dominum ad majus luminare : majus
 הנגלים את האור הנגל למשלת היום ואת
 & noctis dominum ad minus luminare
 המאור הקטן למשלת הלילה ואת הנקבים :
 super illuminandum ad cælorum expansione in Dcus eas posuit Et
 17 ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על-
 inter dividenda ad & nocte in & die in dominid ad Et terram
 18 הארץ : ולמשל ביום ובלילה ולהכביל בין
 fuit Et : bonum quod Deus vidit Et tenebras inter & lucem
 19 האור ובין החשך וירא אלהים כי טוב : והיה-
 Reptibent : Deus dixit Et : quartus dies : mane fuit & vespere
 20 ערב והיה בקר יום רביעי : ויאמר אלהים ישרצו
 super : terram super volat & vivit in aqua
 21 המים שרצ נפש חיה ועוף יעופף על-הארץ על-
 cetos Deus creavit Et cælorum expansionis facies
 22 פני רקיע השמים : ויברא אלהים את החיננים
 fecerut repere qui : repente viventem animam omnem & magnos
 הנגלים ואת כל נפש החיה : הרמשת אשר שרצו
 vidit Et : sui specie in alio volatile omne & : sui specie in aqua
 23 המים למיניהם ואת כל עוף כנף למיניו וירא
 : dicendo : Deus : eis : benedixit Et : bonum quod Deus
 24 אלהים כי טוב : ויברך אתם אלהים לאמר
 volatile & : maribus in aquis replete & multiplicamini & Crescite
 25 פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף
 dies : mane fuit & : vespere fuit Et : terra in se multiplicet
 26 ירב בארץ : והיה ערב והיה בקר יום
 viventem animam terra Producat : Deus dixit Et : quintus
 27 חמישי : ויאמר אלהים חוצה הארץ נפש חיה
 : sui specie secundum terram & reptile & jumentis : sui specie ad
 למיניה : בהמה ורמש וחיתו ארץ למיניה
 : sui specie secundum terram & reptile & jumentis : sui specie ad
 28 ויהי כן : ויעש אלהים את חית הארץ למיניה
 terre : reptile omne & : suam speciem secundum jumentum &
 29 ואת הבהמה למיניה ואת כל רמש הארמה
 : Deus dixit Et : bonum quod Deus vidit Et : suam speciem ad
 30 למיניה וירא אלהים כי טוב : ויאמר אלהים
 nostram similitudinem secundum : nostram imagine in hominem Faciamus
 31 נעשה אדם בצלמנו
 jumentum in & : cæli volatile in & maris pisces in dominentur &
 32 וירדו ברנח הים ובעוף השמים ובבהמה
 : terram super reptans reptile omne in & terram omnem in &
 33 ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על-הארץ :
 : terram super reptans reptile omne in & terram omnem in &
 34 ויברא אלהים את האדם בצלם בצלם
 creavit formam & masculum illum creavit
 35 אלהים בצל אלו וקר ונקבה ברא
 : Dei
 36

15 Ut luceant in firmamento
 cæli, & illuminent terram.
 16 Et factum est ita. Fecitque
 Deus duo luminaria magna :
 luminare majus, ut præflect
 diei; & luminare minus, ut
 præflect nocti : & stellas.
 17 Et posuit eas in firmamen-
 to cæli, ut lucenter su-
 18 per terram, Et præflect
 diei ac nocti, & divide-
 rent lucem ac tenebras. Et
 vidit Deus quod esset bo-
 19 num. Et factum est vespere
 20 & mane, dies quartus. Dix-
 it etiam Deus : Produ-
 cant aque reptile animæ vi-
 ventis, & volatile super ter-
 ram sub firmamento cæli.
 21 Creavitque Deus cete gran-
 dia, & omnem animam vi-
 ventem atque motabilem,
 quam produxerant aque in
 species suas, & omne vo-
 latile secundum genus su-
 um. Et vidit Deus quod
 22 esset bonum. Benedixitque
 eis, dicens : Crescite, &
 multiplicamini, & replete
 aquas maris : aveſque mul-
 23 ticentur super terram. Et
 factum est vespere & ma-
 24 ne, dies quintus. Dixit
 quoque Deus : Producat
 terra animam viventem in
 genere suo, jumenta, &
 25 reptilia, & bestias terre
 secundum species suas. Fa-
 ctumque est ita. Et fecit
 Deus bestias terre juxta
 species suas, & jumenta
 26 & omne reptile terre in
 genere suo. Et vidit De-
 us quod esset bonum. Et
 ait : Faciamus hominem ad
 imaginem & similitudinem
 nostram : & præſt pisci-
 bus maris, & volatilibus
 cæli, & bestijs, univer-
 27 sæque terre, omnique rep-
 tili quod movetur in ter-
 ra. Et creavit Deus homi-
 nem ad imaginem suam : ad
 imaginem Dei creavit illum ;
 masculum & foeminam crea-
 vit eos.

15 Et hæc ad illuminationem in
 firmamento cæli, ut luceant
 super terram. Et factum est
 sic. Et fecit Deus duo lumi-
 16 naria magna : (h) luminare
 majus (i) ad principatum diei,
 & luminare minus ad prin-
 cipatum noctis; & stellas. Et
 17 posuit ea Deus in firmamen-
 to cæli, ut luceant super ter-
 ram, Et habeant principatu-
 18 lum diei ac noctis, & dif-
 ferant inter lucem & te-
 nebras. Et vidit Deus, quia
 19 bonum est. Et factum est ves-
 pære, & factum est mane,
 20 dies quartus. Et dixit De-
 us : Producant aque repti-
 lia animarum viventium, &
 21 volatilia volentia super ter-
 ram (h) secundum firmamen-
 tum cæli. Et factum est sic.
 Et fecit Deus cetos magnos,
 22 & omnem animam anima-
 rum reptilium, que produ-
 xerant aque secundum gene-
 ra eorum, & omne volatile
 pennatum secundum genus.
 Et vidit Deus, quia bona
 23 sunt. Et benedixit ea De-
 us, dicens : Crescite, & mul-
 24 tificamini : & replete aquas
 in maribus : & volatilia mul-
 tiplicentur super terram. Et
 factum est vespere, & fa-
 25 ctum est mane, dies quintus.
 Dixit Deus : Producat ter-
 ra animam viventem secun-
 dum genus : quadrupedia, &
 26 reptilia, & bestias terre
 secundum genus. Et factum
 est sic. Et fecit Deus besti-
 as terre secundum genus, &
 27 jumenta secundum genus eor-
 um, & omnia reptilia ter-
 re secundum genus. Et vi-
 dit Deus, quia bona sunt. Et
 dixit Deus : Faciamus homo-
 nem ad imaginem nostram, &
 ad similitudinem : Et ha-
 28 beat principatum piscium ma-
 ris, & volatilibus cæli, &
 pecorum, & omni terra, &
 29 omnium reptilium reptantium
 super terram. Et fecit De-
 us hominem : ad imaginem
 Dei fecit eum : masculum &
 foeminam fecit eos.

MS.A. (γ) γίνεσθαι, και (δ) γίνεσθαι
 τῶν. και

אדם :

*S. S. BIBLIA Polyglotta. Complectentia Textus Originales
Hebraicos cum Pentat. Samarit. Chaldaicos Graecos ... Edidit
Brianus Waltonus. Anno M.DC.LVII. (I. Londini M.DC.LIII).
(Gen. I-III) p. 4*

*S. S. BIBLIA Polyglotta. Complectentia Textus Originales
Hebraicos cum Pentat. Samarit. Chaldaicos Graecos ... Edidit
Brianus Waltonus. Anno M.DC.LVII. (I. Londini M.DC.LIII).
(Gen. I-III) p. 6*

XXXI d

*S. S. BIBLIA Polyglotta. Complectentia Textus Originales
Hebraicos cum Pentat. Samarit. Chaldaicos Graecos ...* Edidit
Brianus Waltonus. Anno M.DC.LVII. (I. Londini M.DC.LIII).
(Gen. I-III) p. 8

*S.S. BIBLIA Polyglotta. Complectentia Textus Originales
Hebraicos cum Pentat. Samarit. Chaldaicos Graecos ... Edidit
Brianus Waltonus. Anno M.DC.LVII. (I. Londini M.DC.LIII).
(Gen. I-III) p. 10*

Verſio VULG.
LAT.

Verſio GRÆCA LXX. Interp.
Cum Translatione LATINA.

10 אָבִי אֶת קֶלֶךְ שְׁמַעְתָּ בְּנֵי וְיִרְאֵכִי עֵרֶם אָבִי
 Nonne pater nudus quia stimuli & hortu in iudivi totum Vocem ait Et
 11 וְאִתְּכָם : יֹאמֶר מִי הֵינִי לָדֶבֶר יִשְׁמַעְתָּ
 & condescitis & ex condescam non ad tibi precepti quam arbore ex
 12 הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתָךְ בְּלֹחֵי אָכַל מִכֶּנֶּן אִיּוֹרָה
 ipsa vocem arduum quia Mulier phosio ait Et
 13 נִתְּנָה לִי מִדֶּעֶךָ וְאָכַל : יֹאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי
 Serpens : mulier ait Et ? fecisti hoc Quid : mulieri
 14 לְאִשָּׁה מִדֶּה וְאֵת עֲשִׂיתָ וְהָאִשָּׁה הִנֵּחַשׁ
 serpente ad Deus Dominus dixit Et comedis & me feduxit
 15 הַשָּׁמַיִם וְאָכַל : יֹאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵים אֶל־הַנֶּחֱשׁ
 animalis omni pax tu maledictus hoc fecisti Quia
 16 כִּי עָשִׂיתָ וְאֵת אִיּוֹרָה אֵתָּה מִכֶּל־הַבְּרִיָּה
 pulvis & condescitis tuu ventre Super : agri bellis omni pax &
 17 וּמִכֶּל חַיִּת הַשָּׂדֶה־לָּךְ נִתְּנָה כָּךְ וְעַתָּה
 pax in inimicitiam Et : tuu vitu diebus omnibus comedes
 18 תֹּאכַל בְּלִי־מִי חֵיָּה : וְאִכְרָה אֶת־
 zib : inter inter & tuu comit inter & mulierem inter & te inter
 19 בֵּינָה וּבֵין הָאִשָּׁה וּבֵין יָרֵעָה וּבֵין יָרֵעָה
 Ad calcare rei conteres tu & caput tibi conteret ipsum
 20 הָיָה יִשׁוּפֶנָּה רֹאשׁ וְאֵתָּה תִּשְׁוֹפֶנָּה עֵקֶב : אֹל־
 tuu mulierem Multiplicando Multiplicando dixit mulierem
 21 הָאִשָּׁה אָמַר הָרִמָּה אֶרְבֶּה עֲצִיבֶנָּה
 tuum virum ad & : filios paries dolore cum : tuu conceptu &
 22 וְהִרְגָּה בְּעֶצֶב חֲלֹדִי בֵּינִים וְאֹל־אִשָּׁה
 ait homini Et : in dominabitur ipse & : tuum desiderium
 23 הַשִּׁשְׁקִירָה הָיָה יִמְשַׁל־כֶּךָ : וְלֹאֲרֵם אָמַר
 quam arbore ex comedisti & : tuu uxoris vocis : parvuli Quia
 24 שֶׁנִּמְעַל־לָקוּל אִשָּׁתְּךָ וְהָאֵלֶּךְ אֶת־
 maledicta selex comedes Nun : dicendo tibi precepti
 25 צִוִּיתָךְ הָאֲמַר לֹא תֹאכַל מִכֶּנֶן אִיּוֹרָה
 diebus edis & ex comedis labore in : te propter terra
 26 הָאֲרָמָה בְּעִבְרָתָךְ בְּעֶצֶבֶן הָאֲכַלְתָּה כָּל־יְמֵי
 comedis & : tibi germinabit tribulum & spinam Et : tuu vitu
 27 חֵיָּה : וְקֹץ וְדִרְבָּר תִּצְמַחֲלִי וְאִכְרָה לִּי
 : pare velleris tui vultus sudore in : agri herbam
 28 אֶת עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה : בֹּשֶׂת אִפְּךָ תֹּאכַל לֶחֶם
 tuu : es sumptus & ex quia : terram in : te reeris & quae
 29 עַל שׁוֹבָה אֶל־הָאֲרָמָה כִּי מִסֶּנֶן לִקְחָתָה כִּי־
 homo vocavit Et : revertetis pulverem in & : tuu
 30 עָפָר אֵתָּה וְאֶל עָפָר תָּשׁוּב : וְיִקְרָה הָאֲדָם
 vir : tuu omnis mater fuit ipsa quia Chavah fuit uxoris nomē
 31 שָׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה כִּי הָוָה יְהוָה אֱלֹהֵים בָּרָךְ־
 : tuu & : ejus uxoris & homini Deus Dñs fecit Et
 32 וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים לָאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ בְּתָחִית
 : eos fecit induere & spellis
 33 עוֹר וְיִלְבָּשׁ :

10 Qui ait : Vocem tuam audivi
in paradiso : & timui cò quòd
nudus essem, & abscondi me.
11 Cui dixit : Quis enim indica-
vit tibi quòd nudus es, nisi
quod ex ligno de quo præce-
peram tibi ne comederes,
12 comedisti ? Dixitque Adam :
Mulier, quam dedisti mihi so-
ciam, dedit mihi de ligno, &
13 comedi. Et ait Dominus
Deus ad mulierem : Quare
hoc fecisti ? Quæ respondit :
Serpens decepit me, &
14 comedi. Et ait Dominus De-
us ad serpentem : Quia fecisti
hoc, maledictus es inter om-
nia animalia, & bestias ter-
ræ : super pectus tuum gra-
dieris, & terram comedes.
15 cunctis diebus vitæ tuæ. Ini-
micitias ponam inter te &
mulierem, & semen tuum, &
semen illius : ipsa conteret
caput tuum, & tu insidiaberis
16 calcaneo ejus. Mulieri quo-
que dixit : Multiplicabo rum-
inas tuas, & conceptus tuos :
in dolore paries filios, & sub
virii potestate eris, & ipse
17 dominabitur tui. Adz vero
dixit : Quia audivisti vocem
uxoris tuæ, & comedisti de
ligno, ex quo præcepe-
ram tibi, ne comederes
18 maledicta terra in opere
tuo : in laboribus comedes
ex ea cunctis diebus vitæ
19 tuæ. Spinas & tribulos ger-
minabit tibi, & comedes
herbam terræ. In sudore vul-
tus tui vesceris pane, donec
revertaris in terram de qua
sumptus es : quia pulvis es,
20 & in pulverem reverteris. Et
vocavit Adam nomen uxoris
suz, Heva : cò quòd mater
esset cunctorum viventium.
21 Fecit quoque Dominus Deus
Adz & uxori ejus, tunicas
pellicæas ; & induit eos :

9	Καὶ ἔπειν αὐτῶν, (η) Τῆς φωνῆς σου ἡκούσθη· καὶ ἐλάλησεν ὁ κύριος πρὸς Αἰσάμ, καὶ ἔφη· Ἐλθέτω ἔτι ἡμεῖς εἰς σε, καὶ ἐκείσεύσῃ.	Et dixit ei: Vocem tuam audivi deambulans in pa-da-fa, & i-ni-mu, quia audis sonu, & ab-sonandi me. Et dixit illi Deus: Quia percipisti tibi, quia audis es, nisi ab i-gro, quod preceperam tibi: statim ne ex te manducaret, ab eo edis? Et dixit Adam: Mulier, quam dediisti mihi, hac mihi dedi de ligno, & edii. Et dixit Dominus Deus mulieri: Quid hoc fecisti? Et dixit mulier: Serpens seduxit me, & manducavi. Et dixit Dominus Deus serpenti: Quia fecisti hoc; maledictus tu ab omnibus pecoribus, & ab omnibus bestis, quæ sunt super terram: super pedibus tuis, & ventrem ambulabis: & terram edes omnes dies vite tue. Et i-nimicitias ponam inter te & mulierem, & inter semen tuum & semen ejus. (d) Ipse (c) servabit caput tuum: & tu servabis ejus calcaneum. Et mulier dixit: Multiplicatus multiplicabo filios tuos, & gemitum tuum: ut filius tuus pascas filios: & ad virum tuum (f) conversabitur: & ipse tuus dominabitur. Ade-am dixit: quia audivi vocem mulieris tuæ, & edisti de ligno, de quo preceperam tibi, de eo solo non edere, de eo edisti; (g) maledictus terra in operibus tuis: in tribulisti edes illam omnes dies vite tue. Spinæ & tribulus germinabit tibi; & edes fœnum agri. In sudore vultus tui edes panem tuum, donec recedatis in terram, de qua sumptus es: quæ terra es, & in terram ibis. Et vocavit Adam nomen (h) mulieris sue, Eva; quoniam esset mater omnium viventium. Et fecit Dominus Deus Ade, & mulieri ejus, tunicas pellicæas; & induit eos.
10	Καὶ ἔπειν (θ) αὐτῶν ὁ κύριος, τίς ἀνάντη· λέγει σοι ὅτι ἡμεῖς ἴδω, εἰ μὴ ἀπὸ τῷ ἔξω· καὶ ἐπειταλάμῃ σοι τότε μὲν καὶ φαγῶν, ἀπ' αὐτῶ ἔφαγες; καὶ εἶπεν ὁ Ἀδάμ· Ἡ γυνὴ ἥ ἐδούκασι με! ἐγὼ δὲ, αὐτὴ μου ἔδωκεν τὸ φῶλον, καὶ ἔφαγον. Καὶ εἶπε κύριος ὁ κύριος τῇ γυναίκι, τί πῦτο ἐποίησας; καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ, Ὅ ὅρις ἡπάτασέ με, καὶ ἔφαγον. Καὶ εἶπε κύριος ὁ θεὸς τῷ ὄφει, Ὅτι ἐποίησας πῦτο, ἐπειταλάτεις σοι ἀπὸ πάντων τῶν κλιωῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἐρπείων ἢ ἀπὸ τῷ γῆς. ἀπὸ τῶν κελῶν σου καὶ τῇ κοιλίᾳ πορεύσῃ· καὶ γυνὴ φαγῶν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. Καὶ ἔφαγον ὅσους ἀνὰ μέσον σου καὶ ἀνὰ μέσον τῆς γυναίκος, καὶ ἀπὸ μέσον τῷ σπέρματι σου, καὶ ἀνὰ μέσον τῷ σπέρματι αὐτῆς· αὐτοὺς σε τρησὶν κεραλλώ, καὶ σὺ τρησὶς ἐν αὐτῷ ἡμέραν. Καὶ τῇ γυναίκι εἶπεν, Πληθυνθήτω τὰς λύσας σου καὶ τὰς γεννήσεις σου. ἐν λύσας τίς ἡ λύσα, καὶ σπερὶ τῷ ἀνδρὶ σὺ ἢ ὑποστρέψῃ σου, καὶ αὐτὸς σε κρείσεύσῃ. Τῷ γὰρ Ἀδάμ εἶπεν, Ὅτι ἡκούσας τῆς φωνῆς τῆς γυναίκος, καὶ ἔφαγες ἀπὸ τοῦ ἔξω, ὃ ἐπειταλάμῃ σοι τότε μὲν καὶ φαγῶν, ἀπ' αὐτῶ ἔφαγες; καὶ ἐπειταλάτεις ἡ γυνὴ ἐν τοῖς ἔξω· καὶ ἐν λύσας φαγῶν αὐτὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου. Ἀκαθάστα καὶ τριβόλος ἀνατελεῖ σοι, καὶ φαγῶν τὸ χεῖρον τὸν ἄρτον σου, ὥς τὸ ὑποστρέψῃ σοι εἰς τὸ γῆν ἔξω ἐκ ἐλθοῦς· ἐπὶ γῆν εἰς γῆν ἀπαλῶς. Καὶ ἐκάλεσεν Ἀδάμ τὸ ὄνομα τῆς γυναίκος αὐτῆς, Ζωὴ, (καὶ) ὅτι μήτηρ πάντων τῶν ζώντων. Καὶ ἐποίησεν κύριος ὁ θεὸς τῷ Ἀδάμ καὶ τῇ γυναίκι αὐτῶν χιτῶνας λευκαίους, καὶ ἐκέντησεν αὐτούς.	Et dixit ei: Tu peccasti, quia audivisti vocem mulieris, & edisti de ligno, de quo preceperam tibi, ne ex eo ederes. Et dixit illi Deus: Quia percipisti tibi, quia audis es, nisi ab i-gro, quod preceperam tibi: statim ne ex te manducaret, ab eo edis? Et dixit Adam: Mulier, quam dediisti mihi, hac mihi dedi de ligno, & edii. Et dixit Dominus Deus mulieri: Quid hoc fecisti? Et dixit mulier: Serpens seduxit me, & manducavi. Et dixit Dominus Deus serpenti: Quia fecisti hoc; maledictus tu ab omnibus pecoribus, & ab omnibus bestis, quæ sunt super terram: super pedibus tuis, & ventrem ambulabis: & terram edes omnes dies vite tue. Et i-nimicitias ponam inter te & mulierem, & inter semen tuum & semen ejus. (d) Ipse (c) servabit caput tuum: & tu servabis ejus calcaneum. Et mulier dixit: Multiplicatus multiplicabo filios tuos, & gemitum tuum: ut filius tuus pascas filios: & ad virum tuum (f) conversabitur: & ipse tuus dominabitur. Ade-am dixit: quia audivi vocem mulieris tuæ, & edisti de ligno, de quo preceperam tibi, de eo solo non edere, de eo edisti; (g) maledictus terra in operibus tuis: in tribulisti edes illam omnes dies vite tue. Spinæ & tribulus germinabit tibi; & edes fœnum agri. In sudore vultus tui edes panem tuum, donec recedatis in terram, de qua sumptus es: quæ terra es, & in terram ibis. Et vocavit Adam nomen (h) mulieris sue, Eva; quoniam esset mater omnium viventium. Et fecit Dominus Deus Ade, & mulieri ejus, tunicas pellicæas; & induit eos.

*S. S. BIBLIA Polyglotta. Complectentia Textus Originales
Hebraicos cum Pentat. Samarit. Chaldaicos Graecos ...* Edidit
Brianus Waltonus. Anno M.DC.LVII. (I. Londini M.DC.LIII).
(Gen. I-III) p. 12

22 probris ex urors frat fuit homo Fere : Drus Domin' dixit Et
 וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים הִן הָאָדָם הַזֶּה כְּאָחֶךָ מִסָּנִן
 sumat & fuit man mittat forte herane Et malis & bonis fridit ad
 לַחֵת טֹב וְרַע וְעֵצָה פֶּרִי לֶחֶם
 Dhs emittit Et deculit in vivat & comedat & vitia arbore de etia
 23 quod idem
 וְיִשְׁתַּחֲוֶה יְהוָה כֹּלֵם וְיִשְׁתַּחֲוֶה יְהוָה
 colendam ad Heden borto de Deus
 אֲשֶׁר אֱלֹהִים מִן עֵרֹן לַעֲבֹד אֶת הָאָדָמָה אֲשֶׁר
 ejecit Et inde est sumptus
 24 acciem & cherubim
 וְיִשֵּׁשׁ אֶת אֲדָמָה וְיִשֵּׁשׁ אֶת אֲדָמָה
 Heden haviat ad Oriente ab
 אֶת דִּבְרֵיכֶם וְאֶת לֶרֶט
 vitiis arboris vitiis custodienda ad severitatem gladiis
 יִרְבֶּה מִתְּחִלָּה לְשֹׁמֵר אֶת דְּרֹךְ עַד הַיָּמִים

23 Et ait; Ecce Adam quasi unus
ex nobis factus est, sciens bonum
& malum: nunc ergo ne forte
mittat manum suam, & su-
mat etiam de ligno vitæ, &
comedat, & vivat in æter-
num. Et emisit eum Dominus
Deus de paradiso volupta-
tis, ut operaretur terram, de
qua sumptus est. Ejecitque
Adam: & collocavit ante
paradisum voluptatis Cheru-
bim, & flammeum gladium
adversatilem, ad custodi-
endam viam ligni vitæ.

<p>21 Καὶ (Α) ἔπειτα ὁ θεός, ἰδὼν ὅτι ἡ ἀνομία γέγονεν
 ἐν οἷς ὡς ἡμεῖς, τὸ μόνον καλὸν εἶναι πρὸς
 την ἐξ. καὶ τὸν μὴ παρὰ εὐαγγελίου (Β) χεῖρα
 αὐτοῦ, καὶ ἁλόν ἀπὸ τοῦ ἔθνος, καὶ οὐκ ἔσθ, φάσθ,
 22 καὶ (Γ) ἡμεῖς τὸ αὐτὸ. καὶ ὁ θεὸς ἔκτισεν αὐτοὺς
 αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς ἐκ τῶν ὁμοειδῶν τῆς
 πυρρῆς, ἐργαζομένη τὸν γῆν ἔκ ἡς ἐλάττω.
 23 καὶ ὁ θεὸς ἔκτισεν ἡ ἀνομία, καὶ ἀλλοτρίαν αὐ-
 τὸν ἀπέναντι τὸν ὁμοειδῶν τῆς πυρρῆς. καὶ
 ἐκ τῆς τῶν (Δ) χεῖρας, καὶ τὸ φλογὶν ἐκ-
 φαίται, τὸν τροφὸν πυρρῆς τὸν ἴδιον
 τὸν ἔθνος τοῖς οἷς.</p> | <p>Et dixit Deus: Ecce Adam so- 52
 latus est lex mea cum eis no-
 bis, in conspectu bonorum et
 malorum. Et mox, me aliquid
 extremum suum, et
 sumus de ligno vite, et dicit:
 et vivet in aeternum. Et di- 23
 misit illum Dominus Deus de
 paradisus voluptatis, operatus ter-
 ram, ex qua sumptus erit, 24
 eiecit Adam, et collocavit eum
 contra paradisum voluptatis:
 et ordinavit Cherubim, et
 flammam symphasque veritatis,
 custodire viam ligni vite.</p> |
|---|--|

Кл. 11.

С А Р. IV

C A P. IV. 7

C A P. IV.

perperit & concepit & fuit uxore Chavvah cognovit ipse homo Et
וַתֵּלֶד אֶת אֶחָדָם יִשָּׁע אֶת־אֶחָדָם וַתֵּלֶד וַתֵּלֶד
addidit Et Dominum cum virum Acquivit & Cain
אֶת־קַיִן וַתֹּאמֶר קַיִן אִישׁ־אֶת־דָּוִד וְהִנֵּה
perduo pastor Hebel erat Et Hebel ejus fratrem parceret ut
לָדָבָר אֶת־אֶחָיו אֵת־הַבֶּל וְכֵן רָעָה אָזָן
adduxit & dicitur hic in fuit Et terram calens fuit Cain &
קָיוֹן הָיָה עֵבֶר אֲדָמָה וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים יִשָּׁע
addo ut Hebel Et Dominum oblatione terre fructu de Cain
קָיוֹן מִפְּרִי הָאָדָמָה מִנְחָה לַיהוָה וְהַבֶּל הֵבִיא
can. adipe de & fursu pecudis primogenitus de ipse etiam
גִּם־הָיָה מִנְכָּרוֹת אָזָן וּמִחֲלָהָן
ad Et ejus oblatione ad & Hebel ad Dominum respexit Et
יִשָּׁע יְהוָה אֶל־דָּבָל וְאֶל־מִנְחָתוֹ וְאֶל־
valde Cain illi iratus Et respexit non ejus oblatione ad & Cain
קָיוֹן וְאֶל־מִנְחָתוֹ אֶל־שָׁעָה וַיַּחַד לְעֵין־מָאֹר
quid Ad, Cain ad Dominum dixit Et ejus vultus conciderit &
וַיַּפְּלוּ פָנָיו וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־קַיִן לִמָּה
Nunc ? tui vultu conciderit quid ad & tibi ira est
חֲרִי־לָךְ לִמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ הַלֹּא־אִם־
percatum est tui ad, benefecisti non Et ? tui bene fecisti
וַיִּשָּׁב שָׂאת וְאִם־לֹא חָטִיב לִפְתָּח חֲטָאת
non dominaveris tu & ejus appetitus ad Et ? tui
רָבִץ וְאֵלֶּךָ הַשֹּׁקֶרְתּוֹ וְאַתָּה הַמְשַׁלֵּם לוֹ
non est non fuit Et suum fratris Hebel ad Cain dixit Et
וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל־דָּבָל אֶחָיו וַיְהִי מִיָּוֶם
cum occidit & suum fratris Hebel ad Cain surrexit & ego
שָׂרֵה־הַיָּקָם קָיוֹן אֶל־דָּבָל אֶחָיו וַיְהִי־נָהוּ
dixit Et tuus frater Hebel Ubi Cain ad Dominum dixit Et
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־קַיִן אֶת־הַבֶּל אֶחָיו וַיֹּאמֶר
Quid dixit Et ? ego mei fratris cultus Nūquid . novi Non
אֵלֶּיָּךְ הַשֹּׁמֵר הָיָה אָנֹכִי וַיֹּאמֶר מִה
terra ē me ad clamare tui fratris sanguis Vix fecisti
שִׁית קוֹל דָּמִי אֲחִיךָ עֲצֵקִים אֶל־מִי הָאָדָמָה

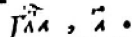
1 **A**dam verò cognovit uxorem suam Hevam : quæ concepit & peperit Cain, dicens : Possedi hominem per Deum.
2 Rursumque peperit fratrem ejus Abel. Fuit autem Abel pastor ovium, & Cain agricola. Factum est autem post multos dies, ut offerret Cain de fructibus terre munera
3 Domino. Abel quoque obtulit de primogenitiis gregis sui, & de adipibus eorum : & respexit Dominus ad Abel, & ad munera ejus. Ad Cain verò, & ad munera illius, non respexit : iratusque est Cain vehementer, & concitavit vultus ejus. Dixitque Dominus ad eum : Quare iratus tuus ? & cur concidit facies tua ? Nonne si bene egeris, recipies : sin autem male, statim in foribus peccatum aderit : sed sub te erit appetitus ejus, & tu dominaberis illius. Dixitque Cain ad Abel fratrem suum : Egrediamur foras. Cumque essent in agro, consurrexit Cain adversus fratrem suum Abel, & interfecit eum. Et ait Dominus ad Cain : Ubi est Abel frater tuus ? Qui respondit : Nescio : Num custos fratris mei sum ego ? Dixitque ad eum : Quid fecisti ? vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra.

[illegible]

MS. A. (λ) ἤπαν κλέειⓈ ὁ θιός, (μ) χῆ-
 (ρ) κῆ λῆς τῷ ἑνῷ (ρ) χερσίν, κτθ. δ'.
 (α) κῆ πῆ λῆ λῆς, κτθ. β'. γ) ἐλῆ-
 πῆ κῆ λῆ (γ) πῆ σῆς, καὶ δ' πῆ λῆ, κῆ
 ἀλῆς (ε) ἤπαν ὁ θιός (ζ) Ὁ γ' ἤπαν, (η)
 ἤπαν ὁ θιός, (θ) τῇ ἐποποιείας ;

XXXI g

*S. S. BIBLIA Polyglotta. Complectentia Textus Originales
Hebraicos cum Pentat. Samarit. Chaldaicos Graecos ... Edidit
Brianus Waltonus. Anno M.DC.LVII. (I. Londini M.DC.LIII).
(Gen. I-III) p. 14*

СНРА
ПЛЕА
УЛО
М
АПО
Ю

ВЕРНО
УЛО

М
Е
УЛО
М
К

 $\Psi_{\lambda_0} \tilde{r}_{\lambda_0}$

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9
 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29
 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39
 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49
 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59
 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69
 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79
 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89
 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99

XXXII a

BIBLIA sirěčb knigy vetchago i novago zavěta, po jazyku slovensku ..., 1581. (Ostrožskaja Biblija). Slavo eccl. di redaz. russa - sec. XVI. (Gen. I-III) f. 1 r

КНИГА МОИСЕИ •

И до обладеи рыбам морским ,
и птицам небным , и зверем
ископы , и всю землю , и всем
глаголющимся по земле .
И сотвори въ члвк . Прообраз
бжю сотвори его . Цвѣтъ иже
сотвори нх . И блв и въ гла , ра
спителю и множителю и напоителю
землю , и обладеи ею . И обла
деи рыбам морским и зверем
и птицам небным , и всем ско
пы , и всю землю , и всем глаго
лющимся по земле . И ре
бъ , се дхъ вѣтъ всѣхъ травъ
сѣмянныю сѣюще сѣмя иже есть въ
хъ земли всѣхъ . И всѣхъ древо иже
имать всѣхъ пло сѣмене сѣменна ,
вѣтъ бѣдетъ вѣснѣ . И всемъ
зверемъ земнымъ , и всемъ птицамъ
небнымъ , и всѣмъ глаголющимъ
по земле , иже имать все
въ дхъ живопнхъ , и всѣхъ травъ
зеленхъ вѣснѣ , и всемъ тѣло .
И вѣтъ въ всѣхъ сѣмяннхъ , и все
добръ сѣло . И всемъ вѣснѣ , и все
оутро днѣ шестымъ .

ГЛА , в .

Въвершиша нбо и землю ,
и все оукрѣпѣнѣ нхъ . И въ
верши въ вѣднѣ шестымъ
бла сѣло иже сотвори .
И препочи въ днѣ седмь
и въ вѣхъ дѣла свои , и хже сотвори
и блв въ , днѣ седмь , и оспн
его , іако въ вѣхъ почн въ вѣхъ дѣла
своихъ , и хже началъ въ тварн
тн . Сѣмъ кнѣга бытію нбнже и
земли . Сѣдѣ бытію , вѣснѣ днѣ
въ вѣхъ гѣ въ нбо и землю , и всѣхъ
злѣхъ сѣмяннхъ прѣже дѣла бытію на
земли , и всѣхъ травъ сѣмяннхъ прѣ
же дѣла прозвѣнѣтн . И нбо о до
ждѣ въ нземлю , и члвкъ пѣвѣше
дѣлѣтн ю . Источникъ же нхъ ожа
ше и нземля , и напоише вѣснѣ
земли . И въ дѣла въ члвк , прѣтѣ
въ дѣла нземля , и въ дѣла вѣснѣ
его дхъ живопнхъ , и всемъ члвкъ
въ дѣла живопнхъ . И на сѣдѣ въ рѣн
и вѣснѣ члвкъ вѣснѣ , и вѣснѣ

тѣ члвк егоже сѣдѣ . И прозвѣ
бѣ въ нземля всѣхъ древо , и рѣ
сно вѣснѣ дѣлѣ , и добрѣ вѣснѣ .
И древо живопнхъ прѣдѣ рѣн . И древо
же въ дѣлѣ рѣснѣ добрѣ и вѣснѣ
рѣснѣ же нхъ оспнѣ и вѣснѣ нпа
лѣтн рѣн . И дрѣла вѣснѣ вѣснѣ
члвкн началъ . И нпа вѣснѣ фнѣ
сѣмъ охъ оспнѣ въ нземлю вѣснѣ
вѣснѣ , тѣмъ оубо . Есть злѣтн , злѣ
тнже ономъ земли добрѣ . И дрѣла
есть андрѣзъ нкѣмъ зеленымъ .
И нпа рѣснѣ и вѣснѣ гѣонѣ , сѣмъ о
вхъ оспнѣ въ нземлю вѣснѣ .
И рѣснѣ прѣдѣтн тнѣтн , сѣмъ и дрѣснѣ
прѣмъ и вѣснѣ . Рѣснѣ же члвкн
рѣснѣ и вѣснѣ . И нпа тѣмъ гѣ въ
члвк егоже сѣдѣ , и вѣснѣ его въ
рѣн пнѣснѣ , дѣлѣтн его и хранилѣтн .
И вѣснѣ гѣ въ дѣмъ гла , и
всѣхъ древо иже вѣснѣ сѣдѣтн сѣ
ен . И дрѣла же иже рѣснѣтн добрѣ
и вѣснѣ , нсѣснѣтн нбнѣ . Сѣмъ же
оубо днѣ иже сѣснѣтн нбнѣ , сѣмъ
тѣмъ оумрѣтн . И рѣснѣ гѣ въ , ндо
брѣ вѣснѣ члвкъ и дрѣмъ , вѣснѣтн
емъ помощникъ нбнѣ . И вѣснѣ
есть нземля , вѣснѣ вѣснѣ сѣмъ ,
и вѣснѣ пнѣснѣ нбнѣ , и нрѣснѣ тѣ
и вѣснѣ и вѣснѣ члвкн нрѣснѣтн тѣ
и вѣснѣ иже иже нрѣснѣ дѣмъ дѣмъ
жнѣхъ , сѣ нмъ емъ . И нрѣснѣ дѣмъ
и мѣнѣ вѣснѣ скопнѣтн , и вѣснѣ
пнѣснѣтн нбнѣтн , и вѣснѣтн вѣснѣ
рѣснѣтн земнымъ . И дрѣмъ же нсѣснѣ
тѣснѣтн помощникъ нбнѣтн емъ .
И вѣснѣтн сѣмъ вѣснѣтн , іоуѣснѣ .
И вѣснѣтн іоуѣснѣтн нрѣснѣтн , іоуѣснѣ
и нпѣснѣтн нбнѣтн нбнѣтн . И вѣснѣтн
гѣ , рѣснѣ иже вѣснѣтн нрѣснѣтн .
жнѣхъ , и нрѣснѣтн іоуѣснѣтн . И вѣснѣ
дѣмъ , сѣ ннѣ іоуѣснѣтн нбнѣтн нбнѣтн
и нпѣснѣтн нрѣснѣтн нрѣснѣтн , сѣмъ нрѣснѣ
сѣмъ жнѣ , іако нмѣтн сѣмъ вѣснѣ
тѣмъ вѣснѣтн . Сѣмъ рѣснѣ оспнѣ
члвкъ нрѣснѣтн нрѣснѣтн , и нрѣснѣтн
сѣмъ іоуѣснѣтн сѣмъ , и вѣснѣтн оспнѣ
пѣснѣтн іоуѣснѣтн .

ГЛА ,

г .

XXXII b

BIBLIA sirěčb knigy vetchago i novago zavěta, po jazyku slovensku ..., 1581. (Ostrožskaja Biblija). Slavo eccl. di redaz. russa - sec. XVI. (Gen. I-III) f. 1 v

XXXII c

BIBLIA sirěčъ knigy vetchago i novago zavěta, po jazyku slovensku ..., 1581. (Ostrožskaja Biblija). Slavo eccl. di redaz. russa - sec. XVI. (Gen. I-III) f. 2 r

ГЛАВА 1.

1 **Р**ъ началъ сотвори Бгъ нбо и землю.
 2 **З**емля же бѣ невидима, и неустроена:
 3 и тма верху бездны: и Дхъ Бжій
 4 носашеся верху воды. И рече Бгъ: да
 5 бдѣтъ свѣтъ: и бысть свѣтъ. И видѣ
 6 Бгъ свѣтъ, иакю добро: и раздѣли
 7 Бгъ междѣ свѣтоу, и междѣ тмоу.
 8 И нарече Бгъ свѣтъ день, а тмѣ на-
 9 рече нощь. И бысть вечеръ, и бысть
 10 утро, день едннх. И рече Бгъ: да бдѣ-
 11 тетъ тверди посреде воды: и да бдѣ-
 12 тетъ раздѣляюща посреде воды и воды,
 13 и бысть такъ. И сотвори Бгъ тверди:
 14 и раздѣли Бгъ междѣ водою, иже бѣ
 15 подъ твердію, и междѣ водою, иже бѣ
 16 надъ твердію. И нарече Бгъ тверди, нбо:
 17 и видѣ Бгъ, иакю добро. И бысть вечеръ,
 18 и бысть утро, день второй. И рече
 19 Бгъ: да соберѣтся вода, иже подъ
 20 нбсѣмъ, въ собраніе еднѣ, и да явит-
 21 ся сѣша: и бысть такъ: и собралъ вода,
 22 иже подъ нбсѣмъ, въ собраніе свое, и
 23 явился сѣша. И нарече Бгъ сѣшѣ, зем-
 24 лю: и собраніа водъ нарече, моря: и
 25 видѣ Бгъ, иакю добро. И рече Бгъ:
 26 да прорастиетъ земля быліе травное,
 27 сѣющее сѣмя по родѣ и по подобію, и
 28 древо плодовитое творящее плодъ,
 29 сѣмѣе сѣмя егѣ въ нѣмъ по родѣ
 30 на земли: и бысть такъ. И изнесѣ
 31 земля быліе травное, сѣющее сѣмя по
 32 родѣ и по подобію, и древо плодовитое
 33 творящее плодъ, сѣмѣе сѣмя егѣ въ
 34 нѣмъ по родѣ на земли: и видѣ Бгъ,

35 иакю добро. И бысть вечеръ, и бысть гѣ
 36 утро, день третій. И рече Бгъ: да
 37 бдѣтъ свѣтъ на тверди нбсѣхъ, и
 38 свѣщающа землю, и раздѣляюща
 39 днѣмъ, и междѣ нощію: и да бдѣтъ
 40 въ знаменіа, и во времена, и во дни,
 41 и въ лѣта. И да бдѣтъ въ просвѣ-
 42 щеніе на тверди нбсѣхъ, иакю свѣтити
 43 по земли: и бысть такъ. И сотвори Бгъ
 44 два свѣтила велика: свѣтило
 45 великое въ началѣ днѣ, и свѣтило мѣ-
 46 нное въ началѣ нощи, и свѣзды. И
 47 положи Бгъ на тверди нбсѣхъ, иакю
 48 свѣтити на землю, И владѣти днѣмъ и
 49 нощію, и раздѣляти междѣ свѣтоу
 50 и междѣ тмоу: и видѣ Бгъ, иакю
 51 добро. И бысть вечеръ, и бысть утро,
 52 да день четвертый. И рече Бгъ: да
 53 изведѣтъ воды гады дѣшныя живыя,
 54 и птицы летящія по земли по тверди
 55 нбсѣхъ: и бысть такъ. И сотвори Бгъ
 56 кѣкѣныя великіа, и всѣхъ дѣшныя
 57 животныхъ гадовъ, иже изведѣтъ
 58 воды по родѣмъ ихъ, и всѣхъ
 59 птицъ пернатѣхъ по родѣ: и
 60 видѣ Бгъ, иакю добро. И
 61 вѣла Бгъ, глагола: раститеся,
 62 и множитеся, и напоите воды, иже
 63 въ моряхъ: и птицы да оумножатся
 64 на земли. И бысть вечеръ, и бысть
 65 утро, гѣ день пятый. И рече Бгъ:
 66 да изведѣтъ кѣ земля дѣшныя
 67 живыя по родѣ, четвероногіа и
 68 гады, и свѣри земли по родѣ:
 69 и бысть такъ. И сотвори Бгъ
 70 свѣри кѣ земли по родѣ, и
 71 скоты по родѣмъ ихъ, и всѣ
 72 гады земли по родѣмъ ихъ: и
 73 видѣ Бгъ, иакю добро. И рече Бгъ: со-

XXXIII a

Biblia ili knigi svjaščennago pisanija vetchago i novago zavěta. (Sankt-Peterburg 1862). Slavo eccl. moderno (Gen. I-III) f. 1 r

творѣнѣхъ челоѣкъ по образѣ нѣшеу
и по подобію: и да ѡбладаѣтъ рыбами
морскѣми, и птицами нѣбными, [и
сѣверѣми], и скотѣми, и всею землею,
и всѣми гѣды пресмыкающима по
земли. И сотвори Бѣхъ челоѣка по
образѣ нѣшю сотвори егѡ: мѣжа и
нѣшеу сотвори ихъ. И блѣви ихъ Бѣхъ,
гѣа: растѣтѣа и множитѣа, и напо-
литѣа землею, и господѣтѣа ею, и
ѡбладаѣтѣа рыбами морскѣми, [и сѣвер-
ми], и птицами нѣбными, и всѣми
скотѣми, и всею землею, и всѣми гѣ-
дами пресмыкающима по земле. И
рече Бѣхъ: сѣ дѣхъ вѣмъ всѣмъ травѣ
скленивѣю склювѣю скла, еже естѣ
верхѣ земли всеа: и всѣмъ дрѣво,
еже имать вѣ себѣ плодѣ склени-
скленинаго, вѣмъ вѣдѣтъ вѣ себѣ:
а И всѣмъ сѣверѣмъ земнымъ, и всѣмъ
птицамъ нѣбнымъ, и всѣмъ гѣ-
дамъ пресмыкающима по земле, иже
имать вѣ себѣ дѣхъ животѣа, и
всѣмъ травѣ зелѣнѣю вѣ себѣ: и
да блѣтъ такѡ. И вѣдѣ Бѣхъ всѣ, ели-
ка сотвори: и сѣ днѣрѣ сѣкѡ. и
блѣтъ вѣчерѣ, и блѣтъ ѡутро, дѣнь
шестѣй.

ГЛАВА ѡ.

а И совершилѣа нѣо и земля, и все
б ѡкрѣпленіе ихъ. И соверши Бѣхъ вѣ
дѣнь шестѣй дѣла своѣа, иже сотвори:
и почѣ вѣ дѣнь седмѣй ѡ всѣхъ дѣлахъ
своихъ, иже сотвори. И блѣви Бѣхъ
дѣнь седмѣй, и ѡсѣти егѡ: мѣку вѣ тоѣ
почѣ ѡ всѣхъ дѣлахъ своихъ, иже на-
дѣ чѣтъ Бѣхъ творѣти. Сѣа книга блѣтѣа
нѣсе и землю, егѣа блѣтъ, вѣ онѣже
дѣнь сотвори Гѣхъ Бѣхъ нѣпо и землю,
б И всѣмъ сѣмъ сѣмъ, прѣжде дѣже
блѣти на землю, и всѣмъ травѣ сѣ-
нѣю, прѣжде дѣже прозѣнѣти: не по
ѡложѣи Гѣхъ Бѣхъ на землю, и чѣмъ
с не блѣше дѣлати ю. Источѣмъ же нѣ-
хотѣашѣ нѣз землю, и напѣашѣ все лице
земли. И созда Бѣхъ чѣка, перѣтъ

[вземъ] ѡ землю, и вѣдѣ вѣ лице
егѡ дѣхѣнѣ жѣзѣи: и блѣтъ чѣмъ вѣ
дѣшъ жѣмъ. И насадѣ Гѣхъ Бѣхъ рѣи во и
бѣмѣ: на вѣсѣмъ, и вѣдѣ тѣмъ
чѣка, егѡже созда. И прозѣмъ Бѣхъ
блѣтъ ѡ земли всѣмъ дрѣво красное вѣ
вѣмѣнѣ, и дѣмъ вѣ сѣмъ: и дрѣво
жѣзѣи посреѣмъ рѣа, и дрѣво, еже вѣ-
дѣти раздѣмѣтѣмъ дѣмъ и дѣмъ
вѣмъ. Рѣка же нѣхѡдѣтъ нѣз бѣмъ на-
и пѣмъ рѣи: ѡтѣмъ раздѣмѣтѣа вѣ чѣ-
мѣи наѣмъ. Пѣа едѣнѡй, бѣмъ: а
сѣа ѡкрѣмѣмъ всѣ землю бѣмъ-
сѣмъ: тѣмъ ѡтѣмъ естѣ зѣмъ. Зѣмъ бѣ
же онѣа земли дѣмъ: и тѣмъ естѣ
нѣмъ, и кѣмъ зелѣмъ. И нѣа бѣ
рѣмъ вѣмъ, бѣмъ: сѣа ѡкрѣмѣмъ
всѣ землю бѣмъ. И рѣка тѣ-
дѣ, Тѣмъ: сѣа прохѡдѣмъ пѣмъ
нѣмъ. рѣка же чѣмъ, бѣ-
мъ. И вѣз Гѣхъ Бѣхъ чѣка, егѡже еѣ
созда, и вѣдѣ егѡ вѣ рѣи сѣмъ,
дѣмъ егѡ и хѣмъ. И заповѣда
Гѣхъ Бѣхъ нѣмъ, гѣа: ѡ всѣмъ дрѣва,
еже вѣ рѣи, сѣмъ сѣмъ: сѣа дрѣва
же, еже раздѣмѣти дѣмъ нѣмъ, не
сѣмъ ѡ нѣмъ: а вѣ онѣже дѣмъ
сѣмъ ѡ нѣмъ, сѣмъ ѡмъ. И рече нѣ
Гѣхъ Бѣхъ: не дѣмъ блѣти чѣмъ едѣ-
нѡмъ: сотворѣмъ сѣмъ помѣмъ по
нѣмъ. И созда Бѣхъ бѣмъ ѡ земли всѣ
сѣмъ сѣмъ, и всѣмъ пѣмъ нѣмъ, и
привѣдѣ а ко нѣмъ, блѣмъ, чѣмъ на-
рѣмъ а: и всѣмъ еже дѣмъ нарѣмъ нѣмъ
дѣшъ жѣмъ, сѣ нѣа сѣмъ. И нарѣмъ нѣ
нѣмъ нѣмъ всѣмъ скотѣмъ, и всѣмъ
птицамъ нѣмъ, и всѣмъ сѣмъ
земнымъ: нѣмъ же не ѡкрѣмъ по-
мѣмъ подобнымъ сѣмъ. И наложѣи бѣ
Бѣхъ нѣмъ на нѣмъ, и ѡмъ: и
вѣз едѣнѡ ѡ рѣмъ егѡ, и нѣмъ
плѣмъ вѣмъ егѡ. И созда Гѣхъ нѣ
Бѣхъ рѣмъ, еже вѣз ѡ нѣмъ, кѣ
жѣмъ, и привѣдѣ ю ко нѣмъ. И
рече нѣмъ: сѣ мѣмъ кѣмъ ѡ ко-
сѣмъ мѣмъ, и плѣмъ ѡ плѣмъ мѣ-
сѣ: сѣа нарѣмъ жѣмъ, мѣмъ ѡ мѣ-

XXXIII b

Biblia ili knigi svjaščennago pisanija vetchago i novago zavěta. (Sankt-Peterburg 1862). Slavo eccl. moderno (Gen. I-III) f. 1 v

ꙗкоже своею възмѣи мѣсть еѣ. Сею
 радѣи ѡбѣщантѣ члвкъ ѡца своего и
 матерѣ, и прилепѣетъ къ женѣ сво-
 ей: и бѣдетъ двѣ въ плоть едину.
 ꙗко и бѣста оба нага, и дѣи же и жена
 ево, и не стыдѣшася.

Где-то в

5 **З**мѣи же бѣ мѡдрѣишѣи всѣхъ свѣ-
 рѣнъ сѣиныхъ на землѣ, нѣже со-
 твори Гдѣ Бгѣ. и рече змѣи жемѣ:
 что ѡкиво рече Ггѣ: да не ѡтегѣ ю всѣ-
 б какио дрѣва рѣискакио: И рече жемѣ
 змѣи: ю всѣакио дрѣва рѣискакио ѡсти
 г бѣдѣхъ. ѿ плодѣ же дрѣва, еже естъ
 посредеѣ раѣ, рече Бгѣ: да не ѡтегѣ ю
 негѡ, никѣ прикоснѣтеса ѣмѣ, да не
 д ѡупрете. И рече змѣи жемѣ: не смѣртѣю
 е ѡупрете. Бѣдаше во Бгѣ, ѡкиво вх
 ѡнѣже ѡице дѣнь смѣтѣ ю негѡ, ювѣр-
 зѣтеса ѡчи вѣиши, и бѣдѣтѣ ѡкиво бѡзи,
 5 бѣдаѣе дѡброе и лѡкавое. И видѣ
 жемѣ, ѡкиво дѡбрѡ дрѣво вх смѣдѣ, и
 ѡкиво ѡгѡдно ѡчиѡмѣ видѣти, и краснѡ
 естъ еже раздѣлѣти: и вѣлѣиши ю
 плодѣ ѣгѡ, ѡдѣ: и ѡдѣ мѡждѣ своѣмѣ
 3 ѣхъ собою, и ѡдѡстѣа. И ювѣрзѡшасѣа
 ѡчи ѡвѣѡмѣ, и раздѣлѣша, ѡкиво нѣзи
 бѣша: и сѣиѣта ѡстѣѣе смѡковѡное, и
 и сотвориѣта сѣѣѣ: препѡдѣсѣиѣл. И ѡуслѣ-
 шасѣта глѣсѣ Гдѣ Бгѣ хѡдѣѣѣа вх раи
 по полѣдѣи: и сѣриѣтасѣа ѡдѣѡмѣ же и
 жемѣ ѣгѡ ю ѡицѣ Гдѣ Бгѣ посредеѣ
 4 дрѣва рѣискакио. И призва Гдѣ Бгѣ
 ѡдѣѡмѣ, и рече ѣмѣ: ѡдѣѡмѣ, глѣѣ ѣсѣи:
 7 И рече ѣмѣ: глѣсѣ смѣишахъ тебѣ хѡ-
 дѣѣѣа вх раи, и ѡубѡѣхѣа, ѡкиво нѣгѣ
 ѡ ѣсѣи, и сѣриѣхѣа. И рече ѣмѣ Бгѣ:
 1 ѡтѡ возвѣѣти тебѣ, ѡкиво нѣгѣ ѣсѣи,
 ѡице не пѣ ю дрѣва, ѣгѡже заповѣдахъ
 тебѣ сѣгѡ ѣдѣнакио не ѡсти, ю негѡ
 5 ѡ ѡлѣхъ ѣсѣи: И рече ѡдѣѡмѣ: жемѣ юже ѡлѣхъ
 ѣсѣи со ѡицѡю, тѣ ѡнѣ ѡдѣ ю дрѣва, и
 7 ѡдѡхъ. И рече Гдѣ Бгѣ жемѣ: что сѣѣ
 сотвориѣѣа ѣсѣи: и рече жемѣ: змѣи
 1 ѡ прѣлѣти ѡлѣ, и ѡдѡхъ. И рече Гдѣ Бгѣ
 змѣи: ѡкиво сотвориѣѣа ѣсѣи сѣѣ, про-

КАЛАТЯ ТЫ ѿ БРѢХЪ СКОТЮВЪ, И ѿ
БРѢХЪ ЗВѢРѢЙ ЗЕМНЫХЪ: НАПРѢХЪ ТВО-
ИХЪ И ЧРѢВЪ ХОДѢТИ БѢДѢШИ, И ЗЕМЛЮ
СНѢСЪ ВСѦ ДНИ ЖИВОТѦ ТВОЕГѦ. И БѢ
ВРАЖДЪ ПОЛОЖѢ МЕЖДѢ ТОВОЮ, И МЕЖДѢ
ЖЕНОЮ, И МЕЖДѢ СКЛЕНЕНЪХЪ ТВОИХЪ,
И МЕЖДѢ СКЛЕНЕНЪХЪ ТОВА: ТОВА ТВОЮ
БЛКСЕТИ БѢДЕТЬ ГАЛѢ, И ТЫ БЛКСЕТИ
БѢДЕШИ ЕГѦ ПАТѢ. И ЖЕНѢ РЕЧЕ: ѿ СѦ
МНОЖАА ѿМНОЖѢ ПЕЧАЛИ ТВОѦ, И ВОЗ-
ДУХИИѦ ТВОѦ: ВЪ БОЛѢЗНЕХЪ РОДИШИ
ЧАДА: И КЪ МѢЖѢ ТВОЕМѢ ѿВРАЩЕНІЕ
ТВОЕ, И ТОВА ТОВОЮ ѿЛАДѢТИ БѢДЕТЬ.
И АДѦМЪ РЕЧЕ: ѡКѦ ПОСАДИЛАА ЕСИ
ГЛАСА ЖЕНѢ ТВОЕѦ, И МАКЪ ЕСИ ѿ ДРЕВА,
ЕГОЖЕ ЗАПОВѢДАХЪ ТЕБѢ СЕЮ ЕДИНАГѦ
НЕ ѡСТИ, ѿ НЕГѦ МАКЪ ЕСИ: ПРОКАЛА
ЗЕМЛѦ ВЪ ДѢЛѢХЪ ТВОИХЪ, ВЪ ПЕЧАЛЕХЪ
СНѢСЪ ТѢЮ ВСѦ ДНИ ЖИВОТѦ ТВОЕГѦ:
ТѢРИИѦ И ВОЛЧИЦѢ ВОЗРАСТНѢХЪ ТЕБѢ, И НѦ
СНѢСЪ ТРАВѢ СѢЛѢДЮ. СѦ ПОТѢ ЛИЦѦ
ТВОЕГѦ СНѢСЪ ХЛѢБЪ ТВОИ, ДОНДЕЖЕ
ВОЗВРАТИШИСѦ ВЪ ЗЕМЛЮ, ѿ НЕѢЖЕ
ВЗѦТЪ ЕСИ: ѡКѦ ЗЕМЛѦ ЕСИ, И ВЪ
ЗЕМЛЮ ѿИДЕШИ. И НАРЕЧЕ АДѦМЪ ИМА КЪ
ЖЕНѢ СВОЕИ, ЖИЗНЬ, ѡКѦ ТѦ МАТИ
БРѢХЪ ЖИВѢЮЩИХЪ. И СОТВОРИ ГДѦ ГИѦ КѦ
АДѦМЪ И ЖЕНѢ: ЕГѦ РИЗЫ КОЖАНЫ, И
ѿПЛЕЧЕ ИХЪ. И РЕЧЕ ГИѦ: СЕ АДѦМЪ КѢ
БЫСТЬ ѡКѦ ЕДИНЪ ѿ НАСЪ, ЕЖЕ РАЗ-
ЛѢТИ ДОБРОЕ И ЗЛОЕ. И НАИМѢ ДА НЕ
КОГДА ПРОСТРѢТЪ РЪЗЪ СВОЮ, И ВОЗМЕТЪ
ѿ ДРЕВА ЖИЗНИ, И СНѢСЪ, И ЖИВЪ БѢ-
ДЕТЬ ВО ВѢКЪ. И ИЗГНА ЕГѦ ГДѦ ГИѦ КѦ
ИЗЪ РАѦ СЛАДОСТИ, ДѢЛАТИ ЗЕМЛЮ, ѿ
НЕѢЖЕ ВЗѦТЪ БЫСТЬ. И ИЗРИНЕ АДѦМА, КѦ
И ВЕДИ ЕГѦ ПРѦМѦЮ РАѦ СЛАДОСТИ: И ПРИ-
СТАВИ ХЕРѢВІМА, И ПЛАМЕННОЕ ОРѢЖІЕ
ѿВРАЩЕНОЕ, ХРАНИТИ ПУТЬ ДРЕВА ЖИЗНИ.

Гдддд д.

И дѣлѣхъ же познѣ ѿвѣ женѣ своѣмъ, и ѿ
зачѣншии, родѣи Кѣѣна. и рече: естѣ.
жѣхъ члѣвѣка нѣгомѣ. И приложѣи родѣи нѣ
братѣ ѿвѣмъ, Авелѣмъ. и бысть Авелѣмъ нѣ

XXXIII c

Biblia ili knigi svjaščennago pisanija vetchago i novago zavěta. (Sankt-Peterburg 1862). Slavo eccl. moderno (Gen. I-III) f. 2 r

ПЕРВАЯ КНИГА МОИСЕЕВА:

БЫТІЕ.

ГЛАВА 1.

Въ началѣ сотворилъ Богъ небо и землю.

2. Земля же была безвидна и пуста, и тьма надъ поверхностью бездны; и Духъ Божій носился надъ поверхностью воды.

3. И сказалъ Богъ: да будетъ свѣтъ; и сталъ свѣтъ.

4. И увидѣлъ Богъ свѣтъ, что онъ хорошъ; и отдѣлилъ Богъ свѣтъ отъ тьмы.

5. И назвалъ Богъ свѣтъ днемъ, а тьму назвалъ ночью. И былъ вечеръ, и было утро: день одинъ.

6. И сказалъ Богъ: да будетъ твердь посреди воды, и да отдѣляетъ она воду отъ воды.

7. И создалъ Богъ твердь; и отдѣлилъ воду, которая подъ твердію, отъ воды, которая надъ твердію: и стало такъ.

8. И назвалъ Богъ твердь небомъ. И былъ вечеръ, и было утро: день второй.

9. И сказалъ Богъ: да соберется вода, которая подъ небомъ, въ одно мѣсто; и да явится суша: и стало такъ.

10. И назвалъ Богъ сушу землею, а собраніе водъ назвалъ морями. И увидѣлъ Богъ, что хорошо.

11. И сказалъ Богъ: да произраститъ земля зелень, траву, сѣющую сѣмя, дерево плодовитое, приносящее по роду своему плодъ, котораго сѣмя его въ немъ на землѣ: и стало такъ.

12. И произвела земля зелень, траву, сѣющую сѣмя по роду ея, и дерево, приносящее плодъ, котораго сѣмя его въ немъ по роду его. И увидѣлъ Богъ, что хорошо.

13. И былъ вечеръ, и было утро: день третій.

14. И сказалъ Богъ: да будутъ свѣтила на тверди небесной, для отдѣленія дня отъ ночи, и да будутъ они для знаменій, и временъ, и дней, и годовъ;

15. И да будутъ они свѣтильниками на тверди небесной, чтобы свѣтить на землю: и стало такъ.

16. И создалъ Богъ два свѣтила великія; свѣтило большое, для управленія днемъ, и свѣтило меньшее, для управленія ночью, и звѣзды;

17. И поставилъ ихъ Богъ на тверди небесной, чтобы свѣтить на землю,

18. И управлять днемъ и ночью, и отдѣлять свѣтъ отъ тьмы. И увидѣлъ Богъ, что хорошо.

19. И былъ вечеръ, и было утро: день четвертый.

20. И сказалъ Богъ: да произведетъ вода пресмыкающихся, душу живую; и птицы да полетятъ надъ землею, предъ лицемъ тверди небесной.

21. И сотворилъ Богъ рыбъ большихъ, и всякую душу живую пресмыкающихся, которыхъ произвела вода, по роду ихъ, и всякую птицу пернатую по роду ея. И увидѣлъ Богъ, что хорошо.

22. И благословилъ ихъ Богъ, говоря: плодитесь и размножайтесь и наполняйте воды въ моряхъ, и птицы да размножаются на землѣ.

23. И былъ вечеръ, и было утро: день пятый.

24. И сказалъ Богъ: да произведетъ земля душу живую по роду ея, скотовъ, и гадовъ, и звѣрей земныхъ по роду ихъ: и стало такъ.

25. И создалъ Богъ звѣрей земныхъ

XXXIV a

Svjaščennyja knigi vetchago i novago zavěta, Věna 1878.
Russo. (Gen. I-III) p. 1

по роду ихъ, и скотъ по роду его, и всѣхъ гадовъ земныхъ по роду ихъ. И увидѣлъ Богъ, что хорошо.

26. И сказалъ Богъ: создадимъ человѣка по образу Нашему, по подобію Нашему; и да владычествуютъ они надъ рыбами морскими, и надъ птицами небесными, и надъ скотами, и надъ всею землею, и надъ всѣми гадами, пресмыкающимися по землѣ.

27. И сотворилъ Богъ человѣка по образу Своему, по образу Божию сотворилъ его; мужчиною и женщиною сотворилъ ихъ.

28. И благословилъ ихъ Богъ, и сказалъ имъ Богъ: плодитесь, и размножайтесь, и наполняйте землю, и обладайте ею, и владычествуйте надъ рыбами морскими, и надъ птицами небесными, и надъ всякимъ животнымъ, пресмыкающимся по землѣ.

29. И сказалъ Богъ: вотъ, Я далъ вамъ всякую траву, сѣющую сѣмя, и всякое дерево, у котораго плодъ древесный, сѣющій сѣмя; вамъ *это* будетъ въ пищу.

30. А всѣмъ звѣрямъ земнымъ, и всѣмъ птицамъ небеснымъ, и всякому пресмыкающемуся по землѣ, въ которомъ душа живая, *далъ Я* всю зелень травную въ пищу: и стало такъ.

31. И увидѣлъ Богъ все, что Онъ создалъ, и вотъ, хорошо весьма. И былъ вечеръ, и было утро: день шестой.

ГЛАВА 2.

И совершены небо, и земля, и всѣ принадлежности ихъ.

2. И совершилъ Богъ въ день седьмой дѣла Свои, которыя сдѣлалъ, и почилъ въ день седьмой отъ всѣхъ дѣлъ Своихъ, которыя сдѣлалъ.

3. И благословилъ Богъ день седьмой, и освятилъ его; потому что въ оный пересталъ дѣлать всѣ дѣла Свои, которыя Богъ сотворилъ.

4. Вотъ происхожденіе неба и земли, при сотвореніи ихъ, въ то время, когда создалъ Господь Богъ землю и небо.

5. И никакого полевого кустарника еще не было на землѣ, и никакая полевая трава еще не росла; потому что Господь Богъ не посылалъ дожди на

землю, и не было человѣка для воздѣланія земли;

6. Но паръ поднимался съ земли, и орошалъ всю поверхность земли.

7. И образовалъ Господь Богъ человѣка изъ праха земнаго, и вдунулъ въ ноздри его дыханіе жизни, и сталъ человѣкъ душою живою.

8. И насадилъ Господь Богъ садъ въ Едемѣ на востокѣ; и помѣстилъ тамъ человѣка, котораго образовалъ.

9. И произрастилъ Господь Богъ изъ земли всякое дерево, пріятное на видъ и хорошее для пищи, и дерево жизни посреди сада, и дерево познанія добра и зла.

10. И рѣка выходитъ изъ Едема для орошенія сада; а потомъ раздѣляется и становится четырьмя потоками.

11. Имя одного: Фисонъ: онъ обтекаетъ всю землю Хавила, ту, гдѣ золото;

12. И золото той земли хорошее; тамъ бдолахъ и камень ониксъ.

13. Имя второй рѣки: Гихонъ: она обтекаетъ всю землю Кушъ.

14. Имя третьей рѣки: Хиддекедь: она протекаетъ предъ Ассирією. Четвертая рѣка Евфратъ.

15. И взялъ Господь Богъ человѣка, и поселилъ его въ саду Едемскомъ, чтобы воздѣлывать его и хранить его.

16. И заповѣдалъ Господь Богъ человѣку, говоря: отъ всякаго дерева въ саду ты можешь ѣсть;

17. А отъ дерева познанія добра и зла, не ѣшь отъ него; потому что въ день, въ который ты вкусишь отъ него, умрешь.

18. И сказалъ Господь Богъ: не хорошо быть человѣку одному; создамъ ему помощника, соотвѣтственнаго ему.

19. И образовалъ Господь Богъ изъ земли всѣхъ животныхъ полевыхъ и всѣхъ птицъ небесныхъ, и привелъ ихъ къ человѣку, чтобы видѣть, какъ онъ назоветъ ихъ, а какъ назоветъ человѣкъ всякую душу живую, такъ и имя ей.

20. И нарекъ человѣкъ имена всѣмъ скотамъ, и птицамъ небеснымъ, и всѣмъ звѣрямъ полевымъ; но для человѣка не нашлось помощника, соотвѣтственнаго ему.

21. И навелъ Господь Богъ крѣпкій

XXXIV b

Svjaščennyja knigi vetchago i novago zavěta, Věna 1878.
Russo. (Gen. I-III) p. 2

сонъ на человѣка; а когда онъ уснулъ, взялъ одно изъ ребръ его, и закрылъ то мѣсто плотію.

22. И создалъ Господь Богъ изъ ребра, взятаго у человѣка, жену, и привелъ ее къ человѣку.

23. И сказалъ человѣкъ: вотъ, теперь это кость отъ костей моихъ и плоть отъ плоти моей; она будетъ называться женою: потому что отъ мужа взята она.

24. Потому оставитъ человѣкъ отца своего и мать свою, и прилѣпится къ женѣ своей; и станутъ одною плотію.

25. И были оба наги, Адамъ и жена его, и не стыдились.

ГЛАВА 3.

Змѣй былъ хитрѣе всѣхъ звѣрей полевыхъ, которыхъ создалъ Господь Богъ. И сказалъ онъ женѣ: подлинно ли сказалъ Богъ: не ѣшьте ни отъ какого дерева въ саду?

2. И сказала жена змѣю: плоды съ деревъ въ саду мы можемъ ѣсть;

3. Но отъ плодовъ дерева, которое среди сада, сказалъ Богъ, не ѣшьте, и не прикасайтесь къ нимъ, чтобы вамъ не умереть.

4. И сказалъ змѣй женѣ: нѣтъ, не умрете;

5. Потому что знаетъ Богъ, что когда вы вкусите отъ нихъ, то откроются глаза ваши, и вы будете, какъ Боги, знающіе добро и зло.

6. И увидѣла жена, что дерево хорошо для пищи, и что оно пріятно для глазъ, и вожделенно дерево для созерцанія; и взяла плодовъ его, и ѣла; и дала также мужу своему съ собою, и онъ ѣлъ.

7. И открылись глаза у нихъ обоихъ, и узнали они, что наги, и сшили смоковные листья, и сдѣлали себѣ опоясанія.

8. И услышали голосъ Господа Бога, ходящаго въ саду во время прохлады дня; и скрылся Адамъ и жена его отъ лица Господа Бога между деревьями сада.

9. И воззвалъ Господь Богъ къ Адаму, и сказалъ ему: гдѣ ты?

10. Онъ сказалъ: голосъ Твой я слышалъ въ саду, и убоился, потому что я нагъ, и скрылся.

11. И сказалъ Богъ: кто сказалъ тебѣ,

что ты нагъ? не ѣлъ ли ты отъ того дерева, отъ котораго Я повелѣлъ тебѣ не ѣсть?

12. И сказалъ Адамъ: жена, которую Ты далъ мнѣ, она дала мнѣ отъ дерева, и я ѣлъ.

13. И сказалъ Господь Богъ женѣ: что это ты сдѣлала? Жена сказала: змѣй обольстилъ меня, и я ѣла.

14. И сказалъ Господь Богъ змѣю: за то, что ты сдѣлалъ это, проклятъ ты изъ всѣхъ скотовъ, и изъ всѣхъ звѣрей полевыхъ; на чревъ твоёмъ ты будешь ходить, и прахъ будешь ѣсть во всѣ дни жизни твоей.

15. И вражду положу между тобою и между женою, и между сѣмемъ твоимъ и между сѣменемъ ея; оно будетъ поражать тебя въ голову, а ты будешь жалить его въ пятку.

16. Женѣ сказалъ: умножу скорбь твою въ беременности твоей; въ болѣзни будешь рожать дѣтей; и къ мужу твоему влеченіе твое, и онъ будетъ господствовать надъ тобою.

17. Адаму же сказалъ: за то, что ты послушалъ голоса жены твоей, и ѣлъ отъ дерева, о которомъ Я заповѣдалъ тебѣ, сказавъ: не ѣшь отъ него, проклята земля за тебя; со скорбію будешь питаться отъ ней во всѣ дни жизни твоей.

18. И терніе и волчцы произрастятъ она тебѣ; и будешь питаться полевой травою.

19. Въ потѣ лица твоего будешь ѣсть хлѣбъ, пока не возвратишься въ землю, изъ которой ты взятъ; потому что прахъ ты, и въ прахъ возвратишься.

20. И нарекъ Адамъ имя женѣ своей: Ева; потому что она стала матерію всѣхъ живущихъ.

21. И сдѣлалъ Господь Богъ Адаму и женѣ его одежды кожаныя, и одѣлъ ихъ.

22. И сказалъ Господь Богъ: вотъ, Адамъ сталъ какъ одинъ изъ насъ, зная добро и зло; а теперь можетъ быть онъ простретъ руку свою, и возьметъ также отъ дерева жизни, и вкуситъ, и станетъ жить вѣчно.

23. И выславъ его Господь Богъ изъ сада Едемскаго, чтобы воздѣлывать землю, изъ которой онъ взятъ.

XXXIV c

Svjaščennyja knigi vetchago i novago zavěta, Věna 1878.
Russo. (Gen. I-III) p. 3

24. И выгналъ Адама, и поставилъ на востокъ у сада Едемскаго херувима и пламенный мечъ обращающійся, чтобы охранять путь къ дереву жизни.

ГЛАВА 4.

И Адамъ позналъ Еву, жену свою; и она зачала, и родила Каина, и сказала: приобрѣла я человѣка отъ Господа.

2. И еще родила брата его Авеля. И былъ Авель пастырь овецъ; а Каинъ былъ земледѣлецъ.

3. И было спустя нѣсколько времени, принесъ Каинъ отъ плодовъ земли даръ Господу.

4. И Авель принесъ также отъ первородныхъ овецъ своихъ и отъ тука ихъ. И призрѣлъ Господь на Авеля и на даръ его;

5. А на Каина и на даръ его не призрѣлъ. Каинъ сильно огорчился, и поникъ лицомъ своимъ.

6. И сказалъ Господь Каину: почему ты огорчился? и почему поникъ ты лицомъ своимъ?

7. Приносишь ли ты доброе или недоброе, грѣхъ лежитъ у дверей; онъ стремится къ тебѣ, но ты можешь господствовать надъ нимъ.

8. И говорилъ Каинъ съ Авелемъ, братомъ своимъ; и когда они были въ полѣ, возсталъ Каинъ на Авеля, брата своего, и убилъ его.

9. И сказалъ Господь Каину: гдѣ Авель, братъ твой? Онъ сказалъ: не знаю; развѣ я сторожъ брату моему?

10. И сказалъ Господь: что ты сдѣлалъ? голосъ крови брата твоего вопиеть ко мнѣ отъ земли.

11. И нынѣ проклятъ ты отъ земли, которая отверзла уста свои принять кровь брата твоего отъ руки твоей.

12. Когда ты будешь воздѣлывать землю, она не станетъ болѣе давать силы своей для тебя; изгнанникомъ и скитальцемъ ты будешь на землѣ.

13. И сказалъ Каинъ Господу: наказаніе мое больше, нежели снести можно.

14. Вотъ, Ты теперь сгоняешь меня съ лица земли, и отъ лица Твоего я скроюсь, и буду изгнанникомъ и скитальцемъ на землѣ; и всякой, кто встрѣтится со мною, убьетъ меня.

15. И сказалъ ему Господь: за то всякому, кто убьетъ Каина, отмстится

всемеро. И сдѣлалъ Господь Каину знаменіе, чтобы никто, встрѣтившись съ нимъ, не убилъ его.

16. И пошелъ Каинъ отъ лица Господня; и поселился въ землѣ Нодъ, на востокъ отъ Едема.

17. И позналъ Каинъ жену свою; и она зачала, и родила Еноха. И построилъ онъ городъ; и назвалъ городъ по имени сына своего: Енохъ.

18. И родился у Еноха Ирадъ; а Ирадъ родилъ Мегуяила; а Мегуяиль родилъ Маѳусала; а Маѳусаль родилъ Ламеха.

19. И взялъ себѣ Ламехъ двухъ жень: имя одной: Ада, а имя второй: Цила.

20. И родила Ада Іавала: онъ былъ отецъ живущихъ въ шатрахъ со стадами.

21. А имя брату его: Ювалъ: онъ былъ отецъ всѣхъ играющихъ на гусляхъ и свирѣли.

22. А Цила также родила Тувалкаина, ковача всѣхъ орудій изъ мѣди и желѣза. И сестра Тувалкаина Наама.

23. И сказалъ Ламехъ женамъ своимъ: Ада и Цила! послушайте голоса моего; жены Ламеховы! внимайте словамъ моимъ: да, я убилъ мужа въ язву мнѣ и отрока въ рану мнѣ.

24. Если за Каина отмстится всемеро, то за Ламеха въ семьдесятъ семь разъ.

25. И позналъ Адамъ еще жену свою, и она родила сына, и нарекла имя ему: Сиевъ; потому что, *говорила она*, Богъ даровалъ мнѣ другое сѣмя, вмѣсто Авеля, котораго убилъ Каинъ.

26. У Сиева также родился сынъ, и онъ нарекъ ему имя: Енось; тогда стали призывать имя Господа.

ГЛАВА 5.

Вотъ родословный списокъ Адама: когда сотворилъ Богъ человѣка, по подобію Божию создалъ его,

2. Мужчиною и женщиною сотворилъ ихъ, и благословилъ ихъ, и нарекъ имъ имя: человѣкъ, въ день сотворенія ихъ.

3. И жилъ Адамъ сто тридцать лѣтъ, и родилъ сына по подобію своему, по образу своему, и нарекъ ему имя: Сиевъ.

4. И было дней Адама, по рожденіи имъ Сиева, восемьсотъ лѣтъ, и родилъ онъ сыновъ и дочерей.

XXXIV d

Svjaščennija knigi vetchago i novago zavěta, Věna 1878.
Russo. (Gen. I-III) p. 4

to sluzbu me: bozstwu neprzibud ale
lidzka zadost: ani gestto sie wrom do
brem: zmag: ni suw spassenne swirchu
ni. A piodor: nezeli krow kicrak: gest w
gaczk: teno swiet: amiel: a neko ka
kr. Orom morzies: mur: bozi wswirch
prawich kimbach pisse ostworzeni
wsiecho swietu: zgenenym duchu: sin
teko pisse: a rzka tukto. Tuto sie po
ama prame: awinila: a prue kimb
morzies: sieur: gestto slowu: Genesis
o stworzeniu swietu: kicrak: gest buob
swiet: stworzil: wto wsechmo: toz: gest
namiu

I Apocame stworzil boh nebe
vzemi: Ale zemie brla neu
zitecna: a prazdna: a tmy
biechu nad twarz: propasti: a duchko
zi nassieffe sie nad wodami: I weac
boh bud swietlo: v stworzeno gest swi
etlo: v vidiel boh swietlost ze gest do

bra: I rozdielil swietlost o setmy: rna
zwal gest swietlost: Dnem: a tmy: no
ci: I vramen gest weger: a zraa den
gedu: I opier weac boh: Bud sturze
me v prostre: d wod: v rozdielil wod
otwod: v vramil boh sturzenie: v roz
dielil wod gestto biechu pod sturze
nim: o dacth gestto biechu nad sturze
nim: I stalo sie gest tuk: I nazwal
boh to sturzenie nebem: I sta sie we
ger a zraa dnu: I weac opier
boh: Skroma: dte sie wod gestto pod
nebem: gsu vmiesto gedno: a vka: sie
suchost: I stalo sie gest tuk: I nazwal
boh suchost zem: a skroma: dte me
wod nazwal morze: I vidiel boh ze gest
dobre: v rzekl: wzploed zemie brlinu
zelem: amigai sienne: a drzewo: nio
sko nesiac: gime owotce podle pri
rozenie sucho: gebo: sienne w sobie
samo bud nazeim: I stalo sie gest tuk
I wzploedila zemie brlinu: zelemu gma
gite sienne podle plodu sucho: a drze
wo nesu owotce: a gmagite kark: sie
mie plodit: podle pritozenie sucho
I vidiel boh ze gest dobre: v sta sie otw
acra: a: d gma: den arzen: Tak weac
boh: Budte swietla w sturzeniu nebes
kem: a rozdielte den swoty: a budte na
rozenie: a asow: v dnom vsetom: a
by swietli: a nasturzeniu nebeskem: a o
swietli: zem: I sta sie tuk: I vrami boh
dnie: wsiac swietle: A swietlo messie
abr swietalo: noai: a kromu swietdy
gestto vstawen: gsu w sturzeniu nebes
kem: abr swietli: nad zem: a wladly
dnem v noai: a swietlo rozdielili setnu
I vztie boh ze gest dobre: I sta sie swi
acra: a zraa den garta: Take potom
weac boh: wzploed: wod: ze sebe plod
rbny: dussie ziome: v plod letury: nad
zem: pod sturzeniu: nebeskim: v stw
rzi boh welryb: v zritie: v wsech: du
ss: ziarnu: v krbagici: kicrak: su wod: z
sebe rydali: kark: oblasie w sw: zpo
sobem: v wsech: plod letury: podle
pritozenie sucho: I vztie boh ze gest
dobre: v pozechna tomu: tworu: a rzka:
Kostre: a rozmnoze sie: a naphite sebu
wod: morzke: a praz: stw sie rozplod

Bible Olomoucká 1417, I. Akademie Velehradská, Olomouc
1933. (Ediz. fotogr.). Ceco antico - sec. XV. (Gen. I-III)
f. 1 v

na zem. Ista sie odwertu az do qum
den pan. Opier wene boh. Wrued ze
mie tuw: zruw wswem porzadie dobr
tek y zialy. y zruw: zemiska podle po
dobenstui gich. Ista sie tak y w:im boh
zruw: zemiska kazda wedle podobie
stui gich. y dobiech y roz:iane zialy ge
sto sie plaze porzem wswem przuore
m. I yzrie boh ze gest to dobre. y wene.
Naymy: aloucka kobliaci a kupod
bawe nassley. aby panowal rybam mo
skym. a ptactwu gestto skyma: dno
gest. a lece podstwrzennu nebeskym
zruw: zemiskym. y stworzennu wisse
mu. y wssennu tuwu plazigianu gest
to sie hybe nazem. I stworz: koba loue
ka kobliaci y kupodobenstui swennu
kobliaci bozennu stworz: geho sam
cie. a samca stworz: ge. y porzeka boh
gich. a rzka. I kofte a plodze sie a na
plute zem a porobit gi sobie. a panuy
te rybam morskym. y ptactwu gestto
gestto y ponietzi lece. y wssennu stwo
rzennu gestto sie hybe nazem. y wene boh.
Der tott dalsen wam wsseliku zeliu
nesiur siemie podle przuoreny swetko
a wsselike drzewo gnagiae w sobie sa
mem siemie przuoreny swetko aby bylo
wam napokrm. y wssennu zruw: zemiskym
y wsselickemu ptaku pod nebem. y wssennu
stworzennu nazem gestto hybagi sba
wim: to gest dussie ziwn. aby sobie
mcl napokrmie. Ista sie tak. y yz
rie boh wsseliko co: biesse stworz: a to
wssie biesse wssim dobre. Ista sie w:ier
a zquu den ssesty dny wy: dze
Edy swetkowachu sie pak
nebesa y zemie y wsselichu
gich okrasa. y dokona boh
sedmy den wsselichu dieło
swe gestto diełal. I opocinu den sed
my otewsseliko dieła co: biesse wdie
lal. I porzeka dne sedmego y poswie
ci geho. Neb wtom dny przestal ote
wsseliko dieła swetko co: biesse stworz:
boh aby wamyl. Tuto gsu porozeme
nebe y zemie a kedy gsu stworzennu to
bo dne geho: boh wamyl nebie y ze
mi. y wsseliku chrašt polsku drze
we nez wyssa nazem. wsseliku zeli

mi powlastech drzewie nez gest wlos
nesta. neko teby: kospodni boh ne bise
lasse dssie nazem. a alouck nebie
sse gen: by diełal zem. Iste studnie
wzpliwasse zemie rozwaluqia wss
ken swetki zemsky. Tak pak stwo
rz: kospodni boh aloucka zps: ne
bo zliu: zemie. y wssie wobliaci: ge
ho wssenne ziwnu. y by wam: al
louck wdu: ziwn. I wamyl biesse
kospodni w: w: kossi ot pocatka w
mem: postau aloucka geho: biesse
stworz: I wrued kospodni boh yz
st wsselike drzewo krasie widet: a
owoc geho kupozuame chucie. I
tuke drzewo ziwnu swetk: ruge.
a drzewo zmedie: dobreho y zleho
I rzeka wycho: biesse zmiesta wsko
ssi krowalazem rarskennu. gen: sie ot
nid w:ierzi pramem diełi. Gmne pr
wne rzene p:izon. to gest gestto sie
to: okolo wssie zemie cyntat. a kedy
sie zlato wdi. a zlatoce zemie przu
bie gest. Tudy: tuke nalezai drake
kamene gestto stoue belum. a kam
gestto stoue omichum. I drube rze
ne gmne gest grom. ta obchodi wssia
ku murzennu: zem. Trzecie pak
rzene gmne gest trys. ta gde proci
asym. neb asymos. I rzeka ciwra
rzecia gest eufates. Tedy wrem
boh kospodni aloucka y postau ge
wru: w: kossi aby diełal. a ostrzebal
geho. y przika: genu a rzka. Gwssie
ho rarskeho drzewie owoc: ge. ale
drzewa zmedie: dobreho y zleho ne
ge. I lewo w:ierz: kolumek den okuspe
smita vnrzes. I opier wene kospodni
boh. I leme dobro byt aloucka same
mu. wamym genu spomoc: neko
spomozennu podobne genu. Tak pak
stworz: kospodni boh zemie wsseli
ka zruw: zemiska. y wssie ptact
stuo nebesie przuwedł ge przed ada
ma aby gie opatrzal a dal qum gme
na. a wssennu stworzennu dussie ziwnac.
pak: gest adam nazwal kicremu.
gmne. to gest qmenogeho. I nazwal
gest adam gmena gich wsselickemu
stworzennu zruw: zemiskemu dobie: zem

XXXV b

Bible Olomoucká 1417, I. Akademie Velehradská, Olomouc
1933. (Ediz. fotogr.). Ceco antico - sec. XV. (Gen. I-III)
f. 2 r

v ptačeniu. Adamou nebieffe nali-
zen pomociu podobny genu. v rpn
st proto hospodyn boh otrapenie svo
ue wadama. A kdrz bieffe vsnuł seb
dy wrnal rzebro gedno gebo. v napl
nył to mjesto massen. A vdiela hospo-
dyn boh zee kosh gen; bieffe zadamo
ua boku wrnal. zenu. v prziwedł q
przed adama. v weac adam. Tot qz
kost zmył kost. a tcelo znela meho-
ta budł słuca nużiac nebo gest znu
zie wzata. promi; to cłoueli opustn
otne sucho v mater; swn. a budł sive
swe zenu prziżzien. a budłta dwa w
gednom tcelu. I bieffta oba naka ada
v cwa gebo žena. a nestydieffta sie

Ale ze badł trza wzdial
bieffe kdrz wsił wsebo stwo-
zenie znu maecho nazem ge-
sto bieffe vamił hospodyn
boh. Gen; weac kżenie. pwa wam
boh zapowiediel abyłte negedł wse
ko owotce ravskeho. Gen; i to oty-
medicla. Onotte gestto gest zdrze-
nie ravskeho giemy. Ale owotce gest
to gest strzedrage zdrzeua przikazal
nam boh abyłhom negedł. am sie ge-
bo dotkasi abyłhom shad neumrzel
I weac pak badł kżenie. A lkol siwa ne
vmrzer. nebo wie boh. ze ktery koluch
den gebo okusye orewu sie oči wassie
a budłte pako bohone wiedue dobre v
zle. Pak wzrziwsi žena ze gest dobre
owotce giest stocho drzewa. a krasie
panziti v hłedat wzkošsne. v wzie toko
owotce v sive a da gebo swemu nużi
gen; tuki sive. v otywziestta sie oči
obiema. totis wzim. A kdrz wzname
nastta ze sta naka. Swazawse listu
fikonecho v vamiłta sobie vienpky. A
kdrz vstysiefta hlas hospodyna boka
chodietce popoleđny kōdmie wra-
stir sie adam v gebo žena przed obli-
gem hospodyna boka prostrzed drze-
wa ravskeho. I wzuoła hospodyn boh
na adama a rzka kżeniu. kdrz gsy?
Gen; weac. Hospodyne hlas twr sly-
šaw wrađ bal sem sie proto ze sem
nah bñł skrył sem sie. Gen; i to hospo-
dyn weac. A ktot vkażal tobie ze gsy

nah. gednie proto ze gsy gedł onotte sto-
cho drzewa gestto sem zapowiediel to-
bie gebo giest. A rzekł gest adam. ze
na gen; swn. dal towarzysku. dala my
onotte sdrzewa v swnedł sem. A weac
hospodyn kżenie. Proče to vamiłta. A
otpowiedicla rzka. Had me gest prze-
stł v swnedł sem. A weac hospodyn k
hadu. Proto ze to vamił budłse zto
rzečen v pwiłetw mezy wssym stwo-
zenim. v zmierticem zemskym. Bu-
dłse sie natwrych pŕeč pŕaziti. a pŕst
giest powssie ture dny. Vstauim ne
przičen mezy zenu a mezy tebu a sione
nem twym a sionemem gem. Onat
ztoškote twi klawu. aty budłse sŕnu-
lakti gegich chodł. Zenu pak rzekł
boh wzimozim twi biedu v ture po-
ke ne wzstas. Skoleft budłse roditi ture
swn a podmoci nużisku budłse aont
budł nadtebu panowati. A adamou
pak weac. proto ze vposłuchal sive ze
ny klawu a giedł sŕuotte sdrzewa gest-
to sem bñł przikazal aby gebo negedł.
pwiłetw zenne wawem diele. Susyl
pokrmu zemskcho budłse poziwati po-
wssie dny wieku turecho. Ture a kłozie
budł roditi zenne. a bñim zemsku bu-
dłse giest. w potu siveho oblięge budłse
sobie cłieba dobrvati. Donadł sie wprst
neobnias znu ze to gsy vamił. Neb
gsy prach. a vprach sie obratse opier
I wrdie adam sive zenu cwa. gime pro-
to. aby matie byla wsebo stwozenie
cłouetiecho. I vamił hospodyn boh ad-
mou a gebo zenu sũkine kōżiene. a
oblekl ge. a rzka. Ny tot adam iako
gedł znu vamił wieda dobre v zlee
A gż proto aby nedosabna swn tuku
nadzienu znu wiecechoneuacess
owotce. a swnedł v bñł znu namuckv. v
pust gebo hospodyn zrage wzkošsi aby
diełal zenu znu ze to gest vamił. I w
urze adama zrage. a vstau przed ra-
gem wzkošsi chemby a plamem
mca kōstrzebam tectv znuom kdrzenu
znuom. I znuom wrdieł

Ak adam pozna tceftine e-
wu swn zenu. gen; to poče
v vrodł karna. a rzka twam

XXXV c

Bible Olomoucká 1417, I. Akademie Velehradská, Olomouc
1933. (Ediz. fotogr.). Ceco antico - sec. XV. (Gen. I-III)
f. 2 v

Knihy prvej

Možjissowp / kte

rež skowau, GENE

SIS.[†]

W prwenjch knihách Možjissowpých wppisuje se poz-
látek swěta / y Epikwe Boží na něm: tčj, gegj ná-
boženstwj: y diwne Boží zprawowánj gj/ (gafj se
počjta od něktěrych) za dwa tisíce, tři sta, sedeláte
osm let / až do smrti Jozeffowj. A magj Ka-
pitol Padělát.

Kapitola I.

Stwořenj wšech wěcy, w šesti dnech.

**Swět
stwořen.**

3 kn 33. b. 6.
102. b. 26.
115. a. 6.
Lut 4. 16. a 1.
Jan 1. a 3.
Skut 14. c. 15
17. f. 24.
Žid. 11. a. 3.

Alpočátku^a
stworil Bůh
nebe a zemi.

2 Země pak
byla nesličná^b
a pusta: a tma
byla nad pro-
pastj: a Duch
Boží vznášel^c
se nad woda-
mi.

[†] t. rod neb, wy-
psánj rodu a po-
čátku swěta.

^a Gini, w počá-
tku.

^b totiž, nesfor-
mowana, neb ne-
zprawena / žádné
swě podobnosti ge-
stje nemagje / než
wěc nigała, ze
wšech čtyř jiwů
smišena.

^c prázdná. t. nes-
bylo na ni šitmo-
wí, bylin, lidj, ani
stworenj.

^d t. jádreho swě-
ta gestje nebylo.

^e t. zachwáwal
w lym zděwěl /
a gako fjmowil
přiwelil ty wě-
cy tak tčj adně
stworenj / a respo-
mowal. Žalm
104. d. 309

XXXVI a

*Biblġ Ċeské Dġl prwnġ, TotiŹ, Patery Knihy MogŹŹssowy W
nowġ wydané, M D LXXIX. (Bible Kralická). Ceco - sec.
XVI. (Gen. I-III) f. 1 r*

Kap. I.

GENESIS.

Swět

I Den Swětlo.

o t. to co3 swos-
těl, a dobré a sobě
lžezne y seznal y
wyswědčiti ráčil.
tak y niže.

o Wečer, bête seza
celau noc/a gitro,
sacelý den/čterýž
slove Artificialis

f H. geden. t.
Naturalis, čterýž
obsahuje 24 hodí
Čin/ dne prwnj-
ho.

o rozproščenj /
rostaženj. Tím m-
nj wsecko co3 nad
námi gest/powě-
těl, y nebe. Žalm
104. a. 36

o buš rozdelenj
mesty wodami, a
wodami.

i Čin/ čteráž
rozdiš čimla mesty
wodami.

f t. byrně, stále,
a trwanlwě.

i sběhně se.

m H. suchy/ ne-
osuslenj/ suchota/ su-
cha wěc/ dno.

n H. Moři.

o H. segicý se.

p způsobu/ twar-
nosti.

o magicý sýmě
swě w sobě.

3 **A** řekl Bůh; Buš swětlo. A
bylo swětlo.

4 A widěl Bůh swětlo, že bylo dobré; a
y oddělil Bůh swětlo od tmy.

5 A nazwał Bůh swětlo, Dnem/ a tmu,
nazwał Nocí. A byl večer/ a bylo gitro
den prwnj.

6 **A** řekl také Bůh; Buš obloha v
prostřed wód / a děl wody od wód.

7 A učinil Bůh tu oblohu / a oddělil
wody, čterěž gsau pod oblohau/ od wód,
čterěž gsau nad oblohau. A stalo se tak.

8 A nazwał Bůh oblohu, Nebem.
A byl večer / a bylo gitro, den druhý.

9 **A** řekl také Bůh; Shromážďte se
wody, čterěž sa pod nebem, w místo ge-
dno/ a vřaž se místo suché. A stalo se tak.

10 A nazwał Bůh místo suché, Zemj:
shromáždenj pak wód, nazwał Mořem.
A widěl Bůh, že to bylo dobré.

11 Potom řekl Bůh; Zploš země tráwu
a bylinu/ wydáwagjcy sýmě/ a strom plo-
dný, nesaučý owoce, podle počolenj swě-
ho/ w němž by bylo sýmě geho, na zemi.
A stalo se tak.

12 Nebo země vydala trávu / a bylinu
nesaučý semento, podle počolenj swěho /
y strom přinásegjcy owoce / w němž bylo
sýmě geho, podle počolenj geho. A widěl
Bůh, že to bylo dobré.

13 A byl večer/ a bylo gitro, den třetj.

14 **A** opět řekl Bůh; Buďte swětla na
obloze nebeské / aby oddělowala den od
nocy/ a byla naznamenj a rozměrenj časůw
dnůw

II. Nebe

Žalm 33. b. 6.
Item 148. a. 4.
Eze. 30. b. 12
Item. 51. b. 15.
Dany. 3. c. 7. 9

III. Země a Moře.

Žalm 33. b. 7.
Item 86. b. 12.
Item 130. a. 5.
Job 38. a. 4.
Přislo. 8. d. 29

W

III. Slu

ce, měsíce,
hvězdy.

Žalm 8. a. 4.
Item 104. c. 19
Item 136. a. 7.

XXXVI b

*Biblĳ Česk  Dĳl prvnĳ, Totiř, Patery Knihy Mogřĳssowy W
nowě vydan , M D LXXIX. (Bible Kralick ). Ceco - sec.
XVI. (Gen. I-III) f. 1 v*

dnůw, a let.⁹

*Deut. 4. 6, 19
Ger. 31. f. 35.
Galim 74. 6, 15

15 A aby 'swjčila na obloze nebesté / a oswěcowała zemi. A stało se tak.

16 A učinil Bůh dvě swětla weliká: swětlo wětšij, aby zpráwu drželo nade dnem / a swětlo menšij, aby zpráwu drželo nad nocí: též y hwězdy.

17 A postavil "ge Bůh na obloze nebesté, aby oswěcowała zemi:

18 A aby zpráwu držela nade dnem, a nocí / a oddělowala swětlo od tmy.

A widěl Bůh, že to bylo dobré.

19 A byl večer / a bylo gitro, den čtvery

V Xyby
Practwo.

20 A řekl geštr Bůh; "Wydeyte wody hmyz dušse žiwé w hognosti / a ptactwo kteréžby létalo nad zemí, pod oblohan nebestau.

433dr 6. b. 47
Gal. 104. 4. 25.

21 A stwořil Bůh welryby weliké / a wsseligatku dušsi žiwau, hybagjcy se / kteražto w hognosti wydalý wody, podle počolenj gegich / a wsseliké ptactwo křj. dla magjcy, podle počolenj geho. A widěl Bůh, že to bylo dobré.

22 A požehnal "gim Bůh čka; Ploštež se a množte se / a naplňte vody mořské.

Těž ptactwo ať se rozmnožuge na zemi.

23 A byl večer / a bylo gitro, den pátý

VI Ho =
wada a že
měplazj.

24 A řekl též Bůh; Wydey země dušsi žiwau, gednu každau podle počolenj gegjho / howada, a zeměplazy, y diwoťkau zwěr zemšťkau, podle počolenj gegjho. A stało se tak.

25 A učinil Bůh zwěr zemšťkau, podle počolenj gegjho / též howada, wedle počolenj

A ij.

lenj

9. Půlky světla nebes
stých, těmi slovy ozna-
muge. 1. Aby osvěco-
vala rozstřen svět / a
podlétoho, aby dnůw y
nocy proměny činila.

2. Aby byla na znamení
počasí a připadnosti čas-
ům: Dne, léta, Dne
zimního, Dny: podle čas-
hoj y roční, leti, jeni, y
jiné věci by se rostla
roaly. 3. Aby ukazowa-
la gítě časů rokonošij, a
srovnání osárených y
podlétohojby dnůw y
léta rozněrowána a po-
čítána byla. Než o resse-
telném čtub wphledá-
wanj / gáť dluho které
trálorostoj, město, dām

10. měk u, státi má / gao-
re sstěti neb mšitěj přio-
gde, tuto se nepraví: ný-
brj proti tomu 3gerowé
Buh mlauj. Jai. 44. b
25. Gere. 10. a, 2.

1. H. byla swětly.

2. H. k zprawo-
wání dne.

3. H. k zprawě noci

u ta swětla. r.
slunce, měšec, hwa-
zdy.

10. H. hmyz a
hmyz.

1. plod / plaz.

2. způsobu / twa-
nosti.

3. pernaté,

4. t. moc k plození a
rozmnožování se to při
rozenj gegich roli: toj
dálší slova ukazují. A
ta moc při wsselutém ho-
wodichu, a y při krowě-
tu geť náša a trwánio-
wa, y do swěta stonánj
Tak nýj roci 28.

5. H. žiwotichy
země,

XXXVI c

*Biblĳ Česk  Dĳl prwnĳ, Totiĳ, Paterŷ Knihŷ Mogĳĳssowŷ W
now  wydaneĳ, M D LXXIX. (Bible Kralick ). Ceco - sec.
XVI. (Gen. I-III) f. 2 r*

Kap. I.

GENESIS.

Člowěk

e hmyz zemský.
Dneymenjší hmyz zem
ský původ svůj od Bo
ha má.

d Stetelné o svatě Tro
gic t. o gečině Bohu
a trojím ro osobách,
svědec roj.

e H. Adama.
t. poKolení lidst
lidi.

f mluví omnož
stvi: nebo nesamé
mu Adamovi ra
moc dána/ale wse
dněm poslyšm z ně
ho.

g Ze ta roč, gatý byl
člowěk stvořen, plně
ho a bedlivěho porá
ní gest hodná/a že t
muž roby, poněm
Bůh pomoci svých
li, snažně napravorati
se máne / tau přičinau
se Možíš opetuge.

příz Boží o člowěka
y gině živočichy, je qatj
ge stvořil, hned ge y po
krmem oparil.

b Gini / Freréz
w sobě má semeno
dřeva plodu swé
ho.

i zelím.

e hleď.

lenj gegich / y wsselký zeměplaz, podle po
kolenj geho. A widěl Bůh, že bylo dobré.

26 A řekl opět Bůh; ^oUčinme člowěka
k obrazu našemu / podle podobenstwj
našeho: ^ta ať panuj nad rybami mořskými
mi, a nad ptactwem nebeským / y nad ho
wady / a nadewšj zemj / y nad wsselkým
zeměplazem, hýbagjcým se na zemi.

27 A stvořil Bůh člowěka k obrazu
swému / ^ok obrazu Božjmu stvořil ho/
^tmuže a ženu stvořil ge.

28 A požehnal gin Bůh / a řekl k nim
Bůh; ^tPloďtež se / a rozmnožte se /
a naplňte zemi / a podmaňte gi / a panu
te nad rybami mořskými, a nad ptactwem
nebeským / y nad wsselkým živočichem
hýbagjcým se na zemi.

29 A řekl Bůh; Ať dal sem wám wse
líkau bylinu, wydáwagjcý sýmě / kteráž
gest na twáři wšj země / a wsselké stro
mowj, ^o(na němž gest ovoce stromu,) /
nesaucý sýmě: to bude wám za pokrm.

30 ^tWssechněm pať živočichům zem
ským, y wssemu ptactwu nebeskému / a
wssemu tomu, což se hýbe na zemi, wčemž
gest duše žiwá / wsselíkau bylinu zelenau
dal sem ku pokrmu. A stalo se tak.

31 A widěl Bůh wse, což učinil / a ať
bylo welmi dobré. A byl večer / a
bylo girro, den šestý.

Kapitola II.

posvěcení dne sedmého. 4. připomenutí napřed
pořazených věcí o stvoření. 18. Stvoření ženy,
a původ stavu manželského.

stvořen.

Nře 2. b. 74
Item 5. a. 1.
Item 9. a. 6.
Maud. 2. b. 21.
1 Kor. 11. b. 7.
Efilus. 17. a. 1.
Holon. 3. b. 10.
Jakub 3. c. 9.
† Nau. 9. a. 2.
Žalm 8. b. 7.
Efilus 17. a. 4.

† Mat. 19. a. 4.
Mar. 10. a. 6

† Nř. 8. c. 17.
Item 9. a. 1.
Item 35. b. 11.

Pokrm
člowěka.
Nř. 9. a. 3.

Pokrm
živočichů.
† Ža. 304. b. 14
Item 147. a. 8
Zach. 10. a. 1.

† Eřo 31. b. 17
Efilus 39. c. 28
Mar. 7. b. 37.

A Tak

*Biblĳ Česk   Dĳl prwnĳ, Totiř, Paterĳ Knihy Mogřĳssowĳ W
now   wydan  , M D LXXIX. (Bible Kralick  ). Ceco - sec.
XVI. (Gen. I-III) f. 2 v*

Adam.

2 Kág.
Sedmý
den posvě-
cen.

Exo. 20. 6. 11.
Jit. 31. 6. 17.
Deut. 5. 6. 14.
Žid. 4. 6. 4.

Bůh
wsecko
stworil sto-
wem, bez
prostředku
napomá-
hajících:
gafu, de-
šť, páry,
práce lid-
ské.

3 Člověk
včiněn.
Maud. 10. a 1.
2 Kor. 15. 47.

Kág
pro člově-
ka stápen.

Poslo-
wé Kág-
stj.

I. Adogjssowj. 3

A Tak dokonana sau nebesa, a ze-
mě / y wsecko "wogsto gegich
2 A dokonat Bůh dne sedmé
ho "dilo své, kterěz dělal / a "od-
pocinul w den sedmý ode wseho "dila
svého, kterěz byl dělal.

3 A požehnal Bůh dni sedmému / a po-
swétil ho: nebo w něm odpocinul Bůh
ode wseho díla svého, kterěz byl stwořil
aby "včiněno bylo.

4 A Tiť gsau rodowé "nebes a země
(když stwořena sau / w den, "w němž
včinil "Hospodin Bůh zemi y nebe:)

5 A každé "chraštiny polnj, dřjwe než
byla na zemi / y wsselike byliny polnj,
prwé než wzcházela. Nebo gessťe byl
nedšťil "Hospodin Bůh na zemi / aniz byl
který člověk, gessťoby dělal zemi:

6 A aniz para wystupowala z země,
aby swlažowala wsecken swrček země.

7 A "včinil "Hospodin Bůh člověka
z prachu země / a wdechť "w chřipě geho
dchnutj žiwota: y byl člověk w dušsi
žiwau.

8 A Stipil pak byl "Hospodin Bůh
"Kág w Eden, na Wýchod / a postavil
tam člověka, gehož byl včinil.

9 A wywedť "Hospodin Bůh z země
wsseliky strom na pohleděnj liby / a owoce
ť gjdau chutné / tež strom žiwota, vprostřed
Káge / y strom "wěděnj dobrého a zlého.

10 (A "řeka vycházela z Eden, k swla-
žowánj Káge / a odtud dělila se, a byla
we čtyři hlawnj řeky.

A iij.

11 Gmé.

a zástup, množstwj:
Binj / ořasa, ořdoba.
b t. řdy byl den sed-
mý, gij byl Bůh dílo
svoe dokonat.
c přestál.
d t. stutku swotem.
e t. ja wslástij lidem
ř slujba swoe oddělil.
f H. aby včimla
Binj / kterěz Bůh čim
swotil. Binj / a [do-
konatý] včiml.
g t. takový párod
neb počátek gessť.
h t. w sřsti dnech, w
nichj včiml u.
i Když cele a dokonala
Bůh swau moc igewet
čiml, teprw y gmně
wot dokonat a wslástij
řtan Staj / wgnamot
wroet / pro nabytj y
dofatowánj ř geho we-
lebnosti, neyrowjshj bájnj
a wctimosti.
k stromowj.
l t. než piroženým křa-
hem rostla.
m Binj / Ale pda
[neb, oblat] wstupowa-
la.
n sformowal.
o H. prach z země
ř struple, gifu.
p Binj / w twat, w
něg.
q zahrada.
r t. w zemi rostlěm
řterdžed moze wslástij
genj stowe "Niedterras-
neum, řej, ř Wýchodu:
a podle wstřsám "Dio-
jissora ot řahuge w so-
be žma "Nananyřkau,
Dalekynřkau, Čhu, Ka-
rabyřkau, "Asynřkau, a
Gyřkau: w nichj řy řty
ř řety řetau, o nichj
b. 10. y dále.
c t. třetjho dne.
d Wěděnj bře se ja
řustj. Neb řdy gessť
Adam z stromu toho /
řustj, galych dobrjch
wědj se řbarot / a w ga-
ře řby řbe y w sřctj po-
tomj řwě, řřie neposť-
řstěnj wroal.
e Binj / řety wst-
cházely.

XXXVI e

*Biblĵ České Dĵl prwnĵ, TotiŹ, Paterŷ Knihŷ MogŹŷssowŷ W
nowě wydaně, M D LXXIX. (Bible Kralická). Ceco - sec.
XVI. (Gen. I-III) f 3 r*

u Obecne wykladagi
na jemi indycau a p
son, narctu gegi reka
Banqen. Gini rola
nzi st. si. na Arabiam
feliceu, traginu pii zaro
ce moie peritcho.

ro t. Preraz lezi
mazy Madyanitau
a Peritau zemj.

z t. Tygrys.

9 zahrade.

Wzjal Buh v preb
pajem / do fady cto
geste bespeknagi se a
tyl preb idohami dace
stym / je se zah ala ge
ma nelijs.

3 H. prikazal.

a H. geda gisti
budejs.

6 H. z nih.

e H. vmiraje
vmies. t. giti
ni vmies.

W oniani neb smrti
te zarova rola ty bdy
lafne y roline.

d t. vstavice. oz
ba sobe k odhrane
a ku pomocy spo
lecné prebywagice
bez lauceu je ge
den oddruhého do
smrti. Gini / po
moc podobnau ge
nu.

e sformoval.

f t. moc a pan
stwj dawage nad
nimi / postavil ge
g: k podane pre
de panem.

g t. Adam. Gi
nj / aby widel ke
zakby gmenowal:

h dejnotu.

11 Gmēno gedné, Pison : ta obchází
wsecku zemi Hewilah / kdez gest zlato

12 A zlato země té gest wyborné : tam
gest y Bdelium / a kámen Onychin.

13 Gmēno pak druhé řeky, Gihon : ta
obchází wsecku zemi Chus^m.

14 A gmēno řeky třetí, Hiddekel : kteráž
teče k východní straně Asyrské země.

A řeka čtvrtá gest Eufrates.)

15 A pogaw tedy Hospodin Buh
člowěka, postavil ho w Rági w zemi
Eden / aby geg dělal / a ostřihal ho.

16 Vzapověděl Hospodin Buh člowěku
řka : z každého zastře stromu Ragského
swobodně gisti budeš :

17 Ale z stromu wědenj dobrého a zlého
nikoli negez^b : nebo w kterýbykoli den
z něho gedl / smrti vmřeš.

18 A řekl byl také Hospodin Buh ; Utenj
dobré člowěku, byti samotnému : učinjm
jemu pomoc, kterážby přineu byla.

19 (Ueb když byl učinil Hospodin Buh
z země wselikau zwěř polnj / y wsecko
ptactwo nebeské / přiwedl ge k Adamowi
aby pohleděl na ně, gaťeby gmēno kterému
dāti měl : a gaťeby koli nazwal Adam kre
tau dussi žiwau / tať aby gmenowána byla

20 A dal Adam gmēna wsechnem
howadim / y ptactwu nebeskému / a wse
liké zwěři polnj : Adamowi pak nenj na
lezena pomoc, kterážby při nem byla.)

21 Protož wwedl Hospodin Buh twardý
sen na Adama / y ušnul : a wynal gečno
z žeber geho / a to místo vyplnil řekem.

22 A zto

Pison.
Eke. 24. c. 34.

C

Gihon.

Hiddekel.

Eufrates

člowěk

w Rági

postawen.

Rágen

Boj Adamowi

wydanj.

Stvoře

nj jenj.

Job 8. 6. 8.

Adam

dawágné

na žiwot

chum.

XXXVI f

*Biblĳ Česk  Dĳl prwnĳ, Totiř, Paterĳ Knihy Mogřĳssowy W
now  vydan , M D LXXIX. (Bible Kralick ). Ceco - sec.
XVI. (Gen. I-III) f. 3 v*

Adam.

I. Mogjissow

4

Bena 3
j. bra.

1 Kor. 11, 6, 8.

Statw
manšelský
narjžen.

Mat. 19, 4, 5.

Mar. 10, 4, 7.

1 Kor. 5, 1, 15.

Eff. 5, 1, 3, 11.

1 Rij. 3, 6, 7.

22 A z toho žebra kterěž wyňal z A'a
ma/wzdělal Hospodin Bůh ženu/a při
wedl gi k Adamowi.

23 V řečl Adam; Těš tato gest kost z
kostj mých / a tělo z těla mého: tato
plauti bude Muzatka: nebo z muže wza
ta gest.

24 Z té přjčiny opustj muž otce swého,
y matku swau/a' přjdržeti se bude man
želský swé / y budau' w gedno tělo.

25 Byli pak obadwa' nazý/ Adam y
y žena gehu / a nestyděli se.

1 přjpegi se
manželce swé.

2 gedno tělo.

1 Nebylo před pádem
nepotvrčeno, co j po rádu
včiněno sydlé. Nebo
gesti am n morech du
še, am ro audech těla,
net ylo zářona odpírati
cyho zářonu myslu/ neb
čucha. Rjm. 7, 8, 23.

Kapitola III.

O pádu člověka: 8. vwiněnj ho z hřicha.
14 a pokutách wzlozených.

A Had
mluwj o se
nau.
Raud. 2, 6, 24

B Ad pak byl neychytřejší ze
wšech žiwotichů polnjch/ kte
rěž byl učinil Hospodin Bůh.
A ten řečl k ženě; Takliž gi^a,
že wám Bůh řečl; Nebudete gisti z ka
ždého stromu Ragského?

2 V řečla žena k hadu; Owoce stro
můw Ragských^b gime:

3 Ale^c o owocy stromu, kterýž gest w
prostřed Ráge, řečl Bůh; Nebudete ho
gisti/aniz se ho dotknete/abyyste^d nezemřeli

4 V řečl had k ženě; Nikoli nezemře
te smrtj:

5 Ale wj Bůh, že w kterýkoli den zněho
gisti budete/otewrau se oči wásše: a bude
te gako bohové / wědauce dobré y zlé.

6 Widucy tedy žena, že^e dobrý gest
strom k gjdlu / y přjgemny očima / a k
A nuj. naby.

a t. gestli to pra
wda, čli wěsse my
slenka relikc? Ge
nj / Takeli netu
dete gisti se wšes
ho drwj Ragske
ho, peněwadj B.
řečl / (neb zapově
děl) Gm / Takeli
wám řečl Bůh/
Negera z mjad
neho stromu, ktes
rý gest w zahra
d.

Esipowě chmros slo
nka, zlehčej sroma
6 budeme, neb,
nřjame gisti.

c H. owoce.

d Gm / abyyste
snad nezemřeli.
e přjhodnj.

Zákon
Wojj člo
wěš pře
staupe.

Jan 8, 46.
2 Kor. 11, 4, 3.

XXXVI g

*Biblĵ Česk  Dĵl prwnĵ, Totiř, Paterĵ Knihy Mogřĵssowĵ W
now  wydan , M D LXXIX. (Bible Kralick ). Ceco - sec.
XVI. (Gen. I-III) f. 4 r*

Kap. III.

GENESIS.

Adam

e. t. aby také s n
gedl. Neb, kterýž
s n byl.

f. t. aby hřichu
svého mrzkost wi
diti mohli / a od-
tud y Boha y sa-
mi se před sebou
řiděti a pyčiti
musyli.

g. zaslíbení.

h. t. tehdáž, když
wěge wěrick přiz-
hodný k očeršwe-
ní.

i. člověka.

k. B (svědomí) gla
hřichem se vijn, bázne a
postrádání svého přiči-
nu klade; je Boha šfšš-
a je nah byl: a žaliti y
prvé, byronah, Bohane
šlychal / a vyřat se ne-
řymal ani bál. Čas po
dnes (svědomí), y hř-
chem y spravedlivou
pomstau Boj předššná
ráda se kautuži / na g-
né volnu cpagi / sebe pal
šlept roymšauragi.

l. H. přikázal, aby
negedl.

m. X nářtog hř-
cha, t. tělesný had
y půwod téhož.
had duchownj / po
řuru prokletj Bo-
žeho podmučnauti
musyli.

n. wzbudim, způ-
sobim.

Nezvronejší zaslíbení
od Boha o Řyklu pás-
nu spasyteli učiněné.

o. t. mnohem wět-
ši a hroznější ško-
du wezmeš, nežliš
gi učinš, a činíš.

p. Qinj / špěti
budeš proti parě
geho. t. protiviti
je gemu budeš.

Q: vřlady čimti.

nabyti rozumnosti strom žádostiwy:
wzala z owoce geho, a gedla / dala také
y muži swému s sebou / a on gedl.

7 Tedy otewřjny sau oči obaudwau /
a poznali, že gsau nazý: y nawázali listj
šfšweho / a nadělali sobě šwěnjšw.

8 A w tom vslyšeli hlas Hospodina
Boha, chodjcyho po Rági, k wětru den
niju: a šfryl se Adam, y žena geho, před
twáři Hospodina Boha / v prostřed stro-
mowj Ragského.

9 X powolał Hospodin Bůh 'Adama/
a řekl gemu; Kdež gsy?

10 Kterýžto řekl; 'Hlas twůg slyšel
sem w Rági / a bál sem se / že gsem na-
hý: protož šfryl sem se.

11 X řekl Bůh; Kdož oznámil tobě,
že gsy nahý? Ugedllis ale z toho stro-
mu, z něhož sem gisti 'zapowědel.

12 X řekl Adam; Žena, kterauž sy dal,
aby byla se mnau / ona dala mi z stromu
toho / a gedl sem.

13 X řekl Hospodin Bůh k ženě; Cožs
to učinila? X řekla žena; Had podwedl
mne / y gedla sem.

14 Tedy řekl Hospodin Bůh k hadu; "Že
sy to učinil / zlořeceny budeš nadewššek a
howada / a nadewššeky žiwočichy polnj:
po břiše swém plazyti se budeš / a prach
žráti budeš, po wššeky dny žiwota swého

15 Uadto, nepřátelštwj " položim me-
zy tebau / a mezy ženau / y mezy semenem
twým / a semenem gegim: ono potře to-
bě hlauw / a ty potřeš gemu patu.

16 K ženě

Gen. 3. 1. 33
2. 2. 14.

B

Člověk
se šfrywá
před B.

C

Bůh šlo-
uč hadu.

XXXVI h

*Biblj České Djl prwnj, Totiž, Paterj Knihy Mogžjssowy W
nowě wydané, M D LXXIX. (Bible Kralická). Ceco - sec.
XVI. (Gen. I-III) f. 4 v*

Adam.

Voluta
da hřich.

I. Rozjissow.

5

16 K ženě pak řekl; Welice rozmnožim
bolesti twé, a počínání twá: s bolestí ro-
diti budeš děti / a pod mocí muže twé-
ho bude žádost twá / a on panowati bu-
de nad tebou.

17 Adamowi také řekl; Žes vposlechl
hlasu ženy své / a geď sy z stromu toho
kterýž se zapowědel, řka; Nebudeš gisti
z něho: zlořečená země pro tebe: s bolestí
gisti budeš zni, powšsecky dny žiwota své.

18 A ona trní a bodlácj tobě ploiditi
bude / y budeš gisti byliny polnj.

19 W potu twáři své chléb gisti bu-
deš / dokawadž se nenawrátíš do země:
poněwadž sy z ni wzat: nebo prach gsy
a w prach se nawrátíš.

20 Dal pak byl Adam gméno ženě své, E-
wa / pto, že ona byla máte všech žiwých

21 A z dělal Hospodin Bůh Adamowi a
ženě geho, "sukně koženné / a přioděl ge.

22 Tedy řekl Hospodin Bůh; A y člowěk
včiněn gest gaťo geden z nás / wěda do-
bré, y zlé: protož nyní, aby newztáhl ru-
ky své / a newzal také z stromu žiwota / a
geďby / y bylby žiw nawěky / wyženime ho.

23 A wypustil geg Hospodin Bůh / z za-
hrady Eden / aby dělal zemi, zniž wzat byl

24 A wyhnal člowěka / a osadil zahra-
du Eden Cherubiny, k východní straně /
s mečem plamenným blyšťagjým se / a
by ostřihali cesty k stromu žiwota.

Kapitola III.

Synůw Adamových obět: 8. Wražda Kainowa,
17. Potomcy Kainowi. 25. Rodina Adamowa.

A v,

Adam

a H. rozmnožuje
rozmnožim.

r H. k muži tvoému ja-
dok twá / a neb žienj /
vřechšie: strou wůli k
geho naklonowati mu-
řs: t. we wšem, což by
nebylo proti Bohu.

a z něhož sem zapově-
del [gisti] žita:

t přicínau twau.

v pracj, tížkořs
w ořs.

z Poněwadž sy t. nea-
redil sobě rozkořného
omocě Kagiřého, strau-
tíš gij na čas budaučj
k němu: rawo: žiwj se
tedy obecným s giny
mi spoľu poraděť pote-
mem.

y t. w gartěmoli
přebřerogej třeťm, ži-
worost, a ořchodu, pra-
cný a bdný bude žiwos
třoug.

z t. žiwá.

a oděw z kožj
chsuparých.

b z oblačel.

c Adam. Dáklmōd
a hořkost plná strou-
smj opacnj magjcz
Troma.

d F wědinj / aby
wěděl.

e z Kage.

f Poněwadž žiwota
se žlawil / spravedliwě
bylo, aby y žermitřs
ho znamenj a střeďe-
trwj geho žbawen byl /
a geho F strou horřs
mu nepojwal. A tak
gest wylawen: wřsal
ne aby gij jdně naděge
k [pasen] mlti wemě / ale
odjinud a ginyin trůs
kam aby ho nabýwal
torj, i wry w budau-
čj Symě. A wřsa pā-
no, ořkmi a ginyin
figurami wryznamenā
něho.

g wřsudy se trjpy
tj cym.

h H. k ostřihání

D

Uměno
jeng.
Oděw
člowěka.
Člowěk
z Kage
hnan.

XXXVI i

*Biblĳ Česk   Dĳl prwnĳ, Totiř, Paterĳ Knihy Mogřĳssowĳ W
now   wydan  , M D LXXIX. (Bible Kralick  ). Ceco - sec.
XVI. (Gen. I-III) f. 5 r*

KNIHA MOJŽÍŠOVA PRVNÍ,

KTERÁŽ SLOVE

G E N E S I S.

KAPITOLA 1.

Stvoření a spořádání od Boha všech věcí
v šesti dnech.

Na * počátku stvořil † Bůh nebe
a zemi. * Jan 1, 1.3. Žid. 1, 10; 11, 3.

† Neh. 9, 6. Jer. 32, 17. Sk. 17, 24.

2 Země pak byla * nesličná a pustá,
a tma *byla* nad propastí, a Duch Boží
vznášel se nad vodami. * Jer. 4, 23.

3 I * řekl Bůh: † Buď světlo. I bylo
světlo. * 2 Kor. 4, 6. † Iz. 45, 7.

4 A viděl Bůh světlo, že *bylo* dobré;
i oddělil Bůh světlo od tmy.

5 A nazval Bůh světlo * dnem, a
tmu nazval nocí. I byl večer, a bylo
jitro, den první. * Ž. 74, 16.

6 Řekl také Bůh: Buď obloha u
prostřed vod, a děl vody od vod.

7 I učinil Bůh oblohu, a oddělil
* vody, kteréž *jsou* pod oblohou, od
vod, kteréž *jsou* nad oblohou. A
stalo se tak. * Ž. 148, 4. Jer. 51, 16.

8 I nazval Bůh oblohu nebem. I
byl večer, a bylo jitra, den druhý.

9 Řekl také Bůh: * Shromáždte se
vody pod nebem v místo jedno, a
ukaž se *místo* suché. A stalo se tak.

* Job 38, 8. Ž. 33, 7.

10 I nazval Bůh *místo* suché zemi,
shromáždění pak vod nazval mořem.
A viděl Bůh, že *to bylo* dobré.

11 Potom řekl Bůh: Zplod země
trávu, a bylinu vydávající símě, a
strom plodný, nesoucí ovoce podle
pokolení svého, v němž *by bylo* símě
jeho na zemi. A stalo se tak.

12 Nebo země vydala trávu, a by-
linu nesoucí semeno podle pokolení
svého, i strom přinášející ovoce, v
němž *bylo* símě jeho podle pokolení
jeho. A viděl Bůh, že *to bylo* dobré.

13 I byl večer, a bylo jitra, den třetí.

14 Opět řekl Bůh: Buďte * světla
na obloze nebeské, aby oddělovala
den od noci, a byla na znamení a roz-
měření časů, a dnů a let, * Ž. 104, 19.

15 A *aby* svítila na obloze nebeské,
a osvětcovala zemi. A stalo se tak.

16 I učinil Bůh dvě světla veliká,
světlo větší, aby správu *drželo nade*
dnem, a světlo menší, aby správu
drželo nad nocí; též i hvězdy.

17 A postavil je Bůh na obloze
nebeské, aby osvětcovala zemi,

18 A aby správu držela nade dnem
a nad nocí, a oddělovala světlo od
tmy. A viděl Bůh, že *to bylo* dobré.

19 I byl večer, a bylo jitra, den
čtvrtý.

20 Řekl ještě Bůh: Vydejte vody
hmyz duše živé v hojnosti, a * ptac-
tvo poletujž nad zemí pod oblohou
nebeskou. * 2, 19.

21 I stvořil Bůh * velryby veliké,
a všelikou duši živou, hýbající se,
kteroužto v hojnosti vydaly vody
podlé pokolení jejich, a všeliké
ptactvo křídla *mající* podle pokolení
jeho. A viděl Bůh, že *to bylo* dobré.

* Job 40, 20. Ž. 104, 26.

22 I požehnal jim Bůh, řka: * Plod-
tež se, a množte se, a naplňte vody
mořské; též ptactvo ať se rozmno-
žuje na zemi. * v. 28; 8, 17; 9, 1. 7.

23 I byl večer, a bylo jitra, den pátý.

24 Řekl též Bůh: Vydej země * duši
živou podle pokolení jejího, hovaďa
a zeměplazy, i zvěř zemskou podle
pokolení jejího. A stalo se tak.

* Job 12, 7. 8. 9.

25 I učinil Bůh zvěř zemskou podle
pokolení jejího, též hovaďa vedlé
pokolení jejich, i všeliký zeměplaz
podlé pokolení jeho. A viděl Bůh,
že *bylo* dobré.

26 Řekl opět Bůh: Učiňme člověka
k obrazu našemu, podle podobenství
našeho, a ať panují nad rybami
mořskými, a nad ptactvem nebe-
ským, i nad hovaďa, a nade vši zemi,
i nad všelikým zeměplazem hýba-
jícím se na zemi.

XXXVII a

*Starý zákon. Text Kralický z roku 1613 podle původního
textu opravený, V Praze 1926. Ceco. (Gen. I-III) p. 1*

27 I stvořil Bůh * člověka k obrazu svému, k obrazu Božímu stvořil jej, muže a ženu stvořil je. * Mat. 19, 4.

28 A požehnal jim Bůh; a řekl jim Bůh: * Plodtež se a rozmnožujte se, a naplňte zemi, a řeky podmaňte ji, a panujte nad rybami mořskými, a nad ptactvem nebeským, i nad všelikým živočichem hýbajícím se na zemi.

* v. 22. † Žid. 2, 8.

29 Řekl ještě Bůh: Aj, dal jsem vám všelikou * bylinu, vydávající símě, kteráž *jest* na tváři vší země, a všeliké stromové, na němž *jest* ovoce stromu, nesoucí símě. To bude vám za pokrm.

* 9, 3. Řím. 14, 2.

30 Všechněm pak živočichům zemským, i všemu ptactvu nebeskému, a všemu, což se hýbe na zemi, v čemž *jest* duše živá, všelikou bylinu zelenou *dal jsem* ku pokrmu. I stalo se tak.

31 A viděl Bůh vše, což učinil, a aj, *bylo* velmi dobré. I byl večer, a bylo jitro, den šestý.

KAPITOLA 2.

Posvěcení dne sedmého. 4. Připomenutí napřed položených věcí o stvoření. 8. Vyprávění ráje a postavení v něm člověka.

18. Ustanovení stavu manželského.

A dokonána jsou nebesa a země, i všecko vojsko jejich.

2 A dokonal Bůh dne * sedmého dílo své, kteréž dělal; a odpočinul v den sedmý ode všeho díla svého, kteréž *byl* dělal. * 2 M. 20, 11; 31, 17.

3 I požehnal Bůh dni sedmému, a posvětil ho; nebo v něm * odpočinul Bůh ode všeho díla svého, kteréž byl stvořil, aby učiněno bylo.

* Žid. 4, 4.

4 Tiť jsou rodové nebes a země, (když stvořena jsou v den, v němž učinil Hospodin Bůh zemi i nebe),

5 I každé chrastiny polní, dříve než byla na zemi, i všeliké byliny polní, prvé než vzcházela; nebo *ještě* byl nedštil Hospodin Bůh na zemi, aniž byl člověk, by dělal zemi.

6 A pára vystupovala ze země, aby svlažovala všecken svrcek země.

7 I učinil Hospodin Bůh člověka z prachu země, a vdechl ve chrůpě jeho dechnutí života, i byl člověk v * duši živou. * 1 Kor. 15, 45.

8 Štípil pak byl Hospodin Bůh * ráj v Eden na východ, a postavil tam člověka, jehož byl učinil.

* 8, 22. Psa. Š. 4, 15. 16.

9 A vyvedl Hospodin Bůh ze země všeliký strom na pohledení libý, a ovoce k jídlu chutné, též * strom života u prostřed ráje, i strom vědění dobrého a zlého. * Zj. 2, 7; 22, 2.

10 A řeka vycházela z Eden, ke svlažování ráje, a odtud dělila se, a byla ve čtyři hlavní řeky.

11 Jméno jedné Pison; ta obchází všecku zemi Hevila, kdež *jest* zlato.

12 A zlato země té *jest* výborné; tam *jest* i bdelium, a kamen onychin.

13 Jméno pak druhé řeky Gihon; ta obchází všecku zemi * Chus.

* Iz. 18, 1.

14 A jméno řeky třetí * Hiddekel, kteráž teče k východní straně Assyrské země. A reka čtvrtá *jest* † Eufrates. * Dan. 10, 4. † 15, 18. 5 M. 1, 7.

15 Pojav tedy Hospodin Bůh člověka, postavil jej v * ráji Eden, aby jej dělal a ostrihal ho. * 3, 23.

16 I zapověděl Hospodin Bůh, člověku, řka: Z každého stromu rajského svobodně jísti budeš.

17 Ale ze stromu vědění dobrého a zlého nejez; nebo ve který bys den z něho jedl, smrti umřeš.

18 Řekl byl také Hospodin Bůh: Není * dobré člověku býti samotnému; učiním jemu † pomoc, kteráž *by* jeho ** roveň *byla*.

* Kaz. 4, 9. † Ž. 70, 6. ** Ž. 55, 14.

19 Nebo když byl učinil Hospodin Bůh ze země všelikou zvěř polní, i všecko ptactvo nebeské, přivedl je k Adamovi, aby pohleděl, jaké by jméno kterému dáti měl; a jak by koli nazval Adam kterou duši živou, tak *aby* jmenována *byla*.

20 I dal Adam jména všechněm hovadům, i ptactvu nebeskému, a všeliké zvěři polní; Adamovi pak není nalezena pomoc, kteráž *by* jeho roveň *byla*.

21 Protož uvedl Hospodin Bůh tvrdý sen na Adama, i usnul; a vyňal jedno z žeber jeho, a jeho místo vyplnil tělem.

22 A z toho žebra, kteréž vyňal z Adama, vzdělal Hospodin Bůh * ženu, a přivedl ji k Adamovi. * 1 Kor. 11, 8.

23 I řekl Adam: Teď tato *jest* kost z kostí mých a tělo z těla mého; tato slouží bude mužatka, nebo z muže vzata *jest*.

24 Z té příčiny * opustí muž otce svého i matku svou, a přidržeti se bude manželky své, i budou v jedno tělo. * Mat. 19, 5.

25 Byli pak oba nazí, Adam i žena jeho, a nestyděli se.

XXXVII b

Starý zákon. Text Kralický z roku 1613 podle původního textu opravený, V Praze 1926. Ceco. (Gen. I-III) p. 2

KAPITOLA 3.

O prvním hříchu a žalostném pádu člověka.

Had pak byl *nejchytřejší ze všech živočichů polních, kteréž byl učinil Hospodin Bůh. A ten řekl ženě: Tak-liž jest, že Bůh řekl: Nebudete jísti z každého stromu rajskeho?

* Zj. 12, 9; 20, 2.

2 I řekla žena hadu: Z ovoce stromů rajskeho jíme.

3 Ale o ovoci stromu, kterýž jest u prostřed ráje, řekl Bůh: Nebudete ho jísti, aniž se ho dotknete, abyste nezemřeli.

4 I řekl had ženě: *Nikoli nezemřete smrtí.

* 1 Král. 22, 22. Jan 8, 44.

5 Ale ví Bůh, že ve který den z něho jísti budete, *otevrou se oči vaše; a budete jako bohové, vědouce dobré i zlé.

* v. 7. 2 Kor. 11, 14.

6 Viduci tedy *žena, že dobrý jest strom k jídlu, i příjemný že jest očím, a k nabytí rozumnosti strom žádostivý, vzala z ovoce jeho a jedla; dala také i muži svému s sebou, a on jedl.

* 1 Tim. 2, 14.

7 Tedy otevřiny jsou oči obou, a poznali, že jsou *nází; i navázali listí fíkového, a nadělali sobě věníků.

* 2, 25.

8 A v tom uslyšeli hlas Hospodina Boha chodícího po ráji k větru dennímu; i skryl se Adam a žena jeho před tváří Hospodina Boha, u prostřed stromů rajskeho.

9 I povolal Hospodin Bůh Adama, a řekl jemu: Kdež jsi?

10 Kterýžto řekl: Hlas tvůj slyšel jsem v ráji, a bál jsem se, že jsem nahý; protož skryl jsem se.

11 I řekl Bůh: Kdož tobě oznámil, že jsi nahý? Nejedl-lis z toho stromu, z něhož jsem tobě jísti *zapověděl?

* 2, 16. 17.

12 I řekl Adam: Žena, kterouž jsi mi dal, aby byla se mnou, ona mi dala ze stromu toho, a jedl jsem.

13 I řekl Hospodin Bůh ženě: Což jsi to učinila? I řekla žena: Had mne *podvedl, i jedla jsem.

* 2 Kor. 11, 3. 14.

14 Tedy řekl Hospodin Bůh hadu: Že jsi to učinil, zlořečený budeš nade všechna hováda a nade všechny živočichy polní; po břicho svým plaziti se budeš, a *prach žrátí budeš po všechny dny života svého.

* Mich. 7, 17.

15 Nad to, nepřátelství položím mezi tebou a mezi ženou, i mezi *semenem tvým a mezi semenem

jejím; ono potře tobě hlavu, a ty potřeš jemu patu.

* Mat. 3, 7. Žid. 2, 14. 15.

16 Ženě pak řekl: Velice rozmnožím bolesti tvé a počínání tvá, s bolestí roditi budeš děti, a po muži tvém bude *žádost tvá, a on ť panovati bude nad tebou.

* 4, 7. Pís. Š. 7, 10. † 1 Kor. 11, 3.

17 Adamovi také řekl: Že jsi uposlechl hlasu ženy své, a jedl jsi ze stromu toho, kterýž jsem zapověděl, řka: Nebudeš jísti z něho: *zlořečená země pro tebe; s bolestí jísti budeš z ní po všechny dny života svého.

* Řím. 8, 19. 20. 21.

18 Trní a bodláčí tobě ploditi bude, i budeš jísti byliny polní.

19 V *potu tváří své chléb jísti budeš, dokavadž se nenavrátiš do země, poněvadž jsi z ní vzat. Nebo prach jsi, a v prach se navrátiš.

* Řím. 8, 22. 2 Tes. 3, 8.

20 Dal pak byl Adam jméno ženě své Eva, protože ona byla máte všech živých.

21 I zdělal Hospodin Bůh Adamovi a ženě jeho *oděv kožený, a přioděl je.

* 2 M. 20, 8.

22 Tedy řekl Hospodin Bůh: Aj, člověk učiněn jest jako jeden z *nás, aby věděl dobré i zlé. Pročez nyní, aby nevztáhl ruky své, a nevzal také ze stromu života, a jedl by, i byl by živ na věky, vyžeňme jej.

* 1, 26.

23 I vypustil jej Hospodin Bůh ze *zahrady Eden, aby dělal zemi, z níž vzat byl.

* 2, 8.

24 A tak vyhnal člověka, a osadil zahradu Eden *cherubíny k východní straně s ť mečem plamenným blýskajícím se, aby ostríhali cesty ke stromu života.

* 2 M. 25, 18. Ez. 28, 14. 16. † 4 M. 22, 23.

KAPITOLA 4.

Synů Adamových obětí. 8. Vražda Kainova. 17. Potomci Kainovi. 25. Rodina Adamova.

Adam pak poznal Evu ženu svou, kterážto počavši, porodila Kaina, a řekla: Obdržela jsem *muže na Hospodinu.

* v. 25.

2 A opět porodila bratra jeho, Abele. I byl Abel *pastýř ovcí, a Kain dělal ť zemi.

* 13, 5; 26, 14. † 3, 23; 4, 12.

3 Po mnohých pak dnech stalo se, že obětoval Kain z úrody zemské obět Hospodinu.

4 I Abel také obětoval z *prvorozených stáda svého, a z tuku jejich.

XXXVII c

Starý zákon. Text Kralický z roku 1613 podle původního textu opravený, V Praze 1926. Ceco. (Gen. I-III) p. 3

doarnaro he prwoc kłogi morkie
 łowi senclis
 pototce bog
 stworzył wre
 bo rżemio a
 bre kenna bi
 la wrenstia
 na a prōma. agnu bñi natwaz
 prępakar. Aduch bofer nashwetre
 nadwodany. Rzekł bog. bode k
 wno. stworzono stworzosię. an
 szal bog stworzosię rżie seš
 dobra. rrozdziel stworzosię o
 legai rnatwal seš stworzosię
 dymem. agnu uoed. yuguryl wre
 aror alutia dera seden. lepak
 rzec bog bode stworzure wpo
 rod wod. arozdeli wodi od wod
 yuguryl bog stworzenie rrozde
 li wodi seš bñi padstworzeniu
 m otich seš bñi nastworzeniu
 rhalo se seš tako. rnatwal bog
 stworzenie wrebem. uhal se wre
 kor azutia dera drugi. Seš
 rzal lepak bog rżekł. Seromade
 are se wodi seš podnrebem so
 wnyasto sedno. adkalk so siachosk
 a skalo so seš tako. rnatwal bog
 stworzosię kemy. azromade are
 wod natwal wozec. rrozdel bog
 rżie seš dobra. rżekł wsiplod se
 nura sebre ar dera kemy. adzewo
 rablko uatog erio. or ongoe pod
 lus sweso prarodzenia seš seš
 nure wlobyre samem bode nashem

doarnaro he prwoc kłogi morkie
 łowi senclis
 pototce bog
 stworzył wre
 bo rżemio a
 bre kenna bi
 la wrenstia
 na a prōma. agnu bñi natwaz
 prępakar. Aduch bofer nashwetre
 nadwodany. Rzekł bog. bode k
 wno. stworzono stworzosię. an
 szal bog stworzosię rżie seš
 dobra. rrozdziel stworzosię o
 legai rnatwal seš stworzosię
 dymem. agnu uoed. yuguryl wre
 aror alutia dera seden. lepak
 rzec bog bode stworzure wpo
 rod wod. arozdeli wodi od wod
 yuguryl bog stworzenie rrozde
 li wodi seš bñi padstworzeniu
 m otich seš bñi nastworzeniu
 rhalo se seš tako. rnatwal bog
 stworzenie wrebem. uhal se wre
 kor azutia dera drugi. Seš
 rzal lepak bog rżekł. Seromade
 are se wodi seš podnrebem so
 wnyasto sedno. adkalk so siachosk
 a skalo so seš tako. rnatwal bog
 stworzosię kemy. azromade are
 wod natwal wozec. rrozdel bog
 rżie seš dobra. rżekł wsiplod se
 nura sebre ar dera kemy. adzewo
 rablko uatog erio. or ongoe pod
 lus sweso prarodzenia seš seš
 nure wlobyre samem bode nashem

XXXVIII a

L. Bernacki, *Biblia szarospatacka. Podobizna kodeksu Biblioteki Ref. Gimnazjum w Szarospataku*, Kraków 1930. (Ediz. fototip. della *Biblia królowej Zofii* - 1455). Polacco antico - sec. XV. (Gen. I-III) f. 1 r

[illegible][illegible]

XXXVIII b

L. Bernacki, *Biblia szarospatacka. Podobizna kodeksu Biblioteki Ref. Gimnazjum w Szarospataku*, Kraków 1930. (Ediz. fototip. della *Biblia królowej Zofii* - 1455). Polacco antico - sec. XV. (Gen. I-III) f. 1 v

abi uceruou alowrek szwadni
ka. Duzuril bil pan bog zar roz
koſer ofpocofka wureu ze polka
wirl alowreka ktoregoſt bil ſwo
zar. Pwuworodl pan bog ſprochu
wſelkire drzewo kralne adnag
wrdzeq owore oego chotie ku
poſerwauru. Uteſe drzewo ſrwo
ta wpoſtrzod rany. Adzewo wſiwe
decna dobrego iſlego. Ażeka wi
chadzaroga zmyaſta roſkoſir ku
wilewauru rarkreimu ktorakiſo
ottod wectrin prouenire dziey.
ruro przwer zete phizon. to geſt
gez to ſio togr okolo wſirkrer ſe
mre. Szilut. tu odieſi ſio zlotu rody
zlotu ter ſeure gez przedobir geſt
tu ter nalazuro droge kamirenre
gez to ſlowre bdelum. a kamiren
ourdyum. Adruſer zete ruro
geſt. gion. tu obchoder wſitko ſe
mro muryuſko. Ażegre zete ru
ro geſt. tiogis. ta gidec przeruo a
ſroni. Ażeka emarta zecoua geſt
cuſtrates. Tedy wſol pan bog a
lowreka ipoſtawir ſi wauru roſ
koſir. abi deaſal aoftrzeſal geſo. r
przikazal ſemu arzkoq. Gwofiego.
rarkreiego drzewa owore geſe. ale
adzewa wzoredzenya dobrego iſle
go nregeſe. bo wktorikotr dzu ge
go wkuſaſi ſmyerero wunzeſi. V
oproq powredzal pan bog. Arc
geſt dobrze bia alowreku ſamer
ogymai ſemu wſpomofienye po

dobne ſuremu. Patem pan bog
ſmortal ſeure wſitka zwerer
ta zenuſka. roſkidio ptaſiwo nre
breſkire. Vprzworodl ge przed a
dania. abi ge opatrzila rurena
gru dal. Awowſiem ſmowzenru
duſke zrwore. rakoſi geſt adan
nazwal. ktoremu ruro to geſt
ruro oego. Nazwal geſt adani
grmroua ſich wſelkiremu ſwo
zenru zwererowemu dobitremu
iptaſiemu. A adamowr nreſo
naleſiono pomoczurka podobne
go ſemu. Wopuſkerl przeto pat
bog wroſkone ſeure w adani
Adiſi bil wſiol. tedi wirol ed
uo zebro geſo. rnapeluril to
mraſto moſa. ruidzalal pan b
og ſter koſer gez to ſadamoma
bokui wirol ſeno. rprzworodl
ro przed adania. rizeki adani.
To koſia ſmich koſer. aſyalo z
emila meſo. Abodze wzewam
mo ſeno. bo geſt zmoſka mſo
ta. przektoroſi to opuſker ſio
wyek oſka ſioego. rnia ſioq.
Abodze kſeure ſwer ſklonron.
abodzeſta dnu wgednecy. r. rle
rbilaſta oba nawa. adani geſt
anreſromalaſta ſe
A le ze moſ bil zmoſki ro
A ſwem ſmowzenru ſmow
go nakiem. geſto bil ſemur
pan bog. geſke rzeſi. i. ſeure
ſemu wam bog zapewredzal

XXXVIII c

L. Bernacki, *Biblia szarospatacka. Podobizna kodeksu Biblioteki Ref. Gimnazjum w Szarospataku*, Kraków 1930. (Ediz. fototip. della *Biblia królowej Zofii* - 1455). Polacco antico - sec. XV. (Gen. I-III) f. 2 r

XXXVIII d

L. Bernacki, *Biblia szarospatacka. Podobizna kodeksu Biblioteki Ref. Gimnazjum w Szarospataku*, Kraków 1930. (Ediz. fototip. della *Biblia królowej Zofii* - 1455). Polacco antico - sec. XV. (Gen. I-III) f. 2 v

brwacz. a lrsz do wskenuro naidro
 erst i serfick to ogrywou. bo proch
 gest. auyproch sz obroczi. bo proch
 zidal adam grunro swer seure se
 toa. przeto abi mag bila wskeso st
 worzeniu slowreczego. Y ueniri
 pan bog adanowr. ascedo seure su
 knre kosiane. aoblek se rzekl. owa
 toz adam uiko oden z nas ueniron
 gest. wredzoa dobre zale. przeto abi
 nredoskool swo roko nadzewo zrw
 ta wreczego. A uenecoll owoza ab
 nradl. uil bi zrw narekr. Szupit
 szarl scdo scana roskoler. abi dzalil
 zcuwo. skotercze to gest ueniron. rwi
 rzuczi adama smu. Aostawil przed
 nagem roskoler cherubn aplouiru
 u urec wroku. kuostzeczany dro
 gi kudzewu zrwota

Potem adam poznal cielesure
 scwo swo zono. odiz to pogola
 yurodzila karma arzekoa. marn odbo
 ga plod slowrecz. potem yrodzila br
 ta scdo abela. potem gest bil abel pa
 stucha owcz. akarm orazem. A stalo
 sz. est potem poualich dnych ze o
 bretowal karm sczboza zrwoco scw
 kego kenukrego dari kosu. A abel
 test przawco przyploska swego sta
 da obretowal natluszke. Y uenirzai
 gospodaru na abela. a uagoso ofstero
 Ale nakarma urewefirzai. any nase
 so ofstero. rrognurewal sz gest ka
 rm przelgure ismarfz sz gurewi
 lue scdo. rzekl gest bog kuremu

scnu sz gurewal. agcunio sz
 marfz twoge oblige. Szupit
 li dobre. wcfmret opłatu nredz
 pakli zle uenirzai natluszke. auy
 szrech bodze wpodworn. ale pod
 tobo bodze zalosia scgo. an nadn
 m panowaz bodze. Y rzekl karm
 ku ablowr ku swemu bratu. wi
 ni dzirwa przez. A odiz napolu bila
 sta. podnosz sz karm ku ablowr
 ku swemu bratu. yalil sz. rzekl
 gest bog ku karmu. adie sz. a. bel
 tyor brat. ktori tak odpowredzal.
 Y sz ra wrem. azalim ra stoz me
 go brata. rzekl gest pan kuremu
 sz. sz uenirzai. szos twego twego br
 ta kure. kure kure kure. przeto
 przeto bodze przelkron nactem
 szos gest otworzila swa usta. auy
 rola kure brata twego roky tw
 sz. bodze ro dzalaz nredz swego
 yrtka. A uenirzai. sz bregem bo
 dzai powfiskr sz zrwota twego.
 Y rzekl gest karm ku bogu. wroza
 gest na zlosz urfzib zalufr sz
 mrlow. ure szwa toz myo dzek
 uenirzai szpospolstna ludskrego
 atwego oblige bodz sz karm. do
 do tialagem sz bregem powfiskr
 ny. akwolk myo uenirzai. sz
 zabige. Y odpowredzal kuremu
 bog. nyetako bodze. Ale mfcikr
 kto zabige karma. szredmiron
 nadnrm pomfegono bodze. Y po
 losz bog znamy karmy abi

XXXVIII e

L. Bernacki, *Biblia szarospatacka. Podobizna kodeksu Biblioteki Ref. Gimnazjum w Szarospataku*, Kraków 1930. (Ediz. fototip. della *Biblia królowej Zofii* - 1455). Polacco antico - sec. XV. (Gen. I-III) f. 3 r

GENESIS.

I.

Poczynają sze pyrwe kszógi Moysze-
sowi, genesis.

Na począteze bog stworzył nyebo y
szemyó, alye szemya bila nyeuszytecz-
na a proszna, a czmi bili na twarzy
przepaszczy, a duch boszy naszwe-
czye (!) nad wodamy. Y rzekl bog:
bódz szwyatło, y stworzono szwyatłoszcz.
A uszrzal bog szwyatłoszcz, ysze gest
dobra, y rozdzelyl szwyatłoszcz ode
czmi, y nazwał gest szwyatłoszcz dnyem.
a czmi noczó, y uczynyl wyeczor a
s yutra, dzeyn* geden. Lepak rzecze
bog: bódz stworzenie¹⁾ w poszrzod
wod, a rozdzelyl wodi od wod. Y uczy-
nyl bog stworzenie¹⁾ y rozdzelyl wodi,
gesto bili pod stworzenym¹⁾, ot tich,
gesz bili nat stworzenym¹⁾. Y stalo sze
gest tako. Y nazwał bog stworzenie¹⁾
nyebem, i stal sze wyeczor a z yutra,
dzen drugi. Weszrzal lepak bog y rzekl:
sgromaczeczye sze wodi, geszto pod nye-
bem sô, w myasto gedno, a ukasz szó
suchoszcz, a stalo szó gest tako. Y na-
zwał bog suchoszcz szemyó, a zgroma-
dzenie wod nazwał morze, y wydzal

¹⁾ Zamiast: stworzenie (czeski: stvrzení, firma-
mentum). Wóć pomyłka tłumacza, lub też pisarza.

bog, ysze gest dobrze. Y rzekl: wsplodz
szemya szelye czynyócz szemyó (siemię),
a drzewo yabłko noszócz czynyócz o-
wocze podług swego przyrodzenia, ge-
gosz szemye w sobye samem bódz na
szemy. A stalo sze gest tako. Y wsplod-
dziła szema szele mayócz szemyó pod-
ług plodu swego, a drzewo noszócz
owocze a mayócz kaszdi szemyó plo-
dócz podług przyrodzenia swego. y
wydzal bog, ysze gest dobrze. Y stalo
sze z wyeczora a s yutra, dzen trzeczy.
I powyedzal bog: bódzczye szwyatła
w stworzeniu* nyebyeskyem, a roz-
dzelcze dzen s noczó, a bódzczye na
rozeznanye czasom y dnyom y latom,
abi szwyeczyły nad stworzenym nye-
beszkym, a oszwyeczyły szemyó, i stalo
sze tako. I uczynyl bóg dwye szwyec-
zi wyeliczi, szwyatło wyócznie, abi
dnyu szwyeczyło, a szwyatło mnyecy-
sze, abi noczi szwyeczyło, a k temu
gwyazdi, geszto sô w stworzeniu nye-
beskym, abi szwyeczyły nad szemyó,
a włodly dnyem y noczó, a szwyatło
rozdzielily se czmó, y wydzal bog, ysze
gest dobrze. Y stalo szó s wyeczora a
z yutra, dzen czwarti. Potem rzekl bog:
wsploczczye wodi s szebyc plod ribni,

XXXIX a

A. Małecki, *Biblia Królowej Zofji, żony Jagiełły*, Lwów 1871. (Testo traslitterato). Polacco antico - sec. XV. (Gen. I-III) p. 1

Correzioni

- Col. I, r. 5: W pocz.
Col. II, r. 17: dzelczye
r. 26: beskyem
r. 28: rozdzelaly

dusze żywne, i plod latayōczy nad szemyōō i pod stworzenym nybyeszky. I stworzil bog wyeloribi y wszelkō duszōō żywnō y ruchayōczō, ktorō szō (*sq*) s szebe wodi widali, kaszde osobnye w swem rodzajō*, y wszitek plod latayōczy podlug przyrodzenya swego. y wydzal bog, isze gest dobre. I poszegnal temu stworzenyu, a rzkōcz: roszczezye a rozmnoszczezye szō, a napelnyczezye szobō wodi morskye, a ptasztwo sō rozplodz|| na szemy. i stalo sze z wyeczora a z yutra, dzien pyōti. Opyōcz rzekl bog: wiwyecz szemya stworzenye szywe w swem porodze, dobitek, robaky y szwyerz szemsky gich podle podobyenstwa. y stalo sze gest tako. Uczynyl bog szwyerzōta szemska, kaszde podlug podobyenstwa gich, i dobitek, y rodziczne robaczstwo, ysto* szō plodzy po szemy w swem przyrodzenyu. Y uszrzal bog, ze to gest dobrze. Y rzekl: uczynni czlowyeka ku oblyczu a ku podobyenstwu naszemu, abi panowal ribam morsky. a ptakom, geszto latayō pot stworzenym* nybyeszky. y zwyerzōtom szemskym, y wszemu stworzenyu, y wszemu uczynienyu trwayōczemu, geszto szō rusza po szemy. I stworzil bog czlowyeka, ku oblyczu y ku podobyenstwu swemu, a ku oblyczu boszemu stworzil gego, sameza a samyczō, stworzil ge. y poszegnal gym bog arzkōcz: roszczezye a ploczezye szye, a napelnyczezye szemyō, a oszyōgnyczezye yō sobye, a panuyeczezye ribam morsky. i ptasztwu, geszto po powyetru lata,

y wszemu stworzenyu, geszto szō ru-cha na szemy. y rzekl bog: oto da-lesm wam wszelkye szele noszōcz szyemyō (*siemie*) podlug przyrodzenya swego na szemy, a wszelkye drzewo, geszto ma w sobye samem szyemyō przyrodzenya swego, abi bilo wam na pokarm y wszem szwyerzōtom na szemy, y wszelkyemu ptaku pod nybem, y wszemu stworzenyu na szemy, geszto sobō wladnye, w gemszeto gest dusza szywa. Abi sobye myal na pokarmyeny. i stalo szō tako. I uszrzal bog wszitko, czsosz bil stworzil, a to wszitko gest barzo dobre. I stalo szō z wyeczora a s yutra, dzien szosty.

II.

Potem gdysz szō dokonalo nybo y szemya, y wszitka gich okrasa, y dokonat bog w szodni dzien dzala. I odpoczynōl w szyodni dzien ode wszego dzala, czsosz bil udzalat. I poszegnal dnyu szodnemu, i poszwyōczył gi, bo w tem szodnem dnyu przestal ode wszego dzala swego, czsosz bil dzalat. To to szō (*sz*) porodenye* nyeba y szemyō, gdysz sō stworzony tego dnya, gdysz bog udzalat nybo y szemyō, y wszelkō chroszlyna* polskō pyrzwey, nysz wiszla na szemyō, y wszelkye zele po kragynach, drzewey nyszly gest plod nyosla*. Bo tegdi bog nye spuszczal dsz dza na szemyō, a czlowyek nye bil, geszto* bi dzalat szemyō. Ale promyeny wodne wsplywali s szemye, umyōkeczayōcz kaszdi pagorek szemsky. Potem stworzil pan bog czlowyeka

XXXIX b

A. Małecki, *Bibljā Królowej Zofji, żony Jagielłty*, Lwów 1871. (Testo traslitterato). Polacco antico - sec. XV. (Gen. I-III) p. 2

Correzioni

Col. II, r. 29: chrøszlyna

2 s gilu szemye y wtchnł w obliczye gego wtchnyenym szywota, || a bi uczynyon czlowyek szywa dusza. I uczynyl bil pan bog ray rozkoszy ot poczółka, w nyemze postawyl czlowyeka, ktoregosz bil stworzyl. I wiwyodl pan bog s prochu wszelkye drzewo krasne a chcąc wydzecz owoce gego chotne ku poszywanyu. A tesze drzewo szywota wposzrzod raya. A drzewo wswedzenia dobrego i slego. A rzeka* wicadzayóć z myasta rozkoszy ku wilewanyu rayskyemu, ktorasz szó ottód we cztyrzi promyeny dzely. Ymyó pyrzwey rzece Phizon, to gest, gezto szó toczy okolo wszytkyey szemye Eyulat, tu gdesz szó zloto rodzy. A zloto tey szemye, gez przedobre gest. Tu tez nalazuyó droge kamyenye, gezto slowye bdelyum, a kamyen onychynus. A drugey rzecze ymyó gest Gion, ta obchodzi wszitko szemyó murzynskó. Trzeciye* rzecze ymyó gest Tigris, ta gydze przeczyw Asyrom. Rzeka czwarta rzeczona gest Eufrates. Tegdi wszól pan bog czlowyeka i postawil gi w rayu rozkoszy, abi dzalal a ostrzegal gego. Y przikazal gemu arzkócz: se wszego rayskyego drzewa owoce gedz, ale z drzewa wzwyedzenia dobrego i zlego nye gedz. bo w ktorikoly dzen gego ukuszysz, szmyerczyó umrzesz. Y opyócz powyedzal pan bog: nye gest dobrze bicz czlowyeku samemu, uczynmi gemu wspomosenye podobne k nyemu. Potem pan bog stworzil [s] szemyó wszitka zwyierzóta zemska y wszitko pta-

stwo nyebyeskye. Y przywyodl ge przed Adama, abi ge opatrzil a ymyona gym dal. A we wszem stworzenyu dussze zywóce, yakosz gest Adam nazwal ktoremu ymyó, to gest ymyó gego. Nazwal gest Adam gymyona gich, wszelkyemu stworzeniu zwyierzócemu, dobitcemu i ptaszemu. A Adamowy nye bilo naleszono pomocnyka podobnego gemu. Y wpuszczyl przeto pan bog uczyószone semye (?)¹⁾ w Adama. A gdisz bil usnól, tegdi wiyól gedno zebro gego, y napelnyl to myasto mósza²⁾, y udzalal pan bog s tey koszczy, gezto s a d a m o w a boku wiyól, szonó. Y przywyodl yó przed Adama, y rzekl Adam: To koszcz s mich koszczy, a czyalo z czyala mego. A bódze wezwana mó szonó, bo gest z mósza wszóta. Prze ktorószto opuszczy czlowyek oczcza swego y macz swó. A bódze k szenye swey sklonyon, a bódzeta dwa w gednem czyele. Y bilasta oba naga, Adam Gewa, a nye sromalasta sze.

III.

Aleze wósz bil goroczszy*³⁾ w wsem stworzenyu, szywócego na szemy, gezto bil uczynyl pan bog. Gensze rzekl k szenie: czemu wam bog zapowyedzal || abiszczye nye gedly wszego owoczuy rayskyego? Gemusztó szona odpowyedzala: owoce z drzewa, gisto* gest

¹⁾ *Immisit soporem.* Wulg.

²⁾ Mięsa, zamiast mięsem. A może też męża? Wulg. „*carnem*“.

³⁾ Miałoby być goręczszy, *calidior*, a to przez pomyłkę zamiast *callidior*, jak jest w Wulgacie. t.j. chytrzejszy.

XXXIX c

A. Małecki, *Biblia Królowej Zofji, żony Jagiełły*, Lwów 1871. (Testo traslitterato). Polacco antico - sec. XV. (Gen. I-III) p. 3

Correzioni

Col. II, r. 27: w swem

w rayu, gemi. Ale owoca z drzewa, gesto gest pozrrod raya, przykazal nam bog, abichom nye gedli, any szō gego dotikaly, abichom snacz nye umarly. Y odpowiedzal wōsz k szeniu: ny k a k y e szmyerczyō nye umrzeczye. bo wye bog, ze ktorikoly dzen gego ukuszyczye, otworzō szō oczy wasze, a bōdzeczye iako bogowye, wyedzōcz dobre i zle. Y uszrzala szona, ze gest dobri owocz geszcz s tego drzewa, a krazne* na srok, a k wydzenyu roskoszne. Wszōwszy tego owoeza, y sz n y e, a da gego swemu mōszu, gensze tesze sznyadl. Y otworzyli szō oczy obyema, to gest oczy rozuma¹⁾. A gdisz uznamyonalasta, zesta naga, a wszōwazy lyszczye fikowe, uczynylasta sobye wyenyky. A gdisz usliszalista glos pana boga, chodzōcego po poludnyu, skril szō Adam i gego szona przed oblyczym pana boga poszrzod rayakego drzewa. I zawolal pan bog na Adama, arzkōcz k nyemu: Adamye, gdzie gesz? Gensze rzekl: Gospodnye, glos twoy slyszalesm w rayu, a bo yalesm szō przeto, yszem na g, i skri-lesm szō. Gemuszo pan rzekl: Y kto ukazal tobye, zesz nag? gedno iszesz yadl s owocza tego drzewa, gesto czyezm (ci jeśm) zapowiedzal gego nye geszcz. Y rzekl gest Adam: zona, yōszesz my dal towarzyszkō, dala my owocza s drzewa y sznyadlezm. Y rzekl bog: czemuszo to uczynyla? Odpowiedzala: wōsz myō sdradzył, i

sznyadlasm. Y rzekl pan bog ku wōszowy: przeto zesz to uczynyl, bōdziesz przeklōt a zlorzeczenyk myedzy waszem stworzenym y zwyerzōti szemskymy. A bōdziesz na pyerszach laszycz, a szemyō geszcz po wszitky tve dny. A ustawyō nyeprzyazn myedzi tobō a myedzi zonō, a plodem twym a plodem gey. A onacz stroszcze y setrze glōwō twoyō, a ti bōdziesz nyeprzyacyel stopam gey. A zenye lepak rzekl gest bog: rozmnoszō twoyō byadō y twa poczyōczya* w staroszczy¹⁾. s boleszczyō bōdziesz rodzycz swe syni, a pod moczō mōszkō bōdziesz, a on bōdzie nad tobō panowacz. A Adamowy rzecze: przeto iszesz swej szoni posluchal glosu, a yadlesz owocz z drzewa, gesto czyezm bil przykazal, a bi gego nye yadl: przeklōta szemya w twem uczynienyu, s uszylm (usilem) pokarma zemskyego bōdziesz poszywacz po wszitky dny wyeku twego. Tarnye a glog bōdzie rodzycz, a bile szem skye bōdziesz geszcz. w potu* swego oblicza bōdziesz sobye chleba do || bywacz, alysz szō w szemyō nawroczysz, z geyszeszto uczynyon. Bo proch gesz, a w proch szō oboczysz. Opyōcz zdzal Adam gymyō swey szenie Gewa, przeto abi macz bila wszego stworzenia czlowieczego. Y uczynyl pan bog Adamowy a gego szenie suknye koszane, a oblek ge y rzekl: owa, tocz Adam iako geden z nas uczynyon gest, wyedzōcz dobre y zle. Przeto, abi nie doszōgl swō rōkō na drzewo zywōta

3

¹⁾ Tych wyrazów nie ma w Wulgacie, ani w biblij gdańskiej, tłumaczonej z hebrajskiego oryginału.

¹⁾ Nie ma tego wyrazu w Wulgacie.

XXXIX d

A. Małecki, *Biblia Królowej Zofji, żony Jagiełły*, Lwów 1871. (Testo traslitterato). Polacco antico - sec. XV. (Gen. I-III) p. 4

Correzioni

Col. II, r. 7: nyeprzyyazn

Cfr. S. Urbańczyk - V. Kyas, *Biblia królowej Zofii (Szarospatacka) wraz ze staroczeskim przekładem Biblii*, I (Komitet językoznawstwa Polskiej akademii nauk - Wydawnictwa źródłowe), Wrocław-Warszawa-Kraków (1965).

wiecznego, a nye uczosł (*straszę*) owocza, a sznyadł i bił bi żyw na wyeky: wipuszczyl gego s raya roskoszy, abi dzalal zemy, s ktoreyze to gest uczynyon. Y wirzuczyl Adama s raya. A ustawyl przed nagem roskoszy cherubyn a plomienni myecz w rōku, ku ostrzeganyu drogi ku drzewu żywota.

IV.

Potem Adam poznal czyelestnye Gewō swō zonō. gdiszto poczōła y urodzyla Kayma arzekōcz: Mam od boga plod czlowyeczny. Potem urodzyla brata gego Abela. Potem gest bil Abel pastucha owczy, a Kaym oraczem. Y stalo szō gest potem po malich¹⁾ dnyech, ze obyetoval Kaym se zboza zytneho, se wszego szemskyego, dari bogu. A Abel tesz pyrzwego przypłotka swego stada obyetoval natłusthasze. Y weszczal gospodyn na Abela, a na gego offyerō. Ale na Kayma nye weszczal, any na gego offyerō. Y rozgnyewal szō gest Kaym przelycznye i smarsczy szō gnyewi lice gego. Y rzekl gest bog k nyemu: czemu szō gnyewasz, a czemu szō smarsczā* twoge oblicze? Uczynyszli dobrze, weszmyesz otplatō tudziesz. pakli zle uczynysz, natichmyast tway grzech bōdze w podwoyu (*in foribus*), ale pod tobō bōdze zaloszcz gego, a ti nad nym panowacz bōdziesz. Y rzekl Kayn ku Ablowy, ku swemu bratu: winydz ywa precz. A gdisz na polu bilasta, podnosł szō Kayn ku Ablowy ku swemu bratu, y zabil gi. Y rzekl gest

bog ku Kaynu: gdzie gest Abel, twoy brat? Ktori tak odpowiedzal: Y czso ya wyem! azalism ya strosz mego brata? Y rzekl gest pan k nyemu: Czsosz uczynyl? glos twego brata krwye ku mnye krzyczy z zemye, przeto bōdziesz przeklyōti na szemy, istocz (*źródło*) gest otworzyla swa usta a przyyōła krew brata twego rōky twej. Gdisz bōdziesz yō dzalacz, nye dacz swego uzytku. Tulaczem a sbyegem bōdziesz po wszitky czasy żywota twego. Y rzekl gest Kayn ku bogu: wyōczsa gest ma zloszcz, nysz bich zazłuszyl smylowaneye. Owa, tocz myō dzysza wirzuczysz s pospolstwa ludskyego¹⁾, a twego oblycza bōdō szō kricz. a bōdō tulaczem a sbyegem po wszey zemy. a ktokoly myō naydze, ten myō zabige. Y odpowiedzal k nyemu bog: nye tako bōdze. Ale wszelky, kto zabige Kayma, szyedm kroc nad nym pomarzczono bōdze. Y poloszył bog znamyō na Kaymye, abi || gego nye zabyl kazdi, ktoszbi gego nalazł. Wieszedł Kayn s pospolstwa przed oblyczym boszym, y bidlył zbyegem na wzchot sluncza, pyrwshzey krajnye od raya, geszto slowye Eden. Potem Kayn poznal czelnye swō szonō, a ta poczōwszy porodzyla Enocha, y udzalal myasto, gemuszto gymyō sdzał po swem synu Enoch. Potem Enoch ūrodzyl Yrada. a Yrad ūrodzyl Mawyela. a Mawyel urodzyl Matuzaela. a Matuzael urodzyl Lamecha, genzeto poyōł dwye zenye. ge-

¹⁾ Wulgata: *post multos dies*.

¹⁾ To miejsce inaczej w Wulg. („a facie terrae“).

XXXIX e

A. Małecki, *Biblja Królowej Zofji, żony Jagiełły*, Lwów 1871. (Testo traslitterato). Polacco antico - sec. XV. (Gen. I-III) p. 5

Pierwsze Księgi Mojżeszowe.

GENESIS.

ROZDZIAŁ I.

Świat, i wszystko, co w nim jest, przez sześć dni Pan Bóg stworzył.

Na * początku stworzył Bóg niebo i ziemię. * Neh.9.6. Job.26.7. Ps.33.6. Ps.135.6. Ps.136.5. Jan.1.3. Żyd.11.3.

2. A ziemia była niekształtna i próżna, i ciemność była nad przepaścią, a Duch Boży unąszał się nad wodami.

3. I rzekł Bóg: Niech będzie światłość; i * stała się światłość. * Ps.33.9.

4. I widział Bóg światłość, że była dobra; i uczynił Bóg rozdział między światłością i między ciemnością.

5. I n zwał Bóg światłość dniem a ciemność nazwał nocą; i stał się wieczór, i stał się zaranek, dzień pierwszy.

6. Potém rzekł Bóg: Niech będzie rozpostarcie, w pośrodku * wód, a niech dzieli wody od wód. * Jer.10.12. r.51.15.

7. I uczynił Bóg rozpostarcie; uczynił téż rozdział między wodami, które są pod rozpostarciem; i między wodami, które są nad rozpostarciem; i stało się tak.

8. I nazwał Bóg rozpostarcie niebem. I stał się wieczór, i stał się zaranek, dzień wtóry.

9. I rzekł Bóg: Niech się zbiorą wody, które są pod niebem, * na jedno miejsce; a niech się okaże miejsce suche; i stało się tak.

* Job.38.8. Ps.32.6. Ps.33.7. Ps.136.6. Przyp.8.29.

10. I nazwał Bóg suche miejsce ziemią, a zebranie wód nazwał morzem.

11. I widział Bóg, że to było dobre. Potém rzekł Bóg: Niech zrodzi ziemia trawę, ziele, wydawające nasienie, i drzewo rodzajne, czyniące owoc, według rodzaju swego, któregooby nasienie było w niém na ziemi; i stało się tak.

12. I zrodziła ziemia trawę, ziele wydawające nasienie, według rodzaju swego, i drzewo czyniące owoc, w którym nasie-

nie jego, według rodzaju swego; i widział Bóg, że to było dobre.

13. I stał się wieczór, i stał się zaranek, dzień trzeci.

14. I rzekł Bóg: Niech będą * światła na rozpostarcu niebieskiem, ku rozdzielaniu dnia od nocy, a niech będą na znaki, i pewne czasy, i dni, i lata.

* Ps.8.4. Ps.104.19. Ps.136.7.

15. I niech będą za światła na rozpostarcu nieba, aby świeciły nad ziemią; i stało się tak.

16. I uczynił Bóg * dwa światła wielkie: światło większe, aby rządziło dzień, a światło mniejsze, aby rządziło noc, i gwiazdy. * 5 Moj.4.19. Jer.31.35. Ps.74.16.

17. I postawił je Bóg na rozpostarcu nieba, aby świeciły nad ziemią.

18. I żeby rządziły dzień i noc, i czyniły rozdział między światłością, i między ciemnością; i widział Bóg, że to było dobre.

19. I stał się wieczór, i stał się zaranek, dzień czwarty.

20. I rzekł Bóg: Niech hojnie wywiodą wody płaz duszy żywiącej; a ptastwo niech lata nad ziemią, pod rozpostarciem niebieskiem.

21. I stworzył * Bóg wieloryby wielkie, i wszelką duszę żywiącą płazającą się, którą hojnie wywiodły wody, według rodzaju ich; i wszelkie ptastwo skrzydłaste, według rodzaju ich; i widział Bóg, że to było dobre. * Ps.104.25.

22. Błogosławił im tedy Bóg, mówiąc: Rozradzajcie * się, i rozmnażajcie się, a napełniajcie wody morskie; i ptastwo niech się rozmnaża na ziemi. * 1 Moj.9.1.

23. I stał się wieczór, i stał się zaranek, dzień piąty.

24. Rzekł téż Bóg: Niech wyda ziemia duszę żywiącą według rodzaju swego; bydlę i płaz, i zwierzę ziemskie, według rodzaju swego; i stało się tak.

Biblija Święta to jest Całe Pismo święte starego i nowego Testamentu, Warszawa 1949. Polacco moderno. (Gen. I-III)
p. 1

25. Uczynił tedy Bóg zwierzę ziemskie według rodzaju swego; i było według rodzaju swego; i wszelki płaz ziemski według rodzaju swego; i widział Bóg, że to było dobre.

26. Zatem rzekł Bóg: Uczynimy człowieka * na wyobrażenie nasze, według podobieństwa naszego; a niech * panuje nad rybami morskimi, i nad ptactwem niebieskim, i nad zwierzętami, i nad wszystką ziemią, i nad wszelkim płazem, płazającym się po ziemi.

* 1 Moj. 5, 1. r. 9, 6.
Mat. 19, 4. 1 Kor. 11, 7. Efez. 4, 24. Kol. 3, 10. Jak. 3, 9.
† Ps. 8, 7, 9.

27. Stworzył tedy Bóg człowieka na wyobrażenie swoje: na wyobrażenie Boże stworzył go. mężczyznę i * niewiastę stworzył je.

* Mat. 19, 4. Mark. 10, 6.

28. I błogosławił im Bóg, i rzekł do nich Bóg: Rozmnażajcie się, i rozmnażajcie się, i napełniajcie ziemię: i czyńcie ją sobie poddaną: i panujcie nad rybami morskimi, i nad ptactwem niebieskim, i nad wszelkim zwierzem, który się ruchu na ziemi.

* 1 Moj. 8, 17. r. 9, 1. r. 36, 11.

29. I rzekł Bóg: Oto * dałem wam wszelkie ziele, wydające z siebie nasienie, które jest na obliczu wszystkiej ziemi; i wszelkie drzewo, na którym jest owoc drzewa, wydające z siebie nasienie, będzie wam ku pokarmowi.

* 1 Moj. 9, 3.

30. I * wszelkiemu zwierzęciu ziemskiemu, i wszystkiemu ptactwu niebieskiemu, i wszelkiej rzeczy ruchącej się na ziemi, w której jest dusza żyjąca; wszelka jarzyna ziela będzie ku pokarmowi; i stało się tak.

* Ps. 104, 14. Ps. 147, 8. Zach. 10, 1.

31. I widział * Bóg wszystko, co uczynił, a oto było bardzo dobre; i stał się wieczór, i stał się ranek, dzień szósty.

* 2 Moj. 31, 17. Ps. 104, 31. Mark. 7, 37.

ROZDZIAŁ II.

I. Bóg w dzień siódmy odpoczął, i on poświęcił 1—3.
II. Rzeczom z ziemi wychodzącym wzrost dał 4—6.
III. Człowieka na wyobrażenie swoje stworzył 7.
IV. W raju go posadził 8—15. V. Z drzewa pewnego owoców jeść zakazał 16—21. VI. Małżeństwo święte ustanowił 22—25.

Dokończone tedy są niebiosy i ziemia, i wszystko wojsko ich.

2. I dokończył * Bóg dnia siódmego dzieła swego, które uczynił; i odpoczął w dzień siódmy od wszelkiego dzieła swego, które uczynił.

* 2 Moj. 20, 11. r. 31, 17. 5 Moj. 5, 14. Żyd. 4, 4.

3. I błogosławił Bóg dniowi siódmemu, i poświęcił go; iż weń odpoczął od

wszelkiego dzieła swego, które był stworzył Bóg, aby uczynione było.

II. 4. Też są zrodzenia niebios, i ziemi, gdy były stworzone, dnia, którego uczynił Pan Bóg ziemię i niebo.

5. Wszelką różdżkę polną, przedtem niż była na ziemi; i wszelkie ziele polne, pierwéj niż weszło, albowiem nie spuścił jeszcze był dżdżu Pan Bóg na ziemię; i człowieka nie było, któryby sprawował ziemię.

6. Ale para wychodziła z ziemi, która odwilżała wszystek wierzch ziemi.

III. 7. Stworzył tedy * Pan Bóg człowieka z prochu ziemi, i natchnął w oblicze jego dech żywota. I stał się człowiek duszą żywiącą.

* 1 Kor. 5, 45.

IV. 8. Nasadził też był Pan Bóg sad w Eden, na wschód słońca, i postawił tam człowieka, którego był stworzył.

9. I wywiódł Pan Bóg z ziemi wszelkie drzewo wdzięczne na wejrzeniu, i smaczne ku jedzeniu; i drzewo żywota w pośrodku sadu; i drzewo wiadomości dobrego i złego.

10. A rzeka wychodziła z Eden dla odwilżenia sadu; i stamtąd dzieliła się na cztery główne rzeki;

11. Imię jednej Fyson; ta okraża całą ziemię Hewila, gdzie się rodzi złoto.

12. A złoto ziemi onéj jest wyborne. Tamże jest Bdelion, i kamień Onychyn.

13. A imię rzeki drugiej Gihon; ta okraża całą ziemię Muzyńską.

14. Imię zaś rzeki trzeciej Chydekel, ta płynie na wschód słońca ku Asyryi. A rzeka czwarta jest Eufrates.

15. Wziął tedy Pan Bóg człowieka, i postawił go w sadzie Eden, aby go sprawował, i aby go strzegł.

V. 16. Tedy rozkazał Pan Bóg człowiekowi, mówiąc: Z każdego drzewa sadu jeść będziesz.

17. Ale z drzewa wiadomości dobrego i złego, jeść z niego nie będziesz; albowiem dnia, którego jeść będziesz z niego, śmiercią umrzesz.

18. Rzekł też Pan Bóg: Nie dobrze być człowiekowi samemu; uczynię mu pomoc, któraby była przy nim.

19. A gdy stworzył Pan Bóg z ziemi wszelki zwierzę polne, i wszelkie ptactwo niebieskie, tedy je przywiódł do Adama, aby obaczył, jakoby je nazwać miał; a jakoby nazwał Adam każdą duszę żywiącą, tak aby było imię jej.

XL b

Biblija Święta to jest Całe Pismo święte starego i nowego Testamentu, Warszawa 1949. Polacco moderno. (Gen. I-III)
p. 2

20. Tedy dał Adam imiona wszystkiemu bydłu, i ptactwu niebieskiemu, i wszelkiemu zwierzwu polnemu. Lecz Adamowi nie była znaleziona pomoc, któraby przy nim była.

21. Tedy przypuścił Pan Bóg twardy sen na Adama, i zasnął; i wyjął jedno żebro jego, i napełnił ciałem miasto niego.

VI. 22. I zbudował Pan Bóg z żebra onego, które * wyjął z Adama, niewiastę, i przywiódł ją do Adama. *1 Kor. 11, 8.

23. I rzekł Adam: Toć teraz * jest kość z kości moich, i ciało z ciała mego; dla tegoż będzie nazwana mężatka, bo ona z męża wzięta jest. *1 Kor. 11, 7

24. Przetoż * opuści człowiek ojca swego i matkę swoją, a przyłączy się do żony swojej, i będą jednym ciałem. *Mat. 19, 5. Mark. 10, 7. 1 Kor. 6, 16. Efez. 5, 31.

25. A byli oboje nadzy, * Adam i żona jego; a nie wstydzi się. *1 Moj. 3, 7.

ROZDZIAŁ III.

I. Człowiek przez węza zwiedziony od Boga odstąpił 1—7. II. Zaczność przystawioną potraciwszy, łaskę Bożą utracił 8—14. III. Temuż obietnica o naprawie przez Chrystusa uczyniona 15—21. IV. Na ostatek z raju był wygnany 22—24.

A wąż był chytrzejszy * nad wszystkie zwierzęta polne, które był uczynił Pan Bóg; ten rzekł do niewiasty: Także to, że wam Bóg rzekł: Nie będziecie jedli z każdego drzewa sadu tego? *2 Kor. 11, 3.

2. I rzekła niewiasta do węza: Z owocu drzewa sadu tego pożywamy;

3. Ale z owocu drzewa, które jest w pośród sadu, rzekł Bóg: Nie będziecie jedli z niego, ani się go dotykać będziecie, byście snać nie pomarli.

4. I rzekł wąż do niewiasty: * Żadnym sposobem śmiercią nie pomrzecie; *Jan. 8, 44.

5. Ale wie Bóg, że któregośkolwiek dnia z niego jeść będziecie, otworzą się oczy wasze; a będziecie jako bogowie, znający dobre i złe.

6. Widząc tedy niewiasta, iż dobre było drzewo ku jedzeniu; a iż było wdzięczne na wejrzaniu, a pożądlive drzewo dla nabycia umiejętności, wzięła * z owocu jego, i jadła; dała też i mężowi swemu, który z nią był; i on też jadł. *1 Tym. 2, 14.

7. Zatem otworzyły * się oczy obojga, i poznali, że byli nagimi; i spleli liście figowe, a poczynili sobie zasłony. *1 Moj. 2, 25.

II. 8. A wtém usłyszeli głos Pana Boga chodzącego po sadzie z wiatrem dno-

wym; i skrył się Adam, i żona jego od oblicza Pana Boga między drzewa sadu.

9. I zawołał Pan Bóg Adama, i rzekł mu: Gdzieżeś?

10. Który odpowiedział: Głos twój usłyszałem w sadzie, i zlekłem się dla tego, żeś nagi, i skryłem się.

11. I rzekł Bóg: Któżci pokazał, żeś jest nagim? i zaliś nie jadł z drzewa onego, z któregoś zakazał tobie, abyś nie jadł?

12. Tedy rzekł Adam: Niewiasta, któraś mi dała, aby była zomną, ona mi dała z tego drzewa, i jadłem.

13. I rzekł Pan Bóg do niewiasty: Cóżes to uczyniła? i rzekła niewiasta: Wąż * mię zwiódł, i jadłam. *Objaw. 12, 9.

14. Tedy rzekł Pan Bóg do węza: Iżes to uczynił, przeklętym będziesz nad wszystkie zwierzęta, i nad wszystkie bestyje polne; na brzuchu twoim czołgać się będziesz, a proch żreć będziesz po wszystkich dni żywota twego.

III. 15. Nieprzyjaźń też położą między tobą i między niewiastą, i między nasieniem twojem, i między nasieniem jej: to potrzebie głowę, a ty mu potrzebiesz piętę.

16. A do niewiasty rzekł: Obficie rozmnożę boleści twoje, i poczęcia twoje; w boleści rodzić będziesz dzieci, a wola twa poddana będzie mężowi twemu, a on nad tobą * panować będzie. *1 Kor. 14, 34.

17. Zaś rzekł do Adama: Iżes usłuchał głosu żony twojej, a jadłeś z drzewa tego, o którymśmci przykazał, mówiąc: Nie będziesz jadł z niego; przeklęta będzie ziemia dla ciebie, w pracy z niej pożywać będziesz po wszystkie dni żywota twego.

18. A ona ciernie i oset rodzić będzie tobie; i będziesz pożywał ziela polnego.

19. W pocie oblicza twego będziesz pożywał chleba, aż się nawrócisz do ziemi, gdyż z niej wzięty; boś proch, i w proch się obrócisz.

20. I nazwał Adam imię żony swęj Ewa, iż ona była matką wszystkich żyjących.

21. I uczynił Pan Bóg Adamowi, i żonie jego odzienie skórzane, i obłókł je.

IV. 22. Tedy rzekł Pan Bóg: Oto Adam stał się jako jeden z nas, wiedzący dobre i złe; teraz tedy wyżeńmy go, by snać nie ściągnął ręki swęj, i nie wziął z drzewa żywota, i nie jadł, i żyłby na wieki.

23. I wypuścił go Pan Bóg z sadu Eden, ku sprawowaniu ziemi, z której był wzięty.

Biblija Święta to jest Całe Pismo święte starego i nowego Testamentu, Warszawa 1949. Polacco moderno. (Gen. I-III)
p. 3

24. A tak wygnał człowieka; i postawił na wschód słońca sadu Eden Cheruby, i miecz płomienisty i obrotny ku strzeżeniu drogi do drzewa żywota.

ROZDZIAŁ IV

I. Kain z Ablem ofiary czynią 1—3. II. Bóg odrzucił Kaina, a obrał sobie Abła 4. III. Kain rozgniewawszy się, Abła zabił 5—8. IV. Kain Kainowa 9—16. V. Potomstwo jego 17—24. VI. Urodzenie Seta i Enosa 25—26.

Potém Adam poznał Ewę, żonę swoją, która poczęła i porodziła Kaina, i rzekła: Otrzymałam męża od Pana.

2. I porodziła z siebie brata jego Abła; i był Abel pasterzem owiec, a Kain był rolnikiem.

3. I stało się po wielu dni, iż przyniósł Kain z owocu ziemi ofiarę Panu.

II. 4. Także i * Abel przyniósł z pierworodztw trzód swoich i z tłustości ich; i wejrzał Pan na Abła i na ofiarę jego.

III. 5. Ale na Kaina i na ofiarę jego nie wejrzał; i rozgniewał się Kain bardzo, i spadła twarz jego.

6. Tedy rzekł Pan do Kaina: Przeczesałeś się zapalił gniewem a czemu spadła twarz twoja?

7. Ażaj, jeżeli dobrze czynić będziesz, nie będziesz wywyższon? a jeżeli nie będziesz dobrze czynił, we drzwiach grzech leży; a do ciebie chuć jego będzie, a ty nad nim panować będziesz.

8. I rozmawiał Kain z Ablem bratem swoim. I stało się, gdy byli na polu, że powstał Kain na Abła * brata swego, i zabił go.

IV. 9. I rzekł Pan do Kaina: Gdzież jest Abel brat twój? który odpowiedział: Niewiem; izalim ja stróżem brata mego?

10. I rzekł Bóg: Cóżes uczynił? Głos krwi brata twego woła do mnie z * ziemi.

11. Teraz tedy przeklętym będziesz na ziemi, która otworzyła usta swe, aby przyjęła krew * brata twego z ręki twojej.

12. Gdy będziesz sprawował ziemię, nie wyda więcej mocy swój tobie; tułaczem, i biegunem będziesz na ziemi.

13. Tedy rzekł Kain do Pana: Większa jest nieprawość moja, niżby mi ją odpuścić miano.

14. Oto mię dziś wyganiaasz z oblicza téj ziemi, a przed twarzą twoją skryję się, i będę tułaczem, i biegunem na ziemi; i stanie się, że ktokolwiek mię znajdzie, zabije mię.

15. I rzekł mu Pan: Zaiste, ktobykolwiek zabił Kaina, siedmioraką odniesie pomstę. I włożył Pan na Kaina piętno, aby go nie zabijał, ktobykolwiek znalazł.

16. Tedy odszedł Kain od oblicza Pańskiego, i mieszkał w ziemi Nod, na wschód słońca od Eden.

V. 17. I poznał Kain żonę swą, która poczęła, i porodziła Enocha. i zbudował miasto, i nazwał imię miasta tego imieniem syna swego, Enoch

18. I urodził się Enochowi Irad, a Irad spłodził Mawiaela, a Mawiael spłodził Matusaela, a Matusael spłodził Lamecha.

19. I pojął sobie Lamech dwie żony, imię jednéj, Ada, a imię drugiey, Sella.

20. Tedy urodziła Ada Jabala, który był ojcem mieszkających w namiociech, i pasterzów.

21. A imię brata jego było Jubal, który był ojcem wszystkich grających na harfie, i na muzycznym naczyniu.

22. Sella téż urodziła Tubalkaina, rzemieślnika wszelkiey roboty, od miedzi i od żelaza. A siostra Tubalkainowa była Noema.

23. Tedy rzekł Lamech żonom swym, Adzie i Selli: Słuchajcie głosu mego, żony Lamechowe, posłuchajcie słów moich; zabiłbym ja męża na zranienie moje, i młodzieńca na siność moję.

24. Jeżeli siedm kroć mścić się będą za Kaina, tedy za Lamecha siedmdziesiąt i siedm kroć.

VI. 25. I poznał jeszcze Adam żonę swą, która urodziła syna, i nazwała imię jego Set, mówiąc: Dał mi Bóg inne potomstwo miasto Abła, którego zabił Kain.

26. Setowi téż urodził się syn, i nazwał imię jego Enos. Na ten czas poczęto wzywać imienia Pańskiego.

ROZDZIAŁ V.

Żywot Adamów, i potomstwa jego po nim, aż do Noego.

Te są księgi rodzajów Adamowych. W dzień, którego stworzył Bóg człowieka, na podobieństwo Boże uczynił go.

2. Mężczyznę i niewiastę * stworzył je; i błogosławił im, i nazwał imię ich, człowiek, w dzień, którego są stworzeni.

* 1 Moj. 1, 26. r. 2, 6.

3. I żył Adam sto i trzydzieści lat, i spłodził syna na podobieństwo swoje, i na wyobrażenie swoje, i nazwał imię jego Set.

4: I było dni Adamowych po spłodze-

Biblija Święta to jest Całe Pismo święte starego i nowego Testamentu, Warszawa 1949. Polacco moderno. (Gen. I-III)
p. 4

PERVE MOSESSE BVQVE, GENESIS IME- novane, Iudouski, Breshith,

I. CAPITVL.

A
Pfal. 11. a
116. a
102. 1. a
Coloss. 1. b

Hob. 11. a

SAZHETKI IE BVG STVA-
ril Nebu inu Semlo. Inu Semla je bila pušta
tár prasna, inu je bilu temnu na Globokosti, inu * Duh
Boshji se je * resprostér l zhes vodé.

* ali reshiril, kakór ena Kokalniza zhes Iajza peruti respro-
stira, je greje inu leshe : vetus translatio habet, ferebatur.

1 Inu Bug je rekál : Bodi Luzh. Inu je bila Luzh. I Dan. 1
Inu Bug je vidil Luzh, de je bila dobra. Tedaj je Bug *Srvarjenje*
reslozhil Luzh od Temmé, inu je Luzh imenoval, Dan, Luzhi.
inu Temmo, Nuzh. Inu je is vezhera inu jutra bil pèrvi

dan.

Pfal. 110. a
Ierem. 10. b
51. c

* ali res-
prostrenje.

Inu Bug je rekál : * Bodi ena * Tèrdnost mej vodami, inu taista bodi reslozhik
mej vodami. Inu Bug je sturil to Tèrdnost, inu je reslozhil vodé pod Tèrdnostjo : od *Tèrdnost*
vod nad Tèrdnostjo. Inu je taku bilu. Inu Bug je imenoval to Tèrdnost, Nebu. Inu ali Nebu,
je is vezhera inu jutra bil drugi dan.

Inu Bug je rekál : Sberite se Vodé pod Nebom, na svoja mejsta, de se bo suhu
vidilu. Inu je taku bilu. Inu Bug je imenoval tu suhu, Semlo : Inu je sbranje tèh vod
imenoval, Morje. Inu Bug je vidil, de je bilu dobru.

B

Inu Bug je rekál : Rodi Semla Travo inu Séle, kateru se sasseva, inu rodovita
Driveffa, de slejdnje sad nese po svoji shlahiti, inu ima v sebi svoje lastnu sème na
Semli, Inu je taku bilu. Inu Semla je rodila Travo inu sele, kateru se je vsaku po svoji
shlahiti sassevalu : inu Driveffa, katera so sad nesa, inu katera so svoje lastnu sème
v sebi.

A

Srvarjenje
tiga svith.
*) ta Duh je
bil sam svet
Duh, tretja
persona Bo-
gastva.

I Dan. 1
Srvarjenje
ali Nebu.

II.
Semla,
Morje.

III.
Trava.
Séle.
Driveffa.

XLI a

BIBLIA, tu ie, Vse Svetu Pismu, Stariga inu Noviga Testamenta, Slovenski, tolmazhena, skusi Iuria Dalmatina, Wittenberg 1584. (Dalmatinova Biblija). Sloveno - sec. XVI. (Gen. I-III) f. 1 r

N. 174.

Nebî imela, šejdnje po svoji shlahti. Inu Bug je vidil, de je bilu dobru. Inu je is vezhera inu jutra bil tretji dan.

III.
Snaminja.
Zhasse.
Dny.
Lejta.
Sonce.
Mejssze.
Svesde.

V.
Ribe.
Price.
d) ali pèrnesi
voda naprej
taku mnogu
Svirine, de se
bo vse ganilu.

VI.
Shivina.
Zhèrvje.
Svirina na
Semli.
Zhlovik.

Inu Bug je rekål: † Bodite Luzhi na tèrdnosti tiga Nebà, de lozhio Dan inu Nuzh, inu de dajo Snaminja, † Zhasse, Dny inu Lejta: Inu bodite Luzhi na tèrdnosti tiga Neba, de švejtio na Semli. Inu je taku bilu. Inu Bug je sturil te dve velike Luzhi: Eno vekšho Luzh, de zhes Dan gòspoduje, inu eno manšho Luzh, de zhes Nuzh gòspoduje, inu Svesde. Inu Bug je nje postavil na tèrdnost tiga Neba, de bi † syale na Semlo, inu de bi zhes Dan inu zhes Nuzh gòspodovale, inu luzh od temme lozhile. Inu Bug je vidil, inu je bilu dobru. Inu je is vezhera inu jutra bil zhetèrti dan.

Inu Bug je rekål: † Ganni se Voda s'gibleozhimi inu shivimi Svirinami, inu s'Pti-zami, de nad Semlo, pod tèrdnostjo tiga Neba, lejtajo. Inu Bug je stvaril velike † Balene, inu vse shlaht Svirine, shive inu se gibleozhe, s'katerimi se je Voda gannila, † Kite, vse po svoji shlahti, inu vse shlaht lejtajozhe Ptice, vse po svoji shlahti. Inu Bug je vidil, de je bilu dobru. Inu Bug je nje shegnal, inu je rekål: Bodite rodovite, inu † gmerajte se, inu napolnite Vode v Morju, inu Ptice gmerajte se na Semli. Inu je is vezhera inu jutra bil peti dan.

Inu Bug je rekål: Pèrnesi Semla naprej shive Svirine, vse po svoji shlahti: † Shivino, Zhèrvje, inu Svirine na semli, vse po svoji shlahti. Inu je taku bilu. Taku je Bug sturil Svirine na Semli, vse po svoji shlahti, inu Shivino po svoji shlahti, inu vsakaterè Zhèrvje na Semli, po svoji shlahti. Inu Bug je vidil, de je bilu dobru.

† Shivina je, kar je domazhe? Svirina pak je, kar je divjashina.

Inu Bug je rekål: Sturimo Zhloveka, en Pild, kateri bo nam podobèn, de gòspoduje zhes Ribe v' Morji, inu zhes Price pod Nebom, inu zhes Shivino, inu zhes všo Semlo, inu zhes vse Zhèrvje, kateri na Semli lasio.

Inu Bug je stvaril Zhloveka † k' svojmu Pildu, h' Bosšimu Pildu je on njega stvaril: † Moshà inu Sheno je on nje stvaril, inu Bug je nje shegnal, inu je k' nym rekål: † Bo † gmerajte se, † dte porodni, inu † mnoshite se, inu napolnite Semlo, inu jo sebi s' gòpversite, inu gòspodujte zhes Ribe v' Morji, inu zhes Ptice pod Nebom, inu zhes všo Svirino, † katera na Semli lasi.

/ † gòpversite) tu je, kar vy pèrdelate na Semli, tu bodi vaše lastni, inu Semla vam ima v' letim tushiti, nešti inu roditi.

Pfal. 11. a.
† Zhasse) †
kakor spu-
mlad, lejtjo,
jeffen, sy-
mo, &c.
† švejtià.

† Kite.

† moshà
te fa.

Gen. 1. a. 2. a.
Sap. 2. b.
Col. 1. a.
Matth. 19. a.
Marc. 10. a.
1. Cor. 5. b.
11. a.

XLI b

BIBLIA, tu ie, Vse Svetu Pismu, Stariga inu Noviga Testamenta, Slovenski, tolmazhena, skusi Iuria Dalmatina, Wittenberg 1584. (Dalmatinova Biblija). Sloveno - sec. XVI. (Gen. I-III) f. 1 v

Genes. 2. a

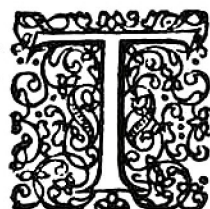
Syrah 40. a

Inu Bug je rekäl: Pole, jest vam dam vse shlaht Séle, kateru se sasseva na vsej Semli, inu vsa rodovita Drivéssa, inu Drivéssa, katera se sassevajo, *k'vasbajedi. Vsej Svirini pak na Semli, inu vsem Ptizam pod Nebom, inu vsem Zhervom, kateri shiveo na Semli, bo vse selenü Séle k'jedi. Inu je taku bika. Inu Bug je vidil vse, kar je on bil sturil. Inu pole, *onu je bilu cillu dolga. Inu je is vezhera inu jutra bil shefti dan.

Zhlovick
ba Inu Shivin-
ska shpendia,
do greshniga
potopa.

II. CAP.

A
Exod. 20. a
Hebr. 9. a

AKV je bilu cillu dopérnessenu Nebu inu Semla, inu vsa *nyh Vojska. *Inu taku je Bug na sedmi dan dopérnessel svoja della, katera je sturil, inu je pozhival na sedmi dan od vseh svojih del, katera je on sturil. Inu Bug je sedmi dan shegnal, inu ga je posvetil, satu, ker je on na taisti pozhival, od vseh svojih del, katera je Bug stvaril inu sturil.

*nyh vojska) Boshje stvar na Nebi, na Semli inu v Murji so imenovane ena Vojska, satu, ker one kakor ena vojska v svoim redi, inu kakor Bug hozhe, oje-mu slushio, k'njegovi zhafti, h'Johrimu tém isvolenim, iqu b'htrajnigi tém pregrešnima. Psal. 148. a. Satu je tudi Bug Zebaoth, tu je Bug te vojske, imenovan.

Letaku je sturjenu Nebu inu Semla, kadar so bila stvarjena, v tém zhassu, kadar je G O S P V D Bug Sem'lo inu Nebu sturil, inu vsa shlaht Drivéssa na Puli, prejden so bila na Semli, iqu vsa shlaht Selitha na Puli, prejden so rasla: Sakaj G O S P V D Bug nej she bil pustil deshiti na Semlo, inu nej bitu Zhlovéka, kateri bi bil Semlo delal: Temuzh ena Migla je shla is Semle, inu je vso Semlo resniakala.

+Cor. 15. d

INV + G O S P V D Bug je sturil Zhlovéka is pèrsty te Semle, inu je dahnil njemu Zhlovik, v'njegou Nus ta shivi Duh. Inu taku je Zhlovik postal ena shiva Dufha.

B

Inu G O S P V D Bug je sasadil en Vert v'Edeni, pruti Sonzhnimu is'hodu, inu je v'njega postavil Zhlovéka, kateriga je bil sturil.

Inu G O S P V D Bug je pustil is Semle rasti vsa shlaht Drivéssa, lépa viditi, inu Drivéssa dobra k'jedi: Inu Drivu tiga Lebna v'redi Vèrta, inu Drivu snajna dobriga inu v'Paradishu hudiga.

XLI c

BIBLIA, tu ie, Vse Svetu Pismu, Stariga inu Noviga Testamenta, Slovenski, tolmazhena, skusi Iuria Dalmatina, Wittenberg 1584. (Dalmatinova Biblija). Sloveno - sec. XVI. (Gen. I-III) f. 2 r

Štiri vode

v'Paradižu.

Inu ena Voda je šla is Edena, k' resmakanju taisti Vért, inu se je tamkaj delila v'štiri poglavite Vodé: Eni je bilu ime [†] Píson, katera teže okuli vse Deshele Ha- Syr. 24.1
vila, inu tamkaj se najde Slatu, inu lete Deshele slatu je nér bullše: Tamkaj se najde Bdeiliam, inu ta shlahtni kamen Onyx. Tej drugi vodi je ime [†] Gihon, katera teže okuli vse Deshele téh Murou. Tretji Vodi je ime [†] Idekel, katera teže mimu Assyrie. Inu zhetérta Voda je [†] Phrat.

[†] Píson je ta velika voda v' Indij, kateri je ime Gangas: Sakaj Havila je India.

[†] Gihon je Nilus v' Egyptu.

[†] Idekel je Tygris v' Assyriji.

[†] Phrat je ta nér blishniša Voda v' Syriji, kateri je Euphrat ime.

Boslja sapu-
vid Adamu
v'Paradižu
dana.

Od stvar-

jenja Sheno.

f Okuli njega

ali pèr njemu,

tu je, ir bi bi-

la se k' Moshu

drushila, inu

njemu pomar

gala se gmera-

ti inu shiviti.

Bug-Evo in

Adamoviga

Rebra kvari,

inu S. Sakon

gori postavil.

z nyu) tu je,

nyu se ne

bilu potreba

framovati, ker

šne nita bila

o'grehom ob-

dana.

Inu G O S P V D Bug je vsel Zhlovcka, inu ga je postavil v'ta Vért Eden, de bi ga delal inu varoval. Inu G O S P V D Bug je sapovédal Zhlovčku, inu je rekál: Od všeh Drives v'tém Vérti jej: ali od Drivesa tuga snanja dobriga inu hudiga, ti némash jé-
sti. Sakaj na kateri kuli dan ti od tuga jesh, bosh Smèrti vmèrl.

Inu G O S P V D Bug je rekál: Nejdobru de je Zhlovik sam: Iest hozhem njemu eno pomuzh šturit, katera bo f okuli njega. Sakaj kadar je G O S P V D Bug bil šturit is Semle v'fo shlaht Svirino na Puli, inu v'le shlaht Prize pod Nebom, je on nje pèrpelal k' Adamu, de bi vidil, koku bi on nje imenoval: Sakaj kakòr bi Adam v'fako shivo Svirino imenoval, taku je iméla imenovana biti. Tedaj je Adam v'taki Shivini inu Ptici pod Nebom, inu Svirini na Puli svoje ime dal. Ali Zhlovčku nejdobru bila obena pomuzh najdena, katera bi okuli njega bila.

Inu G O S P V D Bug je puštil en globok sen past na Adama, inu on je saspal. Inu on je vsel enu njegovu Rebru, inu je sapèrl tu mejstu s' mešlom. Inu G O S P V D Bug je šturil eno Sheno is tiga Rebra, kateru je is Adama bil vsel, inu je njo k' Adamu pèrpelal. Inu Adam je djal: [†] Letu je vsaj vshe kust od moih kosty, inu mešlu od mojga mešla: Ona bo Moshiza imenovana, [†] satu, ker je is Mosha vseta. [†] SA T V bo Mosh svojga Ozhetu inu svojo Mater sapuštíl, inu se bo k' svoji Sheni pèrdrushil, inu bota enu mešlu. Inu ona sta bila obadva nagá, Adam inu njegova Shena, inu z nyu nejdobru bilu fram.

C

† Cor.

† Tim.

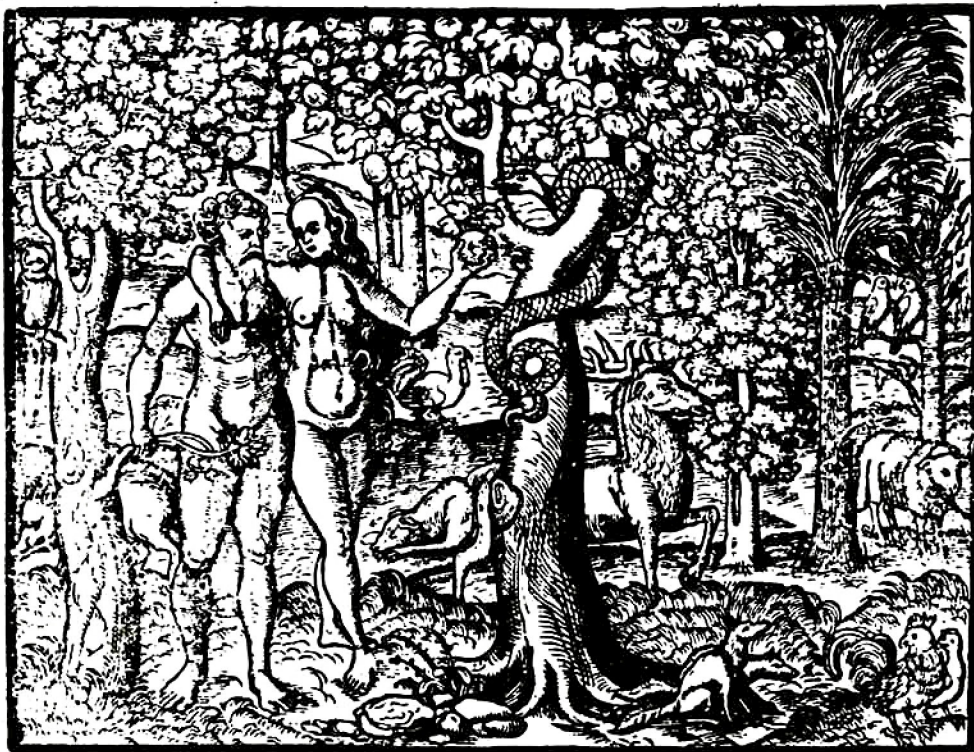
† Mat.

† Marc.

† Cor.

† Eph.

III. CAP.

Inu

BIBLIA, tu ie, Vse Svetu Pismu, Stariga inu Noviga Testamenta, Slovenski, tolmazhena, skusi Iuria Dalmatina, Wittenberg 1584. (Dalmatinova Biblija). Sloveno - sec. XVI. (Gen. I-III) f. 2 v

A
* kumbró
nifha.
Gen. 2, 2

Nu Kazha je bila * modréha, kakor vse Svirine na Hudizh stv
Puli, katere je G O S P V D Bug bil sturil, inu je djala k' Sheni: Ieli
rejs * Bug rekál, de nimate jesti od vseh Drives v'rem Vérti?
Natu je Shena djala h' Kazhi: My od sadu teh Drivesu Vérti je-
mo: Ali od Sadu tiga Drivéssa, kateru je v'sredi tiga Vérta, je
Bug rekál: Nejete od njega, inu se ga tudi nedoteknite, de kej
nevmerjete.

9. Cor. 11, 8

Tedaj je Kazha djala k' Sheni: * Vy nikar smérte neumérjete, temuzh Bug vej, Hudizh E-
de na kateri kuli dan jéste od njega, se budo vaše ozhy odpérle, inu bote kakor Bug, vo prenorí.

Syrach 27, 6

1. Tim. 2, 8

* Shurce.

inu je vsela od njegoviga Sadu, inu je jedla, inu je tudi dala svojmu Moshu od
njega, inu on je jédil. Tedaj so se nyu obeju Ozhy odpérle, inu sta posnala, de sta
naga bilá, inu sta * Figovu lyftje vkup pledla, inu sta si * okrilje sturila. Nasibh pèr-
vih sturishih padca.

* Figovu) Adam inu Eva se sazhneta po dopérnesenim pèrvim gréhu framovati, ker vidita, de sta
naga, inu de sta ob vso lépoto inu svetost, na Dufhi inu Telefí prishla, inu eno hudo vést dobila:
Satu se * Figovim lyftjem sakrivata. Tu Figovu lyftje pak pomeni te Postave vuk, inu Zhlovezhka
vunanja della, * katerimi se podstopio Ludje grehe sakrivati, inu se pred Bugom pravizhni sturiti,
inu vsaj nemogo grehou skryti, valiku majne prozh vésti. Sakaj Bug pride s' svojo shtimo inu se svary
shes gréhe, inu teise shrajfa, inu je skusi predigo svoje besede odkriti. Ali vsaj poleg tiga on tudi
oblubo da od Shenfiga Sémene, Cristufa, kir ima Kazhi glavo strejti. Letu Seme vsame grehe prozh.

B

Inu ona sta slishala shtimo G O S P V D A Boga, kir je hodil v'tem Vérti, kadar je dan
hladan bil postal: Inu * Adam se je skril, inu njegova Shena, pred oblyzhjem
G O S P V D A Boga, mej drevje tiga Vérta. Inu G O S P V D Bug je * klizal Adama, inu
je djala k' njemu: Kej si ti? Inu on je djal: Iest sim slishal tvojo shtimo v'tem Vérti, inu
sim se bal: Sakaj jest sim nag, satu sim se skril. Inu on je djal: Gdu je tebi povédal
de si naga? Neli si jédil od tiga Drivéssa, od kateriga sim jest tebi bil sapovédal, de bi
neimel od njega jésti? Natu je Adam djal: Ta Shena, katero si ti meni pèdrushil, je
meni dala od tiga Drivéssa, inu jest sim jédil. G O S P V D Bug je djal k' Sheni: Sa-
kaj si ti letu sturila? Shena je odgovorila: Kazha je mene taku prenorila, de sim jedla.

Adam inu
Eva se sa grí-
ha volo pred
Bugom boysa
inu skrista.

* hladan) tu je bilu oh vezheri, kadar je vrozhust bila mnila. Tu pak pomeni, de je Zhlovéku po
sturjenim gréhu v'njegovi vésti alu inu brieku, dokler Bug supet svojo gnadlivo shtimo pusty si-
stati, inu ipet serce ohlady inu oshivy. Najti se naša zagava natura preltatshi inu besby, tudi pred
Evangeliom, ker krish inu smért vuzhy.

* Adam se v' ludouskim jesiki reze Zhlovik: Satu se more letukaj rezhi Zhlovik, ker Adam
stoji, inu Adam, ker Zhlovik stoji, enu sa drugo.

* klizal) Adam inu Eva sta v'ne padla, inu si fama nemoreta vezh pomagati, inu sta tudi od vseh
stvari zapushtena: inu nemore nyu pamet drugazhi misliti, samuzh de nej obene pomuzhi vezh, ni
v'nehi ni na Semli. Ali my se imame n letiga exempla vuzhiti, de Bug huzhe inu more rudi tedaj
pomagati, kadar smo lah od vseh stvari zapushteni. Tako pomuzh on nam pak skashe sa samiga
svojga Synu volo, kateriga on letukaj oblubi na ta Svejti poslati.

Natu je G O S P V D Bug rekál h' Kazhi: Satu ker si ti letu sturila: Pèkleta bodi ti Bug Kazha
mej v'so Shivino, inu pred v'so Svirino na Puli, po tvoim trebuhu bosh hodila, inu prekolna.
pèrst jédla vse tvoje shive dny. INV IEAT HOZHEM sovrashtvu postaviti, mej Obluba od
tabo inu mej Sheno: inu mej tvoim semenom, inu mej nje semenom: * tuishtu bo tebi Cristufa.

* Stérilu.

Glavo * smenzalu, inu ti je bosh v'peto f pizhila.

* tuishtu) Letu je ta nar pervi Evangeli inu obluba od Cristufa, na Svejti, de se tuishtu Shenfku Sému,
tu je, Cristuf, imél Greh. Smért inu Pakal premozhí, inu Zhlovezhstvu odréshiti, inu is Kazhe obla-
sti isvelizhati, v' kateru je tudi Adam veroval, inu tukir so od njega rojeni, inu je kusi tu en Kérf-
zhenik inu isvelizhan postal od svojga gréha.

* Pizhila) tu je, martrala inu krishala. Sakaj taku tu gre: Cristus Hudizhu glavo stare, tu je, on
Hudizhu, Smérti, Grehu inu Paklu oblast vsame. Hudizh pak tudi njega v'peto pizhi, tu je, on
njega inu te njegove martra inu mory, ali vsaj le potelesnu, inu nikar vezhnu.

Inu k' Sheni je on rekál: Iest hozhem tebi véliku beteshou naloshiti: Kadar bosh nos-
sezha, taku bosh s' beteshom Otroke rodila, inu tvoja v'olja ima tvojmu Moshu
podvèrshena biti, inu * on bo zhestebe gospodoval. Evina inn
drugih Shen
shrajfinga, sa
gréha volo.

1. Cor. 14, 8

C

Inu k' Adamu je on rekál: Satu, ker si ti tvoje Shene shtimo slushal, inu si jédil od ti-
ga Drivéssa, od kateriga sim jest tebi bil sapovédal, inu sim djal: Ti nímash od njega
jesti. Pèkleta bodi Semla sa tvojo volo, * s' revo se bosh is nje shivil vse tvoje shive
dny: Tèrnje inu Ossar tj bo rodila, inu bosh Séle na puli jédil: V'puti tvojga obli-
zhija bosh tvoj Kruh jédil, taku dolgu, dotler spet * h' pèrsti postaneish, is katere si vset
Sakaj ti si Pèrst, inu imash supet h' pèrsti postati. Adamou i-
nu druvih
Mosh krish
inu shrajfina-
S.

* kumbró
ali kumér-
nu.
* h' prahu.

XLI e

BIBLIA, tu ie, Vse Svetu Pismu, Stariga inu Noviga Testamenta, Slovenski, tolmazhena, skusi Iuria Dalmatina, Wittenberg 1584. (Dalmatinova Biblija). Sloveno - sec. XVI. (Gen. I-III) f. 3 r

Bug Adams
inu Eva oblič-
she.
Eva se rezhe
shiva ali shi-
voz.

Inu Adam je svojo Sheno imenoval, s Eva, Satu, ker je ona vseh shivih Mati. Inu Gos p v d Bug je Adamu inu njegovi Sheni Koshushna oblazhila sturil, inu je nyu oblejkel. Inu Gos p v d Bug je djāl: Pole, Adam je postal kakor eden is mej nas, inu vej, kaj je dobru inu hudu. De pak tudi svojo roko nestegne, inu nevtërga od Drivesla tiga Lebna, inu necej, inu b neshive vekoma.

b neshive) Sakaj zhloveku je bilu vmreti sa greha volo, po Roshji besfedi, Gen. 2. b.

Bug zhlové-
ka is Paradi-
zha isshene.

Tedaj je Gos p v d Bug njega pustil is tiga Vërta Edena, de bi Semlo delal, is ka-tere je vset: inu je Adama isignal, inu je postavil pred tem Vërtom Eden, Kerubi-ma senim nagim sekajozhim Mezhom, de bi varoval ta pot h driveslu tiga Lebna.

III. CAP.

Nu Adam je sposnal svojo Sheno Evo, katera je po-
zhela, inu je rodila Kaina, inu je djala: Jest imam tuga Mosha, kateri je Gos p v d. Inu ona je spet rodila, Abela, njegoviga brata. Inu Abel je Ouze pasil: Kain pak je Semlo delal.

A Kain.
Abel.

a Tiga) kakor de bi Eva rekla: O bodi ga Bug sahvalen, letu imam jest Gos p v d, tuga Mosha, tu Seme, kateru ima Hudizhu gleva šreti, inu zhlovezhvu odrěshiti: ta bo tu sturil, inu opravil.

Abelom Of-
fer Bogu do-
bru dopade,
sa vere volo.
Heb. 11. a. Kai-
nou pak nedo-
pade, ker je ne-
veren bil.

Përgudilu se je pak zhes nekuliku zhalla, de je Kain pë-
neshel en Offer Gos p v d v, od sadu Semle. Inu Abel je tudi pë-
rojen zhizheu svoje zhrède, inu od nyh tolštine. Inu Gos p v d je milostivu pogle-
dal na Abela, inu na njegou Offer: ali na Kaina, inu na njegou Offer nej on milosti-
vu pogledal. Satu se je Kain britku reserdil, inu njegou obras se je preménil. Tedaj je
Gos p v d djāl h Kainu: Sakaj si se reserdil: inu sakaj se je tvoj obras preménil? Nè li timu taku? Aku si brumen, taku si pryeten: Aku pak neshi brumen, taku gréh
pozhiba pred b daurimj. Ali nepusti ti njemu njegove vole, temuzh gospoduj zhes
njega. Inu Kain je e govuril s svoim bratom Abelom.

b Daurimj) v tãdouskim jesiiki se reko dauri, tulikajn, kakor kar odpertu stoji, ali kar se odpre
Marc. 7. c. Epheta od pri te. Inu letu pomóni: Gréh leshy inu poshiva, kakor en volik leshy inu
pozhiba. Ali on leshy mej daurimj, tu je, on bo odpert stal, ali bo resodiven, najš Gréhnik en zhes
shihet hodi, kakor debi gréh bil vmérli ali bi spal.

c Govuril) tu je, sa šramote volo je Kain se moral priasnivu pruzi Abelu dërshati inu shnym
govorit, kadar je svarjen bil, najš je on njega v šerci mislil vmorit. Taku je Kain vseh Hinauccu
inu falsh Svernikou ozha.

Përgudila

XLI f

BIBLIA, tu ie, Vse Svetu Pismu, Stariga inu Noviga Testamenta, Slovenski, tolmazhena, skusi Iuria Dalmatina, Wittenberg 1584. (Dalmatinova Biblija). Sloveno - sec. XVI. (Gen. I-III) f. 3 v

Prva knjiga Mojzesova,

ki se imenuje

Genesis.

Poglavje 1.

V začetku je ustvaril Bog nebesa in zemljo.

2 In zemlja je bila pusta in prazna, in tema je bila nad breznom, in Duh Božji je plaval nad vodami.

3 In reče Bog: Bodi svetloba! In bila je svetloba. 4 In videl je Bog svetlobo, da je dobra; in ločil je Bog svetlobo od teme. 5 In svetlobo je Bog imenoval dan, a temo je imenoval noč. In bil je večer, in bilo je jutro, dan prvi.

6 In reče Bog: Bodi raztežje med vodami, da bo ločilo vode te in one. 7 Naredi torej Bog raztežje in loči vode, ki so pod raztežjem, od vod, ki so nad raztežjem. In zgodilo se je tako. 8 Raztežje to pa je imenoval Bog nebo. In bil je večer, in bilo je jutro, dan drugi.

9 In reče Bog: Zberó se naj vode, ki so pod nebom, v en kraj, in prikaži se sušina. In zgodilo se je tako. 10 In sušino je imenoval Bog zemljo, a stoke vodá je imenoval morja. In videl je Bog, da je dobro. 11 Še reče Bog: Zemlja poženi travo, zelenjavo, ki rodi seme, rodovitno drevje, ki daje sadje po svojem plemenu, katerega seme bodi v njem na zemlji! In zgodilo se je tako. 12 In pognala je zemlja travo, zelenjavo, ki rodeva seme po svojem plemenu, in drevje, ki daje sadje, kate-

rega seme je v njem, po njegovem plemenu. In videl je Bog, da je dobro. 13 In bil je večer, in bilo je jutro, dan tretji.

14 Nato reče Bog: Bodo naj luči na raztežju nebeškem, da ločijo dan in noč, in naj bodo za znamenja ter *do-ločujejo* čase, dneve in leta, 15 in bodo naj za luči na raztežju nebeškem, da svetijo na zemljo! In zgodilo se je tako. 16 In naredil je Bog tisti dve veliki luči: luč večjo, da gospoduje dnevu, in luč manjšo, da gospoduje noči, in zvezde. 17 In Bog jih je postavil na raztežje nebeško, da svetijo na zemljo 18 ter da gospodujejo dnevu in noči in da ločijo svetlobo od teme. In videl je Bog, da je dobro. 19 In bil je večer, in bilo je jutro, dan četrti.

20 In reče Bog: Obilo naj rodé vode gibkili stvari, živečih, in ptice naj letajo nad zemljo proti raztežju nebeškemu. 21 In ustvaril je Bog velike morske živali in vse žive stvari, ki se gibljejo, ki so jih obilo rodile vode, po njih plemenih, in vse ptice krilate po njih plemenih. In videl je Bog, da je dobro. 22 In blagoslovi jih Bog, govoreč: Plodite in množite se ter napolnite vode po morjih, in ptice naj se množe po zemlji. 23 In bil je večer, in bilo je jutro, dan peti.

24 In reče Bog: Rodi naj zemlja žive stvari po njih plemenih, živino in

XLII a

Sveto pismo starega in novega zakona, London 1967. Sloveno. (Gen. I-III) p. 1

lazzino in zveri zemeljske po njih plemenih! In zgodilo se je tako. 25 In naredil je Bog zveri zemeljske po njih plemenih in živino po njenih plemenih in vso lazino zemeljsko po njenih vrstah. In videl je Bog, da je dobro.

26 In reče Bog: Naredimo človeka po svoji podobi, ki nam bodi sličen, in gospodujejo naj ribam morskim in pticam nebeškim in živini in vesoljni zemlji ter vsej lazini, lazeči po zemlji. 27 In ustvaril je Bog človeka po svoji podobi, po Božji podobi ga je ustvaril: moža in ženo ju je ustvaril. 28 In blagoslovi ju Bog, in reče jima Bog: Plodita in množita se in napolnita zemljo ter podvrzita si jo, in gospodujta ribam morskim in pticam nebeškim in vsem zverem, lazečim po zemlji. 29 In reče Bog: Glejta, dal sem vama vso zelenjavo, ki rodeva seme, katera je na površju vse zemlje, in vse drevje, na katerem je sad drevesni, ki rodeva seme: bodi vama v hrano. 30 Vsem živalim pa na zemlji in vsem pticam pod nebom in vsemu, kar lazi po zemlji, v katerih je duša živa, *sem dal* vso zelenjavo zeleno v hrano. In zgodilo se je tako. 31 Tedaj pogleda Bog vse, kar je bil storil, in glej, dobro je bilo jako. In bil je večer, in bilo je jutro, dan šesti.

Poglavje 2.

In tako so bila dodelana nebesa in zemlja in vsa njih vojska. 2 In dodelal je Bog sedmi dan delo svoje, katero je bil storil, in počival je sedmi dan od vsega dela svojega, ki ga je bil storil. 3 In blagoslovil je Bog sedmi dan in ga posvetil, ker je ta dan počival od vsega dela svojega, ki ga je bil Bog ustvaril in storil.

4 To so početki nebes in zemlje, ko so bila ustvarjena, ob času, ko je Gospod¹ Bog naredil zemljo in nebo;

5 in ni bilo še nobenega bilja poljskega na zemlji, in vsa zelenjava poljska še ni bila pognala; ker ni bil Gospod Bog poslal dežja na zemljo, in ni bilo človeka, ki bi obdeloval zemljo; 6 a sopar je vzhajal iz zemlje in namakal vse površje zemlje. 7 Tedaj upodobi Gospod Bog človeka iz prahu zemeljskega in vdahne v nosnice njegove dih življenja, in tako je postal človek živa duša. 8 Zasadi pa Gospod Bog vrt v Edenu proti jutru in postavi vanj človeka, ki ga je bil upodobil. 9 In stori Bog, da je pognalo iz tiste zemlje vsaktero drevje, prijetno očesu in dobro v jed, tudi drevo življenja sredi vrta in drevo spoznanja dobrega in hudega.

10 In reka je tekla iz Edena močit ta vrt, in odtod se je delila in izlivala v štiri glavne *reke*: 11 Prvi je ime Pison, ta, ki obteka vso pokrajino Havilsko, kjer je zlato; 12 in zlato tiste pokrajine je izvrstno; tam je bdelij in kamen oniks. 13 In ime drugi reki je Gihon, ta, ki obteka vso pokrajino Kuševo. 14 In ime tretji reki Hidekel, ta, ki teče v ospredju Asirije. Reka četrta pa je Evfrat.

15 Vzame torej Gospod Bog človeka ter ga postavi na vrt Edenski, da bi ga obdeloval in ga varoval. 16 In Gospod Bog zapove človeku, rekoč: Od vsega drevja s tega vrta prosto jej; 17 a od drevesa spoznanja dobrega in hudega, od tega ne jej: zakaj tisti dan, ko bodeš jedel od njega, gotovo zapadeš smrti!

18 Reče pa Gospod Bog: Ni dobro biti človeku samemu; naredim mu pomoč njegove vrste. 19 Kajti Gospod Bog je bil upodobil iz prsti vse živali na polju in vse ptice pod nebom ter jih privedel k Adamu, da bi videl, kako bode imenoval posamezne; in s katerimkoli imenom bi jih klical Adam, vsaktero živo bitje, tako mu bodi ime. 20 In Adam je imenoval z imeni vse živali in ptice pod nebom in vse zveri

¹ GOSPOD nam rabi namesto hebrejskega: Jehova.

XLII b

Sveto pismo starega in novega zakona, London 1967. Sloveno. (Gen. I-III) p. 2

na polju; a za Adama ni se našla pomoč njegove vrste. 21 In GOSPOD Bog pošlje trdno spanje Adamu, in zaspi; in vzame mu eno izmed reber njegovih in vtakne meso na mesto njegovo. 22 In GOSPOD Bog stvari iz tistega rebra, ki ga je vzel Adamu, ženo, in jo privede k Adamu. 23 Tedaj reče Adam: To je sedaj kost iz mojih kosti in meso iz mojega mesa; ta se bode imenovala Možinja, zato ker je vzeta iz moža. 24 Zato zapusti mož očeta svojega in mater svojo in držal se bo žene svoje, in bodeta v eno meso. 25 Bila sta pa oba naga, Adam in žena njegova, a ni ju bilo sram.

Poglavje 3.

Kača je pa bila prekanjena, bolj nego katerabodi poljskih živali, ki jih je naredil GOSPOD Bog. Ona reče ženi: Ali vama je res rekel Bog, da ne jejta od vsakega drevesa s tega vrta? 2 In žena odgovori kači: Od sadu drevja s tega vrta uživava; 3 ali za sad tistega drevesa, ki je sredi vrta, je rekel Bog: Ne jejta od njega, tudi se ga ne doteknita, da ne umreta. 4 Kača pa reče ženi: Nikakor ne umrjeta. 5 Bog namreč ve, da tisti dan, ko bosta jedla od njega, se vama odpro oči, in bodeta kakor Bog ter bosta spoznala dobro in hudo.

6 In žena je videla, da je dobro tisto drevo za jed in da je veselje očem in da je zaželeli to drevo, ker dodeli spoznanje; vzela je torej od sadu njegovega ter jedla; in dala je tudi možu svojemu, ki je bil z njo, in jedel je. 7 Tedaj se odpro oči obema in spoznata, da sta naga; in sešijeta listje figovo in si naredita krila.

8 In začujeta glas GOSPODA Boga, da hodi po vrtu ob *hladilnem* vetriču dneva. In skrije se Adam in žena njegova pred obličjem GOSPODA Boga med vrtnim drevjem. 9 Pokliče pa GOSPOD Bog Adama in mu reče: Kje si? 10 In odgovori: Glas tvoj sem slišal

na vrtu, zbal sem se pa, zato ker sem nag, in skril sem se. 11 Reče pa Bog: Kdo pa ti je povedal, da si nag? Ali si mar jedel od drevesa, za katero sem ti zapovedal, da ne jej od njega? 12 Adam pa odgovori: Žena, ki si mi jo dal, *da bodi* z menoj, ona mi je dala od drevesa, in jedel sem. 13 In reče GOSPOD Bog ženi: Kaj si to storila? Reče pa žena: Kača me je zapeljala, in jedla sem.

14 In GOSPOD Bog reče kači: Ker si storila to, prokleta bodi pred vsemi živalmi in pred vsemi zvermi poljskimi; po trebuhu svojem hodi in prah jej vse dni svojega življenja. 15 In sovraštvo stavim med tebe in ženo, in med seme tvoje in njeno seme: to ti stare glavo, ti pa mu stareš peto. 16 Ženi reče: Jako pomnožim bolečino tvojo in nosečnosti tvoje *težave*, v bolečini bodeš rodila otroke, in po možu tvojem bodi poželenje tvoje, in on ti gospoduj. 17 Adamu pa reče: Ker si poslušal žene svoje glas in si jedel od drevesa, za katero sem ti zapovedal, rekoč: Ne jej od njega — prokleta bodi zemlja zaradi tebe: s trudom se živi od nje vse dni svojega življenja; 18 trnje in osat naj ti poganja, ti pa jej zelenjavo poljsko. 19 V potu obraza svojega uživaj kruh, dokler se ne povrneš v zemljo, ker si bil vzet iz nje; kajti prah si in v prah se povrneš.

20 In Adam je dal ime ženi svoji Eva¹, zato ker je ona mati vseh živčih. 21 In GOSPOD Bog naredi Adamu in ženi njegovi suknji iz kož, in ju je oblekel.

22 In veli GOSPOD Bog: Glej, človek je postal kakor eden izmed nas, v kolikor ve, kaj je dobro in hudo. Sedaj pa, da ne iztegne roke svoje ter ne vzame tudi od drevesa življenja, in bi jedel in živel vekomaj — 23 ga odpravi torej GOSPOD Bog z vrta Edena, da naj obdeluje zemljo, iz katere je bil

¹ Hebrejski: *hava*, t. j. *življenje*.

XLII c

Sveto pismo starega in novega zakona, London 1967. Sloveno. (Gen. I-III) p. 3

vzet. 24 In je izgnal Adama in postavil ob vzhodni strani Edenskega vrta kerube in plamen meča švigajočega, da stražijo pot do drevesa življenja.

Poglavje 4.

In Adam je spoznal Evo, ženo svojo, in spočela je in rodila Kajna¹ ter rekla: Dobila sem moža s pomočjo Gospoda. 2 In zopet je rodila brata njegovega Abela². In bil je Abel pastir ovac in Kajn je bil kmetovalec. 3 Zgodi se pa čez mnogo dni, da prinese Kajn daritev od sadu zemeljskega Gospodu. 4 In tudi Abel prinese od prvencev črede svoje in od njih tolšče. In ozre se Gospod na Abela in na daritev njegovo; 5 a na Kajna in na daritev njegovo se ne ozre. In raztogoti se Kajn silno in upade obličje njegovo. 6 Tedaj reče Gospod Kajnu: Zakaj si se raztogotil in zakaj je upadlo obličje tvoje? 7 Ne bode li ti, če dobro delaš, povišanja? če pa ne delaš dobrega, preži greh pred durmi, in proti tebi je poželenje njegovo, a ti mu gospoduj! 8 In govoril je Kajn z bratom svojim Abelom. Zgodi se pa, ko sta bila na polju, da se vzpne Kajn nad Abela, brata svojega, ter ga ubije.

9 In reče Gospod Kajnu: Kje je Abel, brat tvoj? On pa odgovori: Ne vem; sem li jaz varuh brata svojega? 10 In mu reče: Kaj si storil? Glas krvi brata tvojega vpije z zemlje do mene. 11 Ti torej bodi sedaj proklet in *pregnan* z zemlje, ki je odprla usta svoja, da prejme kri brata tvojega iz roke tvoje. 12 Ko bodeš obdeloval zemljo, ne dá ti odslej moči svoje; potikal se boš in begal po zemlji. 13 Tedaj reče Kajn Gospodu: Prevelika je krivda moja, da bi jo prenašal! 14 Glej, izganjaš me danes s tal te zemlje, in pred obličjem tvojim se mi je skrivati, in se bodem potikal in begal po zemlji, in zgodi se, kdorkoli me dobi, me ubije.

15 Reče pa mu Gospod: Zato, kdorkoli ubije Kajna, kaznovan bodi sedemkrat. In Gospod je zaznamenal Kajna, da bi ga ne ubil nihče, kdor ga dobi.

16 Kajn torej odide izpred obličja GOSPODOVEGA in se naseli v deželi Nodi¹, vzhodno od Edena. 17 In spozna Kajn ženo svojo, in je spočela in rodila Enoha. In zidal je mesto, in imenoval je tisto mesto po imenu sina svojega Enoh. 18 Potem se rodi Enohu Irad, in Irad rodi Mehujaela, Mehujael pa rodi Metuzaela, in Metuzael rodi Lameha. 19 Lameh pa si vzame dve ženi, prvi je bilo ime Ada, in ime drugi Zila. 20 In Ada rodi Jabala; ta je bil oče prebivajočih v šatorih in pastirjev. 21 In ime brata njegovega je bilo Jubal; ta je bil oče vseh, ki se pečajo s strunami in piščalmi. 22 Zila pa tudi rodi Tubalkajna, ki je bil kovač vsakršnega ostrega orodja iz bron in železa. In sestra Tubalkajnova je bila Naema. 23 In Lameh je dejal ženama svojima:

O Ada in Zila, čujta glas moj, ženi Lamehovi, poslušajta govor moj: Res, moža sem ubil za rano svojo in mladeniča za bulo svojo. 24 Ako je sedemkrat maščevati Kajna, Lameha bo sedemdesetkrat in sedemkrat!

25 Spozna pa Adam zopet ženo svojo, in rodila je sina in ga je imenovala Seta: Kajti, *reče*, povrnil mi je Bog seme drugo za Abela, ker ga je Kajn ubil. 26 In tudi Setu se je rodil sin, in imenoval je ime njegovo Enos. Tedaj so začeli klicati ime GOSPODOVO.

Poglavje 5.

To je knjiga rodov Adamovih. Tisti dan, ko je Bog ustvaril človeka, po svoji podobi ga je naredil; 2 moža in ženo ju je ustvaril, in blagoslovil ju je ter ju imenoval Adam² tisti dan, ko sta bila ustvarjena.

¹ T. j. dobiček. ² T. j. sapa ali ničevost.

¹ T. j. *pregnanstvo*. ² T. j. *človek, človeštvo*.

Sveto pismo starega in novega zakona, London 1967. Sloveno. (Gen. I-III) p. 4

- 1.1 - Glagolitico sl. eccl. antico.
- 1.2 - Glagolitico croato.
- 1.3 - Valore numerico dei segni glagolitici.
- 2.1 - Cirillico antico.
- 2.2 - Valore numerico dei segni cirillici antichi.
- 2.3 - Cirillico moderno.
- 2.4 - Lingue in cui sono impiegati i segni della colonna 2.3.
- 3 - Traslitterazione convenzionale.

- ÷ - r., u., rb., s., m., b.
- * - sino alla riforma del 1917.
- ** - sino alla riforma del 1945.
- b. - bulgaro.
- m. - macedone.
- r. - russo.
- rb. - russo bianco.
- s. - serbo.
- sea. - slavo ecclesiastico antico.
- u. - ucraino

PROSPETTO DEI SEGNI GRAFICI GLAGOLITICI E CIRILLICI

1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	2.4	3
Ⳛ	Ⳛ	1	Ⳛ	1	А, а	÷	a
Ⳛ	Ⳛ	2	Б	—	Б, б	÷	b
Ⳛ	Ⳛ	3	В	2	В, в	÷	v
Ⳛ	Ⳛ	4	Г	3	Г, г	÷	g (r. s. m. b.)
—	—	—	—	—	—	—	h (u. rb.)
—	—	—	—	—	Г, г	u.	g
—	—	—	—	—	Г, г	m.	g
М	Ⳛ	30	(Ⳛ)	—	—	—	g, γ
Ⳛ	Ⳛ	5	Д	4	Д, д	÷	d
—	—	—	—	—	Д, д	s.	đ
Э	З	6	Е	5	Е, е	÷	e
—	—	—	—	—	Е, е	r. rb.	ē
—	—	—	—	—	Е, е	u.	je
—	—	—	—	—	Э, э	r. rb.	ê
Ж	Ⳛ	7	Ж	—	Ж, ж	÷	ž
Ⳛ	Ⳛ	8	З, з	6	З, з	m.	dz
Ⳛ	Ⳛ	9	З, з	7	З, з	÷	z
Ⳛ, Ⳛ	Ⳛ, Ⳛ	10	(I), I, I	10	I, i	u. rb.	i
—	—	—	—	—	I, i	u.	jī
И	И	20	И, (И)	8	И, и	r. u. s. m. b.	i (r. s. m. b.)
—	—	—	—	—	—	—	y. (u.)
—	—	—	—	—	И, и	r. u. rb. b.	j
—	—	—	—	—	И, и	s. m.	j
Ⳛ	Ⳛ	40	К	20	К, к	÷	k
—	—	—	—	—	К, к	m.	k
Ⳛ, Ⳛ	Ⳛ	50	Л	30	Л, л	÷	l
—	—	—	—	—	Л, л	s. m.	l', lj
Ⳛ	Ⳛ	60	М	40	М, м	÷	m
Ⳛ	Ⳛ	70	Н (Н)	50	Н, н	÷	n
—	—	—	—	—	Н, н	s. m.	n, nj
Э	З	80	О	70	О, о	÷	o
Ⳛ	Ⳛ	90	П	80	П, п	÷	p
Ⳛ	Ⳛ	100	Р	100	Р, р	÷	r
Ⳛ	Ⳛ	200	С	200	С, с	÷	s
Ⳛ, Ⳛ	Ⳛ	300	Т	300	Т, т	÷	t
—	—	—	—	—	Т, т	s.	ć

1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	2.4	3
Ѣ	Ѣ	400	Ѣ, Ѣ	400	Ѣ, Ѣ	÷	u
—	—	—	—	—	Ѣ, Ѣ	rb.	u
Ѣ, Ѣ	Ѣ	500	Ѣ, Ѣ	500	Ѣ, Ѣ	÷	f,
Ѣ	—	(500)	Ѣ, Ѣ	9	Ѣ, Ѣ	r.*	th, f, Ѣ (sea.)
—	—	—	—	—	—	—	f (r.)
Ѣ	Ѣ	600	Ѣ	600	Ѣ, Ѣ	÷	ch (r. u. rb. m. b.)
—	—	—	—	—	—	—	h (s.)
Ѣ	Ѣ	700	Ѣ	800	—	—	o, Ѣ
Ѣ	Ѣ	800	Ѣ	—	Ѣ, Ѣ	r. u. b.	št (sea. b.)
—	—	—	—	—	—	—	šč (r. u.)
Ѣ	Ѣ	900	Ѣ	900	Ѣ, Ѣ	÷	c
Ѣ	Ѣ	1000	Ѣ	90	Ѣ, Ѣ	÷	č
—	—	—	—	—	Ѣ, Ѣ	s.	dž
Ѣ	Ѣ	—	Ѣ	—	Ѣ, Ѣ	÷	š
Ѣ	Ѣ, Ѣ	—	Ѣ	—	Ѣ, Ѣ	r. b.	Ѣ, ũ (sea.)
—	—	—	—	—	—	—	Ѣ, ' - (r.)
—	—	—	—	—	—	—	Ѣ, ā, - (b.)
Ѣ	—	—	Ѣ	—	—	—	—
Ѣ	—	—	Ѣ	—	Ѣ, Ѣ	r. rb.	y
Ѣ	—	—	Ѣ	—	—	—	—
Ѣ	Ѣ, Ѣ	—	Ѣ	—	Ѣ, Ѣ	r. u. rb. b.	Ѣ, i (sea.)
—	—	—	—	—	—	—	' - (r. u. rb. b.)
Ѣ	Ѣ	(800?)	Ѣ	—	Ѣ, Ѣ	r.* b.**	ě
Ѣ	Ѣ	—	Ѣ	—	Ѣ, Ѣ	r. u. rb. b.	ju
—	—	—	Ѣ	—	Ѣ, Ѣ	r. u. rb. b.	ja
—	—	—	Ѣ	—	—	—	je
Ѣ	—	—	Ѣ, Ѣ	900	—	—	ę
Ѣ	—	—	Ѣ	—	Ѣ, Ѣ	b.**	q (sea.)
—	—	—	—	—	—	—	ā (b.)
Ѣ	—	—	Ѣ	—	—	—	ję
Ѣ	—	—	Ѣ	—	—	—	ję
—	—	—	Ѣ	60	—	—	ks, x, ę
—	—	—	Ѣ	700	—	—	ps, ψ
Ѣ	—	(400)	Ѣ (Ѣ)	400	Ѣ, Ѣ	r.*	ü, v (sea.)
—	—	—	—	—	—	—	i (r.)